

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

8'inci Toplantı

7 Kasım 2024 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması
- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Ankara Milletvekili Orhan Yegin'in Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasından sonra yaşanan tartışmaya ilişkin açıklaması

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A.- Kanun Teklifleri

- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ve 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ile Sayıştay tezkereleri
 - Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
 - Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
 - Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
 - Türk Standardları Enstitüsü
 - Türk Patent ve Marka Kurumu
 - Türkiye Bilimler Akademisi
 - Türkiye Uzay Ajansı
 - GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
 - Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
 - Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
 - Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
 - Kalkınma Ajansları (Ankara, Bursa Eskişehir Bilecik, İstanbul)

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

8'inci Toplantı
7 Kasım 2024 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.04'te açılarak üç oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Mehmet Muş,

Komisyonun bugünkü gündemine,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Orhan Yegin'in Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasından sonra yaşanan tartışmaya,

İlişkin açıklama yaptı.

2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ve 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ile Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının,

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının,

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun,

Türk Standardları Enstitüsünün,

Türk Patent ve Marka Kurumunun,

Türkiye Bilimler Akademisinin,

Türkiye Uzay Ajansının,

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının,

Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının,

Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının,

Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının,

Kalkınma Ajanslarının (Ankara, Bursa Eskişehir Bilecik, İstanbul),

Görüşmeleri tamamlandı.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının,

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının,

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun,

Türk Standardları Enstitüsünün,

Türk Patent ve Marka Kurumunun,

Türkiye Bilimler Akademisinin,

Türkiye Uzay Ajansının,

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının,

Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının,

Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının,

Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının,

2025 yılı bütçeleri ve 2023 yılı kesin hesapları kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, 2025 yılı bütçelerini görüşmeye devam etmek için 8 Kasım 2024 Cuma günü saat 10.00'da toplanmak üzere toplantıya 20.31'de son verildi.

7 Kasım 2024 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.04

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakanım, Bakan Yardımcılarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli bürokratları, basınımızın kıymetli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına sizleri sevgiyle selamlıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Komisyonumuzun 8'inci Birleşimini açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gündemimizde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Türk Standardları Enstitüsü, Türk Patent ve Marka Kurumu, Türkiye Bilimler Akademisi, Türkiye Uzay Ajansı, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları ile GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının bütçe ve kesin hesabı ile kalkınma ajansları denetim raporları bulunmaktadır.

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, sükûneti biraz tesis edebilirsek eğer...

Şimdi Sayın Bakana söz vermeden önce, Komisyonumuzdaki Bakan Yardımcılarımızdan başlamak üzere bürokratlarımızın kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

(Katılımcılar kendilerini tanıtmaya başladılar)

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, bu kadar bürokrat içerisinde tek bir kadın kardeşimiz var. Niye kotamız böyle?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanal, ben ne yapabilirim buradan yani bir yetkim yok.

Teşekkür ediyorum.

(Katılımcılar kendilerini tanıtmaya devam ettiler)

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Başkanım, size zahmet, bu GAP ne zaman bitecek, Güneydoğu'da GAP ne olacak?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hepsini soracağız, hepsini soracağız.

(Katılımcılar kendilerini tanıtmaya devam ettiler)

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A.- Kanun Teklifleri

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ve 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ile Sayıştay tezkereleleri ¹

a) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

b) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı

c) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

ç) Türk Standardları Enstitüsü

d) Türk Patent ve Marka Kurumu

e) Türkiye Bilimler Akademisi

f) Türkiye Uzay Ajansı

g) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

ğ) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

h) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

ı) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

i) Kalkınma Ajansları (Ankara, Bursa, Eskişehir, Bilecik, İstanbul)

¹ () (1/278) ve (1/277) esas numaralı Kanun Teklifleri 22/10/2024 tarihli 3'üncü Toplantı Tutanağı'na eklidir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, şimdi de Sanayi ve Teknoloji Bakanımız Sayın Mehmet Fatih Kacır'a konuşmalarını yapmak üzere söz veriyorum.

Sayın Bakanım, süreniz otuz dakikadır.

Buyurun lütfen.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, saygıdeğer milletvekilleri; 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'ni görüşmek, Bakanlığımızla birlikte, bağlı ve ilgili kuruluşlarımızın bütçe faaliyetleri hakkında bilgi sunmak üzere söz almış bulunuyorum. Sizleri saygıyla selamlıyorum.

2025 yılı bütçesinin ülkemiz için hayırlı olmasını diliyorum.

Uluslararası ekonominin 2 ana etkene maruz kaldığı bir dönemdeyiz; bölgesel çatışmalar ve küresel ticarete korumacılık önlemleri. Rusya-Ukrayna savaşı ve Orta Doğu'daki İsrail saldırılarıyla yükselen jeopolitik gerilimler belirsizlikleri artırıyor. Ülkemizin en büyük ticaret ortağı Avrupa, pandemi sonrası ekonomik toparlanma sürecinde diğer bölgelerden negatif ayrışmaya devam ediyor. Uluslararası Para Fonu bu yıl dünya ekonomisinin yüzde 3,2; avro bölgesinin ise ancak yüzde 0,8 büyüyeceğini öngörüyor. Yılın ilk yarısında dünya ithalatı yüzde 0,7; Avrupa ithalatı ise yüzde 5,8 azaldı. Küresel düzeyde imalat sanayisinde ve ihracat siparişlerinde beklentiler daralma yönünde. Uluslararası ticaretteki zorlukların yanında orta vadeli program kapsamında yürütülen fiyat istikrarını hedefleyen sıkı para politikasıyla yavaşlayan iç talep üretimi de konjonktürel etkiler oluşturuyor. Tüm bu çok boyutlu sınımalara rağmen Türkiye yatırım, istihdam, üretim ve ihracat rotasında kalkınma yolculuğunda ilerliyor. 16 çeyrektir büyümeyi sürdürüyoruz. Pandemi sonrasında küresel tedarik zincirlerindeki rolümüzü perçinledik. Sanayi Üretim Endeksi pandemi öncesi döneme göre Almanya'da yüzde 10,3; İtalya'da yüzde 6,1; Fransa'da yüzde 3; İspanya'da yüzde 1,4 aşağıda seyrederken Türkiye'de aynı dönemde yüzde 19,7 yükseldi. Bu yılın ilk on ayında ihracatımız 209,7 milyar dolardan 216,4 milyar dolara çıktı. İhracatımız savunma ve havacılık sanayisinde yüzde 18, çelikte yüzde 9, otomotivde yüzde 6, halıda yüzde 6, kimya ürünlerinde yüzde 2,5 arttı. Bu başarı kuşkusuz son yirmi iki yılda elde ettiğimiz kazanımların sonucudur.

Bu dönemde sanayide çalışan sayımız 3 milyon 900 binden 6 milyon 700 bine çıktı. Sanayi üretimimiz 3,2 katına yükseldi. İmalat sanayisi katma değerinde dünyadaki payımız yüzde 0,70'ten 1,33'e ulaştı. Yıllık ihracatımızı 36 milyar dolardan 262 milyar dolara çıkardık. İhracatımızın dünyadaki payı yüzde 0,55'ten 1,07'ye yükseldi. Orta, yüksek ve yüksek teknoloji ürünlerinin ihracatını 10 milyar dolardan 97 milyar dolara çıkardık.

Türkiye, bugün Çin'den Orta Avrupa'ya kadar uzanan kuşakta en fazla ürünü rekabetçi şekilde en fazla ülkeye ihraç edebilen ülkedir. Yüksek teknoloji ve katma değer üreten öncü Türkiye'nin temellerini attık. 2002'den bu yana Türkiye'nin AR-GE harcamalarını 1,2 milyar dolardan 16 milyar dolara yükselttik. Aynı dönemde tam zaman eş değer AR-GE personeli sayımız 29 binden 291 bine çıktı. 1.327 AR-GE ve 332 tasarım merkezinde gerçekleştirilen 96 binden fazla AR-GE projesini destekledik. Sayıları 2'den 104'e çıkan teknoparklarımızda yenilikçi fikirler katma değerli ürünlere dönüşüyor. 11.086 girişimin inovasyonu sürdürdüğü teknoparklarımızda yürütülen proje sayısı 78 bini aştı.

Türkiye Yüzyılı hedeflerimize milli teknoloji hamlesiyle yürütüyoruz. Kritik alanlarda bağımsızlık ve yüksek katma değerli üretim kalkınma hızımızı tayin ediyor. Türkiye'yi üst gelir grubu ülkeler arasına taşımak ve milletimizi daha müreffeh kılmak için teknoloji devriminin fırsatlarını değerlendirerek atılımımızı hızlandırıyoruz.

On İkinci Kalkınma Planı'mız doğrultusunda 2028'e kadar yüksek ve orta yüksek teknoloji ürünlerin ihracatını 97 milyar dolardan 176 milyar dolara çıkaracağız, ileri teknoloji üretim üssü hâline geleceğiz. Bu amaçla tarihimizin en büyük ölçekli teşvik programı HIT-30 Yüksek Teknoloji Yatırım Programı'nı ilan ettik. 2030 yılına dek ileri teknoloji alanlarında 30 milyar doların üzerinde yatırımın önünü açacağız. Yarı iletkenler, mobilite, yeşil enerji, ileri imalat, sağlıklı yaşam, dijital teknolojiler, haberleşme, uzay alanlarında yatırımlara nitelikli destekler sağlıyoruz. Paradigma dönüşümlerinin yaşandığı fırsat alanlarına öncelik veriyoruz.

Elektrikli araç çağrısıyla ihracat lideri otomotiv sektörümüzü tedarik zinciriyle birlikte geleceğe hazırlayacağız. Bu hedefe yönelik ilk ve en güçlü adımımızı Türkiye'nin otomobili Togg'la attık. Geçtiğimiz yıl nisan ayında ilk teslimatlarına başlayan yerli ve milli elektrikli otomobil markamız TOGG, üretimine hız kesmeden devam ediyor. Bugüne kadar 40 binden fazla Togg sahiplerine teslim edildi. Dünyanın en değerli elektrikli araç markasının 6'ncı yılında ulaştığı üretim adedine biz bir buçuk yılda eriştik. Elektrikli araç şarj istasyonlarını 81 şehrimizde sunduğumuz desteklerle yaygınlaştırdık. Ülke genelinde 24.400 halka açık şarj bağlantı sayısı ile araç başına düşen şarj noktası sayısında Avrupa'da lideriz.

Ülkemizi elektrikli araç ve batarya üretiminde dünyanın önde gelen oyuncularından biri hâline getirmek adına mevcut üreticilerimizi teşvik etmenin yanında henüz ülkemizde yatırımı bulunmayan markalarla da temaslarımızı sürdürüyoruz. Dünyanın en büyük elektrikli araç üreticisi BYD, yıllık 150 bin elektrikli araç kapasiteli tesisini ve yenilikçi teknolojilere yönelik AR-GE merkezini Manisa'da kuracağını ilan etti. Yüksek katma değerli bu yatırım doğrudan 5 bin, oluşturacağı değer zinciriyle 25 bine yakın vatandaşımıza istihdam sağlayacak. Sektörümüzün yeni mobilite ekosistemine dönüşümü adına benzer yatırımları ülkemize kazandırmak üzere çalışıyoruz.

Otomotiv sektörümüzün rekabet gücü için batarya üretimini bir diğer öncelikli alan olarak belirledik. Batarya çağrımızla 2030 yılına kadar 80 gigavatsaat kapasite inşa edeceğiz.

Yapay zekânın da gelişimiyle çip teknolojilerinin stratejik önemi artıyor. Savunma sanayimizde kritik sistemlerdeki çiplerin üretimine ilişkin sahip olduğumuz kabiliyeti diğer sektörlerle taşımaya amaçlıyoruz. Çip çağrısıyla endüstriyel ölçekte çip üretim kapasitesi inşa etmeye yönelik 5 milyar dolar yatırımı harekete geçireceğiz. Öte yandan, TÜBİTAK enstitülerimizde çip üretim kabiliyetlerimizi yeni bir üretim tesisine taçlandıracağız.

Ülkemizde ve ihracat pazarlarımızda önümüzdeki dönemde yenilenebilir enerji yatırımlarının artacak olmasını fırsata dönüştürmeyi

amaçlıyoruz. Panel üretiminde Avrupa’da lideriz, 15 gigavatlık hücre kapasitesiyle de sektörde değer zincirimizi güçlendireceğiz. Rüzgâr enerjisinde ise kritik bileşenlere ve deniz üstü türbinler gibi pazarı büyüyen ürünlere yönelik yatırımları destekleyeceğiz. AR-GE çağrımızla da lider firmaların yatırımlarını Türkiye’ye kazandıracacağız.

Dış ticaret açığımızın yüzde 85’ini oluşturan 284 yüksek teknoloji ürününe yönelik yatırımları hızlandırmak amacıyla Yatırım Taahhütlü Avans Kredisi Programı’nda Merkez Bankasıyla iş birliği gerçekleştirdik. Merkez Bankamızın üç yıllık dönemde 300 milyar liralık kaynak tahsis ettiği programla ülkemiz için stratejik öneme sahip yatırımlara uzun vadeli ve uygun koşullarda finansman imkânı sunuyoruz. Stratejik değerlendirmesi olumlu tamamlanan 25 projeye 226 milyar liralık nitelikli yatırımın önünü açtık. Yüksek teknoloji yatırımlarına, AR-GE’den yatırıma uçtan uca destek sağlayan Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı’na başarıyla devam ediyoruz. Bugüne kadar desteklediğimiz projeler tamamlandığında cari açığın kapanmasına yılda 7,2 milyar dolar katkı sağlayacağız. İletişim, iklim biyoteknoloji ve afet teknolojileri gibi geleceğin teknolojilerine yön verecek alanlara odaklanan, bu yıl çıktığımız yükselen yenilikçi teknolojiler çağrısında 630 yeni yatırım için başvuru aldık. Rekabet Öncesi İş Birliği Programı’yla ülkemiz için kritik ve stratejik alanlarda özel sektörümüzün kabiliyetlerini harekete geçiriyoruz.

Entegre devre tasarım çağrısıyla sanayimizin öncü sektörleri, otomotiv ve beyaz eşya üretiminde millî tasarım çip projelerini destekliyoruz.

Uydu teknolojileri geliştirme çağrısıyla yakın yörünge uydu sistemlerinde kabiliyetlerimizi geliştiriyoruz.

İleri teknoloji kapasitesini yükseltecek en önemli unsur AR-GE ve inovasyon ekosisteminin güçlenmesidir. Bu yıl TÜBİTAK programlarında 185 üniversite ve 2.750 firmanın 9.700 projesine 8,4 milyar lira destek sağlıyoruz. Üniversitelerin TÜBİTAK akademi projelerinde 14.300 bursiyer görev aldı. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Nanofotonik, Uygulama ve Araştırma Merkezi ve Boğaziçi Üniversitesi Hedefli Tedavi Teknolojileri Merkeziyle desteklediğimiz ulusal araştırma altyapılarının sayısını 11’e yükselttik.

Kümelenme Destek Programı’mızla nükleer sanayi, sağlık, otonom araç, havacılık ve ileri malzeme teknolojileri gibi alanlarda özel sektörümüzün birlikte iş yapma kültürünü geliştirmeyi sürdüreceğiz. Teknoloji geliştirme bölgelerine bugüne dek 11 milyar liralık altyapı desteği sunduk. Yüksek teknoloji geliştirme üsleri olan bu merkezlere 2025 yılında 900 milyon lira kaynak sağlayacağız.

Yerli üretime ve teknolojik dönüşüme katkı sağlamak amacıyla kamu alımlarında sanayi iş birliği projelerini uygulamaya devam ediyoruz. Uçuş simülörleri, tramvay araçları, elektrikli otobüsler gibi alanlarda yerli teknoloji kullanımını temin ediyoruz.

Bilimsel çalışmalardaki gelişme fikrî mülkiyet kapasitemizde ilerlemeyi beraberinde getiriyor. Yirmi iki yılda 5 misline çıkan uluslararası nitelikli bilimsel yayın sayısıyla ülkemiz dünyada 22’nci sıradan 14’üncü sıraya yükseldi. Üniversitelerde 3 milyon kullanıcıya hizmet sunduğumuz TÜBİTAK Elektronik Kaynaklar Ulusal Akademik Lisansı kapsamında bu yılın ilk dokuz ayında 34 milyon tam metin indirme ve 26 milyon bibliyografik tarama gerçekleştirildi.

Geçerli tescile sahip sınai mülkiyet portföyümüzü yirmi iki yılda 93 binden 2 milyona çıkardık. 2023 yılında 1.826 uluslararası araştırma raporuyla uluslararası patent araştırma ve inceleme otoriteleri arasında 9’uncu sırada yer aldık. Yerli patent başvurularında dünya da 12’nci, marka başvurularında 4’üncü, tasarım başvurularında 2’nci sıraya yükseldik.

Sanayimiz çevre dostu yatırımlarla büyüyecek, sanayimizde karbon ayak izini azaltmak, enerji verimliliğini artırmak ve yenilenebilir enerji kullanmakta kararlıyız. 450 milyon dolar bütçeli Türkiye Yeşil Sanayi Projesi’ni Dünya Bankası desteğiyle başlattık. KOSGEB eliyle 1.013 KOBİ’nin 7 milyar 153 milyon lira tutarında yeşil sanayi yatırımını destekliyoruz. TÜBİTAK desteğiyle yeşil teknolojilerin Türkiye’de geliştirilmesine yönelik 600 milyon lira bütçeli 74 AR-GE projesini hayata geçiriyoruz. Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasıyla hazırladığımız yol haritalarıyla çelik, alüminyum, çimento ve gübre sektörlerinde düşük karbonlu üretim modeline geçiş için somut adımlar atıyor, AB Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması’nı sektörlerimiz için fırsata dönüştürmeyi amaçlıyoruz. Yeşil dönüşümde avantajlı finansman sağlayacak Türkiye Sanayii Karbonsuzlaştırma Yatırım Platformu’nun kurulumu için uluslararası paydaşlarımızla çalışmalara başladık. Bu programla 3 milyar avroluk kaynağı sanayimize sunmayı hedefliyoruz. Dünya Bankasıyla sürdürdüğümüz proje kapsamında 2025 yılında OSB’lerimizin 6 milyar 300 milyon liralık yeşil altyapı yatırımlarını destekleyeceğiz. Bu yılın ilk on ayında enerji verimliliği ve geri kazanımı, yenilenebilir enerji atık geri kazanımı ve bertarafı, çevre yatırımı konularında 165 milyar lira tutarında 1.865 yatırımı teşvik ettik. Yenilenebilir enerji yatırımlarına sunduğumuz teşviklerle bu yıl 4.874 megavat güneş enerjisi ve bin megavat rüzgâr enerjisi yatırımının önünü açtık. Başlattığımız Yeşil Dönüşüm Destek Programı’nda sürdürülebilirlik yatırımlarına öncelikli yatırım teşvikleri sunuyoruz. Temiz enerji kaynaklarına yönelik çalışmalarımızı hızlandırıyoruz. Güney Marmara Kalkınma Ajansımızın desteğiyle sürdürülen yeşil hidrojen üretimi projesinde ilk yerli elektrolizör üretimini TÜBİTAK enstitülerimizde gerçekleştirdik. Önemi yeniden artan ve temiz enerji kabul edilen nükleer enerji teknolojilerine yönelik AR-GE programı başlatacağız. TÜBİTAK Kutup Araştırmaları Enstitümüzle iklim değişikliği odaklı Antarktika ve Arktik bilim seferleri sonucunda bugüne dek 232 bilimsel yayın gerçekleşti. Yeşil dönüşümün oluşturabileceği sosyal etkileri yönetmek amacıyla Dünya Bankasıyla geliştirdiğimiz 400 milyon dolar bütçeli Sosyal Kapsayıcı Yeşil Geçiş Projesi’ni kalkınma ajanslarımızla uygulayacağız.

Dijital dönüşümle imalat sanayimizin rekabetçiliğini güçlendiriyoruz. Dijital Dönüşüm Destek Programı’nda imalat sanayimizin dijitalleşme projelerini öncelikli yatırım uygulamasıyla teşvik ediyoruz. Eskişehir ve Samsun’la model fabrikalarımızın sayısını 10’a yükselttik. Verimliliği artırmak için kurduğumuz bu merkezlerin sayısını 2025 sonunda 15’e çıkaracağız. Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasından sağladığımız 300 milyon avro kaynağı KOSGEB finansman desteğiyle KOBİ’lerimizin dijital dönüşüm projelerine sunuyoruz. Süper bilgisayarlar, yapay zekâ, siber güvenlik ve ileri dijital beceriler alanlarına yönelik 8,1 milyar avro bütçeli Dijital Avrupa Programı’nda ülkemizden 5 konsorsiyum Avrupa Dijital İnovasyon Merkezleri ağına dâhil oldu. Yapay zekâ devrimini fırsata dönüştürecek adımlar atıyoruz. Büyük veri analizi ve yapay zekâ araştırmalarını desteklemek üzere 35 bin dizüstü bilgisayar gücündeki süper bilgisayarımız ARF’i kullanıma sunduk. Bu altyapı, savunma sanayisinden üretim sektörüne, iklim değişikliğinden ilaç tasarımına stratejik alanlarda bilim insanlarımıza ve endüstrimize hizmet ediyor. Üyesi olduğumuz EuroHBC ortak girişimiyle dünyanın 8’inci süper bilgisayarı

MareNostrum 5'e doğrudan erişim imkânına sahibiz. Yapay zekâ çağrılarımızla firmalarımızın ve kamu kurumlarımızın ihtiyaç duyduğu yapay zekâ çözümlerinin ülkemizde geliştirilmesi için 96 milyon lira bütçeli 30 projeyi destekledik. Üretken yapay zekânın sunduğu fırsatların yanında küresel düzeyde tekelleşen büyük dil modellerinin olası risklerini dikkatle değerlendiriyoruz. Türkçe verilerle zenginleştirilen ülkemizin ilk temel yapay zekâ büyük dil modelini TÜBİTAK'ta geliştiriyoruz.

Tam bağımsız Türkiye'nin anahtarı savunma sanayisidir. 40 binden fazla insanın katledildiği, 2 milyona yakın insanın yerinden edildiği, soykırımcı İsrail saldırganlığını dünyanın seyretmesi, hatta sıradanlaştırılması gelecekte daha büyük felaketlerin olası olduğunun habercisidir. İnsanlığın karşı karşıya olduğu bu varoluşsal meydan okuma bir yönüyle teknolojik gücün tekelleşmesinin getirdiği bir sonuçtur. Bu tablo karşısında Türkiye'nin en güçlü stratejisi Millî Teknoloji Hamlesi'dir. Kırk yıldır sürdürdüğümüz terörle mücadele bize ancak kendi kabiliyetlerimizle geliştirdiğimiz sistemlerin esaslı bir güvenlik sağladığını göstermiştir. Bugüne dek açık ya da örtülü ambargolarla hızımız kesilmeye çalışılsa da kurduğumuz AR-GE ve üretim altyapısıyla Türkiye'nin istiklalini ve istikbalini güçlü kılacak adımlar atmayı başardık. Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde yürüttüğümüz istikrarlı politikalarla savunma sanayisinde büyük bir atılım gerçekleştirdik. Millî ve özgün ürünleri önceleyen uzun dönemli AR-GE, yatırım, tedarik planlamaları ve nitelikli insan kaynağıyla savunma sanayimiz Millî Teknoloji Hamlesi'nin öncüsü oldu. 3.500 firmada 90 bin çalışanla savunma sanayimiz bugün ülkemizin iftihar kaynağıdır. Yerli ürünlerimizin payını yüzde 20'lerden yüzde 80'lerin üzerine çıkardık. Savaş paradigmasını değiştiren insansız hava araçlarımız Bayraktar TB2, TB3, Akıncı, ANKA, AKSUNGUR; insansız savaş uçaklarımız ANKA 3, KIZILELMA; yüksek manevra kabiliyeti ve düşük radar izine sahip beşinci nesil savaş uçağımız KAAN; eğitim uçaklarımız HÜRKUŞ, HÜRJET; helikopterlerimiz ATAK ve GÖKBAY; mavi vatanda özgürce yol alan MİLGEM, TCG ANADOLU; seyir füzelerimiz SOM ve ATMACA; süpersonik hızlarda çalışan hava-hava füzelerimiz GÖKDOĞAN, BOZDOĞAN; dünyanın her noktasından hiçbir kısıt olmadan görüntü almamızı sağlayan uydumuz İMECE; her biri dünyada ancak birkaç ülkenin sahip olduğu teknolojik kabiliyetlerimizin ispatıdır.

Havacılık ve uzay alanında turbojet, turbofan, turboşaft ve ramjet gibi yüksek teknolojiye sahip itki sistemlerinde millî çözümler geliştiriyoruz. SOM, ATMACA ve ÇAKIR gibi füze sistemlerimizde kullanılan turbojet motorlarını Kale Havacılık üretiyor. TEİ tarafından helikopterler için geliştirilen TSI1400 turboşaft motoru ilk uçuş testlerini başarıyla tamamladı. GÖKBAY yerli motorumuzla uçtu. İHA'lar için geliştirilen PD170 turbo dizel motoru on bin saatlik kalibrasyon ve test faaliyetleri sonunda seri üretim aşamasına geldi. KAAN ve KIZILELMA gibi platformlarımıza entegre edilecek turbofan motorumuz TF6000'in prototipini geliştirdik, testleri devam ediyor. TÜBİTAK SAGE ve ROKETSAN bünyesinde yürütülen, süpersonik hızda çalışan ramjet itki sistemleri geliştirme çalışmaları sürüyor. Savunma sanayimizin bu seviyelere gelmesi için desteklerimizi esirgemedik. 2002'den bugüne savunma sanayisinde 886 yatırım için teşvik belgesi düzenledik, 156 milyar lira sabit yatırımın önünü açtık. 19 bin çalışanın istihdam edildiği 67 AR-GE ve tasarım merkezine 172 milyar lira destek sağladık. Teknoparklarımızda savunma sanayisi alanında 291 firmamız 5.850 araştırmacıyla teknoloji geliştirmeye devam ediyor. TÜBİTAK aracılığıyla 1.493 savunma sanayisi projesine ve 2.233 bilim insanı ve gencimize 38 milyar 300 milyon lira destek sağladık. Savunma sanayimiz için nitelikli AR-GE çalışmalarını TÜBİTAK enstitülerimizde gerçekleştirdik. KAAN'ın emniyetli ve yüksek performanslı uçuşunu sağlayan ana yönetim bilgisayarlarını ve gerçek zamanlı işletim sistemini geliştirerek uçağımıza entegre ettik. Savaş uçaklarımıza elektronik harp ve destek yeteneği kazandırdık. GÖKDOĞAN ve BOZDOĞAN testleri başarıyla tamamladı. KUZGUN Silah Sistemi'mizin SİHA'dan ve otonom su üstü deniz platformundan atışlarında başarı sağladık. Stratejik kurumlarımız için uçtan uca güvenli ses, veri ve görüntü haberleşmesi sağlayan sistemleri üretiyoruz. Buradan vurgulamak isterim ki hiç kimsenin Türkiye'ye zarar vermeyi aklından dahi geçiremeyeceği bir caydırıcılık seviyesine mutlaka geleceğiz. Farklı irtifa ve menzildeki hava tehditlerine karşı ülkemiz için güvenlik kalkanı vazifesi görecek hava savunma sistemi Çelik Kubbe'nin geliştirmesini hızla tamamlayacağız. Uzun menzilli füze geliştirme kabiliyetlerimizi daha ileri düzeylere taşıyacağız. Ülkemizin istikbalini tehdit edecek planlara asla geçit vermeyeceğiz.

Millî Uzay Programı'mızda hedeflerimize ulaşıyoruz. Yüzde 80'in üzerinde yerlilikle ürettiğimiz ilk millî haberleşme uydumuz TÜRKSAT 6A'yı uzaya gönderdik. Haberleşme uydusunu üretebilen 11 ülkeden biriyiz. Güneydoğu Asya ülkeleriyle birlikte uydularımızın kapsama alanındaki nüfus 5 milyara yükseldi. Öncekilerden daha yüksek çözünürlük ve görüntü indirme hızına sahip, manevra kabiliyeti yüksek, yeni nesil yer gözlem uydularımızın çalışmalarına devam ediyoruz. Millî Uzay Programı'ndaki hedeflerimizden birini daha gerçeğe dönüştürdük. Türk Astronot ve Bilim Misyonu kapsamında ilk astronotumuz Alper Gezeravcı, Uluslararası Uzay İstasyonunda 19 Ocak-9 Şubat 2024 tarihlerinde 13 bilimsel deney gerçekleştirerek tarihi bir başarıya imza attı. Diğer astronotumuz Tuva Cihangir Atasever, 8 Haziran 2024'te 7 deneyi icra ettiği yörünge altı araştırma uçuşu gerçekleştirdi. Biyoloji, genetik, malzeme bilimi gibi alanlarda Türk bilim insanlarının araştırmalarını uzaya taşımanın gururunu yaşadık. Milletimizin heyecanla takip ettiği uzay bilim misyonlarımız milyonlarca gencimize ilham kaynağı oldu. Aya erişebilen sayılı ülkeler arasına girmemizi sağlayacak Ay Araştırma Programı'nda yörüngeler arası transferde kullanacağımız millî hibrit roket motorumuz 20 ateşleme testini başarıyla gerçekleştirdi. Ay görevini icra edecek uzay aracımızın ön tasarım çalışmalarını tamamladık. Millî Bölgesel Konumlama ve Zamanlama Sistemi'nin kritik bileşenlerini geliştirmeye devam ediyoruz.

Yatırım teşviklerimizle katma değerli, rekabetçi ve sürdürülebilir üretimin her daim destekçisiyiz. 2024'ün ilk 10 ayında 9.538 yatırım için teşvik belgesi düzenledik. 203 bin ilave istihdamın önünü açtık. Ülkemizin stratejik ihtiyaçlarını adresleyen 69 milyar lira büyüklüğünde 26 yatırımı proje bazlı ve stratejik teşvik uygulamalarından yararlandırdık. Yatırım teşviklerimiz genç nüfusun yoğun olduğu illerimizde istihdam artışı sağlıyor. Sadece bu yıl tamamlanan yatırımlarla Diyarbakır'da 10.177, Şanlıurfa'da 9.470, Van'da 6.113, Mardin'de 9.879, Batman'da 9.747 istihdam oluşturduk.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Urfa'nın neresinde bu? Ben Urfalıyım, böyle bir şey yok.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Teşviklerle sunduğumuz kamu kaynaklarının oluşturduğu yatırım, istihdam, üretim, ihracat ve yenilik çıktılarını analiz ediyor ve etki değerlendirme raporlarını kamuoyuyla paylaşıyoruz.

4 milyona yakın girişimin verilerini barındıran Girişimci Bilgi Sistemimiz veriye dayalı politika geliştirmemize katkı sağlıyor. Yeni dönemde teşvik sistemimizi yüksek teknolojiye yeşil dönüşüme, istihdamdan yerel kalkınmaya bütüncül bir yaklaşımla yeniden

yapılandırıyoruz. İleri teknoloji yatırımlarını daha fazla önceliklendireceğiz, şehir sektör eşleşmelerini öne çıkaracağız, istihdam desteklerini daha etkin hâle getireceğiz, dijital ve yeşil dönüşümü hızlandırmak için finansman teşviklerini güçlendireceğiz, teşvik uygulamalarını yalınlaştıracağız, yatırımlara hız verecek yeni teşvik sistemini yakın zamanda başlatacağız.

Üretim gücümüzü altyapısı sağlam, sürdürülebilir ve planlı sanayi alanlarımızla yükseltiyoruz. Son yirmi iki yılda 48 bin hektardan 143 bin hektara çıkardığımız planlı sanayi alanlarımızda üretimde olan OSB parsellerinin sayısını 11 binden 59 bine, OSB'lerde çalışan sayısını 415 binden 2 milyon 700 bine yükselttik, son bir yılda 10 OSB, 7 endüstri bölgesi, 4 sanayi alanı ilan ettik, 28 OSB, genişleme alanıyla birlikte 9.395 hektar yeni yatırım alanı oluşturduk, OSB uygulamalarında reform niteliğinde değişikliklerle sanayicilerimizin yatırım yerine erişimini kolaylaştırdık, yatırım yerlerinin amacı dışında kullanımının önüne geçtik, OSB'lerdeki yatırım alanlarının tahsis sürecini daha şeffaf ve daha kolay hâle getirdik. Artık her ayın ilk pazartesi günü tüm OSB'lerimizde tahsise hazır tüm sanayi alanları internet ortamında ilan ediliyor; ekim ayında ilk kez başladığımız uygulamada 673 sanayicimiz yatırım yeri için başvurdu. OSB'lerde yasal süresi içinde yatırım yapılmamış alanların üretime kazandırılması amacıyla denetim çalışmalarına ara vermeksizin devam edeceğiz, yeni kurulan OSB'lerde stratejik yatırımlar için rezerv alan ayıracağız, çalışanların konut ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik alanlar oluşturacağız.

Yerel kalkınma hamlemizle refahın dengeli yayılmasını hedefliyoruz. Son yirmi iki yılda bölgeler arası gelişmişlik farklarını önemli ölçüde azalttık. Bölgesel kalkınma politikalarımız açısından kalkınma ajanslarının ve bölge kalkınma idarelerinin kurulmasından sonra üçüncü dönüm noktası olacak Yerel Kalkınma Hamlesi Programı'nı başlatıyoruz. Bu programla her şehrimiz için etkisi büyük yatırım projelerini cazip teşvik unsurlarıyla destekleyeceğiz; bölgelerin sahip olduğu fırsatların değerlendirilmesine, atıl kaynakların harekete geçirilmesine, teknoloji üretim düzeyinin geliştirilmesine katkı sağlayacağız.

Kalkınma ajanslarımız aracılığıyla bugüne kadar 26.489 projeye 75 milyar lira destek sağladık, 126 milyar lira kaynağı harekete geçirdik, tamamı hibe 576 milyon euro uluslararası kaynağı ülkemize kazandırdık ve ajanslarımızla genç ve kadın istihdamına odaklanarak 2023 yılında ve 2024 yılının ilk dokuz ayında 28.182 kişinin işe yerleşmesine katkı sunduk.

Bölge kalkınma idarelerimizle hassas tarım, mavi ekonomi, yeşil yol, su kaynaklarının etkin yönetimi, kırsal kalkınma, turizm odaklı büyüme gibi alanlarda yenilikçi projeler geliştiriyoruz; son on bir yılda 6.561 projeye 40,5 milyar lira destek olduk.

Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı kapsamında 146 projeye 11,9 milyar lira katkı sağladık, verdiğimiz desteklerle pek çok şehrimizi üretim üslerine dönüştürüyoruz. Van'da inşa ettiğimiz "Tekstil Kent"le 4.600 emekçi kardeşimizin istihdamına vesile olduk, Şanlıurfa'yı ayakkabı sektöründe merkez hâline getirdik; 2013 yılında Şanlıurfa'da ayakkabı sektöründe çalışan sayısı sadece 11 iken bugün bu sayıyı 4.407'ye ulaştırdık.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Ben göremiyorum.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Şehir merkezlerini ihya ederek turizm cazibelerini artırdık, Mardin tarihi yerleşim yerinde canlılığını yitirmek üzere olan 365 geleneksel iş yerini yeniledik, Erzurum Kalesi ve çevresiyle Üç Kümbetler ve tarihi konakları restore ettik.

Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı kapsamında beşerî sermayemizin geliştirilmesi ve dezavantajlı kesimlerin sosyoekonomik hayata katılımına dönük 591 projeye 4,45 milyar lira destek sağladık; bu program kapsamında 400'den fazla ilçede yerel kalkınma projeleri yürüttük, 2 binden fazla kadının istihdamını sağladık, 150 kadının girişimci olmasına vesile olduk, 100'den fazla kooperatifle üretim ve dayanışma imkânı oluşturduk, engelli ve yaşlı vatandaşlarımız için 130'dan fazla merkez ve atölye kurduk.

Çalışan ve Üreten Gençler Programı'nda 2,8 milyar lira destekle özel sektörün kullanımına hazır 157 fabrika binası inşa ettik; 10.500'den fazla genç ve kadın istihdamını sağladık.

Anadolu'dakiler Projesi'yle yerel ürünlerimizi markalaştırmayı hedefliyoruz. Tarihi, kültürel ve yöresel zenginliklerimizin değer kazanmasına imkân tanıyan coğrafi işaretlerimizin sayısı bir yılda 1.487'den 1.652'ye ulaştı. Avrupa Birliği nezdinde coğrafi işaret tescilinde atağa kalktık; son bir yılda Ayaş domatesi, Edremit Körfezi yeşil çizik zeytin, Maraş tarhanası, Ezine peyniri, Safranbolu safranı, Aydın Memecik zeytinyağı, Araban sarımsağı, Osmaniye yer fıstığı, Bingöl balı, Bursa şeftalisi, Hüyük çileği, Bursa siyah inciri, Söke pamuğu, Manisa mesir macunuyla AB tescilli coğrafi işaret sayımızı 14'ten 28'e çıkardık.

Yeniden İhya ve İnşa Projeleri'yle asrın felaketinin yaralarını sarmaya devam ediyoruz. 6 Şubat depremlerinden bu yana afet bölgesindeki illerimizde 15 OSB ve 16 sanayi sitesi projesi için 9 milyar 300 milyon lira kaynak sağladık, kalkınma ajanslarımızla 1 milyar 600 milyon lira kaynakla 1.032 yeni iş yeri inşa ettik, 607 iş yeri ve üretim tesisinin bakım onarımını gerçekleştirdik.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Malatya'da yıkılan fabrikalara bir kuruş vermediler. Yazıklar olsun!

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Depremden yoğun olarak etkilenen 65 ilçemizde gerçekleştirilen yatırımları en üst seviyede yatırım teşvikleriyle destekliyoruz; bu kapsamda 204 milyar lira yatırım büyüklüğüne sahip 51.815 kişiye istihdam sağlayacak 1.115 yatırım için teşvik belgesi düzenledik, deprem felaketinden etkilenen 53 bin KOBİ'yi KOSGEB eliyle 17 milyar lira kaynak sağlayarak yeniden ayağa kaldırdık.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bu da yalan!

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Ne yalan?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Malatya'ya KOSGEB'den para gelmedi, hâlâ gelmedi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, Sayın Ağbaba...

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Dünya Bankasından sağladığımız 600 milyon dolarlık finansmanla KOBİ'lerimiz için deprem bölgesinde 1.600 iş yeri inşa edeceğiz. TÜBİTAK aracılığıyla, afet bölgesinde 450 AR-GE projesine 545 milyon lira destek, 2.500'e yakın öğrenci ve araştırmacıya 514 milyon lira burs verdik.

Ülkemizin afetlere hazırlığına katkı sunmak üzere 26 üniversite ve kurumun katılımıyla 128 fay segmentinde olası depremlerin büyüklük ve zamanlarının kestirimine yönelik araştırma yürütüyoruz.

Teknoloji girişimciliğinde ülkemiz altın çağını yaşıyor; AR-GE teşviklerimizden teknopark uygulamalarımıza, TÜBİTAK desteklerinden KOSGEB programlarına ve girişim sermayesi fonlarına kadar pek çok uygulama ve düzenlemeyle ülkemizde yeni teknoloji girişimlerinin yeşermesi ve ölçeklenmesi için çalışıyoruz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Çorlu Teknopark ile Namık Kemal Teknopark ne olacak? Çorlu Teknopark'la Namık Kemal Teknopark inşa hâlinde, para yok.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Bu yılın ilk üç çeyreğinde tekno girişimlerimizin aldığı yatırımlar pandemi öncesi on yılın toplamında gerçekleşen tutarı aştı, 709 milyon dolara erişti, tohum öncesi yatırım sayısında Avrupa 1'inci olduk, fonların fonu ve eş finansman mekanizmalarıyla 4,1 milyar liralık kamu kaynağıyla 88 milyar liralık fonu harekete geçirdik ve bu fonların da katkısıyla 537 Türk teknoloji girişimi 124 milyar lira yatırım aldı. AR-GE teşviklerimizden üst düzeyde yararlanan firmaların girişim sermayesi fonlarına yatırım yapmalarını zorunlu kıldık. Bu düzenlemeyle bu yıl sonu itibarıyla teknoloji girişimlerine 7 milyar liranın üzerinde sermaye kaynağı sağlanmış olacak.

TURCORN 100 Programı ve Atatürk Havalimanı'nda kuracağımız dünyanın en büyük girişimcilik merkezi Terminal İstanbul Projesi ile 2030 yılı için 100 bin tekno girişim, 100 TURCORN hedefimize ilerleyeceğiz.

Türkiye'yi teknoloji girişimleri ve nitelikli insan kaynağı için çekim merkezi yapmak üzere Türkiye Tech Visa Programı'nı ilan ettik. Teknoparklarımızın 95 kuluçka merkezinde ve KOSGEB desteğiyle kurduğumuz 30 TEKMER'de iş fikirlerini hayata geçiren yeni girişimlerin sayısı 3.500'ü aştı. Girişimcilerimize Go Girişim Ofisi markasıyla hizmet sunacağımız 81 şehrimizde 100 yeni merkezde bu sayıyı 10 bine çıkaracağız. Kadınların teknoloji girişimciliğinde güçlenmesi için Kadın Girişimciliği İnisyatifi'ni başlattık.

KOSGEB kalkınmamızın öncüsü KOBİ'lerimizin yanında olmaya devam ediyor. KOSGEB programlarını yalınlaştırdık; tohum aşamasından küreselleşmeye ihtiyaçların esnek şekilde karşılanabileceği "girişimcilik", "ölçek büyütme" ve "küresel rekabet" başlıklarında topladık. Bu yıl 135 bin işletmemizi yerinde ziyaret ettik. Girişimcilik desteğimizin üst limitini 375 bin liradan 2 milyon liraya çıkardık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - İlk kez 81 şehrimizde düzenlediğimiz girişimci seçmelerinde 1.064 işletme 1,5 milyar lira destek almaya hak kazandı. KOSGEB eliyle bu yıl 42 bin KOBİ'mize sunduğumuz desteklerin toplamı 8,3 milyar liraya ulaştı.

En kıymetli hazinemiz beşerî sermayemizdir. Teknolojik yetkinliklerle becerilerin tanımlanması ve belgelendirilmesi için geliştirdiğimiz Dijital Rozet Platformu'yla bugüne kadar 54.575 kişiye 116.783 dijital sertifika düzenledik. Yapay zekâ, çip tasarım ve otonom sürüş teknolojilerinde sektörün önde gelen firmalarıyla birlikte başlattığımız eğitimlerde 2.500 öğrencimiz bulunuyor. 81 şehrimizde kurduğumuz 130 DENEYAP Teknoloji Atölyesinde Geleceğin Teknoloji Yıldızları Programı'nı 4.300 öğrencimiz tamamladı; 34 bin öğrencimiz eğitimlerine devam ediyor.

TEKNOFEST Akdeniz'de, Adana'da 50 kategoride gerçekleştirdiğimiz yarışmalarda 1 milyon 650 binden fazla gencimiz yarıştı. Önümüzdeki yıl üniversite kampüslerinde kuracağımız 50 millî teknoloji atölyesiyle gençlerimizin proje geliştirmeleri için imkân sağlayacağız.

204 üniversite ve 98 firmayla birlikte sürdürdüğümüz Sektör Kampüste Programı'nda bu dönem açılan 140 farklı derste yapay zekâ ve doğal dil işleme, siber güvenlik, yarı iletkenler gibi alanlarda öğrenciler reel sektör deneyimiyle buluşuyor.

AR-GE merkezlerinde ve teknoparklarda istihdam edilen temel bilimler mezunu araştırmacılar için işletmelere 274 milyon lira destek verdik, 91 bin bilim insanı ve öğrencimize bu yıl TÜBİTAK eliyle 3 milyar lira katkı sağladık. TÜBİTAK ortaokul ve lise öğrencileri araştırma proje yarışmalarına 7.548 okuldan 65 binden fazla öğrencimiz katıldı.

Bu yıl Uluslararası Bilim Olimpiyatları'nda en fazla altın madalya kazandığımız dönem oldu; öğrencilerimiz 17'si altın toplam 73 madalyayla göğsümüzü kabarttı. 81 ilimizde 250 bin öğrencimizin projelerini sergilediği TÜBİTAK bilim fuarlarına 3 milyon ziyaretçi katıldı. TÜBİTAK Stajyer Araştırmacı Burs Programı'nda 785, Araştırma Projeleri Programı'nda 15.100 üniversite öğrencimize araştırma deneyimi kazandırdık, 5.300 doktora ve doktora sonrası araştırmacımıza yurt dışındaki öncü kurumlarda bir yıla kadar araştırma bursu verdik. Uluslararası Lider ve Genç Araştırmacılar Programı'yla araştırmalarını sürdürmek üzere ülkemize gelen bilim insanı sayısı 253'e ulaştı. Sayıları 135'e çıkan ulusal lider ve genç araştırmacımızı desteklediğimiz projelerde 700'den fazla bursiyer görev alıyor.

Trabzon, Düzce, Denizli, Uşak, Ankara ve İstanbul'da açtığımız 13 yeni merkezle bilim merkezi sayımızı 35'e çıkardık ve yıl sonuna kadar 5 yeni bilim merkezinin daha açılışını yapacağız.

Meraklı Minik, Bilim Çocuk ve Bilim ve Teknik dergilerimizin abone sayısını bu yıl 5 katına çıkardık, aylık erişimimiz 750 bine yükseldi. 4 bin okulumuzda gerçekleştirdiğimiz söyleşilerde bilim insanlarımızı 600 bin öğrenciyle buluşturduk.

Bilim, teknoloji, inovasyon ve yatırım diplomasisi faaliyetlerimizi sürdürüyoruz. Avrupa Birliği Ufuk Avrupa AR-GE Programı'nda 606 projeye 305 milyon avro fonu ülkemize kazandırdık. AB eş finansmanı ile yürüttüğümüz Rekabetçi Sektörler Programı kapsamında 29 milyon avro bütçeyle 3 yeni dijital dönüşüm merkezi kurduk.

Bu yıl açılışını gerçekleştirdiğimiz 48 milyon avro bütçeli 9 projeye Bursa'ya kompozit malzeme ve teknik tekstil, Şanlıurfa ve Giresun'a gıda test ve analiz, Konya'ya akıllı teknolojiler tasarım, Eskişehir'e ileri prototipleme, İzmir'e derin teknoloji kuluçka, İstanbul'a otonom araç geliştirme ile yaşam bilimleri araştırma, Tunceli'ye nadir toprak elementleri araştırma merkezleri kazandırdık, 8,5 milyon avro bütçeli İmalat Sanayisinde Kadın İstihdamının Güçlendirilmesi Projesi'ni hayata geçirdik.

NATO DIANA ağında yer alan test merkezi sayımızı 2'den 10'a çıkardık, ODTÜ TEKNOKENT'in öncelikli hızlandırıcı merkezleri arasına girmesini sağladık. Türkiye-AB Bilim, Araştırma, Teknoloji ve Yenilik Alanında Yüksek Düzeyli Diyalog mekanizmasının 2'nci toplantısını düzenledik, Türk Devletleri Teşkilatı 1'inci Sanayi, Bilim, Teknoloji ve İnovasyon Bakanları Toplantısı'nı İstanbul'da gerçekleştirdik; yapay zekâ, dijital ve yeşil dönüşüm, sanayi iş birlikleri, uzay teknolojisi gibi konularda ortak eylem planına imza attık. Sahip olduğumuz bilimsel kapasiteyi dostlarımızla paylaşmaya devam ediyoruz. Azerbaycan Metroloji Enstitüsü için 12 kalibrasyon laboratuvarı kuruyoruz ve bu yıl 27 ülkeyle 43 uluslararası anlaşma ve mutabakat zaptı imzaladık.

Küresel AR-GE Platformu EUREKA Dönem Başkanı olarak düzenlediğimiz Küresel İnovasyon Zirvesi'nde 47 ülkeden 2 binden fazla katılımcıyı ağırladık.

Vatandaşımızın güvenli ürünlere ulaşımını kolaylaştırıyor, ölçümde doğruluk ilkemizden taviz vermiyoruz; sanayi ürünlerinin teknik düzenlemelere uygun olarak piyasaya arzı ve ölçü aletlerinin doğru ayarlı kullanımı için muayene ve denetimler gerçekleştiriyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - 2024 yılının ilk on ayında ölçü aletlerine ilişkin 1 milyon 334 bin periyodik muayene ve 247 bin ani denetim gerçekleştirdik, 4.607 hazır ambalajlı ürünü üreticisinde denetledik, piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetleri kapsamında 29 binin üzerinde denetim yaptık ve sanayimizin yüksek standartlarda üretim yapmasını sağlamak amacıyla 44 onaylanmış kuruluşu ve 15 teknik servisi denetledik.

TSE, yetmiş yıldır olduğu gibi, sanayimizin destekçisi, vatandaşımızın güvencesi olmaya devam ediyor. Standardizasyon ve uygunluk değerlendirme alanındaki millî kuruluşumuz TSE, bu yıl laboratuvarlarında 100 binden fazla test ve kalibrasyon hizmeti gerçekleştirdi; 1.563 standart yayımladık, 21 bin eğitim sertifikası düzenledik, ithalat denetimleri kapsamında 163 bin ürünü inceleyerek standartlara uygun olmayan 4.500 ürünün ülkemize girişini engelledik, savunma sanayii, demir yolu sistemleri, rüzgâr ve nükleer enerji santralleri gibi stratejik alanlarda teknolojik bağımsızlığımızı tahkim edecek test, muayene, gözetim ve belgelendirme faaliyetlerine başladık. Yapı denetim faaliyetlerini TSE olarak yürüttüğümüz Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nde ana malzeme onay kuruluşu olarak yaptığımız çalışmalarla yerli malzeme kullanımını artırdık. Türkiye'nin kalite ve uygunluk değerlendirme üssü olacak Ankara Kalite kampüsümüze 2025 yılında taşınacağız.

TÜBA, lkemizin saygın, özerk ve ulusal bilimler akademisi olma bilinciyle görev ve sorumluluklarını yerine getirmeye devam ediyor. TÜBA Uluslararası Akademi Ödülleri'nde 28, Genç Bilim İnsanı Ödüllendirme Programı'nda 644 bilim insanına ödül verdik. Bilimsel Telif Eser Ödülleri kapsamında bugüne dek 238 eser ödüle layık görüldü. Millî Mücadelenin Yerel Tarihi eserinin basımını gerçekleştirdik, Asya'daki Bilim Akademileri ve Toplulukları Birliği ortaklığında "Sürdürülebilir Kalkınma için Bilim Diplomasisi" başlıklı uluslararası bir sempozyum düzenledik. Türk Dünyası Ulusal Bilimler Akademileri Birliğinin ve Avrupa-Akdeniz Akademiler Birliğinin dönem Başkanlığını yürütüyoruz.

Sayın Başkan, değerli üyeler; KOSGEB, Türk Patent ve TUA'nın 2023 yılı Sayıştay denetim raporlarında herhangi bir bulgu yer almıyor, GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2023 denetim programında yer almadığı için rapor düzenlenmedi. Bakanlığımız ile bu kurumlarımız dışındaki bağlı ve ilişkili kuruluşlarımız, koordine ettiğimiz kalkınma ajansları ve döner sermaye işletmemizin 2023 yılı Sayıştay denetim raporlarında bazı bulgulara yer verilmiş olmakla birlikte mali tablo ve raporların önemli yönleri ile doğru ve güvenilir bilgi sunduğu görüşü mevcut. Denetim raporlarında yer alan bulgular herhangi bir kamu zararına neden olmayan, uygulamaya dönük bazı hususlar ile muhasebe işlemlerindeki hatalara ilişkin; bunları da Sayıştay Başkanlığının tespitleri çerçevesinde düzeltiyoruz.

Bakanlığımız ile bağlı ve ilgili kuruluşlarımızın 2023 yılında Bütçe Kanunu ile 63 milyar 820 milyon 469 bin lira ödenek verildi ve yıl içinde yapılan eklemelerle 108 milyar 78 milyon 299 bin 989 liraya ulaşan ödeneğin 99 milyar 539 milyon 510 bin 729 liralık kısmı bütçe giderine dönüştü, 704 milyon 389 bin 340 liralık kısmı ise 2024 yılı bütçesine devretti.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerimi bitirirken şahsım ve çalışma arkadaşlarım adına görüşmelere sunacağımız katkılar için her birinize teşekkür ediyorum.

2025 yılı bütçemizi en verimli ve en etkin şekilde kullanacağımızı ifade etmek istiyorum. Bütçemizin milletimiz ve devletimiz için hayırlı olmasını diliyorum, Komisyonumuzun çok değerli üyelerini saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakana teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi de grupların konuşmalarına geçeceğiz. İlk olarak Cumhuriyet Halk Partisi Grubundan Sayın Müzeyyen Şevkin ve Nail Çiler, İYİ Parti Grubundan Sayın Rıdvan Uz, Saadet Partisi Grubundan Sayın Selim Temurci, Milliyetçi Hareket Partisi Grubundan Sayın Mustafa Kalaycı ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grubundan Sayın Ersan Aksu kendi grupları adına konuşmalarını yapacaktır ve sonrasında Komisyon üyesi milletvekillerimizin söz taleplerini karşılayacağız ve akabinde de Komisyon üyesi olmayan milletvekillerinin söz taleplerini alacağız.

Teşekkür ediyorum değerli basın mensupları.

Sayın Şevkin, süreniz on dakikadır.

Buyurun lütfen.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ederim, Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yine bir bütçe maratonuyla karşı karşıyayız. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2025 yılı bütçesinin kamu çıkarlarını koruyan, halkımızın ve ülkemizin ihtiyaçları doğrultusunda şeffaf bir şekilde değerlendirilmesini ümit ediyorum.

Sayın milletvekilleri, Sayın Bakanımızın sunuşlarını duyduk, sanki yirmi iki yıldır iktidarda olan bir partinin Bakanı değil de yeni

kurulmuş bir hükümetin bakanı gibi “eceğiz” “acağiz” gibi hâlâ geleceğe dönük yatırımlara dair “eceğiz” “acağiz” şeklindeki cümleleri duyduk çoğunlukla.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Cevdet Yılmaz diyor ki: “2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi’imiz yatırımı, istihdamı, üretimi, ihracatı destekleyen sosyal refahı artırıcı yaklaşıma sahiptir.” Yani gerçekten çok ilginç çünkü sadece kendi bölgem olan Adana’ya baktığımızda on beş yıl içerisinde 100’den fazla fabrikanın kapısına kilit vurduğu ve sanayinin beşiği konumundaki Çukurova bölgesinin yatırım iştahı olmasına rağmen tek bir çivi çakılmayan hâle dönüştüğünü buradan ifade etmek isterim. Binlerce işçinin üç vardiya çalıştığı sanayi ve tarım kuruluşları, işletmeler kepenk indirmiş durumda; işsizlik kol geziyor ve yirmi iki yıldır iktidardasınız Sayın Bakan, hâlâ ne yazık ki bu yatırımların neden durduğuna, neden gerilemenin yaşandığına dair sunumunuzda çok somut şeyler göremedik doğrusu.

Değerli milletvekilleri, Türkiye geçtiğimiz ekim ayında 23,6 milyar lira ihracata karşılık 29,4 milyar dolar ihracat gerçekleştirmiş. Son bir yılda 262,3 milyar dolar ihracat, 340 milyar dolar ithalat yapıldı; 77,7 milyar dolar da dış ticaret açığı vermiş durumda. 2024 yılının ilk altı ayında 2023 yılının ilk altı ayına göre kurulan şirket sayısı yüzde 17,3, kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı yüzde 34,9, kurulan kooperatif sayısı ise yüzde 8,8 oranında azaldı ve 2024’ün ilk altı ayında 2023’ün ilk altı ayına göre kapanan şirket sayısı yüzde 25,8 ve kapanan kooperatif sayısı da yüzde 8,3 arttı. Her alanda kendi kendine yeten bir Türkiye’den ithalata bağımlı bir Türkiye hâline geldik; bakın, bunları biz söylemiyoruz sadece. 2024 yılının ilk sekiz ayında Türkiye’de sanayi üretimi son bir yılda yüzde 3,9 oranında daralmış, imalat sanayisinde ise üretim 5,1 oranında düşmüş ve Türkiye’de dış ticaret açığını azaltacak asıl hamle olan yüksek ve orta kalite teknoloji ürün üretimi ise yüzde 22 oranında düşmüştür. Cari açığın azaltılması ve ihracatın artırılması üzerine kurulu OVP ve 12’nci Kalkınma Planı’na, iktidarın dış ticaret açığını ilk sekiz ayda azaltmakla övündüğü tablonun ayrıntısına bakıldığında bağımlılık yaşadığımız ara malı ithalatındaki düşüşün sanayideki daralmanın bir sonucu olduğunu, kaybettiğimiz dış pazarlar ve rekabet kayıpları nedeniyle üretimde kullanacağımız ara maldaki düşüşün cari açığımızı kendiliğinden düşürdüğünü, görmekteyiz. Büyüme hedefleri küçülen, ihracat hedefleri tutmayan ve sanayisi daralan bir ekonomide yapısal reformlar gecikirse, vergi ve ücret adaleti sağlanmazsa, teşvikler doğru sektörlerle dağıtılmazsa, sanayi ucuz ham maddeye ve krediye erişemezse ithalatın daralması kaçınılmaz olacaktır.

İstanbul Sanayi Odasının -yine biz söylemiyoruz- 2 Eylül 2024 tarihli raporuna bakıldığında yirmi bir aydır süren daralma ve talepteki düşüş yeni bir boyut kazanmıştır. Aynı gün Bakan Mehmet Şimşek büyümeyi öven ama o büyümenin sanayideki durgunluk içinde gerçekleştiğini iska geçen bir açıklama yapmıştır. İstanbul Sanayi Odası iki yıldır takip edilen 10 sektörün tamamında gerileme yaşandığını, tekstilde konkordatoların zirve yaptığını, imalatla siparişlerin düştüğünü açıklamıştır. İktidarın tersine sanayi temsilcisi “Üretimdeki son gerileme belirgin düzeyde ve son yirmi bir ayın en yüksek oranında gerçekleşti.” demektedir. Zorlayıcı ekonomik koşullar, fiyat artışları ve talepteki zayıflık firmaların üretim azaltmasına yol açan temel faktörler olmuştur. Sanayi Odasıca “Ham madde ve nakliye maliyetleri arttı, Türk lirası üzerinden izlenen politikalar ihracatı zorlaştırdı, 10 sektörün 8’inde istihdam düştü, yeni müşteri ve siparişler azalmaya devam ediyor, maliyet enflasyonu artmaya devam ediyor.” ifadesi kullanmıştır.

Yine, İSO’nun Ekim 2024’te yayımlanan İmalat Sanayi Raporu’na göre sipariş alımında, talepte coronanın başından bu yana, Mayıs 2020’den beri en keskin yavaşlama görülmüş, istihdamda üst üste sekiz aydır daralma ve üretimde altı ayda daralma artmış, girdi maliyetlerindeki yüksek artış sürmüştür ve son dört buçuk yılın en ciddi istihdam daralması Eylül 2024’te yaşanmıştır. Bu tabloda “Sektörde durgunluk başladı.”, “Önlem aldı.”, “stagflasyon” kelimeleri ekonomide en çok konuşulan kelimeler olurken ekonomi yönetimi üretim için zorunlu olan ara malı ithalatının düştüğü ortamda cari açığın azalmasını övmüş, lüks tüketim malı talebinde ise daralma olmamasını yani ekonomide açılan makas farkını izah edememiştir.

Sayın Bakan, evet, bu ülkenin gerçek yatırımcısını, sanayicisini, KOBİ’lerini yok sayarsanız ülke ne yazık ki bu noktaya gelir.

Küçük ve orta boy işletmelerin bankacılık sektörüne olan kredi borçları 4 trilyon 68 milyar liraya çıkmış vaziyette ve bankaların vadesinde tahsil edemediği ve icra takibine aldığı batık krediler 25 Ekim itibarıyla 267,8 milyar liraya yükseldi.

Cumhuriyetin kazanımları birbir yok edilmiş, içi boşaltılmış, yok pahasına satılmış, peşkeş çekilmiş; Anadolu’daki fabrikaların yerinde yeller esiyor. Türkiye’nin dünyaya meydan okuyan tek markası yok ve yerli ve millî olarak bize çok güzellmeler yaptığınız TOGG’u da bitirmek üzeresiniz çünkü Çinli Chery ve BYD’yi tercih ediyorsunuz, onlara vergi indirimleri uyguluyorsunuz hatta organize sanayi bölgesi kuruyorsunuz. Aslında Plan ve Bütçede görüşülmesi gereken ama Sanayi Komisyonunda görüşerek Samsun Organize Sanayi Bölgesi’yle ilgili, buradaki hazine arazilerini Chery firması için organize sanayi bölgesi yapmak üzere bir maddeyle kanunlaştırdınız ve geçti, bu konuda da tebrik ediyoruz tabii! Henüz yatırım bile yapmadan ilave gümrük vergilerinden muaf tutulan BYD daha şimdiden TOGG’un pabucunu dama atmış görünüyor çünkü önceleri TOGG’u kullanıyoruz... Hatta o hâle getirdiniz ki 5 şirkete kurdurduğunuz TOGG’u kalkıp sanki AKP’nin kendi malıymış gibi o kadar lanse ettiniz ki seçim sürecinde, sanki AKP’nin otomobili gibi güzellmeler yaptığınız TOGG’u şimdi de...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Yerli malımız, yerli ve millî.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Yerli ve milli demediniz efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, hatip eleştirilerini dile getirsin, lütfen müsaade edelim.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Biz de gurur duyuyoruz yerli ve millî olmasından elbette ama kalkıp daha sonra Chery ve BYD’ye...

CAVİT ARI (Antalya) - TOGG’u savunmak da bize düştü!

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Hakikaten TOGG’u savunmak da bize kaldı, garip bir ironi de oluyor.

Evet, değerli arkadaşlar, sanayide çarklar dönmüyor. “40 binden fazla Togg üretimi yapıldı, bunlar piyasaya sunuldu.” falan diyorsunuz ama bazı kurumların iade etmeye çalıştığını ve Togg’u da kullanmadıklarını biliyoruz. Yani, dolayısıyla bu gerçekle de yüzleşmek zorundayız.

Türkiye’nin bütçesine baktığımızda hep vergi kalemlerinden bahsediyorsunuz. Az önce, üniversiteler içerisinde...

(Uğultular)

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Arkadaşlar, müsaade ederseniz ben konuşmamı bitireyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir müsaade eder misiniz.

Sayın hatip eleştirilerini, görüşlerini dile getirsin, burada müzakere için varız; siz de TOGG'la alakalı görüşlerinizi dile getirin Sayın Kırkpınar. Size on dakika vereceğim, on dakika TOGG'u konuşun.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Şevkin, sürenize ekleyeceğim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Biz TOGG'u destekliyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Gürer, sanayiye de el attınız, bir şey demiyorum ama Sayın Şevkin bitirsin.

Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Evet, Sayın Bakan üniversitelere destek olduklarını... Yanlış mı Sayın Bakan, "Üniversiteler içerisinde 26'ncı..." mı dediniz? Ben internette hemen baktım, Times Higher Education 2024 Dünya Üniversite Sıralamasında ilk 100 içerisinde Türk üniversitelerinden ne yazık ki hiçbiri görünmüyor. Çin var, Güney Kore var, Avustralya var, İngiltere var, Amerika var ama ilk 100 içerisinde hiçbir Türk üniversitesi yok. Tabii, üniversitelerin içini boşaltıp liyakatsiz atamalarınız ve müdahalelerinizle bunu da başardınız ne yazık ki bunu da buradan ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Şevkin, toparlayın lütfen.

Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Evet, bu gerçeklerle yüzleşmek zorundasınız. Özelleştirme, imtiyazlı müteahhitlere, şirketlere maalesef kamunun elinde avucunda hiçbir şey bırakmaksızın verilen teşvikler yatırımın, üretimin ve istihdamın giderek yok olmasını sağlıyor ve varsa yoksa vatandaşın, gerçek yatırımcının, sanayicilerin, KOBİ'lerin sırtına yüklediğiniz vergiler var; her şey ortada. Beklenti şu: Gelir Vergisi 2 trilyon 130 milyar lira, Kurumlar Vergisi 1 trilyon 637 milyar lira, Özel Tüketim Vergisi 2 trilyon 121 milyar lira, Katma Değer Vergisi 3 trilyon 599 lira, diğer vergiler 1 trilyon 652 milyar lira, vergi dışı gelirler 1 trilyon 662 lira; bu şekilde mi dünyayla rekabet edeceğiz, bu şekilde mi halkın refahını düzelterek?

Değerli milletvekilleri, tekrar ediyorum, Atatürk'ün de söylediği gibi, bu ülkede her fabrika bir kaledir; kaleleri yıkıyorsunuz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Şevkin, teşekkür ediyorum.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Hemen tamamlıyorum, son bir cümle rica ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Tabii, sanayide, teknolojiye, tarımda, üretimde, küresel ligde rekabet edebilmek için -son söz olarak bunu söylemek isterim- küresel ölçekte rekabet edebilecek düzeye ulaşmak için kesinlikle öncelikle hukuk sisteminin düzelmesi gerekiyor, aksi takdirde, Türkiye uluslararası rekabette aktif olarak yer alamaz. Aslında Sayıştay raporlarında yer alan eleştiriler var, yıllardır bu söyleniyor; izninizle burada 4 maddemiz var, bunu bir dakika içerisinde hemen anlatayım: Binalar hesabına ilişkin enflasyon düzeltme işleminin yapılmaması sonucunda Bakanlığın taşınmazları gerçek değerini yansıtmıyor. Bir kamu kurumu çıkarılan yasaya uymuyor ancak sanayiciden enflasyon düzeltmesi bekleniyor.

İkinci olarak, taşınmazların takip ve kaydına ilişkin işlemlerin mevzuata uygun olarak gerçekleştirilmemesi eleştirisi var, idari para cezalarının tahakkuk kayıtlarının tam olarak yapılmaması eleştirisi ve idari para cezalarından yapılan indirimlerin muhasebeleştirilmemesi geçen yıldan beri devam eden bir bulgu; buna dair neler yapılıyor diye söylemek isterim.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Şevkin.

Şimdi de Sayın Nail Çiler'e söz vereceğiz.

Biliyorsunuz, Sayın Çiler Türkiye'nin en büyük, en önemli sanayi kenti Kocaeli'den milletvekilimiz. 30'u geçtiniz mi ihracatta?

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Biz 2'nci sıradayız İstanbul'dan sonra.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - İstanbul'dan sonra 2'nci sıradasınız. Ya, rakamsal olarak 30 falandı, öyle hatırlıyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - İstanbul'u saymayın ama.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Kaç milyar dolar?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 30 milyar dolar civarındaydı, 28-30 civarındaydı.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Şimdi ona değineceğim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Nail Çiler, buyurun lütfen.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Sayın Başkan, Değerli Bakanım, sevgili bürokratlar, değerli milletvekili arkadaşlarım; ben bugün size milletvekili kimliğimle değil, dört dönem yaptığım Oda Başkanlığı kimliğimle bu bütçe sunumu hakkındaki görüşlerimi söyleyeceğim çünkü sanayinin başkentinden geldim.

İlk önce, Bakanım çok teşekkür ediyorum; burada hazırlananlar çok güzel, çok hazırlanmış ve çok profesyonel bir sunum, onun için teşekkür ediyorum fakat benim sunumun içinden bazı sorularım da olacak.

Şimdi, bunlar çok güzel ama bunları nasıl başaracağız? Kaliteli, sürdürülebilir... Üretim merkezlerinde eleman sorunu var, bürokrasi sorunu var, finans sorunu var, nitelikli eleman sorunu var; var da var.

Millî Eğitim Bakanı değişiyor, her değiştiğinde millî eğitim yazboz tahtası; müfredat değişiyor. Mesleki eğitim için bir zamanlar ne demistik? "Meslek liseleri memleket meselesi." Ama maalesef onları unuttuk, meslek liseleri memleket meselesi olmadı.

Şimdi, Bakanın sunumda da çok güzel şeyler var. Tabii, ezbere dayalı eğitim sistemi iflas etti, Türkiye'de herkes yapay zekâyâ uyumlu... Sunumun zaten çoğunluğu öyle, yapay zekâyâ uyumlu fakat yapay zekâyâ ilgili Kocaeli'de, sanayinin başkentinde meslek liselerinin sayısına baktığımız zaman tüm okulların yüzde 10'u bile meslek lisesi değil, teknolojiye dayalı meslek liseleri yok. Yıllar önce dedik ki: Gelin, gelişmiş bölgelere pilot okul yapın; yapay zekâyâ uyumlu, mesleki eğitimde başarılı olacağımız, veriden değer elde edeceğimiz okullar olsun.

Bakın, Sayın Bakanım, siz bir konuşmanızda dediniz ki: "Model fabrika sayısı..." Ben Oda Başkanırken model fabrika sayısı 8'di, şimdi 10 olmuş. Kocaeli'de -sizin döneminizde değil tabii- bizi topladılar, dediler ki: "Kaizen metodu kullanılacak; işte, belirli zaman dilimlerinde müşteri memnuniyeti ortaya çıkacak, süreçleri iyi değerlendireceğiz, maliyetleri düşüreceğiz." Biz de "Tabii." dedik. 4 tane oda olarak parasal desteğin yüzde 50'sini verdik, 14 tane OSB'den para toplandı ama bugüne kadar Kocaeli'de model fabrika unutuldu; soru bir.

Soru iki; demin arkadaşlar haklı olarak dediler ki -tabii, benim bölgemde- Değerli Başkanım dedi ki: "Biz de işin içindeydik." Biz bu ülkenin kalkınması için doğru olan her projenin arkasında oluruz; ZY elektrikli traktör üretecekti, ben Oda Başkanı olarak kendilerine gittim "Hazinenin 110 dönüm yeri var, yapacağımız testleri burada yapabilirsiniz." dedim, o günden beri beni aramadılar. Benim Oda Başkanlığım bitti, milletvekili oldum ama ben maalesef hiçbir elektrikli traktör göremedim, eğer duyan, gören, bilen varsa haber versin.

Demin arkadaşlarımız ve biz üretim merkezlerinden konuşuyoruz, akıllı şehirlerden konuşuyoruz; değil mi? Türkiye deprem bölgesi. Peki, depremde 11-12 ilde üretim merkezleri durdu, siz neler yaptınız; onu da bu sunumda, sanayi alanında görmek isterdim.

Şimdi, bir diğer konu, yakın zamanda tanık olduğumuz bir konu, olduğu şekilde okuyacağım.

Arkadaşlar, Türkiye'de faal OSB'lerin sayısı 354 falan. Fazla mı? Tabii, bizim üretmeden var olma şansımız yok; tüketerek yok oluruz, üreteceğiz, üretime dayalı şeyler yapacağız, bunları destekliyoruz ama yaptığımız yönetmelikleri, mevzuatları da bir gözden geçirmek lazım, işin mutfağında olana muhakkak sormanız lazım. Şimdi, siz bir apartmanda oturuyorsanız sizin kendi kendinizi yönetmeniz lazım yani apartmanın dışından birinin gelip o apartmanı yönetmesi doğru bir şey değil, eksikler çıkar.

Şimdi, OSB'lerle ilgili okuyacağım izin verirsiniz: "Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 7451 sayılı Kanun ile 4562 sayılı OSB Kanunu'nun bazı maddeleri değiştirilmiş ve birtakım yeni düzenlemeler 10/4/2023 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak bu tarihte yürürlüğe girmiştir. 4562 sayılı Kanun'un uygulamasına ilişkin Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ise 5/9/2024 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak aynı tarihte yürürlüğe girmiştir. Yönetmeliğin değişikliğin yayımlandığı tarihte yürürlüğe girmesi ve bazı maddeleri için herhangi bir geçiş süresinin tanınmaması, -Yani karar alıyorsunuz yürürlük tarihinde giriyor- birçok yetkinin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bünyesinde toplanması nedeniyle Türkiye'deki 350'yi aşkın OSB'lerin iş ve işlemlerinin uygulanmasında ciddi sorunlarla karşılaşmaktadır. -Yani isterseniz bir çalıştay yaparsınız OSB'ler arasında- Katılımcıların ortaklık pay değişikliğinin Bakanlıkça onaylanmasına, katılımcıların tesislerinin kiralınmasına, OSBÜK Başkanının Bakanlıkça atanmasına..." OSB'ler üst kuruluş arkadaşlar, niye kendi kendilerini yönetmiyor? Şimdi, biz milletvekiliyiz, yani bir komisyon kuruluyor, komisyon başkanının milletvekili olması lazım ya da o konunun içinden gelen birinin yani OSBÜK Başkanının Bakanlıkça atanması yanlış, kesinlikle gözden geçirilmesi lazım. "... dair iş ve işlemlere ilişkin olarak tamamlamaya, değişen usul ve esasların hemen uygulanmaya..." Arkadaşlar, biliyorsunuz, bir zamanlar FETÖ okul aile birliklerine dahi girmişti. Lütfen Bakanım, siz çok zeki bir insansınız, ben sizinle çalışmalar yaptım, siz hep hedef odaklı çalışırsınız, bunun yanlış olduğunu muhakkak görmemiz lazım. OSB'lerin kendi yönetimlerini kendilerinin yönetmeleri lazım yani OSBÜK'e bir başkan dışarıdan atanamaz, yanlış, yanlış bir şey arkadaşlar bu. "... sanayicilerin, yatırımcıların, girişimcilerin yatırım, üretim, plan ve programlarının gerçekleşmemesine, zaman kaybına ve belirsizliklere neden olmakta. Ayrıca, ilgili taraflar arasında yönetmelik değişikliğinden önceki mevcut sözleşme veya taahhütlerden dolayı bu durum önemli hukuki anlaşmazlıklara yol açacağı gibi, yatırım kararlarının ertelenmesine veya vazgeçilmesine itecektir." Zaten yukarıdaki nedenlerden dolayı finansa erişim çok zor, faizler çok yüksek, sanayicinin boğazını sıkıştırmış, enflasyon muhasebesi çıkmış, aldığı nefesten bile vergi alacak Maliye Bakanlığı; biraz da siz rahat bırakın, mutlu olsunlar, motivasyonları düşmesin. "...Bu nedenle, öncelikle, OSB'lerdeki tesislerin kiralınabilmesinde katılımcının bir yıllık bekleme süresine dair maddenin yürürlük tarihinin değiştirilerek uygulamanın ..." Buna bir şey demiyorlar ama diyorlar ki: "Yürürlüğe girdiği andan, o tarihten önce başlamışsa belli bir tarih verilsin." Siz, Galatasaray-Fenerbahçe maç yapıyor, oyunun içinde kural değiştiriyorsunuz; bize göre yanlış Sayın Bakanım bu.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Doğru olan ne var ki doğru olan?

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Şimdi geleceğiz... Model fabrikayı sorduk, TOGG'u da konuşacağız. Ben aynı zamanda otomotivciyim; BYD'i de konuşacağız, Chery'i de konuşacağız.

Evet, yıllar önce çok sevinmiştim Türkiye'de AR-GE merkezlerinin sayısı 1.200'den fazlaydı ama şimdi, bakıyorum, yıllar geçmiş, 1.327'ye ulaşmış. Tasarım merkezlerinin sayısında artış var, evet.

Şimdi, biliyorsunuz, karbon salınımı hayatımıza girdi, Yeşil Mutabakat konusu da girdi. Bunlar için bilmiyorum bir teşvik var mı, özel teşvikler veriliyor mu? Bir de Sayın Bakanım, bu teşvikler verilirken gelişmiş bölgelere, illere veriyorsunuz teşviki. Şimdi, dikkatinizi çeksün diye söylüyorum, Kocaeli'deki vergi tahakkuk miktarı 48,5 milyar TL ve benim bölgem Gebze'de -ben Gebze'de yaşıyorum ve Gebze, sadece bir ilçe- KDV İhtisas Vergisi de dâhil olmak üzere 4 tane vergi dairesi var arkadaşlar ve Gebze'deki tahakkuk miktarı 23,2 milyar TL.

Ben de bir Gebzeli olarak diyorum ki teşvikler ilçe bazında verilemez mi? Biz denizi görüyoruz diye bizi cezalandırıyor musunuz? Sanayinin başkenti, endüstrinin başkenti Kocaeli'nin tamamında 14 tane OSB var, 5 tane teknoloji geliştirme bölgesi var; Allah sizlerden razı olsun, burada KOSGEB Başkanı var, çok emeği oldu, sizlerin çok emeği oldu, beraber çalıştık, kuruluş yeri Gebze Ticaret Odası olan Bilişim Vadisi var, kuluçka merkezleri var, 124 tane bankanın olduğu yerden, 1 tane teknoloji bankasının olduğu yerden bahsediyorum arkadaşlar, az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelere teknoloji satıyoruz ama maalesef kepeçle veriyoruz kaşıkla alamıyoruz; sanayicinin durumu da bu arkadaşlar yani zengin kentin fakir bekçileriyiz. Sayın Bakanım, teşvik verilirken ilçe bazında verilsin.

Bir şey daha var arkadaşlar, bu rakamlar doğru rakamlar değil, gümrükten alınan rakamlar eksik, bunlar da doğru değil. Neden? Bizde üretim yapan -diğer illerde de var aynı sıkıntı- fabrikaların çoğunun merkezi Gebze'de değil, ya da Kocaeli'de değil. Bizim bir önerimiz var, diyoruz ki kim, nerede üretim yapıyorsa -hem kayıt altına almak daha çok kolay- oradaki vergi dairesine, belediye hudutları içindeki vergi dairesine vergisini yatarsın. Yıllardır Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinden, Bakanlıktan talebimiz var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Süre bitmedi inşallah Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Nail Bey, buyurun.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Şimdi, "Sanayi hamlesi yapmamız gerekli." diyerek bütçeyi tartışıyoruz; evet, yüksek katma değerli ürünlere yönelmek lazım, doğrudur fakat dedim ya, nitelikli, nicelikli eleman bulamıyoruz. Siz istediğiniz kadar teşvik verin, istediğiniz kadar şimdi 56, 60 olan faizi 20'lere düşürün biz nitelikli, nicelikli eleman bulamadıktan sonra, mesleki eğitimde yeterli okul sayısını bulamadıktan sonra bunları yapma şansımız yok.

Bir şey daha sormak istiyorum Sayın Bakanım: Türkiye'de kaç tane serbest bölge var? Daha önceki sunumlarda Türkiye'de ihtisas serbest bölgeleri kurulacağı söylenmişti; acaba kuruldu mu? Benim haberim yok. Bu konuda da bizi bilgilendirirseniz seviniriz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ticaret Bakanlığının sorumluluğunda onlar.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Ama ticaret ile sanayi iç içe; ihtisas serbest bölgesi kurulacaksa...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Çiler, toparlayın.

Buyurun.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Peki.

Son olarak BYD'den bahsedeceğim, aslında konuşacağımız çok şey var; BYD ile bir dijital, e-ticaret merkezinin... Bilmiyorum biz BYD'den... Pardon, e-ticarette lisans bedeli alınmasın diye karar çıkarttık...

RIDVAN UZ (Çanakkale) - Trendyol.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Trendyol, adını söyleyebiliriz. Trendyol her ne hikmetse, şimdi herhâlde nişan mı yaptı, söz mü yaptı TOGG'la, onu da öğrenmek istiyoruz. Gazeteden okuduğumuz kadarıyla bir şeyler var, orada bence biraz kokular var, bunu takip etmek lazım.

Şimdi, değerli dostlar, Togg bizim göz bebeğimiz, hepimiz Togg'u destekliyoruz, "millî ve yerli" dedik, çıktık yola, Togg'un AR-GE merkezi Gebze'de, kimse Togg'un hikayesini benim kadar bilemez, binden fazla mühendis çalışıyor, destekliyoruz, bir yerli markamız olacak fakat bu yakın zamanda BYD'ye ya da Chery'ye verirse, altını çiziyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Toparlayalım.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - BDY'ye gümrüksüz 100 bin araç girişi veriyoruz ya, Manisa'da 150 bin liralık yeri 15 bin liradan veriyoruz, Chery'ye Samsun'da bedava yer veriyoruz, 318 hektar yanılmıyorsam yer ayrılıyor; bize yansıyan onlar. Biz Komisyonundayız bunları bilmiyoruz arkadaşlar, bakın, bir milletvekili olarak Sanayi Komisyonundayım bunu bilmiyorum, bilen varsa anlatsın.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Gece yarısı bir madde olarak geldi.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Şimdi BYD yatırım yapacak efendim, bu yetmiyor; BDY gümrüksüz 100 bin araç getirecek artı burada ürettiği aracın yüzde 30'u kadar da ithal edecek dışarıdan araç. Siz göz bebeğiniz Togg'u 1 milyon 800'e, 1 milyon 750'ye satarken BYD aynı aracı 800 bin liraya satacak; hangisini tercih edersiniz, hangisini tercih edersiniz?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Togg'u hediyelik eşya yaptılar, hediyelik eşya! Cumhurbaşkanı giderken hediye veriyor.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Ben bu konuda özel bir çalıştay yapılınsın istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Çiler, teşekkür ediyorum, 3 sefer uzattım sürenizi.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Ben bu arada bir teşekkürü de KOSGEB Başkanına yapmak istiyorum. Daha önceki destekler çok iyiydi, son seneki destekler kesildi.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür etsin Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür için mikrofonu açıyoruz.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Bu destekler kesilmesin lütfen, son seneki hedeflere ulaşamadık, lütfen

KOSGEB Başkanını destekleyin.

Bir de TSE Başkanına... Ben yıllardır TSE'yle ilişkisi olan biriyim fakat TSE sanki Gebze'de değil, başka bir ülkede. Kusura bakmasın, Gebze'ye biraz kapalılar, biraz kapınızı açın Değerli Başkan, Gebzeliler sizi bekliyor, sanayiciler sizi bekliyor; sanayinin gülen yüzü olun. Sizin çalışmalarınızı bilmiyorum, yeni geldiniz, hakkınızda iyi şeyler öğrendim. Lütfen, Gebze'deki sanayiciye biraz yönünüzü dönün, her şey Ankara'dan kontrol edilmiyor, işin mutfağında olun.

Konuşacak çok şey var, anlatacak çok şey var fakat...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Çiler.

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Özellikle deprem bölgelerine destek istiyoruz.

Bir de kalkınma ajanslarının bir gözden geçirilmesi... GAP, DAP, DOKAP bölge kalkınma dairelerinde, kalkınma ajanslarında biraz sular kaynıyor, farkındayız çünkü Türkiye'de biliyorsunuz bir tek ilçede kalkınma ajansı var, o da Gebze'de...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Çiler, teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, bu Togg'u var ya hediyelik eşya yaptınız, hediyelik eşya! Cumhurbaşkanı giderken elinde Togg'la gidiyor; olmaz yani bu!

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Başkanım, burada konuşmayacaksak nerede konuşacağız?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Çiler, ben size...

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Daha imalattan bahsetmedik...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Çiler, ben olabileceği kadar müsamahakâr davrandım. Kocaeli'nin ve Gebze'nin önemli bir sanayi kenti olmasından dolayı da bizi bayağı bilgilendirdiniz, eski Oda Başkanı olmanız hasebiyle de konulara hâkimsiniz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, Müzeyyen Hanım, bir konuya açıklık getirelim, bu dile getirdiğiniz bir gece yarısı meselesine açıklık getirelim.

Şimdi, bizim burada...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Evet, onu bir öğrenelim, nasıl oldu o iş?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, bir durun da ben şu Samsun'u izah edeyim ya.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Ağbaba biliyor...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Güneş, sana bırakayım, Samsun'da biz...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Biz de öğrenelim yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir şey demiyorum artık ne yapayım. Şu düzenlemeyi bir söyleyelim ya!

Şimdi, bu, biliyorsunuz, Plan ve Bütçe Komisyonuna bir paket gelmişti.

VELİ AĞBABA (Malatya) - O paket nasıl geldi, nasıl çekildi; onu da bir anlatın önce.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - O paketin içerisindeydi.

VELİ AĞBABA (Malatya) - O paket nasıl geldi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Komisyonun buradaki eleştirilerinden dolayı, sonra tekrar değerlendirilmek üzere...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkanım, yalan demek istemiyorum, doğru değil bu ifade.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, Sayın Ağbaba, ben ne diyebilirim? Siz çok eleştirince, ben de Komisyon Başkanı olarak "Bütçe sonrasına bırakalım." dedim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hiç öyle olmadı ama.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yani şimdi, ben diğer...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Torba getirmeyin, temel yasa getirin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ben resmi bilgi veriyorum, dışarıdaki söylentilere bir şey diyemem.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - "Resmî bilgi veriyorum." diyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Benim sizin de hakkınızı savunmak görevim. Meclisin hukukunu savunmak bizim...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, şu Samsun'u bir izah edelim değerli arkadaşlar.

Sayın Şevkin...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Evet, dinliyorum sizi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir taktılar bize ya!

ERHAN USTA (Samsun) - Komisyonunda bir Samsun düşmanlığı var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Vallahi, böyle bir şey var, burada görüyorum bunu.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Hayır, hayır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, değerli milletvekilleri, Sayın Şevkin; konu şöyle: O paketin içerisindeydi, buradaki konu bir yere bir şey veremeye alakalı değil. Bizim zaten bir organize sanayi bölgemiz var orada ve organize sanayi bölgesinin önünde bir tane tersane alanı vardı, tersane olarak planlanmış fakat kullanılmıyor şu an, tersane olarak tasarlanmış, planlanmış ve onun yanından iki tane nehir akıyor, dere akıyor, onun zaten içerisini doldurdular ve kıyı kenar çizgisinin dışında kaldığı için, kıyı kenar çizgisinin dışını OSB'ye katabilmemiz için bunu kanuni bir düzenlemeyle yapmamız gerekiyor. Bu yaptığımız, kıyı kenar çizgisinin dışında kalan ve OSB'yle bitişik olan alanın OSB'ye katılması için yapılan bir şeydi; bu, sanayicilere verilecek bir alan olarak yapıldı yoksa sakladığımız, gizlediğimiz bir şey değil, ben Komisyona da bilgi verdim, sonra gruplara da...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Bir firmaya verileceğine...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şöyle: Eğer OSB yönetimine böyle bir talep gelirse OSB yönetimi onu değerlendirir; onlar gelirse onlara verir, başkası gelirse başkasına verir, o ondan sonraki bir boyut ama bu, OSB'nin 4 milyon metrekareye çıkmasını sağladı bize. Orada sağ olsun, Sanayi Bakanlığı, Millî Emlak... Ben buradan diğer parti gruplarına teşekkür ediyorum çünkü onların da ortak desteğiyle aşağıdan bunu geçirdik. Sakladığımız gizlediğimiz bir şey yok; lütfen buna açıklık getireyim. Burada sanayiciye gidecek bu yine.

Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, bu konuya açıklık getirmek istedim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Kıyayı doldurmak iyi bir şey değil, dengeyi bozuyorsunuz, doğanın dengesini.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Komisyonda tartışılıp bitirildikten sonra, bizler bilgilendikten sonra yapılırsa daha doğru olmaz mıydı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, biraz şöyle, aslında biz...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sanayi Komisyonuna gelse daha iyiydi. Mehmet Muş'un ilişkileriyle falan sürdürülmemesi lazım, bu ciddi bir konu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, ben şu an töhmet altında kalıyorum. Burada ben de bir yasama üyesiyim aynı zamanda, biliyorsunuz.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A.- Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ve 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ile Sayıştay tezkereleleri (Devam)

a) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (Devam)

b) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (Devam)

c) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (Devam)

ç) Türk Standardları Enstitüsü (Devam)

d) Türk Patent ve Marka Kurumu (Devam)

e) Türkiye Bilimler Akademisi (Devam)

f) Türkiye Uzay Ajansı (Devam)

g) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (Devam)

ğ) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (Devam)

h) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (Devam)

ı) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (Devam)

i) Kalkınma Ajansları (Ankara, Bursa, Eskişehir, Bilecik, İstanbul) (Devam)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, şimdi İYİ Parti grubu adına sayın Rıdvan Uz.

Süreniz yirmi dakikadır.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Değerli Bakanım, değerli Komisyon üyeleri, kıymetli hazırun; Türkiye'nin sanayi sektöründeki mevcut durumunu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçesi çerçevesinde geleceğe yönelik adımlarımızı değerlendirmek üzerine söz aldım; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Malumunuz olduğu üzere, Türk milleti olarak Batı dünyasında meydana gelen buhar makinesine dayalı sanayi devrimini kaçırmıştık ve milletimiz ağır bir bedel ödeyerek bu hengâmede bir imparatorluğa elinden kaybettii.

Cumhuriyetimizin kökleri Çanakkale'de yedi düvele karşı direnen, bağımsızlığı uğruna en zor şartlarda dahi mücadeleden vazgeçmeyen ceddamızın fedakârlıkları üzerine kurulmuştur. Bu bilinçle, sanayimizi daha ileriye taşımak, yüksek teknoloji ve yeniliklerle harmanlanmış bir ekonomi yaratmak bizim temel görevimizdir.

Sanayinin ülkemizdeki ağırlığı büyümenin ve bağımsızlığın en önemli unsurlarından biri, bu vizyon ve şuurla sanayi politikalarının detaylıca tekrar ele alınması zorunluluğu vardır. Millî bir görev olarak, ülkenin uluslararası rekabet edebilmesini sağlayacak, yenilikçi teknoloji ve sanayi ürünlerini tüm insanlığa sunacak, vereceği dış ticaret fazlasıyla müreffeh ve huzurlu bir memleketi temin edecek sanayi altyapısına sahip olmak zorunluluğumuz vardır.

Sayın Komisyon üyeleri, sanayimizin genel durumuna dair teknik konulara ve rakamlara geçmeden şu hususun altını da çizmek isterim: En iyi yatırım insana yapılan yatırımdır, bu noktayı iktisatçılar “beşerî sermaye” olarak adlandırılırlar. Beşerî sermayemizin güçlü olabilmesi için üç temel gereklilik vardır: Birincisi, güçlü bir eğitim sistemi; ikincisi, güçlü bir demokrasi; üçüncüsü, son olarak da ifade ve teşebbüs hürriyeti dâhil olmak üzere tüm hürriyetleri güvence altına alacak güçlü bir adalet şemsiyemizin olması gerekmektedir. Maalesef, ülkemiz ne eğitim konusunda ne de demokrasi konusunda ne de hak ve özgürlükler konusunda iyi bir sınav veremiyor, AK PARTİ iktidarının karnesi bu noktada kırıklarla dolu ve o yüzden, yetişmiş mühendislerimiz yurt dışına kaçıyor. Çarpık ve yanlış eğitim sistemimiz yüzünden ne tornavida tutmayı çocuklarımıza yeteri kadar öğretebiliyoruz ne de klavye kullanmayı. Türkiye, orta gelir tuzağına maalesef düşüyor. Belirli bir çitayı aşamıyorsa da bunun temel sebebi yirmi iki yıldır bu ülkeyi yöneten AK PARTİ’dir. İnsanı yaşatamıyoruz ki devletimizin sağlıklı yaşamasına, güçlü bir sanayi altyapısının olmasına fayda sunalım.

Kıymetli milletvekilleri, 2025 yılı bütçe teklifini incelediğimizde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçesinin yüzde 57,6 oranda bir artışla 124,5 milyar TL’ye çıkması öngörülmüyor. Mevcut enflasyonu göz önüne aldığımızda burada nominal bir artıştan söz edebiliriz ama reel olarak ciddi kayıplar söz konusu. Bütçenin dağılımı detaylandırıldığında sanayi altyapısının geliştirilmesi ve sürdürülebilir bir sanayi politikası için geçerli olan sermaye giderlerinde 41,7 oranında bir azalma dikkat çekmektedir. 2024 yılında; 5,3 milyar TL olan sermaye giderleri 2025’te 3,1 milyar TL seviyesine düşürülerek bu alanda önemli bir gerileme yaşıyoruz. Sermaye giderleri sanayi sektörümüzün rekabetçiliğini ve verimliliğini artıracak altyapı yatırımları için kritik bir öneme sahiptir. Bu azalmanın sanayimizin gelecekteki dijital dönüşüm, yeşil enerjiye geçiş ve teknoloji tabanlı gelişim hedeflerini olumsuz yönde etkileme potansiyeli oldukça yüksek. Gelişmiş ülkeler sanayi dönüşüm süreçlerinde dijitalleşme, yüksek katma değerli üretim ve inovasyon odaklı yatırımlara, sermaye giderlerine daha büyük paylar ayırarak bu alanlarda öncülük yapmış; örneğin, Çin ve Güney Kore gibi ülkeler yüksek teknoloji üretim hedeflerine ulaşmak için sanayi altyapılarına büyük yatırımlar yapmış, sermaye harcamalarına özel öncelik tanımışlardır. Bu ülkeler sanayilerinin global pazarda daha yüksek katma değer üretebilmesi için üretim alanlarına dijital teknolojiler ve otomasyon çözümleri entegre ederek verimliliklerini artırmışlardır. Türkiye için bu tür sanayi yapısına geçişin gerekliliği ise her zamankinden daha kritiktir; sanayimizin dijital dönüşüm ve altyapı geliştirme çabalarının sürdürülebilirliği için sermaye harcamalarını artırmamız şarttır. Sanayimizin düşük maliyetli ve düşük teknolojiye dayalı üretiminden sıyrılarak yüksek katma değerli bir yapıya kavuşması için sermaye harcamalarındaki azalmayı geri çevirmek elzemdir.

Özetle, Türkiye’nin sanayisini güçlendirmek, dijital ve yeşil dönüşümü sağlamak, yüksek katma değerli üretim yapısını desteklemek için sermaye harcamalarına ayrılan payı artırmak stratejik bir zorunluluktur. Sanayi altyapısına yapılacak bu tür uzun vadeli yatırımlar, sadece bugünün değil geleceğin sanayi hedeflerine ulaşmada da büyük rol oynayacaktır.

Saygıdeğer milletvekilleri, sanayi sektörümüzün gayrisafi yurt içi hasıla içindeki payı 2023 yılı itibarıyla yüzde 28,2 olarak kaydedilmiştir. Bu oran 2006 yılında 28,5 seviyesindeyken bugün neredeyse sabit kalmıştır ve bu durum, sanayi sektörümüzün ekonomideki ağırlığının yıllar içinde artmadığını göstermektedir. On sekiz yıldır yerimizde sayıyoruz, uluslararası rekabetle birlikte düşündüğümüzde her geçen gün geriye gidiyoruz, dünyanın toplam hasılasından aldığımız pay her geçen gün daha da azalıyor. Türkiye’nin bu konuda geliştirmesi gereken alanların başında sanayinin ekonomiye katkısını artıracak stratejik bir sanayi politikasını geliştirmek zorunluluğudur. Bu doğrultuda, sanayinin ulusal ekonomiye katkısını daha da artırmak, uluslararası pazarlarda rekabet gücünü yükseltmek için belirli dönüşümler ve reformlar yapılması zorunludur. Her ne hikmetse “yapısal reform” denince mevcut iktidarın tüyleri diken diken oluyor, Türkiye’nin salt gerçekleriyle yüzleşmeye bu iktidarın maalesef cesareti yok. Her şeyi toz pembe gösterme hastalığından bir an önce vazgeçmelisiniz. Bakın, biz bir yıl içerisinde Komisyon olarak Çin’e inceleme gezisine gittik ve yerinde gördük, son otuz yılda Çin nereden nereye gelmiş, Türkiye’ye Gümrük Birliği ülkesi olmasına rağmen nerede kalmış. 2023 yılı verilerine göre Çin’in sanayi sektörünün gayrisafi yurt içi hasıla payı yüzde 38,3 seviyesinde, Güney Kore’ye yüzde 24,3 düzeyinde. Özellikle Çin ve Güney Kore gibi sanayi alanında yüksek teknoloji üretim kapasitesine sahip ülkelerle kıyaslandığında Türkiye’nin sanayi sektöründe dijital dönüşüm, yüksek katma değerli üretim ve inovasyona dayalı büyüme alanlarında geri kaldığını net olarak görmekteyiz. Bu ülkelerin sanayiye ulusal ekonominin büyüme motoru olarak değerlendirdikleri ve bu doğrultuda da stratejik sanayi politikaları izledikleri açıktır. Sanayi sektörümüzün uluslararası pazardaki rekabet gücünü artırması için gelişmiş ülkelerin uyguladığı stratejileri benimsememiz gerekmektedir. Türkiye sanayisini daha dinamik bir yapıya kavuşturmak için yapısal dönüşüm projelerini öncelik vermeli, dijitalleşmeyi artırmalı ve üretimdeki katma değeri yükseltmelidir.

Dünya Bankası verilerine göre gelişmiş ülkeler sanayi sektörünün ekonomideki payını artırmak için dijitalleşme ve yeşil enerji projelerine yatırım yapmaktadır. Türkiye’nin benzer bir yapıya kavuşabilmesi için sektör üzerinde daha fazla çalışması gerekmektedir. Özellikle imalat sanayisinde yüksek teknolojiye dayalı ürünlerin geliştirilmesi, sanayinin gayrisafi yurt içi hasılaya katkısını artırmak için kritik öneme sahiptir.

Sanayimizin mevcut durumunu detaylı bir şekilde analiz ettiğimizde, düşük ve orta teknolojiye ürünlerin hâlâ büyük bir ağırlığa sahip olduğunu görüyoruz. 2023 yılı itibarıyla Türkiye’nin imalat sanayi ihracatında yüksek teknoloji ürünlerin payı yalnızca 3,8 iken düşük teknoloji ürünlerin payı yüzde 30,9 seviyesindedir. Bu oranlar sanayimizin katma değer üretme potansiyelinin sınırlı olduğunu da net olarak gösteriyor. Çin, Güney Kore ve Almanya gibi ülkelerde yüksek teknoloji ürünlerin ihracattaki payı yüzde 20’nin üzerindeyken Türkiye’nin bu alanda geride kalması sanayi sektörünün, yüksek teknolojiye geçiş için yeterli desteği alamadığının açık bir göstergesidir.

Gelişmekte olan ülkeler arasında Türkiye, sanayi sektöründe büyüme potansiyeline sahip ülkelerden biridir ancak bu potansiyelin açığa çıkması için bazı temel alanlarda da güçlü desteklere ihtiyaç vardır. Türkiye, üretim kapasitesini artırmak için imalat sanayisinde dijital dönüşümü hızlandırmalı, yeşil enerji kullanımını teşvik etmeli ve AR-GE yatırımlarını daha fazla desteklemelidir. OECD ortalamalarına göre Türkiye, AR-GE harcamalarında yüzde 1,32’yle yüzde 2,68 olan OECD ortalamalarının oldukça gerisinde kalmaktadır ve Almanya, Güney Kore gibi ülkelerde AR-GE harcamaları 3,5 seviyesine kadar çıkarken Türkiye’de sadece 1,32 seviyesinde kalmaktadır. Sanayi yapımızın yenilikçi ve teknoloji odaklı bir yapıya geçişi zorlaşmaktadır. Ulusal üretim kapasitemizi artırmak ve sanayi sektörünü ekonominin daha büyük bir itici gücü hâline getirmek için politika değişikliğine ihtiyaç vardır. Bu kapsamda yapılacak yatırımları dijital altyapı ve AR-GE

çalışmaları kapsamında yapmak gerekmektedir. Sanayi altyapısının dijital dönüşümü için üretim maliyetlerini düşürmek yetmez aynı zamanda üretim verimliliği ve kalitesini artırmak gerekir; bu da Türkiye'yi sanayide daha dayanıklı ve uluslararası pazarda rekabetçi bir yapıya kavuşturur. Yirmi iki yıldır ülkeyi idare eden bu iktidarın bu süre zarfında dört başı mamur bir sanayi politikası ortaya koyamaması işler acısı bir durumdur. Yirmi iki yıl önce Kars'ta sanayi altyapısı neyse bugün de aynıdır, yirmi iki yıl önce Artvin'de sanayi yatırımı neyse bugün de aynıdır; ne verilen teşvikler ne de krediler ülkemizin dengeli dağılan bir sanayi altyapısını maalesef oluşturmamaktadır. Cumhuriyetin binbir emekle, özveriyle inşa ettiği birçok sanayi tesisi de AK PARTİ iktidarı döneminde yok pahasına özelleştirilmişti ve özellikle en çok sanayi tesisine ihtiyaç duyulan illerde bu tesisler kapatılarak yerine AVM'ler inşa edilmiştir.

Kıymetli milletvekilleri, Türkiye'nin sanayi sektörünü büyütmek ve uluslararası rekabet gücünü artırmak amacıyla sektör politikalarına dönüşüm şarttır. Türkiye'nin yüksek teknoloji odaklı sanayi yapısına geçiş yapması gerekmektedir. 2023 yılı itibarıyla yüksek teknoloji ürünlerinin imalat sanayi ihracatındaki payı yüzde 3,8'dir, bu oran gelişmiş ülkelerin oldukça gerisinde kalmaktadır. Biz, yüzde 3,8 iken OECD ortalaması yüzde 18'dir ve Almanya yüzde 16, Güney Kore yüzde 17, Hollanda yüzde 21, Çin yüzde 23, İrlanda yüzde 41 iken bizim yüzde 3,8'de kalmamız anlaşılır bir durum değildir. Bu fark Türkiye'nin yüksek teknoloji alanında ciddi bir iyileşmeye ihtiyacı olduğunu da göstergesidir. Türkiye düşük teknoloji ürünlerine daha fazla odaklanarak küresel pazardaki rekabet gücünü kısıtlamaktadır. 2023 yılı itibarıyla düşük teknoloji ürünlerinin imalat sanayi ihracatındaki payı yüzde 30,9'dur ve bu yüksek oran sanayimizin düşük katma değerli ürünlere yöneldiğini ve bu nedenle uluslararası pazarda güçlü bir rekabet sağlayamadığını da göstermektedir. Diğer ülkelerle kıyaslandığında Türkiye'nin sanayi yapısının düşük teknoloji ürünlerine bağlı olduğu açıkça görülmektedir. Yüksek teknoloji ürünlerinin üretimi ve ihracatı, bilgi ve beceri kapasitesiyle doğrudan ilişkili olup ülkelerin rekabet gücünü artırmaktadır. Yüksek teknolojiye geçiş yapan ülkelerin döviz gelirlerini ve ekonomik refahlarını artırarak daha hızlı büyüme ve kalkınma sağladıkları da altı özellikle çizilmesi gereken husustur.

Türkiye'nin AR-GE harcamaları da yetersiz kalmaktadır. 2022 yılı itibarıyla Türkiye'nin toplam AR-GE harcamalarının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı sadece yüzde 1,32'dir, bu oran OECD ortalamasının çok altındadır. Türkiye'nin benzer gelişimi sağlayabilmesi için AR-GE'ye ayrılan kaynakları artırmalı ve yüksek teknolojiye geçmeyi hızlandırmalıdır. Bu kapsamda yetkinlik ve dijital dönüşüm merkezi, model fabrikaların dijital dönüşüm altyapılarını tamamlayarak yeşil dönüşüm hedeflerine katkı sağlaması, sanayimizin modernize edilmesine yönelik güçlü bir adım olacaktır. Türkiye'nin düşük teknolojili ürün ihracatından yüksek teknolojiye geçişi hızlandırması sanayinin gayrisafi yurt içi hasılaya katkısını artıracak ve uluslararası pazarda rekabet gücünü yükseltecektir.

Sanayi sektöründeki kapasite kullanım oranları da ülkemiz sanayisinin mevcut performansını gösteren önemli bir veridir. 2024 yılı Ekim ayı itibarıyla sanayi sektöründe kapasite kullanım oranı yüzde 75,2 olarak kaydedilmiş, dayanıklı tüketim mallarında ise kapasite yüzde 73,6 seviyesindedir. Bu veriler sanayi sektörümüzün mevcut potansiyelini tam anlamıyla kullanmadığını da açıkça göstermektedir. Kapasite kullanım oranının artırılması sanayi sektöründe büyüme hedeflerimize ulaşabilmemiz için önemli bir adım olacaktır. Sanayi üretim kapasitemizin artırılması için stratejik yatırımlar yapmalı ve sanayi politikalarımızı yeniden gözden geçirmeliyiz. Yüksek enflasyonist ortam ve yüksek faizler iç talebi daraltmakta, teknoloji yatırımlarının maliyetini katbekat artırmaktadır. Tasarruf oranlarının düşüklüğü ve sermaye yetersizliği ülkemizin kanayan en büyük yarasıdır. Özellikle son beş yıl içerisinde bozulan makroiktisadi dengelerle birlikte ülkemiz yabancı sermaye çekmekte maalesef zorlanmaktadır. Birçok saygın sanayi kuruluşu yatırımlarını Romanya, Macaristan, Çek Cumhuriyeti başta olmak üzere yurt dışına yönlendirmektedir. Bulgaristan bile ülkemizle doğrudan yatırımcı çekme konusunda rekabetçi hâle gelmiştir. Enerji maliyetleri sanayicimiz için çok yüksektir. Enerji maliyet yükünü azaltıcı tedbirlerin alınmadığını üzülerek de görüyoruz.

Değerli milletvekilleri, özetle Türkiye'nin sanayi sektöründe yapısal dönüşüm ve teknoloji tabanlı büyüme geçiş yapması maalesef kaçınılmazdır. 2025 yılı bütçesi yüksek teknolojiye yatırım yapmayı, AR-GE faaliyetlerini artırmayı ve dijitalleşme sürecini hızlandırmayı destekleyecek şekilde ele alınmalıdır. Bu bütçe yalnızca sanayi altyapısına değil, aynı zamanda sanayimizin dijital dönüşüm ve enerjiye uyum sağlamasına yönelik desteklerini içermelidir. Gelişmiş ülkelerin sanayilerinde yakaladıkları başarılar, teknolojiyi ve yenilikçiyi merkeze alan sanayi politikalarının sonucudur. Bizim de benzer bir politika izleyerek güçlü, bağımsız bir sanayi altyapısı kurmamız gerekmektedir.

Son olarak, Türkiye'nin sanayi sektörü büyürken iş güvenliği konusundaki eksikliklerinin ve iş kazalarının önlenmesinin kritik bir önem taşıdığı vurgulamak isterim. Aynı zamanda İliç maden kazası başta olmak üzere tüm maden ve sanayi kazalarında kaybettiklerimizi saygı ve rahmetle anıyorum. İliç'te insanlarımızın kefensiz toprağın altında yattıkları gerçeğini bir kez daha hatırlatıyorum.

Ülkemiz maalesef iş kazalarında yüksek oranlara sahiptir ve bu durum sanayi politikalarımızın iyileştirilmesi gereken önemli bir yönünü de oluşturmaktadır. Her yıl binlerce işçimizin hayatını ve sağlığını riske atan bu kazaların önlenmesi için gerekli denetimlerin artırılması, iş güvenliği yatırımlarının yapılması ve sanayi sektöründe güvenli çalışma koşullarının oluşturulması şarttır. Gelişmiş ülkelerin sanayi sektörlerinde iş sağlığı ve güvenliği için ayrılan bütçe ve uygulanan standartlar örnek alınarak Türkiye'de sanayi güvenliğinin en üst noktaya çıkarılması da gerekmektedir. Bu doğrultuda sanayi politikalarımızı, iş sağlığı ve güvenliği önceliğinde daha kapsamlı yatırımla yapılması gerektiğini vurguluyoruz.

Sayın Mehmet Muş ben her söz aldığımda çıkıyorlar çünkü bu bir Trendyol yasamız var Sanayi Komisyonunda devamlı gündeme getirdiğimiz. Bu Trendyol tam Türkiye Cumhuriyeti devletini, ekonomisini ve emeklisini tam da sırtından hançerleyen bir yasa. Bu yasada 2026 sonu itibarıyla Mehmet Muş Bey'in de bilgisi dâhilinde 160 milyar paradan feragat ediyor Türkiye. Bunun neyin karşılığı olarak yapıldığını kendisine tekrar sormak ve hatırlatmak isteriz. Sanayi Bakanımız da buradayken bunun arkasındaki yapıyı öğrenmek istiyoruz. Çünkü gerçek anlamda 12.500 lira emekliye bir bedel ödenirken Trendyol yasası... Gerçi Ekonomi Bakanlığı da görüşülecek ama biz her seferinde bunu hatırlatmakla yükümlüyük çünkü bu, milletimize aleni bir darbedir. 160 milyardan neden vazgeçildiğinin anlatılması gerekliliğini bir kez daha kayıtlara girmesi açısından ifade ediyor ve Komisyonumuzu saygıyla selamlarken bu plan ve bütçemizin Sanayi Bakanlığına ve memleketimize inşallah hayırlar getirmesini temenni ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Uz, teşekkür ederim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bu Trendyol'a siz de cevap verebilirsiniz Sayın Erdem, Mehmet Muş'a vekilen.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Soru benimle ilgili değil, Mehmet Bey'e ileticeğiz.

ERHAN USTA (Samsun) - Ama Sayın Bakan cevap verebilir.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Şimdi, Saadet Partisi Grubu adına Selim Temurci Bey...

ERHAN USTA (Samsun) - Pardon...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Bakan Bey cevap verebilir, onun da muhtemelen bilgisi vardır çünkü bu işin...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Heyet burada, cevap vermek isteyenler tabii ki...

ERHAN USTA (Samsun) - ...Çinlilerle de alakası olduğuna yönelik birtakım iddialar var. E-ticaretimizi tekelleştiriyoruz, Trendyol'a veriyoruz. Bu, hem vatandaşı mağdur edecek hem firmalarımızı mağdur edecek. "Yerli ve milli" edebiyatının bu kadar çok yapıldığı bir ortamda bütün e-ticareti... Muhtemelen uzun süreli bir şeydir.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Erhan Başkanım, Sayın Bakan Bey konuyu anladı...

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - "Edebiyat" dersek bu uçakları geliştiren mühendislere ayıp olur.

ERHAN USTA (Samsun) - Ondan bahsetmiyorum, o ayrı bir şey.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Şimdi "edebiyat" demeyelim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Usta, size de söz vereceğiz müsaade ederseniz.

ERHAN USTA (Samsun) - Ne alakası var onunla Sayın Bakanım?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Ya, olayı çarpıtıyorlar, daha ne anlatıyorsun?

ERHAN USTA (Samsun) - "Yerli, milli" demiyor musunuz? E-ticarette tamamen Çinlilerin eline verilecek bir düzenleme yapıyor, düzenlemeyi de siz yapıyorsunuz, hükümetiniz getiriyor, Mehmet Muş'un Bakanlığında getiriliyor fakat ne olduğunu bilmediğimiz bir şekilde Meclisten tam mutabakatla geçmiş bir kanun iki yıl sonra yürürlüğe girecekken bir gece yarısı değiştiriliyor ve bu neyin karşılığında verildiği...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Usta, lütfen, anlaşıldı. Müsaade ederseniz Selim Bey'e söz vereceğim.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani sizin alanınıza giren birtakım şeylerin olduğu da söyleniyor, sadece bilmeniz açısından söylüyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Peki, şu anda Saadet Partisi Grubuna gelmiş durumdayız.

Saadet Partisi Grubu adına Selim Temurci Bey, süreniz yirmi dakika.

Buyurun.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) - Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri, Sayın Bakanımız, değerli bürokrat arkadaşlar, basınımızın çok kıymetli mensupları; ben de hepinizi saygıyla, muhabbetle selamlıyorum.

Ekonomik büyümenin, kalkınmanın, şüphesiz itici gücü sanayi ve teknoloji. Dolayısıyla, hangi ülkeye bakarsak bakalım, sanayi artışı ekonomik büyümeyi belirliyor birçok alanda. Dolayısıyla, görüşmekte olduğumuz Bakanlığın bütçesi aslında ülkenin ekonomik performansı üzerinde en fazla etki yapacak bir alan.

Şimdi, orta gelir tuzağından Türkiye son on-on beş yıldır çok konuştu, özellikle 2013 yılı sonrası ve bu orta gelir tuzağından kurtulmanın tek yolu da Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın ortaya koyacağı vizyon, geliştireceği stratejiler. Doğrusu, biraz önce sunumunuzda işte gösterdiğiniz bu ürünler, üretilen şeyler, elbette bunlara müteşekkirimiz. Ancak dünyada gayrisafı milli hasıladan aldığımız pay, 1980'lerde aldığımız pay ile 2023'lere geldiğimizde paylar birbirine çok yakın görünüyor, işte yüzde 0,80 ile yüzde 1 arası gidip geliyorsa burada da şapkaımızı önümüze koyup "Ya, biz daha fazla neler yapabiliriz ya da eksiklerimiz nedir?" diye düşünmeye başlamamız gerekiyor.

Elbette, sanayi ve teknoloji için, sanayi ve teknolojinin bir ülkede gelişebilmesi için, işte, genelde demokrasi, hukuk, altyapı olmadan, finansmana erişim olmadan, enerji girdi maliyetleri kontrol edilmeden... Birçok alan sanayi ve teknolojinin gelişmesi için önemli, önce bir iklime ihtiyaç var ama biraz önce arkadaşlarımız da ifade ettiler, ben biraz beşerî sermayeden bahsetmek istiyorum çünkü siz de sunumunuzda birkaç alanda bundan bahsettiniz.

Ben şöyle bakıyorum: Yani yirmi beş yıl sanayi ve teknolojinin, diyelim, sanayinin içinde bulunmuş biri olarak, fabrikalar kurmuş biri olarak şu an Türkiye'deki sanayi ve teknolojinin ana sorununun beşerî sermaye olduğunu düşünüyorum. Yani aslında bir ülkenin kalkınması, beşerî sermayeye yapmış olduğu yatırımın bir çıktısı olarak değerlendirilebilir. Dolayısıyla, bu çerçeveden baktığımızda ben beşerî sermayenin gelişmesi demek, beşerî sermaye demek aslında teknolojik ilerleme demek, yatırım demek, istihdam demek ve ülkenin daha hızlı büyümesi demek. Şimdi, biz bu alana ne kadar yatırım yapabiliyoruz? Uluslararası standartlarda bir eğitim verip o eğitimi vermiş olduğumuz gençleri yetiştirmiş olduğumuz vatan topraklarında tutabiliyor muyuz?

Şimdi, siz "Uluslararası Lider ve Genç Araştırmacılar Programı" diye bir programdan bahsettiniz. Gerçekten bu harika bir şey, ben burada yeni öğrendim bunu, bizim bilgi eksikliğimiz. "253 kişi araştırma yapmak için Türkiye'ye geldi." dediniz. Tabii, bu 253 kişi, bu program ne zaman başladı ve hedefi nedir bu programın; bu çok kıymetli. Bu programların tabii geliştirilmesi gerekir ama elimizde olanları da kaybetmeyecek bir bakış açısına ihtiyacımız var.

Şimdi, beşerî sermayenin bir ülkede kalabilmesi için iki temel kriter var. Bunlardan bir tanesi ekonomik kriterdir. Bu Plan ve Bütçe Komisyonunun duvarlarında sürekli şu ses yankılandı: Yani, “Çocuklarımız, gençlerimiz, üniversite mezunlarımız bu ülkede kendilerine bir gelecek tahayyül kuramıyorlar, hayat kuramıyorlar çünkü ekonomik refahlarını, mutluluklarını bu ülkede sağlayamayacaklarını düşünüyorlar ve uluslararası üniversitelere gidiyor, yurt dışına gidiliyor. Bir şekilde dışarıya giden iyi yetişmiş, eğitilmiş insan kaynağımız var.” Dolayısıyla, ekonomik olarak refahını sağlayamadığımız iyi yetişmiş insan kaynağı bu ülkede kalmıyor.

İkinci ayak, sosyal ayağı; burada da tabii eğitim ve sağlık hizmetleri. Yani eğitim ve sağlık konusunda TÜİK’in en son özellikle sağlıkla ilgili, gençlerle ilgili yapmış olduğu araştırmalar tabii bizi dehşete düşürüyor.

Ben şuna inanıyorum: Türkiye’de son altı yedi yıldır, özellikle bu yeni hükümet sistemiyle birlikte -inşallah rehabilite edilir- aklıselim herkes biliyor ki birçok konuda biz iyiye gitmiyoruz.

Arkadaşlar, Dünya Beşerî Sermaye Endeksi’nde yani bir tarafında ekonomi bir tarafında sosyal kriter olan Dünya Beşerî Sermaye Endeksi’nde Türkiye ilk 50’ye giremiyor. Dolayısıyla, biz “sanayi ve teknoloji” deyip her şeyi beşerî sermaye üzerine bina etmek istiyorsak burada bence ciddi adımlar atmamız gerekiyor.

Sanayide millilik ve yerlilik anlayışını çok kıymetli buluyoruz. Savunma sanayimize yapılan yatırımlar, ortaya çıkan ürünler göğsümüzü kabartıyor; bu konuda müteşekkirimiz. Başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere bütün ekibe teşekkür ediyoruz. Burada da savunma sanayimizdeki bu tecrübenin -çünkü böyledir- yani kurarsınız bir fabrika, orada eğer iyi sonuçlar elde ediyorsanız, bu tecrübelerinizi başka alanlara da transfer edersiniz. Dolayısıyla, ben, özellikle savunma sanayisindeki bu tecrübenin sanayi ve teknolojinin diğer alanlarına da aktarılması konusunda özel bir gayret gösterilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, bu TOGG’dan bahsedildi. Kişisel olarak bu ülkede fiilen yatırım yapan -portföy yatırımdan bahsetmiyorum- yani gelecek, yatırım yapacak, üretim yapacak, istihdam oluşturacak, ihracat yapacak kim olursa olsun bu ülkenin kapılarını onlara açmamız gerekiyor. Dolayısıyla, ben, yabancı yatırıma karşı değilim, yabancı yatırım gelsin ama bir şeyi bizim burada TOGG konusunda ki “40 bin araç teslimatı yapıldı.” dediniz... Şimdi genelde sanayide, teknolojiye -Sayın Bakanımız da çok iyi bilirler- önce ortaya bir buluş koyarsınız, bir yenilik koyarsınız, ondan sonra bunu pazarlarsınız ve bunun bir marketi, pazarı oluşur, bir marka oluşur. Şimdi, bu TOGG meselesi gerçekten hepimizi heyecanlandıran bir mesele yani Devrim’den sonra Türkiye’nin bir araç markası oldu. Şimdi, ben şunu merak ediyorum: 40 bin araç var. Biz, sadece uygun finansman koşullarıyla, kamu bankalarından kredi vererek, araç kredisi vererek elbette -bu önemlidir- bunu destekleyelim yani buna karşı değilim ama ölçek ekonomisinde BYD’yle, Chery’le... Bunlar gelip Samsun’da, Manisa’da bu fabrikaları kurdukları zaman ve bunlar Avrupa Birliğine, Türkiye’nin gümrük birliği dolayısıyla Avrupa pazarına bunları açtığımızda biz bunlardan yeteri derecede “favour” alabildik mi, yeteri derecede girişte ülke ekonomisine bir katkı sağladı mı? Çünkü çok büyük teşvikler verildi. Ama daha da önemlisi 40 bin aracı sadece içeride satan bir Türkiye TOGG’u yaşatamaz. Togg’un Devrim gibi bir sonu olsun asla istemeyiz hiçbirimiz. Onun için de ben burada TOGG’un bu yüksek kapasiteli üretim yapacak özellikle Avrupa otomotiv firmalarının bile karşısında zora düştüğü Çinli üreticiler karşısında ne yapacağını bizim sizden daha fazla duymamız gerekir.

Ben burada bir şeyin altını çizmek istiyorum. Bakınız, geçtiğimiz yıl 2024/7 sayılı Sayın Cumhurbaşkanımızın bir Tasarruf Genelgesi tebliği çıktı ve orada “Gerek görülmedikçe -ki itfaiye, emniyet, bazı konular hariç- kamuda yeni araç alınmayacak.” denildi ama biz şu anda Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşmelere başlarken binlerce aracın kamuya alınacağını duyduk. Eyvallah, ihtiyaç olmuştur, bütçe açığımızda küçük bir daralma olmuştur yani açılabilir, bu bir şey değil, ayet değil bunlar. Ben mesela şuna inanıyorum; bir yönetici bir markaya eğer kendisi sahip çıkarsa -ki o yöneticinin adı şu anda sizlersiniz, Türkiye Cumhuriyeti devletidir- mesela şunu diyebilirsek bence bir adım atarız: “Türkiye’de kamu kuruluşlarında Togg dışında bir araç kullanılmayacaktır.” Bak, önemli bir şey söylüyorum; ülkenin yöneticileri, idarecileri... Yani siz şimdi Çin’e gidin, orada Çin marka arabaya binen devlet başkanını görürsünüz. Otuz yıl Japonlarla çalıştım, Japonya’da bütün idareciler Japon marka arabaya biner, başka bir arabaya binmiyorlar. Şimdi, Togg’u önce kendi yöneticilerimiz, bu ülkeyi idare eden insanlar o markaya sahip çıkar, kullanırlarsa... Bence burada sizin de öncü olmanız gerekiyor; bu konu önemli.

Şimdi, ben, bunu Millî Eğitim Bakanlığımızda daha çok söyleyeceğim ama sizi bulmuşken, eski hukuka da dayanarak şunun altını çizmek isterim: Bakın, jeneratör fabrikası kurdum, kompresör fabrikası kurdum, transpalet fabrikası kurdum, eldiven fabrikası kurdum bu ülkede; yüzlerce teknik liseyle anlaşma yapmaya çalıştım, 10 öğrenci, 20 öğrenci bulup çok iyi şartlarda, birkaç üniversite bitirmiş kişiden daha fazla maaş verdik, yurt dışından buraya teknik elemanlar getirdik. Türkiye’de bir ara eleman problemi var ve bizim eğitim modelimiz sanayinin ve iş dünyasının ihtiyaç duyduğu insan kaynağını yetiştirmiyor; diplomalı işsizler, mutsuz gençler yetiştiriyoruz. Ya, bu ülkede şunu sorgulamalıyız; şundan dolayı söylüyorum: Ben artık teknoloji liselerinin gündeme gelmesi gerektiğini düşünüyorum yani 20 yaşına gelmiş, tornavida tutmayı bilmeyen bir adamı sanayiye sokup “Sen bunu öğren.” deme şansımız yok. Dolayısıyla bu konuda da sizin... Özellikle “OSB’ler çok kuruldu.” dediniz. Bu OSB’ler elbette kurulsun, bunlar bir ihtiyaçtır ama ben, artık başka bir şeye ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. Yani Almanya’nın ve Japonya’nın sanayi hamlelerini mutlaka bütün arkadaşlarımız incelemiştir. İkinci Dünya Savaşı sonrası bunlar nasıl gelişti, bu ülkeler? Türkiye’nin sanayi şehirlerine ihtiyacı var.

Bakın, bunu yarın Çevre ve Şehircilik Bakanlığında da ifade edeceğim ama sizi ilgilendiren bir konu olduğu için burada özellikle ifade ediyorum. İstanbul merkezini bizim desantralize etmemiz gerekiyor ve İstanbul’un sanayi şirketlerini İstanbul’un dışına almamız gerekiyor. Bunun için de bizim sanayi şehirleri kurmamız gerekiyor ve bazı şehirlerin o sanayi kollarında marka şehirlerle dönüşmesi lazım. Bu da AK PARTİ’nin aslında “marka şehir” konseptine çok uygun bir yaklaşımdır ama sanayide marka şehir konusunu henüz biz gerçekleştiremedik.

Şimdi, burada özellikle Türkiye Tech Visa Programı dediniz ve bilişimde bazı insanları buraya çekmekten bahsettiniz. Ben de şu soruyu sorayım: Tersine beyin göçü konusunda... Ya, şunu kabul edelim: Şu anda, Türkiye’de son on yıldır, maalesef, 2002-2016, 2017 yıllarına kadar çektiğimiz o insan kaynağının bir bölümünü kaybettik; üniversitelerimize gelen öğretim görevlilerimizin bir kısmı geldikleri üniversitelere geri döndü. Bu konuda acaba bizim... Sadece ülkeye gelsin anlamında söylemiyorum yani MIT’de hoca olabilir veya bir yerde, sanayide üst düzey yönetici olabilir; bu ülkeye gelme de bulunduğu yerden bu ülkenin sanayisi ve teknolojisi için üretim yapacak, fikir

beyan edecek bizim büyük bir konsept ihtiyacımız var, illa gelmeleri gerekmiyor; dolayısıyla bunun da altını çizeyim.

TEKNOFEST'ler bence hepimizin gururu, bu konuda müteşekkirimiz. Milyonlarca gencimiz buraya katıldı, dolayısıyla gençlerimizin teknolojiye, bilime olan ilgisini artıran bir şey; bunu tabii ki destekliyoruz, alkışlıyoruz.

Şimdi, gelişmiş ülkelerde sanayinin gayrisafı millî hasıla içindeki payı yüzde 30'ları buluyor. Şimdi, normalde imalat sanayimizin gayrisafı millî hasıla içindeki payı neredeyse üç aşağı beş yukarı gidip geliyor. Son on yıl içerisinde böyle bir durum var. Türkiye'de en önemli sorun, siz son beş yılı ve son yirmi iki yılı karşılaştırmalı olarak verdiniz -2023'teki ekonomik program ki ekonomik programın çok önemli, başarılı olduğu alanlar da var- ama ben sanayi politikaları ve ülkenin kalkınma politikaları konusunda yeni ekonomik programın sanayiye iyi gelmediğini düşünüyorum. Yani parasal sıkılaştırma enflasyonu kontrol etmek için elbette önemli. Devletin harcama politikaları ve sanayi ve kalkınma politikalarıyla ilgili çok önemli sorunlar yaşanıyor. Türkiye'de hizmetler sektörü inanılmaz büyüdü, tarımda inanılmaz bir kayıp var ve en son geldiğimiz noktada maalesef imalat sanayimizde de benzer sorunlar yaşıyoruz.

Yapay zekâyla ilgili konu üzerinde çok durdunuz. Yapay zekâ konusu önümüzdeki 2030'a kadar, yanlış hatırlamıyorsam, 700 milyar dolar ile 1 trilyon dolar arasında dünyada bir rakamsal büyüklüğe ulaşacak. Dolayısıyla, siz sunumda çok yer verdiniz. Ben sadece şöyle bir temennide bulunayım: İnşallah bu hedeflerin hepsi gerçekleştirilir çünkü yapay zekâyı kaçıran bir Türkiye birçok şeyi kaçırmış olacak. İnşallah bunlar gerçekleşmiş olur.

Tabii, Bakanlığınızın adı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, kalkınmayla ilgili, kalkınma ajanslarıyla ilgili çok şey söylediniz ama ben kalkınma meselesinin ayrıca ele alınması gereken bir mesele olduğunu düşünüyorum. Çünkü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bağlı kuruluşlarla birlikte alanı o kadar genişledik ki bu ülkenin, Türkiye'nin gerçekten bir kalkınma bakanlığına ihtiyacı var. Mesela teşvik sistemi, bahsettiniz, birçok destek sağlanmış ama ben teşvik sisteminin bile gözden geçirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bölgesel teşviklerdeki katma değeri yüksek ürünlerle ilgili, yüksek teknoloji ürünleriyle ilgili birtakım adımlar atılmıştı ama bölgesel kalkınma hedeflerine bakan ve bütün bu işleri yapan bir Bakanlığın bu yükü kaldırdığını düşünmüyorum. Dolayısıyla, Anadolu'ya daha fazla kalkınmanın taşınması için buna ihtiyaç var.

Şimdi, sanayi üretimine ağustos ayı verileriyle -siz son dört beş yılı karşılaştırdınız- en son baktığımızda yüzde 5,3'lük TÜİK verilerine göre bir düşüş var. Tabii, sanayinin büyümeye olacak katkısı önümüzdeki dönem ne olacak? Şimdi, en son ekonomik hedeflere ve büyümeye baktığımızda 2025 yılı için yüzde 4'lük bir ekonomik büyüme öngörülüyor. Sanayinin büyüme hızı bu yıl yüzde 2,5 olarak gerçekleşecek. Önümüzdeki yıl büyüme hızı sanayinin 2 katına çıkartılıyor. Şimdi, PMI verilerine bakıyoruz, işte, üretim ve hizmette aldığımız veriler düşme eğiliminde yani daha az ürün ve hizmet alacaklarını söylüyorlar satın alma yöneticileri. İmalat sektöründeki daralmaya bakıyoruz, son altı yedi yıldaki en büyük daralmayı yaşıyoruz. E, böyle bir noktada biz sanayideki büyümemizi nasıl 2025'te yüzde 80 artıracacağız? Bu çok önemli bir şey çünkü yükün bir bölümü sizin üzerinize bırakılmış durumda. Kaldı ki 2024'ün ilk yarısında imalat sanayisindeki istihdam da yüzde 1'den fazla düştü. Böyle bir sorunumuz da var. Ben tekrar edeyim, bu sıkı para politikası üretim ve sanayi tarafına çok iyi gelmedi. İnşallah bu politikalar biraz daha buraları rahatlatacak şekilde düzeltilmiş olur.

Bütçeyle ilgili... Zamanım çok azaldı. Tabii en fazla artırılan bütçelerin başında, yüzde 57,6 arttırılmış bir bütçemiz var, 124,5 milyar TL. Şimdi, Türkiye'nin kalkınması, büyümesi, sanayisi ve teknolojsi için sorumluluk verdiğimiz bir Bakanlığa 14,7 trilyonluk bütçenin binde 8,5'ünü ayırmışız yani yüzde 1'ini değil. Elbette, biz, yapılan projelere herkesten çok seviniyoruz ama bir ülke faize toplam bütçesinin yüzde 13'ten fazlasını ayırıp Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına yüzde 1'inden azını ayırırsa biz "Bu ülkede kimi nasıl büyütüyoruz?" sorusunu burada çok sorarız.

Onun için, buradan yine hareketle, TÜBİTAK'la ilgili... TÜBİTAK Başkanımız da burada. Hakikaten en son kriptolarla ilgili olarak da bir sorumluluk aldınız, Allah kolaylık versin. 2025 yılı için 46 milyar bütçe ayırmışız; genel bütçenin binde 3'ü, faize ayrılan paranın kırk ikide 1'i. Yani, hakikaten teknolojik bağımlılıktan kurtulmak için bu bütçeler yeterli midir, onu artık sizlerin takdirine sunuyorum.

Daha ilginç, Sayın Bakanım, çok önemli bir Bakanlık, büyük bir etki alanı var; 2022 ve 2023 bütçelerinize bakarsanız, genelde mesela 2023'te 2 milyarın üzerinde bir bütçe ödeneğini kullanmamışsınız, bir önceki yıl 600 milyonun üzerinde kullanılmayan ödenek var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) - Toparlıyorum efendim.

Dolayısıyla, bunlar da biraz farklı bir durum.

En son bir şey söyleyerek bitireyim; yatırımlar meselesi. Şimdi, 2024 yılı Haziran sonu itibarıyla söylüyorum, yatırımları teşvik amacıyla kurum, işletme ve hane halkına yapılan sermaye transferleri yaklaşık 783 milyon. Peki, bütçede ne öngörülmüş? 4 milyar TL'nin üzerinde yani haziran sonuna gelmişiz, yatırımlara verilecek 4 milyar TL'nin yüzde 19'unu şey yapmışız; bu ilginç.

Bir diğer ilginç taraf da cari transferler yani direkt yatırımları ilgilendirmeyen şeyde de -yıl sonu itibarıyla bakıyorum- bunların mevcut bütçedeki oranını yüzde 71 artırmışız. Bunlar direkt yatırımlara etki yapan bir şey değil. Dolayısıyla bunu da ifade edeyim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) - Son bir şey, TAREKS. Bunu Ticaret Bakanlığımızda da konuşacağız ama özellikle TSE yetkililerimiz burada. Ben yıllarca Gebze'de TSE'nin içinde yaşadım desem yanlış olmaz yani hatta Avrupa Birliği CE, Makina Direktifleri, bunların tercümelelerinde de bulundum. Ya, şu anda TSE'de bir eleman ve bir ofis yetersizliği mi var, bilemiyorum; bu TAREKS'le birlikte -yani özellikle biliyorsunuz bu dış ticarete risk esaslı bir kontrol sistemi getirildi- şu anda on beş yirmi gün süreler uzadı ve TAREKS'te bir ürünün laboratuvar deneyi için 30-40 bin lirayı bulan maliyetler var ve bu mesele çok uzadı. Düşünün, ATR'yle Avrupa'dan gelen ürünler

bile bu kapsama alınıyor yani TAREKS kapsamına Avrupa Birliği üyesi ülkelerden gelen ürünler de giriyor. Biz bu konuda son dönemde özellikle dış ticaretten gelen biri olduğumuz için çok fazla şikâyet alıyoruz; bunu da size aktarayım.

Bu vesileyle, 2025 yılı bütçemizin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımıza hayırlar getirmesini, bereketli olmasını diliyorum, heyeti saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Temurci, teşekkür ederim.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Kalaycı.

Süreniz yirmi dakika.

Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakan, Bakanlık ve kurumlarımızın değerli temsilcileri, sayın basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak ülkemizin teknolojik dışa bağımlılığının azaltılmasını, sanayide yapısal dönüşümün sağlanmasını, yerel kaynakları harekete geçiren, nitelikli iş gücü istihdam eden, dijital çağa uyum sağlayan ve nihayet uluslararası rekabet gücüne sahip bir sanayi oluşturulmasını "Lider Ülke Türkiye" hedefine ulaşılması bakımından oldukça önemli görüyoruz.

Bilim ve teknoloji politikamızın esasını bilime, bilim insanına, bilimsel düşünceye, yenilikçiliğe, teknoloji üretimine ve teknolojinin üretimde kullanımına önem verilmesi, üretim yöntemlerinin rekabetçi düzeye ulaştırılarak sanayileşmenin gerçekleştirilmesi ve bilgi toplumuna geçişin sağlanması oluşturmaktadır.

On İkinci Kalkınma Planı'nda yeşil ve dijital dönüşümle rekabetçi üretim eksenlerinden biri olarak belirlenmiştir. İmalat sanayisinde yatırımı, üretimi, istihdamı ve ihracatı artırmaya yönelik politikalara öncelik verilmiştir. İhracata dönük, teknoloji yoğun, katma değeri yüksek, yerel kaynakları azami seviyede kullanan, yeşil ve dijital dönüşümü odağına alan bir üretim yapısıyla ülkemiz imalat sanayisinin rekabetçiliğinin artırılması ve önemli bir üretim merkezi hâline getirilmesi hedeflenmektedir.

2019 yılında açıklanan 2023 Sanayi ve Teknoloji Strateji Belgesi, ağırlıklı olarak teknolojik dönüşümü tasarlamış, ülkemizin küresel rekabet gücünü artıracak, ekonomik ve teknolojik bağımsızlığımızı temin edecek kritik teknolojilere yönelik politikalar "Millî Teknoloji Hamlesi" yaklaşımıyla uygulamaya konulmuştur. Türkiye, Millî Teknoloji Hamlesi'yle bugün ileri teknolojileri kendi imkân ve kabiliyetleriyle geliştirip üretebilen bir noktaya ulaşmıştır.

Burada maketlerini gördüğümüz KAAN, KIZILELMA, HÜRJET, GÖKBAY gibi konuşma süremde saymakla bitiremeyeceğim nice eserler -hmdolsun- Türk mühendisleri tarafından tasarlanıp millî ve yerli imkânlarla üretilmektedir. Yerli ve millî üretim potansiyelinin tümüyle harekete geçirilmesi, savunma sanayisindeki dev atılımların daha da güçlendirilmesi, enerjide yerli katkının daha da artırılması, savunma sanayisinde yakalanan ileri teknolojinin başka alanlarda da elde edilmesi hedeflenmelidir.

Türkiye, Eylül ayında açıklanan 2024 Küresel İnovasyon Endeksi'ne göre orta-üst gelir grubunda 3'üncü sıraya yükselerek önemli bir başarı elde etmiştir. Genel sıralamada ise 2023 yılına oranla 2 sıra birden yükselerek 37'nci sırada yer almıştır. Türkiye, yaratıcı çıktılar kategorisinde 16'nci sırada yer almıştır. Ticari markalar ve endüstriyel tasarımlar alanında ise dünya genelinde 1'inci sıraya yükselmiştir. Bu durum, Türkiye'nin entelektüel varlıkları başarılı bir şekilde ticarileştirdiğini göstermektedir.

Şüphesiz teknolojik gelişmeyi, yenilikçiliği, verimliliği ve istihdamı esas alan üretim ekonomisi yaygınlaştırılmalı, Türkiye dışa açık ve rekabetçi bir yapı içerisinde dünya ekonomisiyle bütünleşerek bölgesel ve küresel gelişmelerin önde gelen belirleyicileri arasında yer almalıdır. Küresel ölçekte uluslararası rekabet baskısının giderek arttığı günümüzde imalat sanayisinde rekabet gücü belirleyicileri arasında en temel bileşenler olarak teknolojik dönüşüm ve yenilik yapma kapasitesi ön plana çıkmaktadır.

2023 yılında yüksek ve orta-yüksek teknoloji sektörlerinin toplam imalat sanayisi ihracatından aldığı pay bir önceki yıla göre artarken orta-düşük ve düşük teknoloji sektörlerinin payında azalış görülmüştür. Ocak-Eylül 2024 döneminde ise orta-yüksek teknoloji sektörlerinin payı artarken diğerlerinin payında azalma olmuştur. Yüksek teknoloji sektörlerinin üretim ve ihracat içindeki payı artırılmalı, nispeten düşük teknoloji sektörlerinde tasarım, markalaşma ve etkin pazarlama yoluyla katma değeri yüksek bir yapıya geçiş sağlanmalıdır.

Son yıllarda Türkiye'yi yüksek teknoloji üretim merkezi hâline getirecek büyük ölçekli yatırımlar hız kazanmıştır. Bu kapsamda ağustos ayında Cumhurbaşkanımız tarafından tanıtımı yapılan HIT-30 Yüksek Teknoloji Yatırım Programı'yla yarı iletkenler, mobilite, yeşil enerji, ileri imalat, sağlıklı yaşam, dijital teknolojiler, haberleşme, uzay ve bu alandaki değer zincirlerini geliştirecek 30'un üzerinde başlıkta vergi teşvikleri ve hibe desteklerinden oluşan toplam 30 milyar dolar tutarındaki kaynağın yüksek teknoloji yatırımlar için tahsis edilmesi öngörülmektedir.

2023 yılında yerli ve millî ilk yer gözlem uydusu İMECE'nin uzaya fırlatılmasının ardından 2024 yılında ülkemizin yerli ve millî olarak geliştirilen ilk haberleşme uydusu TÜRKSAT 6A uzay yolculuğuna başlamıştır. Millî Uzay Programı kapsamında 2024 yılında uzaya bilimsel misyonları gerçekleştirmek üzere ilk Türk vatandaşı gönderilmiş, on sekiz gün süren görev sırasında 13 bilimsel deney gerçekleştirilmiştir. Ayrıca yörünge altı araştırma uçuşu da 2'nci Türk astronot tarafından gerçekleştirilmiş olup bu kapsamda 7 bilimsel deney yapılmıştır. Ay Araştırma Programı'nın ilk aşaması olan AYAP-1 projesinde Ay'a ulaşması planlanan uzay aracının riskleri tanımlanmış, görev ve ön tasarım çalışmaları yapılmış olup kritik tasarım aşamasına devam edilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye ekonomisi 2023 yılında yüzde 5,1 oranında büyüme kaydetmiş, 2024 yılının ilk yarısında yüzde 3,8 büyümüştür. Sanayi sektörü 2023 yılında binde 8; 2024 yılının ilk altı ayında yüzde 1,2 oranında ılımlı büyüme kaydetmiştir. Son yıllarda dünyada yaşanan pandemi, savaş, jeopolitik riskler ve krizlerin küresel ekonomide yavaşlamaya ve dış talep koşullarında bozulmaya yol açmasına, enflasyonist baskılara ve ülkemizde Şubat 2023'te yaşanan asrın felaketi depremlere ve yapılan seçimlere rağmen Türkiye'nin ekonomi alanında gösterdiği performans gerçekten anlamlı ve değerlidir.

Dış ticaret açığı ve cari açık hızla azalmakta olup istihdam ve iş gücüne katılım oranı tarihi seviyelere yükselmiştir. İmalat sanayi, istikrarlı büyüme, cari açığı azaltma ve kalıcı istihdam yaratma, teknolojik gelişim ve yenilikçilik gibi faktörler açısından kritik öneme sahiptir.

İmalat sanayi üretimi 2023 yılında yüzde 2,5; Ocak-Temmuz 2024 döneminde yüzde 0,3 artmıştır. İmalat sanayi ihracatı 2023 yılında binde 2, Ocak-Temmuz 2024 döneminde yüzde 3,7 oranında artmıştır. 2023 yılında ortalama yüzde 76,3 olarak gerçekleşen imalat sanayi kapasite kullanım oranı 2024 yılının ilk dokuz ayında ortalama yüzde 76 olmuştur. İmalat Sanayi Satınalma Yöneticileri Endeksi ekimde 45,8'e yükselmekle birlikte hâlen eşik değerinin altındadır. Ekim ayında Mevsimsellikten Arındırılmış Reel Kesim Güven Endeksi bir önceki aya göre 3 puan artarak 102,2 olmuş, böylelikle dört ay sonra 100'ün üzerine çıkılarak iyimser görünüm tarafına geçilmiştir. Üretim hacminde azalış bildirenler lehine olan seyrin de artış bildirenler lehine döndüğü gözlenmektedir. Bu süreçte sanayicilerin üretimini sürdürerek artırılabilmesi için özellikle KOBİ kredi koşullarının iyileştirilmesi, finansmana erişim için düşük faizli ve uzun vadeli kredi ile vergisel teşviklerin devreye girmesi, ihracatı destekleyici politikalara daha fazla öncelik verilmesi gerekli görülmektedir.

AR-GE harcamaları günümüz ekonomi dünyasının itici gücü ve ulusal rekabet ortamında önemli desteklerden biridir. Dünyada AR-GE harcamaları ile ülkelerin gelişmişlik düzeyi arasında doğrudan bir ilişki vardır. 2023 yılı itibarıyla AR-GE harcamalarının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı bir önceki yıla göre 0,1 puan artarak yüzde 1,42'ye, AR-GE personeli sayısı yüzde 6,7 oranında artarak 290.850 kişiye çıkmıştır. Ancak AR-GE harcamaları ve insan gücündeki artışlar yeterli değildir. AR-GE ve yenilik faaliyetleri, küresel gelişmeler ve ülkemizin öncelikleri doğrultusunda artırılmalı ve geliştirilmeli, kamu ve özel kesim tarafından AR-GE ve yenilik faaliyetlerine daha fazla kaynak ayrılmalı, AR-GE insan gücü sayısı ve nitelik olarak artırılmalıdır. Kamu kaynakları küresel düzeyde rekabetçi, AR-GE ve yenilik yapabilme kabiliyeti yüksek, sermaye yapısı güçlü, ölçek ekonomisinden azami düzeyde faydalanılabilecek üretim yapılarını oluşturacak şekilde kullanılmalıdır. Araştırma altyapılarının AR-GE ve yenilik ekosistemindeki etkinlikleri artırılmalı ve performansları izlenmelidir.

Ana ve yan sanayi entegrasyonu güçlendirilerek tasarım ve üretimde yurt içi katkı artırılmalı, marka geliştirilmelidir. Patentın ekonomik değerinin tespitinde yardımcı olmak, sanayi kesimi ile buluş sahibini bir araya getirmek ve yenilikçilik sürecinde destek sunmak için yeni mekanizmalar geliştirilmelidir. Yeni nitelikli endüstri bölgeleri oluşturulmalı, mevcut bölgelerin etkin kullanımı sağlanmalı, yatırımcıyı cezbedecek şekilde altyapısı tamamlanmalıdır.

Bilimsel ve teknolojik alanda atılım yapabilmenin önemli araçlarından olan teknokentler ve teknolojik serbest bölgelerin gelişimi ve yaygınlaşması temin edilmelidir. Millî teknoloji üretim merkezleri oluşturulmalı, bu kapsamda Ankara Türk dünyası bilimsel araştırma merkezi kurulmalıdır. Ortak bilimsel ve teknolojik araştırma ve geliştirme merkezleri vasıtasıyla uluslararası düzeyde bilimsel ve teknolojik iş birliği artırılmalıdır. Bilişim Vadisi Projesi geliştirilerek yaygınlaştırılmalı, sektörde faaliyet gösteren firmalar için altyapısı hazır alanlar tahsis edilmeli, ayrıca ülke düzeyinde farklı sektörlerle ilişkin benzer projelerin uygulama imkânı bulabileceği uygun alanlar oluşturulmalıdır.

Millî yenilik sistemi kurularak bilimsel ve teknolojik araştırmaların yenilikler ve buna bağlı olarak verilecek patentler aracılığıyla üretime ve toplumsal faydaya dönüşmesi sağlanmalıdır.

İleri teknolojiye dayalı tasarım ve girişimcilik kapsamında şirket kuruluşları desteklenmeli, işletme sürecinde teşvikler getirilmelidir.

Dijital çağa uyum sağlayan ve dönüşümünü sağlıklı bir şekilde gerçekleştiren, uluslararası rekabet gücüne sahip bir sanayi hızla oluşturulmalıdır.

Sanayide dijital dönüşümün sağlanmasına destek olacak dijital dönüşüm merkezleri artırılmalıdır.

Üniversitelerin geleneksel fonksiyonlarının yanında bilginin ticarileştirilmesi yoluyla katma değerli ürün üretimi artırılmalı, marka ve patent üretme yetenekleri geliştirilmeli, sektör iş birliği güçlendirilmelidir.

Ülkemizde sosyal ve fen bilimleri ile fikir ve sanat alanında bilimsel düşüncenin hayat bulacağı ve itibar göreceği bir iklim oluşturulmalı, temel eğitimden başlamak üzere eğitim ve üretimde aklın ve bilimin hâkimiyeti sağlanarak öğrenci ve üreticilere sorgulayıcı ve araştırmacı bir kimlik kazandırılmalı, araştırmacı insan gücü kapasitesi artırılmalıdır.

Yeni sanayi süreciyle birlikte oluşan veri araştırmacılığı, endüstriyel programcılık, robot koordinatörlüğü, 3 boyutlu yazıcı uzmanlığı, kullanıcı arayüzü tasarımcılığı, yeni teknolojiler mühendisliği, e-ticaret uzmanlığı, siber güvenlik uzmanlığı gibi meslekler için yönlendirilmiş politika çalışmalarına hız verilmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk sanayisinin gelişiminde organize sanayi bölgeleri kritik önem taşımaktadır. 81 ilde üretimin ve ihracatın kaynağı hâline gelen ve doğrudan istihdam sağlayan organize sanayi bölgeleri Türk sanayisinin gururudur. İhracat hedeflerine ulaşmada OSB'lerin rolü son derece büyüktür. OSB'ler, firmaların üretim maliyetlerini düşürmelerine ve daha verimli bir üretim altyapısına sahip olmalarına olanak sağlamaktadır. İhracatta katma değeri yüksek ürünler üretmek, inovasyonu teşvik etmek ve uluslararası pazarlara açılmak, OSB işletmelerinin katkıları sayesinde mümkündür. Dünyaya örnek gösterilen OSB'lerimizin kazanımlarının korunması ve geliştirilmesi Türk sanayisinin geleceği için gerçekten çok önemlidir. Hem OSB'lerimizin kapasitesini artıracak hem de OSB sanayicilerimizin rekabet güçlerini daha yukarıya taşıyacak çalışmalar sürdürülmelidir.

KOBİ'lerimiz için stratejik ürün destek programları etkinleştirilmeli, dijital dönüşüme ve inovasyona yönelik teşviklerle KOBİ'lerin yeni pazarlara açılması sağlanmalıdır. Küresel ekonomik gelişmelerden olumsuz etkilenmemesi için KOBİ'lerin rekabet gücünü koruyacak finansal destek mekanizmaları güçlendirilmelidir.

Sanayicinin iş gücü ihtiyacını karşılayacak şekilde uzun vadeli eğitim-istihdam ilişkisi kurulmalı, OSB'lerde kurulmuş olan mesleki lise ve yüksekokullarına eğitim desteği verilmeye devam edilmelidir.

Ekonomide istikrarlı bir büyümenin sağlanması, üretim, ihracat ve istihdamın artırılması bakımından özel sektör yatırımlarının desteklenmesi önem arz etmektedir. Dijital ve yeşil dönüşüm süreci de dikkate alınarak teşvik sistemi yenilenmeli, teşvik verilecek sektör ve projelerde mutlaka seçici olunmalı, verilen teşviklerin getirisinin ne olduğu iyi analiz ve takip edilmeli, teşvik politikaları buna göre

belirlenmelidir.

İlçe bazlı teşvik sistemine geçilmesi önemli bir gelişme olmuştur. Belirlenen ilçeler 1 alt bölge, OSB'lerindeki yapılan yapılar ise 2 alt bölge teşviklerinden faydalanabilmektedir. Örneğin, Konya'nın 31 ilçesinden 21'i bu kapsamda yer almıştır; Ereğli, Akşehir, Beyşehir, Seydişehir, Çumra, Ilgın, Kulu gibi gelişme potansiyeli bulunan ilçelerimiz kapsama girmemiştir. Esasen, ilçelerin sosyoekonomik gelişme endeksinde buldukları kademeye karşılık gelen bölge teşviklerinden yararlandırılması, gelişme potansiyeli yüksek olan ilçelere yönelik de özel uygulamalar getirilmesi doğru olacaktır.

Standardizasyon ve kalite sektöründe uluslararası ve bölgesel ticaretin enerji, ulaşım, çevre yatırımlarını ve kalite, sağlık, hijyen, güvenlik, çevre kaygılarının artması, standardizasyonun önemi ve uygunluk değerlendirme hizmetlerine duyulan ihtiyacı artırmıştır. Türk Standartları Enstitüsünün kalite altyapısının güçlendirilmesi amacıyla laboratuvarların modernizasyonu ve kapasitesinin artırılmasına yönelik çalışmalar hızla tamamlanmalıdır.

Helal Akreditasyon Kurumu akreditasyon faaliyetlerini sürdürmektedir. 2024 yılı ilk yarısında toplam 176 akreditasyon talebi gelmiş, 82 akreditasyon kararı alınmıştır. Ülkemizde toplam 1.300'ün üzerinde helal belgeli üretim tesisi akreditasyon güvencesine kavuşmuştur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çağdaş dünya nimetlerinden bütün vatandaşların hakça yararlandığı, kamu hizmetlerinin her vatandaşımız bakımından erişilebilir olduğu bir kalkınma modelinin gerçekleştirilmesi ve az gelişmiş yörelerde yaşayan insanımızın refah düzeyini yükselterek bölgeler arası gelişmişlik farklarının giderilmesi Milliyetçi Hareket Partisi olarak bölgesel kalkınma politikamızın esasını oluşturmaktadır. Bu amaçla öncelikle her il ve ilçe için hedef sektörler belirlenmeli, devlet-millet iş birliği içinde uygulamaya konulacak projelere destek verilmelidir.

Üniversiteler buldukları bölgelerin sahip olduğu potansiyeli dikkate alarak ekonomik ve sosyal kalkınmalarına katkı sağlamalı, girişimci ile üniversiteler arasında etkin bir iş birliği geliştirilmelidir.

Yerel potansiyeli harekete geçirmek amacıyla az gelişmiş yöreler için risk sermayesi ve kredi garanti fonu sistemi geliştirilmelidir. Görece geri kalmış bölgelerde çevresine hizmet verme bakımından merkez olma işlevi taşıyan illerde cazibe merkezlerini destekleme programı uygulamasına devam edilmelidir.

Kalkınma ajansları tarafından sonuç odaklı program uygulamasına devam edilmeli, yönetim danışmanlığı alanında destek programları tasarlanarak uygulamaya konulmalıdır.

GAP, DAP, DOKAP, KOP gibi kalkınma projeleri hızla tamamlanmalı, yeni bölgesel ve kırsal kalkınma projeleri devreye konulmalıdır.

Metropoller dışındaki önemli sanayi, hizmet ve turizm merkezi niteliğindeki şehirlerin uluslararası alanda rekabetçi bir üretim yapısına kavuşturulması amacıyla başlatılan Üreten Şehirler Programı'nı çok önemli görüyoruz. Üreten Şehirler Programı geliştirilerek Anadolu'yu şaha kaldırmak için yeni bir fırsata dönüştürülmelidir.

Bilindiği gibi Marmara havzası ağır sanayi yatırımlarından dolayı sıkışmıştır. Sürdürülebilir kalkınma için sanayinin Konya gibi Anadolu'daki yeni merkezlere doğru kaydırılması gerektiği açıktır. Bu kapsamda uygulanacak politikalar ve alınacak tedbirler ülkenin kalkınmasına ve bölgeler arası gelişmişlik farklarının giderilmesine önemli katkı sağlayacaktır.

Konya, ülke ekonomisine önemli katma değer sağlayan üretim merkezlerinden biridir. Esnek üretim yapısıyla imalat sanayisinde küresel piyasalara entegre bir endüstriyel büyüme odağı olmaya doğru ilerlemektedir. 754 fabrikanın üretim yaptığı, 65 bin kişiye doğrudan istihdam sağlayan Konya OSB'de gerek yeşil dönüşümünde gerekse dijital dönüşümde diğer bölgelerimize örnek olacak çalışmalar yapılmaktadır. Konya OSB Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız ve TSE tarafından belirlenen 4 başlıktaki 40 farklı performans göstergesini eksiksiz yerine getirerek Türkiye'de Yeşil OSB Sertifikasını alan 9 OSB'den biri olmuştur. Konya büyük ölçekli yatırımlar için duyulan yeterli alanlara fazlasıyla sahiptir ve deprem riski en düşük iller arasındadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Konya'ya pozitif ayrımcılık...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun Başkanım, tabii ki.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Konya'nın bir savunma sanayisi üssü olması yönünde de önemli bir potansiyeli bulunmaktadır. Konya savunma sanayisinde stratejik ve rekabetçi bir güce ulaştırılmalıdır. Beyşehir, Üzümlü ve Huğlu'da yüz yılı aşan mazisi bulunan ve dünyanın dört bir yanına av tüfeği ihracatı yapan silah sanayisi daha da geliştirilmeli ve savunma sanayisine entegre edilmelidir. Bu çerçevede Beyşehir silah ihtisas organize sanayi bölgesi projesi uygulamaya mutlaka konulmalıdır.

Bakanlık ve kurumlarımızın bütçelerinin hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum, saygıları sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Kalaycı, teşekkür ederim.

Şimdi AK PARTİ Grubu adına Sayın Ersan Aksu.

Süreniz yirmi dakika.

Buyurun.

ERSAN AKSU (Samsun) - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Komisyonumuzun Değerli Başkanı ve Değerli Komisyon üyelerimiz, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Sanayi ve Teknoloji Bakanımız ve Bakan Yardımcılarımız ve kurum müdürlerimiz, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygı, sevgi ve muhabbetle selamlıyorum.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın 2025 yılı bütçesinin ülkemize ve aziz milletimize hayırlı olmasını, bereketli olmasını temenni

ediyorum.

Tabii, benden önceki parti sözcülerimiz kapsamlı ifadelerde bulundular ve yararlı şeyler de söylediler bence, gayet verimliydi ama bir hususu paylaşmakta fayda görüyorum. Gerçekten, yapılan çalışmaların yanında, kısa vadeli perspektifimizi de tanımlayan bazı "yapacağız" "Şu çalışmaları ortaya koyacağız." noktadaki yaklaşımlara bazı muhalefet sözcülerimiz sanki tamamen "ceğiz" "cağız" formatında bir bütçe sunumu gibi eleştiri getirdiler. Açıkçası, bu bize göre vicdani olmaktan bir miktar uzak, bunu özellikle ifade etmek istiyorum ve bu kapsamda da TB3'ten, Akıncı'dan İHA'dan, ANKA'dan AKSUNGUR'dan, ANKA3'ten, TCG ANADOLU'dan, KIZILELMA'dan HÜRKUŞ'tan HÜRJET'ten bahsetmeyeceğim ama özellikle AR-GE harcamalarının 1,2 milyar dolardan 6,1 milyar dolara çıktığını -cağız değil- ifade etmek istiyorum. AR-GE personeli sayısının 29 binden 291 bine çıktığını ifade etmek istiyorum. Yine, sanayide çalışan sayımızın 3,9 milyondan 6,9 milyona çıktığını ifade etmek istiyorum. Bu süreçte teknopark sayısının 2'den 104'e çıktığını ifade etmek istiyorum. Yine, 24.400 halka açık şarj istasyonu ile Avrupa'da lider durumda olduğumuzu ifade etmek istiyorum ve teknoloji geliştirme bölgelerine 11 milyar TL altyapı desteği sağladığımızı, uluslararası bilimsel yayın sayısında 22'nci sıradan 14'üncü sıraya çıktığımızı, yerli patent başvurularında dünyada 12'nci sırada olduğumuzu, marka başvurularında dünyada 4'üncü sırada olduğumuzu ve yine tasarım başvurularında da dünyada 2'nci sıraya yükseldiğimizi ifade etmek istiyorum. Model fabrika sayımızı, özellikle bölgem olan Samsun'daki eklemeye beraber 10'a yükselttiğimizi ifade etmek istiyorum ve savunma sanayisinde yerli ürünlerimizin payının yüzde 20'den yüzde 80'e çıktığını tekrar vurgulamak istiyorum.

Evet, değerli arkadaşlar, elbette ki yeterli midir? Elbette ki daha fazla üstüne konulması beklentisi dile getirilebilir ama herhangi bir şey yapılmamış gibi bir yaklaşım içerisinde olunması ya da ifade edilmesi bizim açımızdan kabul edilebilir bir durum değil. Yine, tohum öncesi yatırım sayısında da Avrupa 1'incisi olduğumuzu ilave olarak belirtmek isterim.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız sanayi sektörünün gelişimini teşvik etmekte ve endüstriyel dönüşümü desteklemekte, kalkınmamıza destek olacak yenilikçi teknoloji projelerini teşvik ederek araştırma-geliştirme faaliyetlerini yürütmektedir. Sunulan desteklerle yenilikçi ve sürdürülebilir ekonomik politikaların oluşmasına katkı verilmekte, üretim ve istihdamda verimliliği artıran, çevreci ve yeşil dönüşümü destekleyen politikalar izlenmektedir.

Değerli milletvekilleri, teknolojik gelişmelerin dönüştürücü etkisiyle iklim değişikliği ve pandemi gibi sınamalar neticesinde küresel üretim tedarik ve ticaret dinamikleri yeniden şekillenmekte ve dünyada yeni üretim merkezlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Türkiye, yaşanan bu değişimin getirdiği yeni fırsatlardan istifadeyle hızla gelişen ve büyüyen sanayi ve teknoloji altyapısı, nitelikli genç insan kaynağı, jeopolitik ve jeostratejik konumu gibi birçok avantajıyla ön plana çıkmaktadır.

Ülkemizin teknolojik gelişim kapasitesini ve rekabet gücünü yeşil ve dijital dönüşümle entegre ederek artırmamız kritik önemi haizdir. Bu doğrultuda, yeşil ve dijital dönüşüme uyum sağlanması için öncelikli sektör ve alanlarda nitelikli AR-GE insan kaynağının geliştirilmesi, özel sektörün mezkûr dönüşüme yönelik yenilikçi kabiliyetlerinin artırılması, AR-GE finansmanına yönelik etkin mekanizmaların oluşturulması son derece önemlidir. Bu noktada, biraz önce de ifade ettiğimiz gibi, AR-GE harcamalarının 1,2 milyar dolardan 16,1 milyar dolara yükselmesi ve yine bu noktadaki personel sayısının da 291 bine yükselmiş olması fevkalade sevindiricidir.

2022 yılında başlatılan araştırma üniversitesi uygulaması kapsamına alınan 23 üniversitenin desteklenmesine bu süreçte de devam edilmekte. Araştırma Üniversiteleri Destek Programı kapsamında devlet araştırma üniversitelerine YÖK tarafından eşleştirildikleri odak alanlarda kullanılmak üzere ilave bilimsel araştırma proje bütçesi tahsis edilmektedir. 59 adedi 2024 yılı içerisinde olmak üzere AR-GE merkezi sayısı 1.326'ya, bu merkezlerde çalışan AR-GE personel sayısı da yine 90 binlere yaklaşmıştır. 21 adedi 2024 yılı içerisinde olmak üzere tasarım merkezi sayısı yine 333 ve bu merkezlerde çalışan personel sayısı da 8 binleri geçmiş durumdadır. 2024 yıl içerisinde 60 şehirde 104 teknoparkın kuruluşu gerçekleştirilmiş durumdadır. Bakanlığın ortaya koyduğu vizyon ve sağlanan desteklerle araştırma üniversiteleri, AR-GE merkezleri, tasarım merkezleri ve teknoparklarla devasa bir altyapı oluşturulmuş ve böylece, gençlerimize katma değerli teknolojik üretimin kapıları sonuna kadar açılmış durumdadır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'yi bölgesinde yüksek teknoloji üretim merkezi hâline getirecek büyük ölçekli yatırımlar hız kazanmıştır. 2024 yılında HIT-30 Yüksek Teknoloji Yatırım Programı geliştirilerek yarı iletkenler, mobilite, yeşil enerji, ileri imalat, sağlıklı yaşam, dijital teknolojiler, haberleşme, uzay ve bu alandaki değer zincirlerini geliştirecek 30'un üzerinde başlıkta vergi teşvikleri ve hibe desteklerinden oluşan toplam 30 milyar dolar tutarındaki kaynağın yüksek teknoloji yatırımları için tahsis edilmesi öngörülmektedir.

Artık uzay dediğimiz dev bir ekonomiden bahsediyoruz. Yıllık 600 milyar dolara varan bir yatırım yapılıyor uzay araştırmalarına. On yıl içerisinde bu rakamın 1,5 trilyon dolara ulaşması öngörülmekte. Uydular bunun önemli bir parçası ve Türkiye uydu sistemlerini hızla geliştirme çabasında olan bir ülke, kendi imkânlarıyla üretebilen bir ülke aynı zamanda. Bu alanda rekabetçi ve iyi bir altyapımız olduğu aşikâr. Uzay Sistemleri Entegrasyon ve Test Merkeziyle tüm uydu geliştirme faaliyetlerini uzayın tümüyle simüle edilebildiği bir altyapıda kendi imkânlarımızla gerçekleştirebiliyoruz. Yine, bu kapsamda 2023 yılında yerli ve millî ilk metre altı çözünürlüğe sahip yer gözlem uydusu İMECE uzaya fırlatıldı. 2024 yılında ülkemizin yerli ve millî olarak geliştirilen ilk haberleşme uydusu TÜRKSAT 6A uzay yolculuğunu gerçekleştirdi. TÜRKSAT 6A Türkiye, Avrupa ve Güney Asya'da geniş bir coğrafyayı kapsayan alanda hizmet verecek ve Türkiye uydularının ulaştığı nüfus 3,5 milyardan 5 milyara çıkmış durumda. Bu, hepimiz için büyük bir gurur kaynağı değil midir? Emeği geçenlere bu noktada teşekkür ediyorum.

Millî Uzay Programı birinci safha çalışmaları kapsamında 2024 yılında uzaya bilimsel misyonları gerçekleştirmek üzere, biraz önce arkadaşlarımızın da ifade ettiği üzere, Alper Gezeravcı ilk Türk vatandaşı olarak gönderilmiş ve on sekiz gün süren görev süresinde mikro yer çekimi ortamında 13 bilimsel deney gerçekleştirmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yapay zekâ teknolojisi günümüzde pek çok alanda kullanılmaya başlanmış, her geçen gün daha da yaygınlaşarak direkt veya dolaylı olarak hayatımızda daha fazla yer edinmektedir. Bakanlık "Yapay Zeka Uzmanlık Eğitimi Programı" adıyla yapay zekâ alanında insan kaynağı yetkinliklerinin artırılmasını hedefleyen bir eğitim programı başlatmıştır. Program sektörün öncü

firmalarıyla iş birliğiyle gerçekleştirilerek yapay zekâ alanında en çok ihtiyaç duyulan veri işleme ve entegrasyon uzmanlarının yetiştirilmesini amaçlamaktadır. Program kapsamında gerçek zamanlı veri işleme ve model geliştirme, paralel işleme, veri uyumlaştırma, veri etiketleme otomasyonu ve füzyonu gibi konularla birlikte veri tabanları ve bulut sistemler alanlarında veri işleme ve entegrasyon uzmanlığı eğitimi verilmektedir. 2024 yılında buna ilave olarak yapay zekâ, otonom sürüş teknolojileri ve çip tasarımı olmak üzere üç odak alanda yine uygulamaya geçilmiştir.

Türkiye’de çok güçlü bir otomotiv sanayisi mevcut. Hâlen 13 marka üretim yapıyor ve bunların 8’i küresel markalar değerli arkadaşlar. Türkiye’de bir yılda üretilen otomobil sayısı 1 milyon 300 bine yükseldi. “Üretilemez.” denilen ve âdeta alay konusu edilen yerli Togg otomobilimizin artık Anadolu’nun en ücra köşelerinde bile gururla arzıendam ettiği hepimizin malumu. 2032 yılına kadar 1 milyon üretim yapılması planlanmakta. Sedan modeli Togg 10F’nin de 2025 yılı Mart ayı itibarıyla piyasada ve sokaklarda yerini almaya ve vatandaşlarımızın hizmetinde olmaya başlayacağını ifade etmek istiyorum.

Sayın milletvekilleri, organize sanayi bölgeleri, şehirlerin ve ülkenin kalkınmasında, istihdamda en önemli lokasyonlardır. Sürdürülebilir sanayi ve teknoloji ekosisteminin oluşturulması için sanayi bölgelerinde rekabetçi ve çevre dostu üretimin teşvik edildiğini hepimiz görüyoruz. Özellikle İstanbul’daki sanayi üretiminin Anadolu’ya yayılması noktasında, Anadolu’ya daha fazla bu noktada pozitif ayrımcılık yapılması noktasında biraz önce Selim Bey’in ifade ettiği hususu da teyit ederek ifade etmek isterim Değerli Bakanım. Ülkemizde ilan edilen OSB sayısı 326’ya, kredi desteği verilen sanayi sitesi sayısı 497’ye ulaştı. Organize sanayi bölgelerimize dünyayla rekabet edecek yenilikçi teknoloji barındıran yatırımcı gelmesi de son derece önemlidir. Bu yönde yapılan ve yapılacak anlaşmaların son derece kıymetli olduğunu belirtmek isterim; emeği geçenlere ve bhusus Sayın Bakanımıza teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın ana sponsor olduğu girişimcilik finansmanının güçlendirilmesi amacıyla kurulan Teknoloji ve İnovasyon Fonu’yla teknoloji odaklı girişimlere yatırım yapılmaktadır. Türkiye teknoloji girişimciliği ekosisteminde 1 milyar dolar olan Turcorn’ların sayısı 7’ye ulaşmıştır. Bakanlıkça Türkiye’nin teknoloji girişimciliği ekosistemine yeni Turcorn’lar kazandırmayı hedefleyen Turcorn-100 Programı başlatıldı. Programda yer alacak girişimcilere yol gösterici ve paydaş desteği hızlandırma programları, yurt dışı misyon desteği, alan bazlı danışmanlık, nitelikli iş birliği ağlarına ve finansal kaynaklara erişim gibi birçok imkân sunulmakta. Program kapsamında 2024 yılında yeni paydaşlıklar, yeni dönem başvuru koşulları ve yeni program ayrıcalıkları konularında çalışmalar yapılmış, 15 Turcorn aday firma Turcorn-100 programına seçilmiştir. Türkiye’nin girişimcilik ekosisteminin küresel bir cazibe merkezi hâline getirilmesi amaçlanmaktadır. Yine, emeği geçenlere teşekkür ediyorum.

2002 yılında yüzde 20 düzeyinde olan savunma sanayisi yerlilik oranı 2023 yılı itibarıyla yüzde 80 düzeyine ulaşmıştır. AR-GE çalışmalarına ayrılan kaynak da biraz önce ifade ettiğimiz gibi çok ciddi bir noktaya ulaşmış durumdadır. Geçmişte piyade tüfeği dahi yurt dışından tedarik edilirken bugün Türkiye, modern piyade tüfeklerini, zırhlı araçları, fırtına obüslerini, İHA, SİHA, TİHA sistemlerini, taarruz ve genel maksat helikopterlerini, eğitim uçaklarını, elektronik harp sistemlerini, akıllı mühimmatları, füzeleri, hava savunma sistemlerini, savaş gemilerini, millî muharip uçağını ve daha birçok ürünü tasarlayıp inşa, imal ve ihraç seviyesine geldi. Sağlanan bu ilerlemeler adı konulmuş veya konulmamış ambargolarla ve engelleme çabalarına rağmen başarıldı. Bütün bu gelişmeler sayesinde ihracatta ciddi bir artış sağlanarak 2002 yılında 0,2 milyar dolar yani yaklaşık 250 milyon dolar olan savunma sanayisi ihracatımızın 2023 yılında 5,5 milyar dolar seviyesine ve 2024 yıl sonu itibarıyla da 6,6 milyar dolar seviyesine ulaşması beklenmektedir.

Savunmada yıllar içerisinde parasını verdiğimiz ürünlere konulan ambargolar nedeniyle “Nereden ithal edebiliriz?” diye kara kara düşünüldü; bugün ürettiğimiz rekabetçi teknolojiyle “Nereye ihraç etmeyi tercih ederiz?” noktasına gururla gelmiş durumdayız.

Ülkemiz ve aziz milletimiz kazanımlarını geriye götüreceği hiçbir müdahaleye ve ortama izin vermeyecek, önüne çıkacak takozları da yolundan kaldırarak güçlü bir şekilde yoluna devam edecektir kanaati içerisindeyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sanayide yeşil dönüşümün desteklenmesi amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, KOSGEB, TÜBİTAK ve Dünya Bankası arasında Türkiye Yeşil Sanayi Projesi hayata geçirilmiştir. TÜBİTAK tarafından AR-GE ekosistemine yön vermek amacıyla 2024’ün ilk dokuz ayında özel sektöre yönelik destek programları kapsamında 2.276 firmanın 2.805 AR-GE projesine 2,47 milyar lira; akademi ve kamuya yönelik destek programlarına da 184 üniversitenin 5.507 AR-GE projesine 3,28 milyar lira, bilim insanlarına yönelik destek programları kapsamında 91.543 bilim insanı ve gencimize de 2,98 milyar lira destek sağlanmıştır.

Ekim 2024 tarihinde İstanbul’da Türk Devletleri Teşkilatı 1. Sanayi ve Teknoloji Bakanları Toplantısı gerçekleştirilerek sanayi, bilim, teknoloji ve inovasyon alanlarında Türk devletleri arasındaki dayanışmayı pekiştirecek, bölgesel bağları kuvvetlendirecek, ortak çıkarlarımızı doğrultusunda ortak üretimimizi artıracak değerlendirmeler ortaya konulmuş ve bu değerli çalışmayı organize eden Bakanlığımıza ve Sanayi Bakanımıza özellikle teşekkürü bir borç biliyorum.

Değerli milletvekilleri, insan zihni, teknoloji ile medeniyeti otomatik olarak özdeşleştiriyor ama bu nasıl medeniyet ki bilim ve teknoloji gücünü yaratılmışların en üstün olan insanı yok etmek için kullanmakta. İnsanlık son örneğini en vahşi şekilde Gazze’de gördüğümüz üzere, hiçbir kuralı olmayan bir teknoloji vahşetine düşmüş durumda. 50 bin şehit ve 100 binin üzerinde yaralı. Modern teknolojiyi soykırım için kullananlar katlettikleri insanlara medeniyet ve demokrasi götürdüklerini iddia ediyor. Bu nasıl bir medeniyet? Oysa bizim bildiğimiz ve inandığımız anlamda medeniyet, teknolojiyi insanların huzuru, sağlığı ve mutluluğu için kullanmaktır. Devletlerin medeniyet seviyesini teknolojik üstünlükleri asla belirlemiyor aksine, insanî değerlerden yoksun ve çukur durumlarını ortaya koyuyorlar.

Bu noktada, Türkiye’de 2018’de doğan ve insanlık için bir umut ışığı olan bir husustan, TEKNOFEST’ten bahsetmek istiyorum. TEKNOFEST milletimizin gerçekleşmiş rüyasıdır ve medeniyet değerlerine sahip gençlerimizin teknolojinin mevcut en ileri noktasından eklenerek “ben de yapabilirim” öz güvenini yaşayabilmesini sağlayan bir çalışmadır. Gençlerimiz artık hamasi söylemlerden uzak, gerçekçi ve heyecan dolu yerli ve millî teknoloji üretiminin bir örneği durumuna gelmiştir. TEKNOFEST son iki yüz yıldır bu ülke insanına giydirilen deli gömleğinin yırtılıp atılarak tarih sahnesine güçlü bir şekilde dönmenin adımlarının atıldığı bir süreci barındırmaktadır. Bu nedenle biraz önce Selim Bey’in bu konudaki pozitif yaklaşımına ve ifadelerine de özellikle teşekkür ediyorum.

2022 yılında Samsun'da gerçekleştirdiğimiz ve ilkokul çağı yavrularımızın dahi gururla gelecek adına kendisine hedefler koyduğuna şahit olduğumuz Havacılık, Uzay ve Teknoloji Festivali'nin sonuncusu bu sene Ekim 2024'te Adana'da düzenlendi. Festivalde bu yıl ilk kez kablosuz haberleşme, blok zincir, hava savunma sistemleri, finansal teknolojiler, insansız deniz aracı, akıllı WİFİ kapsama, nükleer enerji teknolojileri vesair alanlarda 50 ana ve 128 alt kategoride teknoloji yarışmalarına 100 ülkeden, 81 ilden 790 binin üzerinde takım ve 1 milyon 650 binden fazla yarışmacı başvuru yapmış durumda ve festivale 2018'den bu zamana 10 milyonu aşkın ziyaretçi katılmıştır. Bu noktada da emeği geçenlere özellikle teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin kalkınmasında potansiyelinin ortaya konularak verimlilik sağlanması ve bölgesel gelişmişlik farkının azaltılarak refahın ülke sathına yayılması ve yatay büyümenin sağlanması noktasında bölgesel kalkınma ajansları son derece kıymetlidir. 2024-28 yıllarını kapsayan Ulusal Düzeyde Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'nin yerel düzeyde 26 bölge planı, merkezî ve yerel ilgili tüm kurumlarla iş birliği içerisinde hazırlanmaya devam edilmektedir.

Yine Çalışan ve Üreten Gençler Programı kapsamında genç işsizliğin görece yüksek olduğu ve kadın istihdamının da düşük olduğu bölgelerde özel sektör yatırımcıları için emek yoğun sektörlerin kullanımına uygun yatırım alanları tahsis edilmektedir.

Millî Teknoloji Hamlesi Vizyonu doğrultusunda rekabetçi, sürdürülebilir ve sanayi ekosistemini güçlendirecek, bölge coğrafyası ve uluslararası kuruluşların ihtiyaç duyduğu hizmetlerin bağımsız ve tarafsız olarak verilebilmesini sağlayan TSE Ankara Kalite Kampüsü Projesi yüzde 90'ın üzerinde tamamlanmış durumdadır ve bu projeye 40 bin metrekarelik laboratuvar alanında sanayicilerimizin test ve deney ihtiyaçları karşılanacaktır.

Değerli milletvekilleri, milletvekili olmaktan gurur duyduğum Samsun'a değinmeden geçemeyeceğim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Samsun'u seviyoruz biz.

ERSAN AKSU (Samsun) - Evet, çok konuşulduğu için Veli Bey de haklı olarak belki "aha" diye bir teşebbüste bulunuyor ama şunu paylaşmak istiyorum: Veli Bey, biz de Malatya'yı seviyoruz bu noktada

Tabii, muhalefet milletvekillerimizden Erhan Bey'e ve yine Murat Çan Bey'e özellikle Samsun OSB alanının genişlemesi ve yasal düzenleme yapılması noktasındaki desteklerinden ötürü teşekkür ediyorum.

Kıyı Kanunu'nun düzenlenmesiyle ilgili mevzu gerçekten de şehrimizde yapılacak yatırımların önemi açısından son derece kıymetli. Özellikle biraz önce Bakanımızı dinlerken illere dönük...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERSAN AKSU (Samsun) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Süreyi uzatmak için Samsun'u en sona bıraktınız ama Samsun olduğu için süreyi veriyorum.

ERSAN AKSU (Samsun) - Evet, Sayın Bakanım, illerimize dönük ve genç istihdamı da teşvik noktasında yatırım teşvikleriyle ilgili olarak, sizlerden 19 Mayıs ve gençlik şehri olan Samsun noktasında özellikle teşvik kapsamına makine sanayisi, otomotiv sanayisi ve yine savunma sanayisiyle, özellikle Türkiye'de dünyaya namzet olacak nitelikte üretilen tıbbi cihazlar alanında teşvik kapsamına Samsun'u almanız hususunda özel bir istirhamımız olduğunu ifade etmek istiyorum.

Yine, özellikle, kuzeyin merkezi olan Samsun'umuzun kuzeyin üretim üssü olma yolunda hızlı adımlarla ilerlediğini ve her türlü ulaşım imkânına sahip olan Samsun'un, Komisyon Başkanımız Sayın Doktor Mehmet Muş'un yoğun gayretleri sonucunda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERSAN AKSU (Samsun) - ...OSB parselleri ve büyük OSB'ler sayesinde ulusal ve uluslararası büyük yatırımları cezbeder hâle geldiğini ve bu noktada Sayın Komisyon Başkanımıza, Sayın Bakanımıza ve kuzeyin merkezine apayrı önem vermesi nedeniyle Sayın Cumhurbaşkanımıza teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yenilenen ve gelişen dünyada ülke olarak kendimizi geliştirmek, rekabet gücümüzü artırmak durumundayız. İktidarı ve muhalefetiyle her birimiz taşın altına elimizi koymak ve el birliğiyle refah düzeyimizi yükseltmek durumundayız. Ayırıştırarak değil, birleştirerek varlığımızı koruyabiliriz.

Bu duygu ve düşüncelerle, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın 2025 yılı bütçesinin tekrar hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Şimdi de Malatya Milletvekilimiz Sayın Veli Ağbaba.

Sayın Ağbaba, buyurun

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Öncelikle sizleri tebrik ediyorum, AK PARTİ Grubunu. Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan başkanlık seçiminde büyük bir mücadeleyle kazanan aziz dostunuz Trump seçildi, sizleri kutluyorum.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Siz kaybettiniz yine!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bak, kaybeden kim göreceğiz şimdi bak! "Aziz dostum Trump kazandı büyük mücadele sonunda." diyor. Şimdi, değerli arkadaşlar, bu Trump, sizin "Kırmızı çizgimiz." dediğiniz Kudüs'ü başkent yapan, İsrail'in başkenti olmasını kabul eden, onaylayan birisi. O meşhur işgal ettiği Suriye'nin topraklarını İsrail'in toprakları diye kabul eden kişi ve "Ben gelirim Gazze'ye daha çok bomba atacağım, daha çok çocuk öldüreceğim, Lübnan'ı yok edeceğim, Suriye'yi yok edeceğim." diyen kişi. Bir taraftan Gazze'de çocuklar ağlarken bir taraftan Gazze'nin katilleriyle iş birliği yapan katillere de "Dostum." demenizi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Başkanım, ne çabuk bitti.

Gazze'deki çocukların katiline “Dostum.” demenizi de kamuoyunun takdirine bırakıyoruz.

Ticaret Bakanlığı gelecek, İsrail’le yaptığımız ticareti konuşacağız ama aziz dostunuz hayırlı olsun. Biliyorsunuz, bu aziz dostunuz sizinle arada mektup arkadaşlığı da yapıyordu. Yine, biliyorsunuz, bu Rahip Brunson meselesinde de çözmüştü işi. Yani bu aziz dostunuz kazandı, bilginiz olsun. Bu, Kudüs’ü başkent yapan, Gazze’deki çoluğun çocuğun üzerine her gün bomba atan katil Netanyahu’nun da arkadaşı biliyorsunuz yani dolayısıyla hem Netanyahu hem Sayın Recep Tayyip Erdoğan Trump’la birleşmiş durumda ya da hem Recep Tayyip Erdoğan hem Trump Netanyahu’yla buluşmuş durumda. Bunu da dikkatlerinize sunmak istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, biliyorsunuz, burada uzun zamandır çalışıyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, sözlerimi...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sözlerinize eklerim ama bu “Netanyahu’yla birleşmesi” doğru bir ifade değil, bunu kabul edemeyiz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ortak dost oldu yani. Ortak dost!

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Böyle bir dostluğumuz yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, böyle bir ilişkiye baktığınız zaman... Bak, ne diyor, önce “tweet”i kim atıyor? Netanyahu atıyor. Sonra kim atıyor? Erdoğan atıyor. İkisi de kime atıyor? Trump’a atıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, Sayın Ağbaba...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Dostumuzun dostu dostumuzdur demiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, bunlar maksadını aşan ifadeler.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Peki, müsaade ederseniz ben sözlerime devam edeyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bu, doğru bir ifade değil. Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye’nin dostudur.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Trump’un da dostu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Netanyahu’yla bizim bir dostluğumuz olmaz. Netanyahu’yla bizim bir dostluğumuz olamaz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, siz Komisyon Başkanısınız; Sayın Erdoğan’ı yalanlamaya hakkınız yok. O da “Sayın dostum Trump.” diyor, ne diyeyim ben!

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) – E ortak nokta, Netanyahu da kutluyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, Netanyahu ile Türkiye’de hiçbir siyasetçiyi yan yana getiremem, Cumhurbaşkanımızı da yan yana getirmeyi de kabul edemem.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Peki.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Özel tebrik etmeyecek mi Trump’ı acaba?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Etmeyecek.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Nereden biliyorsun, belki de etti.

CAVİT ARI (Antalya) – En azından “Dostum.” demez.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Biz “Dostum.” demeyeceğiz örneğin.

Şimdi, yine, değerli arkadaşlar, burada Sanayi Bakanımız var, Bakan Yardımcıları var. Şimdi, dikkatimi çeken bir şey var: Sayın Sanayi Bakanının hakikaten başarılı bir eğitimi var, Boğaziçi mezunu. Biraz öz geçmişlerini okudum. İşte cumhuriyetin getirdiği nokta; kimisi Konya’nın Ilgın’ından bir köyden Türkiye’de çok önemli bir üniversiteyi 12’ncilikle kazanıp bu makamlara gelmiş. Öncelikle bunları kutluyorum ve bu cumhuriyetin kıymetini bir kez daha bilmemiz gerektiğini ifade ediyorum. “Cumhuriyet” demek “fırsat eşitliği” demek, “liyakat” demek ve bunların da bozulmasına özellikle sizlerin izin vermemesi gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Şimdi, Bakanlıkta Boğaziçi mezunları yoğun olarak var. Ben bir soru sormak istiyorum: Acaba bu Boğaziçinde yaşananlardan dolayı hiç yüreğiniz sızlamıyor mu? Bakın, Boğaziçiyi var eden şey özgürlükçülüğüdür, sizleri var eden şey orada okurken bilimsel çalışmalar yaparak özgürlükçü bir üniversite olmasıdır. Bu üniversite özgürlükçü bir üniversite olmaktan çıktı, âdeta bir kampa dönüştü. Burada hiç yüreğiniz sızlamıyor mu, hiç üzülmüyor musunuz, bunu çok merak ediyorum. Maalesef, yine ODTÜ mezunu arkadaşlar da var. ODTÜ’ye de siyasetin bakışı aynı, bunu da burada ifade etmek istiyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Togg önemli bir marka, Togg Türkiye için önemli bir marka ama çıkışından başlayan süreçte sizden önceki Bakanın yaptığı davranışlardan sonra Togg bir ülkenin millî markası değil de bir siyasi partinin markası gibi âdeta bir kampanya yaptınız. Bunun Togg’a zararı var, bakın, bunun Togg’a kârı yok. Şimdi, düşünebiliyor musunuz Almanya’da Mercedes’i CDU “Ben ürettim, bu benim partimin malı.” diyor mu? Ya da BMW’ye Hristiyan Demokratlar, SDP “Benim malım.” diyor mu? Ya da Peugeot’ya sosyalistler ya da sağ partiler “Benim malım.” diyor mu? Demiyor çünkü Peugeot da Mercedes de BMW de o ülkenin millî malıdır, Togg’a da böyle yaklaşmanızı beklerdik, onu ifade etmek istiyorum.

Şimdi, tabii, Togg önemli bir marka da, Togg tasarrufta kullanılıyor, kamu kuruluşlarında acayip işler oluyor değerli arkadaşlar. Bakan Togg’a biniyor -sizin için söylemiyorum- arkadaki araba, koruma arabası ne biliyor musunuz? Land Cruiser.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Yolda değişiyorlar mı acaba?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yok, yok. Ya, Bakan önde Togg’a binmiş, arkadaki koruma araçlarına bakıyorsun, Land Cruiser’lar...

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Audi...

VELİ AĞBABA (Malatya) - ...Audi'ler... Yani acayip bir mesele. Bu sadece Bakanlara mahsus değil, biliyorsunuz, tasarruf genelgesi yayımlandı, sağ olsun bizim Bakanlar illere gittiğinde, deprem bölgesine gittiğinde bir minibüsün içerisinde 20 kişi biniyor, fotoğraf veriyorlar ama gelirken neyle gelmişler? Özel uçakla. Böyle trajikomik şeyler var.

Şimdi bir konuyu daha söyleyeyim, ondan sonra Malatya'ya biraz değinmek istiyorum. Değerli arkadaşlar, Hükümet her ile bir üniversite açmakla övünüyor, her ile bir üniversite açmakla övünüyor ve maalesef, birçok ilçede yüksekokullar var, Sayın Bakan en çok bu işi siz hissediyorsunuzdur, Türkiye'de -biraz önce İYİ Partili arkadaşım Rıdvan Bey söyledi- bir ara eleman problemi var. Şimdi, bakın, maalesef her gün, her yıl bu gençler âdeta katlediliyor yani gelecek anlamında katlediliyor. Nasıl? Hiç atama yapılmayan ya da çalışma şartları hiç belli olmayacak yerlere üniversite öğrencileri... Ne bileyim, halkla ilişkiler, milyonlarca var. Ya, bir sürü alanda insanlar üniversiteye sokuluyor ve üniversiteli işsiz olarak çıkıyor ve bunları normal bir fabrikada vesairede çalıştırmak mümkün değil. Bakın, organize sanayilerde oksijen kaynağı yapacak bir ara elemene 100 bin TL maaş veriliyor ya da bir operatöre 150 bin TL maaş veriliyor ama bu konuda maalesef Türkiye bir handikapla, bir kısır döngüyle karşı karşıya. Fütüristler 2030'a kadar bugün yaptığımız mesleklerin yüzde 30'unun olmayacağını söylüyorlar, önümüzdeki elli yıl içerisinde bu yaptığımız mesleklerin yüzde 70'inin olmayacağını söylüyorlar. Bizlerin de uğraşması gereken konular, özellikle TÜBİTAK'ın bağlı olduğu, önemli kurumların bağlı olduğu Bakanlığın uğraşması gereken aslında bunlar. Gelecek, dünya nelerle uğraşıyor, yapay zekâyla uğraşılıyor ama biz hâlâ maalesef her ile açtığımız üniversitelerde, eğitimin olmadığı üniversitelerde üniversiteli gençlik yetiştiriyoruz ve bunlar iş bulamıyor. Bu ara eleman meselesi ciddi ve sizin üzerinizde bir yük var. Bu teknoloji liseleri mi dersiniz, başka liseler mi dersiniz, mutlaka bunların hızlıca açılması gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Şimdi, biliyorsunuz, bir yeni ekonomik modele geçtik. Ne zaman geçtik? Yani sanki 2023'ten önce başka bir iktidar vardı, yeni bir iktidar geldi, yeni bir ekonomik modele geçtik. Onun ismi de geçmişte rasyonel olmayan yani rasyonel ekonomiye geçmiş olduk, sanki başka Hükümetti, aslında imza hepsinin altında aynı, Recep Tayyip Erdoğan. Şimdi, yeni ekonomik model yüzünden Türk sanayisi 2024'te 2020 yılındaki gibi daraldı, yeni ekonomik model 2024'te sanayide âdeta koronaya girdi. Yeni ekonomik model neden, sebep sanayideki daralma ve konkordato ise sonuçtur. Bu modelle, sanayici, krediye erişimi engellediği gibi, iş gücü ara malı maliyetlerini yükseltti.

Bir de tekrar söyleyelim, hep söylüyoruz: Daron Acemoğlu'nun Nobel Ekonomi Ödülü'nü almasının sebebi reform ile kurumların ilişkisi. Hukuk, demokrasi yoksa, liyakat yoksa imalat sanayisindeki yüksek teknoloji ürünün ihracattaki payı da hiçbir şekilde yükselmez. Yabancı doğrudan sermaye yatırımının azaldığı ülkede sırf yabancılar gelsin diye her türlü kapitülasyonları veriyoruz. BYD aynı şekilde, ithalattaki verginin düşürülmesi de aynı şekilde, ÖTV vergi indirimi aynı şekilde. Biliyorsunuz BYD üretime başlamasa bile gümrüksüz araç ithal edecek, bu da yarın TOGG'u bitirecek. Togg zaten son dönemde -öyle gözüküyor- bir hediyeleşmiş durumda, borcam gibi, Cumhurbaşkanı gittiği her yere hediye olarak götürüyor.

Bakın, hukuk yoksa sanayi durur. Son bir haftada yapılan uygulamalar, Esenyurt'a, Mardin'e atanan kayyum uygulamalarından sonra kimse "Türkiye'de hukuk güvencesi, yargı bağımsızlığı var." demesin, kimse "Türkiye'de demokrasi var." demesin. Bunun ne etkisi var? Ekonomiyle ne ilgisi var? Sanayiyi ne ilgili var? Kusura bakmayın, Avrupa'dan, Amerika'dan kimse gelip buraya yatırım yapmaz. İşte, Volkswagen Manisa'daki yatırımı iptal etti, onun yerine Çinli BYD firması geliyor. Hukuk yoksa sanayi durur; hukuk yoksa, demokrasi yoksa buraya gelecek yatırımlar bizden çok geride olan Fas'a gider, Romanya'ya gider, Tunus'a gider. Maalesef, bizde bu ortamda liyakat olmadığı için gençlerimiz, sizin gibi Boğaziçini bitiren, ODTÜ'yü bitiren nitelikli gençlerimiz Türkiye'de geleceklerini aramazlar, yurt dışına kaçmaya çalışırlar.

Bakın, elimde bir telefon var -iPhone 16 değil ama- bu iPhone 16'nın 1 gramı olmuş 450 TL, bakın 1 gramı olmuş 450 TL. Bugün 200 gramlık bir telefon 90 bin TL, 1 kilogram telefon 450 bin TL bakın, 1 kilogram telefon 450 bin TL; bir telefon 90 bin olmuş. Maliyeti yüzünden Sayın Bakan, bir mont, bir pantolon satamadığı için son bir yılda 200 bin civarında istihdamı kaybettik. Türk tekstilcinin de vebali, günahı -siz yeni Bakansınız ama- hem sizin boynunuza hem Hükümetin boynuna; onların vebali, günahı sizin boynunuza.

Şimdi, demokrasinin, rekabet hukukunun olmadığı yerlerde imtiyazlar, rüşvetler, firmaya özel kanunlar devreye girer. Sanayide planlanma yoksa, maç oynanırken sürekli kural değişirse millî, yerli sanayi gelişmez TOGG'un örneği. Bir de bu Trendyol kanununu... Biraz önce Sayın Mehmet Muş o soruyu soracağımızı fark ettiği için herhâlde ara verdi, gitti. Ticaret Bakanlığı bütçesinde konuşulması gerekir ama Trendyol meselesi ciddi bir mesele, içinde kulis var, lobi var, para var, pul var, her şey var. Meclisin en temel görevlerinden biri... Belki siz bilmezsiniz Sayın Bakan, bu Trendyol kanununu bütün partiler grup olarak anlaştılar, beraber geçirdiler. Anayasa Mahkemesine gitmesini Anayasa Mahkemesi reddetti. Bu, bütün grupların ortak geçirdiği Trendyol kanunu... Bir gün bir yerden kafaya taş geldi, kanun teklifi olarak geldi ve yasalaştı; bunu da belirtmek istiyorum.

Şimdi, bu, Mısır'a giden firmalar konusu ciddi. Biliyorsunuz, Malatya bizim sanayisiyle övündüğümüz, iki organize sanayisi olan, çok örnek fabrikaların olduğu bir yer. Burada hazır giyim yapanlar hızla Mısır'a gidiyorlar, Mısır'da fabrika açıyorlar. Mısır'daki yatırım miktarının 3 milyar dolar olduğu söyleniyor, gelecek iki yıla 4 milyara çıkacağı söyleniyor. Yani maalesef bizdeki asgari ücret alana düşük, verene yüksek yani alan 17 bin lirayla geçinemiyor ama veren de o 17 bin lirayla Mısır'la rekabet edemiyor; bunun da sebeplerini siz biliyorsunuz. Maalesef üzümlük söylemek istiyorum, birçok ülkenin birçok kentinde sanayiciler gitti ama bizim depremden yıkılmış bir şehir olan Malatya'da da sanayiciler Mısır'a göçmeye başladı.

Şimdi, bu mücbir sebep meselesi var -gerçi, diğer bakanlıklarda söyleyeceğiz- Malatya ve deprem bölgesindeki herkes istemesine rağmen mücbir sebep maalesef uzatılmıyor. Mücbir sebebin uzatılması gerektiğini bir kez daha buradan ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Malatya'yla ilgili konuştuğum için...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Samsun'a söz veriyorsunuz ya, şehirler arasında ayırım yapmamanız lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ben zaten bir dakika artırdım.

Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yine, biriken vergi borçları bir defaya mahsus silinsin. Deprem bölgesinde çalışma koşulları cazip hâle getirilmeli. Deprem üzerinden yirmi ay geçmesine rağmen hâlâ sorunlarımız çözülmedi. Organize sanayide faaliyet gösteren fabrikalar işçi bulmakta zorlanırken fabrika ise personel sıkıntısı nedeniyle tam kapasite çalışmıyor, fabrikalar ara eleman bulmakta zorlanıyor. Hiç olmazsa Sayın Bakan, Malatya'daki, Maraş'taki, Hatay'daki, sanayisi olan yerlerdeki insanlara SGK ve prim teşviki sağlanırsa hiç olmazsa biraz bu sorun çözülür.

Yine, burada, OSB'mizde yer yok, ek bölge açılmasını talep ediyoruz; maalesef yerler sıkıntılı, kısıtlı. Depremde yıkılmış şehir için de önemli olacağını düşünüyorum.

Bir de depremde firmalara tefeci faizi uygulanıyor. Kredi Garanti Fonu'nun deprem destek kredisinin değişken faizli olması firmaları iflasın eşiğine getirdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - İki dakikaya toparlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kullandırılan kredi Türk lirası gecelik referans faizine endeksli olduğu için faiz oranı devamlı yükseliyor. Kullanıldığı gün yüzde 11-12 iken şu anda yüzde 60 civarında; deyim yerindeyse depremde firmalara tefeci faizi uygulanıyor. Firmaların ayağa kalkabilmesi acil nakit desteğine ihtiyacı var. Deprem bölgesi için teminat şartı kaldırılmalı, her türlü kamu borçlarını faizsiz olarak taksitlendirmek için 6183 sayılı Amme Alacakları Tahsil Usulü Hakkında Kanun'a göre 50 bin TL ve üzeri borçlar için teminat istenmekte; Malatya'nın verebileceği bir teminat yok.

Bir de tam da sizi ilgilendiren bir konu. Cazibe Merkezi Programı kapsamında uygulanan 6. Bölge Teşvik Destekleri süresi 31 Aralık 2024 tarihinde sona erecek. Deprem sonrası yeniden ayağa kalkma mücadelesi veren bölge illerin üretimi, ihracatı ve istihdamı adına büyük önem arz etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşvik önemli.

Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Evet, sağ olun Başkanım.

6. Bölge Teşvik Destekleri süresinin uzatılması gerekiyor. Bu konuyla ilgili Bakanlığımızın harekete geçmesi lazım.

Sayın Bakan, biliyorsunuz, bizim iki yılımız bu teşviki yaşarken depremde gitti, 6 Şubattan bugüne kadar; dolayısıyla bunun uzatılması lazım. Malatya'da bütün sanayicilerin ortak ricası sizden o; onlar adına bu dileği size iletmek istiyorum.

Bir de biliyorsunuz, bizim -o da size bağlı sanırım- deprem bölgesindeki oda aidatları. TOBB, Türkiye'nin en zengin kuruluşu... Size bağlı değil mi? Ticaret Bakanlığına... Peki, hazır yeri gelmişken söyleyeyim: TOBB, Türkiye'nin en zengin kuruluşu, biliyorsunuz. TOBB'un da deprem bölgesindeki üyelerinden aidat almaması gerektiğini söylemek istiyorum. Deprem bölgesinden harç alınmamalı; bunlar ticaret ve sanayi odalarını ilgilendirir.

Bir başka konu, bu sizi direkt ilgilendiriyor...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, süreniz bitti.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hemen bitiriyorum.

Ama şimdi, tarımla sanayiye tam birleştireceğim, çok önemli bir konu.

Bizim organize sanayide arıtma olmadığı için, daha doğrusu arıtma çalışmadığı için ne kadar kirli su varsa Şahnahan'dan başlıyor, Tepeköy, Suluköy, Sütlüce, Şahnahan, Topraktepe, hatta bir aya kadar bir tane bostan ekecek yer kalmadı. Yani lütfen, gelin, gözlerinizle görün, hatta bir arkadaşınızı gönderin. O Şahnahan Deresi'nde akan suyun yanından geçilmiyor maalesef her yıl erteleniyor, her yıl erteleniyor... "Sanayi gelişsin mi?" gelişsin; "Yeni fabrikalar açılın mı?" açılın ama çevre kirletilmesin, sizden rica ediyoruz. Dün Tarım Bakanına da söyledim, bu çok önemli bir konu, bu çok önemli bir haykırış. Yani inanamazsınız o görünüme. Bu konuda sizden rica ediyoruz. Organize Sanayinin atık suları maalesef Beyler Deresi'ne, oradan Karakaya Baraj Gölü'ne kadar akmakta; günlük 48 bin metreküp arıtmaya verilmekte ancak arıtma tesisi yeterli olmadığı için bu konu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Ağbaba.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tek bir şey yapacağım, "Hayırlı olsun." diyeceğim Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - "Hayırlı olsun."u ben Bakan Bey'e söylüyorum sizin adınıza.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Dolayısıyla bu meselenin çözülmesi lazım. Maalesef mesire alanları var o civarda, birçok tarım arazisi var; bu çok önemli bir konu.

Ben tahammülünüz için teşekkür ediyorum, bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba, az önce, tabii, benimle alakalı "Dıőarı çıktı." dediniz, burada bilinçli olarak çıktığımı söylediniz ama Grup Sözcünüz Sayın Türelî bir çay davetinde bulundu, bir konu görüşmek için kendisinin daveti üzerine çıktığımı belirtmek isterim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ben öyle bir ihtimal olabileceğini düşündüm.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, böyle bir ithamda bulundunuz, ben de konuya açıklık getirmiş olayım. Memleketle alakalı ve konularla alakalı -hepinizin malumu- benim görüşlerim ortada.

Teşekkür ediyorum değerli milletvekilleri.

Sayın Bakanımıza, Bakan Yardımcılarımıza, sayın milletvekillerimize, kurum başkanlarımıza ve genel müdürlerimize F Blok Tören Ara Salon'da, diğer bürokrat ve katılımcılar için Üyeler Lokantası alt katta yemek ikramı olacaktır.

Görüşmelere saat 14.00'e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.05

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.03

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, 8'inci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Sayın Kırkpınar, hazırsanız söz talebiniz var.

Buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, çok Saygıdeğer Bakanım, kıymetli Bakan Yardımcılarımız, çok değerli bürokratlar, basınımızın değerli mensupları, kıymetli milletvekillerimiz; ben de hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Sayın Bakanım, sunumumuzu dikkatle takip ettik, gerçekten çok güzel bir sunum yaptınız. Katkısı olan bütün arkadaşlarıma ben teşekkür ediyorum.

Gerçekten 16 çeyrek büyüyoruz, sanayide çalışanlarımızın 3 milyon 900 binden 6 milyon 700 bine yükseldiğini ifade ettiniz. Zaman zaman burada tartışmalar oluyor tarım sektöründeki çalışanların azaldığıyla ilgili. İşte, gelişmiş ülkeler, gelişmekte olan ülkelerin yaşadığı bir gelişmişlik göstergesi; bunu ifade etmek istiyorum.

Ayrıca, yine, dünya ticaretinde aldığımız payın 0,55'ten 1,07'ye yükseldiğini ifade ettiniz. Yine, AR-GE'ye yatırımımızdan ayırdığımız pay 1,2 milyar dolardan 16,1 milyar dolara yükseldi. Ayrıca, On İkinci Kalkınma Planı'mızda, orta vadeli programda Türkiye'yi üst gelir grubu ülkeler arasına yükselteceğiz. İnşallah bunu yüksek ve orta yüksek teknoloji ürünlerin ihracatıyla yapacağız. Burada yine 97 milyar dolardan 176 milyar dolara geleceğini ifade ediyorsunuz. Otomobil üretiminden yenilenebilir enerjiye, yeşil dönüşüme, yapay zekâdan çip üretimine, motordan organize sanayi bölgelerine, uzay teknolojisinden tıbbi cihazlara, yine beyaz eşyadan savunma sanayisine, hava araçlarından coğrafi işaretlerimize, TEKNOFEST kuşağından ve özellikle organize sanayi bölgelerine ve mesleki eğitim yapılarımıza kadar çok önemli şeyler ifade ettiniz. Öğleden önceki oturumda gerçekten bu ifadeleriniz, sunumunuz bizim başımızı döndürdü. Biz bu şekilde başımızın dönmesini istiyoruz. Anladığımız kadarıyla da herhâlde hem bizim başımız hem bölgenin hem de dünyanın başı bu teknolojik gelişmelerle dönmeye devam edecek. Bundan dolayı size ve ekibinize güç kuvvet diliyorum.

Teşekkür ediyorum. Bütçenizin de daha şimdiden hayırlı ve bereketli olmasını temenni ediyorum.

Güçlü üretim, teknoloji geliştirme altyapımızı ülkemizin uzun vadeli güvenlik ihtiyaçlarını karşılamak üzere seferber ettik. Attığımız adımların meyvelerini de almaya başlamış olduk. Testleri devam eden KIZILELMA ve ANKA 3 de ülkemizi daha ileri bir noktaya taşıyor, yerli mühimmatlarımızla da görev icra edecek yeni nesil İHA'larımızla tam bağımsız Türkiye yolunda emin adımlarla ilerliyoruz. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın askerî ve siyasi bağımsızlığımızı perçinleyerek inisiyatifleri bugüne kadar nasıl destekledi ise Türkiye Yüzyılı'nda da en güçlü şekilde destekleyeceğini savunmamızda memnuniyetle müşahade ediyoruz ve bununla da gurur duyuyoruz.

Yatırım yeri tahsisinden insan kaynağı desteklerine, altyapıdan finansman imkânlarına pek çok farklı teşvik enstrümanını yatırımcılarımızın hizmetine sunulduğunu da sizden duymuş olduk. 2002 yılından bugüne kadar savunma sanayisinde 883 yatırım teşvik belgesi düzenlenirken 128 milyar liranın üzerinde sabit yatırımın önu de açılmış oldu. İmalat sanayimiz kalkınmamızın lokomotifini olmayı sürdürüyor. Yirmi iki yılda 101'e yükselen teknoloji geliştirme bölgeleri, desteklediğimiz 1.295 AR-GE ve 325 tasarım merkezi ile ülkemizde teknoloji seviyesi yüksek üretim kapasitesi, şükürler olsun, inşa edildi. Bu yatırımlar neticesinde son beş yılda imalat sanayisinde yüksek teknoloji üretimi yüzde 58 oranında büyüdü. Araştırma ve inovasyon ekosistemi, planlı sanayi alanları, girişimcilik kültürü ve nitelikli insan kaynağıyla Türkiye'yi küresel bir üretim üssü hâline getirdik, getirmeye devam ediyoruz. Özel sektörün AR-GE harcamalarındaki payı yüzde 29'dan yüzde 61'e yükseldi. Aynı dönemde tam zaman eş değer AR-GE personel sayısı ise 29 binden 222 bine yükselmiş oldu. Firmaların AR-GE ve tasarım merkezlerine destek sağlanmış oldu ciddi anlamda. AR-GE ve tasarım merkezlerimizdeki proje sayımız da 87 bini aşmış durumda. Önümüzdeki dönemde teşviklerden büyük ölçüde yararlanan AR-GE merkezlerinin stratejik alanlarda AR-GE faaliyetleri yürütmeye odaklanmasını sağlayacak düzenlemeler de gerçekleştirileceğine inancımız bu anlamda tam. Dünya da az sayıda ülkenin sahip olduğu alanda en gelişmiş test ve üretim merkezlerini ülkemize şükürler olsun ki kazandırdık.

Bu yılın ilk dokuz ayında geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre ihracatımız yüzde 12 artış gösterdi. Dünyanın en büyük savunma ve havacılık firmaları listesinde yer alan Türk savunma sanayisi firmalarının sayısındaki artış bizim için ayrıca bir gurur vesilesi. Ülkemiz son yirmi iki yılda pandemiye, global krizlere, küresel ekonomide yaşanan sıkıntılara rağmen güçlü bir üretim altyapısına ulaşmıştır. Bugün Türkiye ekonomisinin dinamosu, bu imalat sanayimizin var olduğunu huzurlarımızda bir kere daha gururla ifade etmek isterim. Bu gelişmiş göstergeler ülkemizin zengin beşerî sermayesine ve kurumsal altyapılarının sağlamlığına dayanmaktadır. Bu başarıları daha üst noktalara taşımak, yüksek ve yenilikçi teknolojilerde üretim kabiliyetimizi güçlendirmek için üniversite-sanayi iş birliği de tabii ki bu anlamda çok önemli. Teknoloji seviyesi düşük gruplarla mukayese ettiğimizde daha yüksek bir ivmeyle yüksek teknoloji üretiminin artmakta olduğunu görmek de mümkün. Önümüzdeki dönemde bu trend daha da belirginleşecek. Bazı alanlarda dünyada bir numarayız. Bunların başında insansız hava araçları geliyor. Aynı zamanda güneş paneli, ticari araç, beyaz eşya, düz cam, çimento üretiminde Avrupa birincisiyiz. Biz sorumluluğumuzun ifası olarak üzerimize düşenleri yapıyor, gerisini de milletimizin takdirine bırakıyoruz.

Sanayide yeşil dönüşüm projeleri de odaklanılan konular arasında yer alıyor. Yeşil OSB projelerinin Bakanlığımızca

kredilendirilmesine ve öncelikli olarak değerlendirilmesine de imkân tanınıyor. Son bir yılda 2'si ihtisas OSB olmak üzere, toplam 1.279 hektar alana sahip 10 OSB'nin kuruluşu, tescil işlemleri tamamlanarak Türkiye'deki toplam OSB sayısı da 362'ye çıkarılmış oldu. OSB'lerin yeşil dönüşümünü hızlandırmak üzere başlatılan projeye Dünya Bankasından 300 milyon dolarlık kredi temin edildi. Proje kapsamında 38 OSB'ye 52 alt proje için kredi desteği de sağlanmış oldu.

Yine, Temmuz 2023 itibarıyla başlatılan Yeşil OSB Belgelendirme Programı kapsamında 28 başvuru alındı, 9 OSB farklı seviyelerde Yeşil OSB Belgesi almaya hak kazandı. Ayrıca, toplam 3.061 hektar alanda 8 endüstri bölgesi ilan edilirken bu bölgelerin sayısı da 43'e yükseldi. Yerli marka tescil sayımız 131.510'a, yerli tasarım başvuru sayısı 46.126'ya, yerli tasarım tescil sayısı 32.376'ya, coğrafi işaret başvuru sayımız 352'ye ve coğrafi işaret tescil sayımız ise 216'ya ulaştı.

İnsanlı, insansız hava araçlarından kara ve deniz araçlarına, donanımlarından yazılım ve her alanda kendi savunma sanayisi ürünlerini tasarlayabilen, üretebilen, ihraç eden dünyanın sayılı ülkeleri arasına girdik. Ülkemizi tüm uluslararası platformlarda söz ve etki sahibi bir konuma yükselttik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kırkpınar, toparlayın lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Savunma sanayisinde kendi ihtiyaçlarımızı karşılamamızın ötesinde, İHA'lar SİHA'lar, Akıncı'lar, kara araçları, deniz platformları başta olmak üzere, 170'in üzerindeki ülkeye savunma sanayisi ürünlerini ihraç edebilen bir ülke konumuna geldik. Ülkemizin rekabetçi iş ortamıyla, cazip teşvikleriyle, güçlü finansman sistemi ve makroekonomik yapısıyla yatırımlar için kararlı ve güvenli bir liman konumunda olduğunu bir kere daha hatırlatmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, bu duygu ve düşüncelerle Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın 2025 yılı bütçesinin ülkemize ve milletimize adına hayırlı olmasını temenni ediyor, tüm hazırunu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kırkpınar, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Komisyon üyesi milletvekillerimizle devam edeceğiz ancak Sayın Burak Dalgın Bey'in bir seyahati olacak yetişmesi gereken -dolayısıyla Sayın Aksu'yla da konuştum- onun söz talebini karşılayıp ondan sonra Sayın Aksu'yla devam edeceğiz sizlerin de müsaadesiyle.

Sayın Dalgın, süreniz beş dakika, dün hep beş dakika uyguladık kuralları, buna göre...

Buyurun lütfen.

BURAK DALGIN (Balıkesir) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Kıymetli Bakan, değerli milletvekilleri ve değerli bürokratlar; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, öncelikle bütçe hayırlı olsun. Sunumunuz için teşekkürler. Burada çok kıymetli girişimler var, bunların da artarak devam etmesini ümit ediyorum.

Şimdi, isterseniz bir durum tespitiyle bir başlayalım; neredeyiz, bizim sanayimiz nerede diye baktığımızda tablo biraz daha karışık. Ağustos ayı itibarıyla sanayide yıllık daralma yüzde 5,3. Deprem felaketinden beri gördüğümüz en büyük daralma yani sanayide bir deprem var desek pek de yanlış bir şey söylemiş olmayız. İşin daha da büyük problemi, orta ve yüksek teknolojideki daralma bunun 2 katı, yüzde 11,5. Ciro endekslerinde de benzer bir tabloyu görüyoruz, geçen seneye göre artış yüzde 26 civarında -Türk lirası bazında- ama enflasyon yüzde 52. Yani enflasyonun gerisinde bir artış var yani sanayimiz daralmış.

Hadî, işler iyi gitmedi, beklentiler iyi mi diye baksak, orada daha iyi bir tablo görmüyoruz. PMI yani Satınalma Yöneticileri Endeksi üst üste geriliyor; 50'nin altı demek, daralma demek; ağustos ayında 48 birimdi, 44 birime doğru ilerledi. Yani aslında beklentiler de bir taraftan aşağı gidiyor, üstelik 10 sektörün 10'unda da gerileme var. Hür teşebbüsümüz de buna tepki veriyor, yılın ilk dokuz ayında kurulan şirket sayımız geçen seneye göre yüzde 14 aşağıda, kapanan şirket sayımız yüzde 22 yukarıda. Yani hür teşebbüsümüz daralıyor gözümüzün önünde.

Şimdi, bu tabloyu eminim siz ve bürokratlarınız da görüyorsunuz fakat maalesef, Kabine arkadaşlarınız bunu görmüyor. Buraya gelen Hazine ve Maliye Bakanı da Merkez Bankası Başkanı da reel sektör krizinin farkında değil. Önce bir ricayla başlayayım: Sayın Şimşek'i ve Sayın Merkez Bankası Başkanını lütfen organize sanayi bölgelerine, küçük sanayi sitelerine, esnaf çarşılarına birazcık davet edin, reel hayatı görmelerinde bir yarar var. Eminim Sanayi Bakanlığı tarafı bunu görüyor fakat diğer tarafın bunu görmediği aşikâr.

Gelelim, karşımadaki bu bütçenin de vesilesiyle... 4 tane büyük temel meselemiz var bizim sanayide, bunları nasıl açacağız hep beraber, onları birazcık konuşalım. Şimdi, birincisi, ölçek; ikincisi, nitelik; üçüncüsü, verimlilik; dördüncüsü de risklerin yönetimi.

Ölçekle başlayalım. Şimdi, İSO 500 listemiz var, malum, bizim en büyük 500 sanayi şirketimiz. Bunların toplam cirosu Toyota kadar. İkinci 500 var, müstakbel büyük şirketlerimiz, bunların toplam cirosu McDonald's kadar. Yani bu ölçeklerle bizim dünyayla yarışmamız birazcık zor; işin kötüsü, orta ölçekte bizim şirketlerimizin büyümesi tıkanıyor, bunu bir aşmamız lazım, regülasyonları tekrar bir gözden geçirmekte yarar var.

İkincisi, nitelik; sık sık konuşuldu, tekrarlayalım. İhracatımızın kilo başına değeri 1,5 dolar seviyesinde; Polonya 2 doları, Kore 3 doları geçti. Şimdi, bunu değiştirmesek biz hep aynı şeyi konuşuruz, yıllardır aynı şeyi konuşuyoruz zaten. Ucuz Türk lirası, ucuz kredi, ucuz emek; bu üçgende bizim rekabet etme imkânımız yok, bunu aşmamız lazım; bunu da aşmanın yöntemi tabii ki teknoloji, Bakanlığımızın diğer kısmı. Fakat bizim imalat sanayisindeki istihdamımızın yarısı düşük teknoloji sektöründe. Yani bir yanda "Yüksek teknolojiye geçeceğiz." derken, "Bu şirketler batsın." falan deme lüksümüz de yok, istihdamımızın yarısı orada. Şimdi, bunları alıp yukarıya doğru taşımamız lazım, işin kötü yanı yirmi senedir bizim ihracatımızdaki yüksek teknolojinin payı aynı, yüzde 3-yüzde 4 mertebesinde, bunu bir şekilde kıramıyoruz, bunu kıracak yöntemlere bakmamız lazım. Hâlbuki Macaristan, Meksika yüzde 13 civarında, Vietnam yüzde 30'da; bunu

kırabilenler de var, bunun için teknoloji altyapısına yatırım yapmak lazım. Orada da sizin Bakanlığımız kadar gene Kabine arkadaşlarınıza bir tavsiye: Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının bu internet hızı faciasını bir aşması lazım, Türkiye internet hızında ilk 100'e giremezken tabii bunu aşması birazcık zor.

Üçüncüsü verimlilik. Şimdi, bizim ciddi bir verimlilik sorunumuz var. Bu kadar teknolojik gelişime rağmen bizim sanayi verimliliğimiz son on beş sene de yüzde 20 artabilmiş, Amerika'da yüzde 28 artmış; ara malında yüzde 16, enerjide yüzde 10. Yani bizim cari açığımızı da biliyorsunuz ateşleyen faktörler bunlar, burada ciddi bir verimlilik artışına bakmamız lazım. İşin kötüsü, 2017-2022 döneminde verimlilik artışı falan yok ortada. Yani bizim böyle yerimizde sayarak ilerleme ihtimalimiz yok çünkü rakipler alıp gidiyorlar. Bunun sebebi de gene orta ölçekli şirketlerimizin bunu kıramaması. "KOBİ'sin sen KOBİ kal!" diyemeyiz, bu şirketlerin büyümesi ve sektör şampiyonları hâline gelmesi lazım. Tabii, bu verimliliği çözemeyince, biz refah meselesini de çözemiyoruz; zaten biliyorsunuz, verimlilik yoksa refah olmuyor ancak köle emeğiyle rekabet oluyor. Zaten emeğin aldığı paya baktığımızda, dünyada katma değer, millî gelirin yarısı emekten geliyor aşağı yukarı, Türkiye'de üçte 1'i, yani orada bir baskılama var. Gene bir rica: Bu vergi dilimlerinin güncellenmesi meselesini siz de dile getirirseniz çok sevinirim, ücretli kesimin üstündeki vergi yükü en azından birazcık azalsın, orta direğin cebinde birazcık para kalsın. Yani hem işvereni üzmeyecek hem orta direğin cebindeki parayı artıracak olan yöntem budur.

Dördüncüsü, riskler: 3 tane büyük risk var, biliyorsunuz; bir tanesi dijital dönüşüm; konuştuk, çevre dönüşümü. Bütçeyle bitirelim. Süremin sonuna geldim.

Bakanlığımızın ve tüm bağlı kuruluşların bütçesi, faize harcanan paranın onda 1'i. Biz istiyoruz ki memleketimizin parası faize değil, KOBİ'lere gitsin.

Hayırlı olsun diyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın Aksu, buyurun lütfen.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, Değerli Bakan Yardımcıları, bürokratlar, basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, kapsamlı sunumunuz için teşekkür ediyorum, başarılarınızın devamını diliyorum.

Türkiye'nin sanayi ve teknolojide aldığı mesafeyi, kazanımlarını, bilimin ve bilimsel düşüncenin çıktılarının sanayiyi entegrasyonu sonucunda elde edilen yerli ve millî katkıyı dikkatle takip ve takdir ediyoruz. On İkinci Kalkınma Planı'nda da ifade edildiği gibi, Türkiye'nin dünyanın 10 büyük ekonomisi arasında yer alması, imalat sanayisinin millî gelirdeki payının yüzde 30'un üzerine çıkarılması, yüksek teknoloji ürünlerin imalat sanayi ihracatındaki payının yüzde 17'ye yükseltilmesi gibi yüksek plan hedeflerine ulaşmada Bakanlığımızın belirleyeceği ve uygulamaya koyacağı strateji ve politikalar kilit role sahiptir. Ekonomide uzun dönemli istikrarlı bir büyümenin sağlanması, sürdürülebilir sanayi üretiminden geçmektedir. Türkiye'nin üst üste on dört yıl ve kesintisiz 16 çeyreklik yakaladığı yüksek büyüme başarısının arkasındaki asıl itici güç, sahip olduğumuz güçlü sanayi altyapımız olmuştur.

Sanayi sektörü içinde gerek üretim değeri gerekse istihdam hacmi bakımından en büyük paya sahip önemli ve dinamik alt sektörlerden biri de imalat sanayisidir. Bu bağlamda kalkınma planı hedefi olarak da konulduğu gibi Türkiye ekonomisinin sektörel yapısında sanayi lehine bir dönüşümün sürdürülmesi önemli görülmektedir. Türkiye'nin imalat sanayisi faaliyetlerinde KOBİ niteliğindeki işletmelerin önemli bir yeri vardır. KOBİ'lerin Türkiye imalat sanayisi içinde toplam işleme ve istihdam sayıları bakımından yüksek ağırlığına rağmen oluşturulan katma değer yönüyle görece daha az ağırlık teşkil ettiği bilinmektedir. Bu bağlamda, KOBİ'lerin finansmana erişiminin kolaylaştırılması, üretim ve pazarlama faaliyetlerinin ve ölçek büyütme faaliyetlerinin desteklenmesi yararlı olacaktır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, sanayi ve teknoloji alanında güçlü bir vizyon ortaya koyarak birçok yeniliğe imza atmış, atmaya da devam etmektedir. Sahip olduğu ileri teknoloji kapasitesiyle yerli ve millî savunma sanayisinde zirvededir. Ülkemiz için güvenlik ve ekonomik açıdan büyük öneme sahip olan savunma sanayisi alanında her biri milletimizi gururlandıran ürünlerimiz dış pazarlarda da artan bir ilgi görmektedir.

Sunumunuzda vurguladığımız gibi, hiç kimsenin Türkiye'ye zarar vermeyi aklından dahi geçiremeyeceği bir caydırıcılık seviyesine mutlaka geleceğimize biz de inanıyoruz. Savunma sanayisi, sanayinin odak sektörü olarak diğer alt sektörlerin gelişmesine de önemli katkı sağlamaktadır. Bu kapsamda, savunma sanayisi yatırımları stratejik öncelikler doğrultusunda teşvik edilip yönlendirilerek yeni şirketlerin sektöre ve savunma sanayisi ekosistemi içindeki girişimciliklere katılımı desteklenmeye devam edilmelidir.

Artan sanayi kapasitesi, yatırım için uygun ve yeterli yeni alanlar oluşturulması zaruretini de ortaya çıkarmaktadır. Özellikle İstanbul, Marmara Bölgesi ve büyük kentlerdeki başta olmak üzere organize sanayi ve endüstri bölgelerinin genişleme taleplerini dikkate alan altyapılı yeni uygun endüstri ve teknoloji bölgelerinin oluşturulması, Türkiye'nin büyüme ve kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesi bakımından zorunlu bulunmaktadır. Bu sürecin kentleşme politikalarıyla birlikte yönetilmesi, ileri teknoloji yoğun yatırımlara ve sektörlerle öncelik veren bir yaklaşımın benimsenmesi, bununla birlikte uygun yatırım yeri taleplerinin bütünüyle karşılanmasını mümkün kılan bir planlamanın yapılması da gereklidir. Tabii, sektörün ihtiyacı olan eleman sıkıntısını giderecek mekanizmaların etkinleştirilmesi de hayati önemdedir.

Türkiye'nin yakaladığı bu gelişmede stratejik adımlardan biri olan Millî Teknoloji Hamlesi'nin başlatılmasının önemli bir rolü olmuştur. Millî Teknoloji Hamlesi Türkiye'nin küresel rekabet gücünü artıracak, ekonomik ve teknolojik bağımsızlığını temin edecek, kritik teknolojilerde atılım sağlayacak bir yaklaşımla yapılandırılmıştır. Yerli ve millî üretimi artırma ve stratejik alanlarda dışa bağımlılığı azaltma yönünde politikaların etkin bir şekilde uygulanmasıyla birçok kritik sektörde de yerli ve millî üretim artmıştır. Bu yöndeki katkılarınız için sizleri tekrar tebrik ediyoruz. Bununla birlikte, yerli üreticilerimizin rekabet gücünün artırılmasının, ana ve yan sanayi entegrasyonunun

güçlendirilmesinin, tasarım ve üretimde yurt içi katkı payının yükseltilmesinin ve marka geliştirilmesinin, oluşacak yeni sanayi süreci için yönlendirilmiş politikalara hız verilmesinin beklenen hedeflerin gerçekleştirilmesi için önemli olacağını değerlendiriyoruz.

Değerli milletvekilleri, Milliyetçi Hareket Partisi olarak, bilim ve teknoloji politikamızın esasını bilime, bilim insanına, bilimsel düşünceye, yenilikçiliğe, teknoloji üretimine ve teknolojinin üretimde kullanımına önem verilmesi ve bilgi toplumuna geçişin sağlanması oluşturmaktadır. Türkiye'nin küresel bir güç hâline gelmesinin yolu millî yenilik sistemini kurmuş, bilim ve teknoloji üretmekte yetkinleşmiş, bunları ekonomik ve toplumsal faydaya dönüştürme becerisini kazanmış, dünya bilimine ve teknolojisine katkıda bulunan ülkeler arasında yer alan bir ülke konumuna gelmesinden geçmektedir. Bu doğrultuda, ülkemizde bütünüyle bilimin ve bilimsel düşüncenin hayat bulacağı ve itibar göreceği bir iklimin oluşturulması önemlidir. Kuşkusuz, Türkiye'de nitelikli adımlarla bu alanda önemli bir aşama kaydetmiş, teknoloji kapasitesi yüksek önemli bir altyapı teşekkül ettirmiş, güçlü bir kurumsal kapasite inşa etmiş, bilgi teknolojilerinde eğitilmiş insan gücü yetiştirilmesine de önem vermiştir. Bununla beraber, bilimsel araştırmalara hem kamudan hem de özel sektörden daha fazla kaynak ayrılmasına ilişkin programlarla ilgili ileri teknoloji üretimine dönük yatırımlar hem yönlendirilmeli hem de desteklenmelidir. Ülkemizde sosyal bilimlerle fikir ve sanat alanında da bilimsel düşüncenin bütünüyle hayat bulacağı ve itibar göreceği bir iklim oluşturulmalıdır. Sosyal bilimlerde araştırma faaliyetleri daha çok desteklenerek milletimizin sahip olduğu değerlerinin ve zenginliklerinin ortaya çıkarılması ve tanıtılması sağlanmalıdır. Devletimizin ve milletimizin dününe ve bugününe ilişkin fırsat tehlike ve tehditlere dikkat çekilmesi suretiyle yaşadığımız çağın ve toplumsal gelişmelerin daha iyi anlaşılmasına katkı sağlanmalıdır.

Sayın Bakanım, Bakanlığınızın önemli görevlerinden biri de bölgesel gelişmeye ilişkin politikalarıdır. Çağdaş dünya nimetlerinden bütün vatandaşlarımızın hakça yararlanması, kamu hizmetlerinin ülkemizin her yerinde her vatandaşımız bakımından erişilebilir olması ve refah düzeyinin yükseltilmesi, bölgesel kalkınma politikamızın esasını oluşturmaktadır. Bu amaçla, öncelikle, her il ve ilçe için hedef sektörler belirlenmesini, özellikle küçük ölçekli iller ve ilçeler için "bir il, bir ilçe, bir sektör" prensibinden hareketle hedef alt sektörlerin oluşturulmasını öngörüyoruz. Sanayi ve hizmetler alanında potansiyel arz eden orta büyüklükteki iller belirlenerek, kırsal alandan büyük kentlere doğru olan göçün bu merkezlerde tutularak yerinde istihdam sağlayacak kırsal kalkınma modellerinin yaygınlaştırılmasını gerekli görüyoruz. Üniversitelerin buldukları yerlerin sahip olduğu potansiyeli dikkate alarak, yörenin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkı sağlamasını, girişimci ile üniversite arasında etkin iş birliği geliştirilmesini, bu amaçla üniversitelerin harekete geçirilmesini önemsiyoruz. GAP, DAP, DOKAP, KOP gibi kalkınma projelerine hız kazandırılarak tamamlanmasını, üretim ve istihdam artışıyla elde edilen çıktının tüm vatandaşlarımızın istifadesine sunulmasını bölgesel kalkınma için önemli bir unsur olarak değerlendiriyoruz.

Ülkemizin her yerinde yapılan sanayi, teknoloji, ulaştırma, enerji ve benzeri altyapı yatırımlarla bölgeler arası gelişme farkını azaltma yolunda tarihî adımlar atılmış, terörlü mücadelede elde edilen başarılarla da ülkemizin her yerinde ekonomik ve sosyal hayatı canlandıran yatırımların önü açılmıştır. Türkiye kamu ve özel sektör eliyle yaptığı hamlelerle, bilimle ve bilimsel düşünceyle desteklenen bir kavrayışla rekabet gücünü artırmaya, küresel önemli bir aktör olarak öne çıkmaya devam etmektedir. Elde edilen bu kazanımların, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ve Cumhurbaşkanlığı'nın sağladığı demokratik siyasi istikrar ve yönetim istikrarıyla daha ileriye taşınarak Türkiye'nin lider ülke olma hedefine ulaşacağına inanıyoruz. Bu yöndeki çalışmalarımıza destek olacağımızı da ifade etmek istiyoruz.

Bu düşüncelerle, bütçemizin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum, sizleri saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Aksu.

Sayın Aygun, buyurun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlar; hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum. Özel bir durum dolayısıyla Çanakkale'ye gideceğiz. Yerin üstünü kurduğumuz gibi yerin altını korumak için de ülkemizde mücadeleyi sürdürüyoruz. Teşekkür ediyorum ben.

Bugün Sayın Bakana sabah da söylemiştim, 26 Temmuz 2019'da görücüye çıkan bir elektrikli traktörümüz vardı. O dönem Sayın Cumhurbaşkanına da tarlada galoş giydirme gibi bir lüksü gösteren o bürokratları veya o beyin takımı kimse ben buradan onları tebrik ediyorum, kutluyorum. Vatandaşımız tarlada tozda, toprakta alın teriyle üretimde kalırken Sayın Cumhurbaşkanına galoş giydirerek o traktörün önünde fotoğraf çektiymişti. Sayın Cumhurbaşkanı da demişti ki: "2021'de bu yüzde 95 tasarruf sağlayan elektrikli traktörlerimiz Türk çiftçisinin hizmetinde olacak." Yıl 2024, 2021'de verilen söz nerede? Her zaman olduğu gibi havada kaldı. Bu konuya, verilen sözlerin yerine getirilmesi konusuna sizlerin dikkatinizi çekiyorum.

Yine, bakınız, daha önce de burada dile getirdim; ASELSAN, TAI'yle ilgili içim sızlıyor. Geçtiğimiz günlerde TUSAŞ'ta bir güvenlik zaafı dolayısıyla şehit olan tüm personelimize Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyorum. 2018'den bu tarafa Türkiye'den -Sayın Bakan sabah çip uzmanlarıyla ilgili çip uzmanlarına destek olunacağını söylüyor ama- gidenleri kimse sormuyor. Şimdiki -dönemin, o zaman ASELSAN Genel Müdürü- Savunma Sanayii Başkanı Profesör Doktor Ali Görgün'e bunu ben özellikle sordum, burada sordum, Millî Savunma Komisyonunda sordum, Sanayide sorduk ama herkes süt içmiş biblo görmüş, kimse ses çıkarmıyor. O gün 100-150 kardeşimizin gittiğini söylemiştik. Hollanda 2018'de kurulan ASML firması, ismini de veriyorum, kayıtlarda da var, herkes bakabilir, birçok kişiyi de burada zan altında bıraktım ama kimse kalkıp "Bana yanlış söylüyorsun." diyemedi. Aile Davet Vakfının yapısındaki mütevelli heyetinde olduğu gibi, Savunma Sanayii, TAI, ASELSAN, TÜBİTAK; buralardaki mütevelli heyetinde kim varsa bütün oralara yerleşmişlerdi. Şimdi, Sayın Haluk Görgün Hoca'nın, mevcut olduğu Savunma Sanayii Başkanlığının uhdesinde 3 binden fazla gencimiz Hollanda'ya gitmiş. Yahu, hiç mi vicdanınız sızlamıyor Sayın Başkan, Sayın Bakan veya değerli milletvekilleri? Bu çocuklarımızı ülkede tutmak bizim görevimiz ama Sayın Cumhurbaşkanı diyor ki: "Giderlerse gitsinler, ne olur?" O çocuklar yetişene kadar ne kadar emek harcadığı ortada?

Yine, sabah Sayın Bakana sordum, hangi araçla geldiniz? Togg bizim medarîfiharımız diyoruz, baş tacı diyoruz; kimin emeği varsa sağ olsun. 1,5 milyon hedef konulmuş ama BYD'ye de... 150 binlik bir hedefle BYD geldi, Türk pazarına girdi. Şimdi, ben soruyorum: Bunun da altyapısı sağlam, birçok şeyle beraber, buradan Avrupa'ya açılan kapı, gümrüklerden muaf olacak, vergilerden muaf olacak. Ben

merak ediyorum, BYD'ye karşı Togg'u nasıl koruyacaksınız, hangi projeniz, planınız, programınız var? Çünkü bir teknoloji daha geliyorsa, sizin elinizdeki... Bebeğimiz bizim, millî bir aracımız var, o aracı korumamız gerekirken şimdi rekabete açtınız. 1,5 milyon hedefini koymuşsunuz, ben şaşıyorum, BYD geliyor "150 bin elektrikli araç kapasitesi yapacağım." diyor, biz ise 1,5 milyon hedefi koyuyoruz. Bu, bir kere, açıklanması gereken bir sorun Sayın Bakan, nasıl açıklayacaksınız merak ediyorum. Yine, Togg pazar payını olumsuz yönde etkileyeceğini sizler de biliyorsunuz, bunla ilgili tedbirlerinizi öğrenmek istiyorum.

Yine, bakınız, bu çip uzmanlarının Avrupa'ya veya başka ülkeye gitmesiyle ilgili ne gibi çalışmalarınız var? Özendirmeye ilgili, ülkede kalmalarıyla ilgili, bunların güvenlikleriyle ilgili bir çalışmanız var mı, merak ediyorum. Bakınız, o zaman benim konuşmam... 2018 yılında ABD savunma sanayisinin Washington merkezli önemli dergisi Jane's Defence Weekly dergisinin kapağı oldu, kapağı ASELSAN'dan giden o çip uzmanları ama ben bu sesimi kimseye anlatamadım, duyuramadım. Şu anda 100-150 olan sayı 3 bine geldiye... O zaman Sayın Genel Müdür Hacettepedeki bir söyleşide "Ya, ne olur ki, gitsinler, yüzde 2 ASELSAN'ın..." Arkadaşlar, o yüzde 2 şimdi yüzde 10 oldu, yarın yüzde 20 olacak; ayıptır, günahdır. Bu çocuklara bakmak, o çocukları pamuklar içerisinde tutmak bizim boynumuzun borcu diyoruz, muhalefet olarak bunu biz savunuyoruz.

Gene, bakınız, Sayın Cumhurbaşkanı geçen sene, 2023'te Gemlik'te, SIRO bataryanın temel atma töreninde bir söz verdi. Kime söz verildi? ÖTV'siz araç isteyen ticari araç sahiplerine söz verildi. Ben merak ediyorum, o söz ne oldu? Sayın Bakan, açın, bakın bakalım, Gemlik'teki konuşmasında Sayın Cumhurbaşkanının ticari araç sahiplerine ÖTV'siz araç vereceğiz diye bir sözü var mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sağ olun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Bugün 2024'ün sonuna gelmişiz, bir buçuk yıl geçti ama maalesef, ortada bir şey yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Aygun, teşekkür ediyoruz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - GAP, DOKAP ve...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Açmıyorum biliyorsunuz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Başkanım, bir saniye, bu da önemli, tarımla ilgili.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hepsi önemli ama Sanayi Bakanı, Tarım Bakanı...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sayın Sanayi Bakanı ama GAP, DOKAP, KOP kimin uhdesinde? Sayın Bakanın uhdesinde.

Sayın Bakanım, geçen dönem de söyledik, önceden de söyledik; yahu, şu GAP'a lütfen... Yüzde 40'larda daha sulama sistemleri, şunu artıralım. Eğer ödenek ihtiyacı varsa gelin, hep beraber biz burada sizin bütçenizi artıralım ve bu GAP'ın, KOP'un, DOKAP'ın bir an evvel bitirilmesi ülke tarımının geleceği açısından önem arz ediyor; sizlerden istirhamımız bu.

Teşekkür ediyorum.

Süleymanpaşa'daki teknoparka 1 milyara yakın para göndermişsiniz, 15'inde ihaleye çıkıyorlar ama o para orayı bitirmez; oraya ilave para gönderirseniz sevinirim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyoruz.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Çorlu Teknoparkla ilgili de mahkeme süreci sürüyor, o konuda da desteklerinizi bekliyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sağ olun.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Tekirdağ ülkenin vergi sıralamasında önlerde ama hizmet alımında...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyoruz.

Samsun'un ismi çıktı ama maşallah, Samsun'un ismi çıkmış ama Tekirdağ'a bütün işi bağladınız yani.

Sayın Aygun, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, Süleymanpaşa Teknoparkı çözüyoruz, arkadaşlarımızın ricası.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum ama derdimiz ülke meselesi...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakırlıoğlu bekliyor.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Bakınız, GAP, DOKAP, KOP benim bölgem olmamasına rağmen bizim derdimiz ülkenin oradaki insanlarına doğru işin yetişmesi lazım, ülkenin ihtiyacı var.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyoruz.

Sayın Bakırlıoğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, Sayın Bakanım, dün burada olsaydınız burası bayağı hareketliydi çünkü burada Tarım Bakanlığı vardı ve hakikaten de Türkiye'de tarım ve hayvancılık ciddi bir şekilde kan kaybediyordu, milletvekilleri de hâliyle fazla ilgi gösterdiler ancak bugün de fazla bir kalabalık yok burada gördüğünüz gibi, biraz böyle, yavaş geçiyor görüşmeler. Esasına bakılırsa, rakamlara baktığımız zaman, bugün de çok canlı olması lazımdı buranın, buranın bugün çok hareketli olması lazımdı, burasının milletvekilleriyle dolu olması lazımdı çünkü hakikaten de sanayimizdeki rakamlar hiç de iç açıcı değil, sanayideki kan kaybı, inanın en az tarım sektörü kadar.

Geçen sene bütçe maratonunun ilk gününde Cumhurbaşkanı Yardımcısı Yılmaz şöyle bir ifade kullanmıştı: "Sanayinin millî gelirden aldığı pay 2002 yılında yüzde 20, 2022 yılına gelindiğinde yüzde 26,5. Siz böylesi bir ekonomiye nasıl sanayisizleşiyorsunuz..." diye bir söz

söylemişti. Evet, 2022 yılında sanayinin gayrisafi yurt içi hasıladan aldığı pay yüzde 26,4 ancak 2023 yılına geldiğimiz zaman bu payın yüzde 22,9'a indiğini görmekteyiz. 2024'ün ikinci çeyreğindeki rakam ise yüzde 19,8 yani bu belki de şimdiye kadar görülmüş en düşük oranlardan bir tanesi. Ha, bu arada, 1998 yılında sanayi üretiminin gayrisafi yurt içi hasıladan aldığı pay yüzde 25'ti yani bakıldığı zaman, yıllar içerisinde ciddi bir azalma söz konusu.

İmalat sanayisi de aynı şekilde, 2022 yılında yüzde 22,1 olan pay 2023'te yüzde 19,5'e düşmüş, 2024'ün ilk çeyreğinde yüzde 18,5, ikinci çeyreğinde yüzde 17,1. Bakın, çok ciddi bir düşüş trendiyle karşı karşıyayız ve bizim hedefimiz, 2053 yılındaki hedefimiz imalat sanayisinin gayrisafi yurt içi hasıla içerisindeki payını yüzde 30'a çıkarmak. Bu esasında çok doğru bir hedef, olması gereken bir hedef ancak hedef ile şu an bulunduğumuz konum arasında çok ciddi bir fark var ve ne yazık ki sanayisizleşiyoruz. Raporlar bunu söylüyor, TÜSİAD'ın raporları bunu söylüyor, rakamlar bunu söylüyor. Evet, dünyada da belli bir trend var ama Türkiye'de çok ciddi bir trend söz konusu ve ne yazık ki siz de hızla sanayisizleşen bir ülkenin Sanayi ve Teknoloji Bakanı olarak biraz evvel sunum yaptınız.

Şimdi, rakamlara bakıyoruz; mesela, aylık sanayi üretim endeksi rakamlarında toplam sanayi üretim endeksi haziranda yüzde 8,7 düşmüş, imalat sanayisindeki düşüş yüzde 11; İstanbul Sanayi Odası eylül raporuna baktığımız zaman yirmi bir aylık daralmadan bahsediliyor, talepte düşüştü bahsediliyor, 10 sektörden 8'inde istihdamda düşüştü bahsediliyor, siparişler azalıyor ve maliyet enflasyonundan bahsedilmekte; hakikaten de rakamlar kötü. Kapasite kullanım oranlarına bakıyorsunuz; 2022 ortalaması yüzde 77,2; 2023'te yüzde 76, biraz düşmüş, son beş aya bakıyorsunuz, haziranda yüzde 76,3; eylülde yüzde 74,9; son beş aydır düşüyor.

Teknoloji üretmiyoruz; cari olarak yüksek teknoloji ürün ihracatımız dolar bazında yüzde 50 artmış olabilir ama oransal olarak baktığımız zaman herhangi bir artış yok. 2019'da toplam ihracatımız içindeki payı yüzde 3,5 miş, 2021'de yüzde 3'ümüş, 2023'te yüzde 3,8'e çıkmış, 2024'ün ilk dokuz ayına bakıyorsunuz yüzde 3,4. Oysa 2002 yıllarında bu yüzde 6'larda, yüzde 5'lerdeydi yani bakıldığı zaman herhangi bir artış yok, burada bir sıkışmışlık var, bir türlü bu yüzde 3'ü, yüzde 4'ü bir türlü bulamıyoruz. Hedefimiz ne? 2053'te yüzde 17. Yani bunlara ulaşmak hakikaten imkânsız. Ne yapmak lazım? Yüksek teknoloji üretmek için bilgi üretmek lazım. Bilgiyi nerede üreteceğiz? Akademilerde üreteceğiz ama akademilerimizin durumu ortada. Siz burada bilimsel yayınlardan bahsetmişsiniz, evet, sayı olarak bilimsel yayınlarda ciddi bir artış var, doğru ama milyon nüfusa düşen bilimsel yayınlara baktığımız zaman son üç yılda herhangi bir gelişme yok; 2021'de 590, 2022'de 577, 2023'te 572. Bakın, gelişmiş olan ülkelerde bu rakamlar 2.000, 2.500. 1985 yılında Kore'yle aynı seviyede idik biz, bugün Kore'de milyon kişi başına düşen bilimsel yayın bizim 3 katımıza çıkmış durumda.

Sayın Bakanım, ülke batıyor; bunu ben söylemiyorum, bunu Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı söylüyor "Türkiye batıyor." diyor. Daha sonra, birdenbire yanlış söylediği aklına geliyor; Türkiye batmıyormuş, şirketler batıyormuş! Yahu, şirketlerin batması demek, işsizlik demektir, istihdam azalması demektir, Türkiye'nin batmasıdır. Şunu söylüyor Sayın Başkan: "Yüzde 50 faizle bu şirketler batır, bu ülke batır." diyor. Doğru, yüzde 50 faizle yatırım olmaz, yüzde 50 faizle üretim olmaz, yüzde 50 faizle ihracat olmaz, istihdam olmaz.

Biz, geçen bütçe görüşmelerinde zombi firmalardan bahsetmiştik; teknik olarak batmış, verimsiz, enflasyonist ortamda düşük faizlerle, desteklerle ayakta tutulan firmalardan bahsetmiştik. Bunların önümüzdeki yıllarda -bugünlerden bahsediyoruz- önemli tehditler getirebileceğinden bahsetmiştik çünkü bunlar düşük faizlerle, desteklerle ayakta duruyorlardı ve faizlerin yükselmesi durumunda iflaslar gelebilir demiştik. Bugün yüzde 50'lerin üzerinde faizler var ve iflaslar da konkordato başvuruları da arka arkaya gelmeye başladı. En son rakamları vereyim size: Kurulan ve kapanan şirketlere baktığımız zaman; kurulan şirketler 2024 yılının ilk dokuz ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 13,3 azalırken kapanan şirketlerde yüzde 22'lik bir artış var; burada da karşımıza geliyor bu.

Yapısal problemlerimiz var. Biraz evvel bahsettim, teknoloji üretmiyoruz. Teknoloji üretmenin de koşulları var -akademiden bahsettim- yani nepotizmin olduğu bir yerde bilim üretme şansımız yok. Nepotizmin şu anda Türkiye'de en fazla kol gezdiği yerlerden bir tanesi de ne yazık ki üniversitelerimiz. Ne yapabiliriz? Doğrudan yabancı yatırımların artması, teknoloji üretimi konusunda da bir avantaj sağlıyor; dünyada bunun örnekleri var. Bakıyorsunuz, doğrudan yabancı yatırımlarına bakıyorsunuz, 2015'lerde, 2016'larda 13-19 milyar olan doğrudan yabancı yatırımı bugün 10 milyar dolara kadar düşmüş; bunun da büyük bir kısmı gayrimenkul yatırımı yani hizmet sektörüne yatırım gelmiş, imalat sektörüne gelen yatırım da göreceli olarak yıllar içerisinde düşmüş.

Verimlilik sorunumuz var. Evet, yıllar içerisinde iş gücü verimliliğinde az da olsa bir artış söz konusu ancak toplam faktör verimliliğinde azalış söz konusu. İlginç bir şey; verimliliği daha az olan, daha az artan şirketlerin pazar payları daha fazla artmakta. Ben buna raporlarda rastladım, TÜSİAD'ın raporunda da var, çok ilginç bir şey bu. Bu da hâliyle sektörlerin verimliliğini etkileyen bir şey. Buradan bu şuna gösterge olabilir: Esasında hâl böyleyse teşvik sistemini bizim bir gözden geçirmemiz gerekiyor mu? Yani etki analizleri doğru yapılıyor mu, yapılmıyor mu? Ciddi kaynaklar aktarılıyor, bu kaynaklar nerelere aktarılıyor? Bu soruları sormamız lazım.

İkiz dönüşüm, çok havalı, işte dijital ve yeşil dönüşüm. Hakikaten de çok önemli kavramlar bunlar ama biz buna ne kadar hazırız? Yeşil dönüşümden bahsediyoruz. Yani Avrupa, biliyorsunuz, Yeşil Mutabakat... 2026 yılının Ocak ayında zannedersen sınırda karbon düzenlemesiyle karşı karşıya kalacağız. Bununla ilgili hukuki altyapımızı da oluşturmuş değiliz ne yazık ki, fiziki altyapıyı da oluşturduğumuzu zannetmiyorum. Şöyle bir şey var: Karşımızda "karbon ayak izi" diye bir kavram var biliyorsunuz, o karşımıza çıkacak. İmalat sanayisinin enerji tüketimine baktığımız zaman yüzde 28'i elektrikmiş, yüzde 26'sı kömür, yüzde 9,93'ü petrol, yüzde 25'i doğal gaz; elektrik üretimimizin de yüzde 58'ini biz fosil yakıtlardan elde ettiğimizi düşündüğümüz zaman imalat sanayimizin enerji tüketiminin yüzde 78'i fosil yakıtlar, bu tamamı. Alt sektörlere baktığımız zaman bizi en çok etkileyeceklerden bir tanesi metal sanayisinin oranı. Metal sanayisinde bu oran yüzde 87, çimento sanayisinde bu oran yüzde 85. İşte bu sektörlerde, yıllardır bunu söylüyoruz, bununla ilgili yapılmış raporlar var, çalışmalar var ama ortada bir şey yok yani bu yapı değişmedikten sonra ciddi bir sıkıntı yaşayacağız ihracatımızda.

Dijital dönüşümden bahsediyoruz, evet, hakikaten de çok önemli. Burada da Küresel Dijitalleşme Endeksi'ne bakıyoruz 2024 yılında; 77 ülke arasında yapılmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen tamamlayalım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Toparlıyorum, bitti.

Bu 77 ülkenin rakamının küçüklüğüne bakmayın, 200'e göre az ama bu 77 ülke, dünyadaki gayrisafi yurt içi hasılabın yüzde 93'ünü oluşturmakta, nüfusun da yüzde 80'i yani bütün dünyada yapılmış diyelim. Küresel Dijitalleşme Endeksi'nde 1'inci Amerika Birleşik Devletleri, 2'nci Singapur, daha sonra işte İsveç, Finlandiya, Norveç gibi ülkeler geliyor. 22 tane öncül ülke var; biz ne yazık ki takip eden ülkelerin en altında yer almaktayız, yerimiz 47, skorumuz da 41,4. Yani bu şartlar altında -üzülerek söylüyorum- bu rakamlar, bahsetmiş olduğum tablo... Dün biz tarımdan bahsettik, tarım sektörünün sorunlarından bahsettik ama daha kötü bir tabloyla ne yazık ki sanayi sektörü ve sanayicimiz karşı karşıya. Yine de her şeye rağmen bütçenizin hayırlı olmasını temenni ederim.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Mustafa Erdem, buyurun.

Süreniz on dakika.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Öncelikle bütçemizin ülkemiz için hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın milletvekilleri, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler açısından sanayinin gelişmesi, toplumun refah seviyesinin ve sermaye birikiminin artmasını sağlar. Bu nedenle Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, ülkemizin kalkınması ve gelişmesi bakımından oldukça kritik bir misyona sahip önemli bir bakanlık.

Sanayileşme, yeni üretim tekniklerinin üretime uygulanması, ürün kalitesinin yükseltilmesi, üretimin azalan maliyetlerle gerçekleştirilebilmesi ülkenin ekonomik, sosyal ve toplumsal alanlarda uğradığı değişiklikleri de kapsar. Bu anlamda sanayileşme, toplumda bilgi ve kültür seviyesinin yükselmesi ile bilimsel ve teknik gelişmelerle de çok yakından ilgilidir. Bu gelişmeler, ülkeye ekonomik büyüme olarak yansır, işsizliğin azalması olarak yansır, toplumsal refahın artması olarak yansır, nitelikli iş gücü olarak yansır.

Şimdi, dönem dönem çıkıp "Türkiye ekonomisi şu kadar büyüdü, bu kadar büyüdü." diye konuşuyor iktidardaki arkadaşlarımız. Tabii, biz bundan mutlu oluyoruz, büyüsün ama bu büyüme, üretim ayağı zayıf, teknolojik açıdan yetersiz, toplumsal kesimlere yansımayan bir büyüme maalesef. Övünülen büyüme sonucu TÜİK'in Eylül verilerine göre, 2024'te geniş tanımlı işsizlik oranı maalesef yüzde 26,5; geniş tanımlı işsiz sayısı 10,7 milyon yani 4 gençten 1'i işsiz. Türkiye, OECD ülkeleri içinde en yüksek işsizliğe sahip olan 4'üncü ülke; açıklık sınırı 20.432 TL, yoksulluk sınırı 66.553 TL.

Ülkede en çok büyüyen sektör hangisi değerli arkadaşlar? Ben söyleyeyim, finans sektörü. Vatandaş borçlu, esnaf borçlu, çiftçi borçlu, sanayici borçlu. Herkes ayakta kalabilmek için bankalardan kredi çekmiş, bankalar da milleti yüksek faizlerle borçlandırarak büyümüş.

2024 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 2,5 oranında büyüme rakamları açıklandı ancak sanayi tarafındaki daralma diğer sektörlerden daha fazla yani sanayi sektörü yaklaşık 1,8 oranında daralmış. 2023 yılında üretim endeksimiz içinde en yüksek paya sahip olan imalat sanayisi millî gelirin yüzde 19,5 oluşturmaktadır. Bu oran 2022 yılında 22,1 idi yani sanayide bu oranın giderek düşmesi gerilemeye işaret ediyor.

Sayın Bakanım, bu süreçte özellikle KOBİ'ler için kredi koşullarını iyileştirmelisiniz. Hep yandaşlarınıza para aktarmak yerine finansmana erişim için düşük faizli ve uzun vadeli kredi ile vergisel teşviklerin devreye girmesi, sanayicilerin üretime devam edebilmeleri ve büyümelerini sürdürebilmeleri için önemli bir etkidir. KOBİ'lerin ekonomideki büyüme, kalkınma, üretim, ticaret, e-ticaret gibi her alana büyük katkısı vardır.

Artan döviz karşısında Türk lirası günden güne erirken işsizlik, enflasyon ve borçluların sayısının arttığını hepimiz biliyoruz. İşsizlik oranını biraz önce söyledim. Takipteki krediler artıyor, iflas dosyalarında artış var yani yirmi iki yılda yaratılan tablo bu. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından 18 Ekim 2024 tarihinde yayımlanan Eylül 2024 verilerine göre, kapanan şirket sayısı bir yıl içerisinde yüzde 7,8 artmış. Ekonominin temelini oluşturan KOBİ'ler; yüksek enflasyon, kur artışı, finansmana erişim, tedarik ve üretim maliyetleri gibi etkilerden dolayı çıkmazda. Kredi borçlusu KOBİ'lerin miktarı giderek artıyor. KOBİ'ler mutlaka ilk beş yıl içinde işletme yatırım kredisine erişim gibi imkânlarla desteklenmelidir; işsizliğin artmasını da önlemek adına bunu önemli görüyoruz.

KOSGEB destekleri daha etkinleştirilmeli ve asıl kaynak buralara aktarılmalıdır. 2025 bütçe teklifinde baktığımızda, Bakanlık bütçesinden KOSGEB için ayrılan pay yüzde 16,5. Sayın Bakanım, bizim yüksek katma değerli üretim ve ihracat konusuna önem vermemiz gerekmektedir. Bu konuda her zaman hedefler konuluyor, ülkemizin hayalleri var ama somut bir adımız yok; teknolojiye, bilime yatırım yetersiz. Bu konuda Bakanlık tarafından önlemler alınması lazım.

Yine, bizim eğitime önem vermemiz lazım. Fen liselerimiz vardı, Anadolu liselerimiz vardı; buradan mezun olan çocuklar en iyi üniversitelere yerleşirdi ama biz mevcut fen liselerimizin sayısını bile azalttık, hepsini imam-hatip yaptık, çocukları imam-hatiplere yönlendirdik.

Bu ülkeyi böyle kalkındıramazsınız Sayın Bakanım. Mesleki ve teknik Anadolu liselerini çoğaltmamız lazım, üniversite sayısını artırdık ama niteliği düştü, buraları düzeltmemiz lazım, buralardan mezun öğrencilerimizi özel programlarla desteklememiz lazım. Bu arada bilgi iletişim teknolojileri daha çok önem arz ediyor.

Yine, yurt dışında eğitim almış insanlarımızı buraya getireceğinize burada yetişmiş gençlerimizin, bilim adamlarımızın yurt dışına kaçmasına sebep oluyorsunuz. "Giderlerse gitsinler." dediniz, akıl alır gibi değil. Şimdi, içinde bulunduğumuz durumda değersiz Türk lirası ve emeği ucuzlatarak bir rekabet gücü sağlamaya çalışıyorsunuz.

Sayın Bakanım, ülke kan kaybediyor. Türkiye'deki döviz kuru şikâyetlerinden tekstil şirketleri Mısır'a taşınmaya başladı. Son bir yılda 130 Türk firması Mısır'da üretime geçti ve Türkiye'deki yaklaşık 90 bin çalışan işsiz kaldı. Dışarıdaki yatırımcıyı bırakın, kendi ülkemizdeki yatırımcı kaçmaya başladı.

Sayın Bakanım, yine, teknolojiyi üretmeyi bırakın, teknolojiye ulaşmayı da zorlaştıran bir yaklaşım içerisindeyiz. Bakın, insanlar teknoloji üretiyor, bilgi üretiyor, büyüyor. Biz ne yapıyoruz? Yeri geliyor, gençlerin internetini kapatıyoruz, kendi üretmediğimiz teknolojiye bile insanların ulaşımını zorlaştırıyoruz; böyle bir anlayışla ülkeyi maalesef büyütemeyiz.

Yine, değerli arkadaşlar, Sayıştay denetim raporlarına da biraz değinmek istiyorum. Bakanlığın 2023 yılı net gelir toplamı 549 milyon lira ama gideri 41 milyar 179 milyon yani Bakanlık 40 milyar 627 milyon zarar etmiş. Yine, Bakanlığın kısa vadede ödemesi gereken borcu 6,5 milyar lira görünüyor yani teknolojiye yatırım yapalım, üretimi destekleyelim, borçlanalım ama böylesi değil Sayın Bakanım.

Yine, kamu kaynaklarının yandaş şirketlere peşkeş çekildiğini buradan görebiliyoruz. Değerli arkadaşlar, Bakanlık 5.122 firmaya teşvik vermiş. Bu firmalara şöyle bir baktık: Şanbay Madencilik, nitelikli dolandırıcılıktan hapis cezası alan Abdurrahman Şentürk'ün sahip olduğu Bayburt Gruba ait şirket, 10 ayrı teşvik almış; Sanko Holding, 2 kez teşvik almış, AKP Adıyaman Milletvekili Hüseyin Özhan uzun süre bu şirketin Genel Müdürlüğünü yapmış, bu şirketin esas özelliği İsrail'le olan ticaret bağlantısı; Trabzon Liman İşletmeciliği, Albayrak Grubuna ait; Kiler Holding, 2 defa teşvik almış, yine holding AKP Milletvekili Vahit Kiler'in Yönetim Kurulu Başkan Vekili olduğu şirket; Saltur Turizm, AKP döneminde en çok kamu ihalesi alan holdinglerin başında gelen Limak Holding iştiraklerinden; Çağrı Gıda en çok teşvik alan şirketlerden bir diğeri, tam 7 kez teşvik alan şirket, 2021 yılında fahiş fiyat nedeniyle incelemeye alınan marketler arasındaydı; Çağrı Gıda dışında bu dönem inceleme alınan şirketlerden maalesef BİM'e de teşvik verilmiş.

ORHAN YEGİN (Ankara) - CHP'li almamış mı teşvik?

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Onları da sen söyle.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Mesela CHP milletvekilinin şirketi müracaat etmiş de teşvik almamış mı?

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Ben onları atlamışım, onları da sen söyle.

Değerli arkadaşlar, bunlar uzayıp gidiyor. Biz bu eleştirileri yapıyoruz çünkü ülkemizin kaynakları doğru yere gitsin, ülkemiz gelişsin, kalkınsın, halkımız refah içinde yaşasın istiyoruz ama hangi bakanlığı konuşursak konuşalım, yandaşa kıyak devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen tamamlayalım.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Sayın Bakanım, sizden hakkaniyetli ve adaletli bir yönetim anlayışı bekliyoruz.

Yine, Sayın Bakanım, kendi seçim bölgem Antalya Korkuteli'de bir organize sanayi yapıldı, kapasitesinin 2 katı kadar talep var. Yaklaşık 4 bin kişiye istihdam sağlanması bekleniyor. Yine, Antalya'nın sahil bölgelerinden uzak yerlere de yatırım bekliyoruz sizden; Akseki, Elmalı, Gündoğmuş gibi kırsal ilçelerimize de yatırımlarınızı bekliyoruz. Mevcut organize sanayinin sorunlarının giderilmesini talep ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Erdem, teşekkür ederiz.

Şimdi, sırada Cevdet Akay Bey var.

Buyurun.

Süreniz on dakika.

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakanım, çok kıymetli bürokratlar; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçe büyüklüğü 124 milyar 497 milyon yani 14 trilyon 731 milyarlık konsolide bütçe büyüklüğünün binde 8'i gibi bir rakama tekabül ediyor Sayın Bakanım. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı için gerçekten çok düşük bir bütçe. Biz bunu geçen yıl da söylemiştik, umarım bir dahaki yıl bu bütçeden çok daha fazla yüksek tutarlarda pay alır çünkü sanayicimiz, imalatçımız ve ülke ekonomisine katkısı açısından, büyümesi açısından çok çok önemli olduğunu düşünüyorum.

2023 yılına baktığımız zaman, başlangıç bütçe büyüklüğü ile harcama tutarları arasında bir fark oluşmuş yani ödenekten fazla harcama olmuş, aşağı yukarı 10 milyarlık bir aşım olmuş. Burada öngörülemeden ne vardı? Onu cevaplarsanız memnun olurum.

Yine, kendi kalemleri içerisinde baktığımız zaman, cari transferler diğer bakanlıklarda olduğu gibi bütçede yüzde 52 civarında bir paya teşkil ediyor; yaklaşık 65 milyar bir rakam. Bunun alt kalemleri içerisinde de cari transferlere ait işte sermaye transferleri var 32 milyar civarında; borç verme kalemi var 18 milyar civarında; sermaye gideri var 3 milyar civarında. Biz buradaki harcama detaylarının neler olduğu, nerelere kanallara edildiğiyle ilgili de bir açıklama sizden bekliyoruz. Yine, cari transferlerin içerisinde detaya baktığımız zaman da 32 milyar civarında hazine yardımı, 32,8 milyar civarında da hane halkı ve işletmelere yapılan transferler var. Bunun mahiyetiyle ilgili de açıklama arzu ediyoruz, bekliyoruz. Yine, buradaki sermaye transferlerinin ve sermaye giderlerinin dağılımında da bu hane halkı ve yurt dışı sermaye transferi gibi kalemler de var, 50 milyonluk bir transfer; onunla ilgili de bir açıklama yapılırsa memnun oluruz.

Yine, bir de Bakanlıkta program dışı giderler uygulaması devam ediyor, onun da dağılımı 32 milyarını cari transferler, 27 milyarını da sermaye transferleri. Programa bağlı harcama yapılması genel kanıdır, burada program dışı ödemeler yine bu yıl da devam ediyor.

Bölgesel kalkınmaya ne kadar ayrılmış diye bir baktık, 3 milyar 986 milyonluk bir kaynak ayrılmış. Burada ayrılan kaynağın hangi bölgelere, nasıl dağıtıldığıyla ilgili bir rakam, bir açıklama yapılırsa memnun oluruz çünkü seçim bölgem Karabük'e baktığım zaman, aşağı yukarı son on beş yıl içerisinde 85 milyon TL civarında sanayi ve teknoloji alanıyla ilgili transfer olmuş. Çok düşük yani Karabük gibi ağır sanayi hamlesinin başlatıldığı bir yerde, demir çelik sanayisi açısından önemli olan bir yerde bu tutar çok az bir pay. Bunun da artırılmasını

talep ediyoruz Sayın Bakanım.

Şimdi, TÜBİTAK'la ilgili bir şey söyleyeceğim. Burada TÜBİTAK Uzay ve SAGE'ye tahsis edilen ODTÜ'nün arsa ve arazileri var. Bu arsa ve arazilerin kayıt değerlerinde noksanlıklar ve hatalar olduğu ifade edilmiş Sayıştay raporunda, güncellenmesi gerekiyor. Buradaki bu binaların hangi birimler tarafından, ne amaçla kullanıldığı da açıklanırsa sevinceğiz.

Yine, Sayıştay raporunda önemli bir tespit de özellikle organize sanayi bölgeleriyle ilgili yapılan işlerde fiyat farkı uygulamasının enflasyonun çok üzerinde olduğu, yüzde 52'den başlayıp yüzde 148'e kadar devam eden eskalasyon yani fiyat farkı uygulamaları olduğu ve buradan da kamunun ihale bedelinin çok üstünde harcamalar yaptığıyla ilgili kamu zararının oluştuğu konusunda tenkit var. Bu ihaleyi yapan firmalar kimdir? İhale miktarı ne olmuştur? Ne kadar fiyat farkı uygulanmıştır? İşlerin tamamlanma derecesi, bitme derecesi nedir? Çünkü yine benim bölgemde, Eskipazar Metal Organize Sanayi Bölgesi yıllardır bekliyordu, son yıl hamle yapıldı, işte altyapıyla ilgili olarak çalışmalar devam ediyor -onun için de teşekkür ediyoruz- ama bu çalışmaların da bir an önce bitip oradaki sanayi tesislerinin de faaliyete geçmesi bölgemiz açısından önemli. Onun için, burada sizden destek bekliyoruz Sayın Bakanım.

Yine, konuşmanızda bir ifadede bulunmuştunuz, özellikle ifadenizi ben okuyacağım Sayın Bakanım. "KAAN'ın emniyetli ve yüksek performanslı uçuşunu sağlayan ana yönetim bilgisayarını ve gerçek zamanlı iletişim sistemini geliştirerek uçağımıza entegre ettik." diye ifade ettiniz. Bu yaptığımız çalışmalar güzel ama şöyle duyular var Sayın Bakanım, sizin bilginiz var mı ben özellikle merak ettiğim için soruyorum, ilgili Savunma Sanayii Başkanlığına da soracağım Cumhurbaşkanlığı bütçesi geldiğinde, Millî Savunma Bakanlığında da soracağım ama belki bilginiz vardır: KAAN'da F-16 motorunun kullanıldığını ifade ediyorlar, bu doğru mudur? Yine TAI motorları, biliyorsunuz, teslim edecek, TAI'nin de yüzde 46 hissesi General Electric'e ait ve bu motor teslimlerinde gecikmeler olduğu ifade ediliyor. Yine KAAN'ın 400 metreden yukarı çıkamadığı ve tekerlekleri açık vaziyette uçtuğu söyleniyor. Bu konularla ilgili bilginiz varsa bizimle paylaşırsanız sevinirim.

Sanayinin geliştirilmesiyle ilgili üretim ve yatırımların desteklenmesi programına baktığımız zaman, 56 milyarlık bir pay ayrılmış. Bu pay da bütçenin hani yüzde 45'ine tekabül etmesine rağmen yeterli bulduğumuz bir rakam değil çünkü sanayinin geliştirilmesi, üretimin ve istihdamın artırılması önemli. Diyanet bütçesiyle karşılaştığımızda 130 milyarlık bir Diyanet bütçesi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçesinin üstünde. Diyanetin de bütçesi olsun ama sanayinin hak ettiği bütçeyi alması bizim için önemli.

Uzay Ajansına ayrılan pay 2 milyar 344 milyon. Şimdi, uzayla ilgili bir uçuş maliyeti, uzaya gitme maliyeti 70 milyon dolar olduğunda bu rakamın da düşük olduğu muhakkaktır.

Bir de karbon düzenlemesiyle ilgili özellikle bir izahatta bulunmak istiyorum. Bakanlığımızın ve diğer bakanlığımızın ilgili birimlerinde bu konuda çok ciddi çalışmalar var. İklim değişikliğine ve sera gazı salımına duyarlı, sanayi ve teknoloji ihracatına uygun ürünlerin aksamayacak şekilde ihraç edilmesini sağlamak gerekiyor. Yani Avrupa gümrüklerinden mallarımızın dönmemesi için 2025 ve 2026'da da "sıfır karbon" hedefi doğrultusunda çalışmalarımızın hızlandırılması ve gerekli bütçelerin buraya ayrılması özellikle önemli.

Sayın Bakanım, ben geçen yıl yine sormuştum, bu yıl da soracağım çok tatmin edici cevap alamadığım için: 2015 yılında Sanayi ve Teknoloji Bakanı o zaman Fikri Işık'tı yanılmıyorsam, bir yerli üretim otomobilden bahsetmiştik, İsveç'ten 40 milyon euroya bir otomobil alınmıştı. Bu otomobilin akıbeti ne oldu? Acaba TÜBİTAK bu konuyla ilgili çalışmasına devam ediyor mu? Burada 40 milyonluk bir kamu zararı vardı, bu tazmin edildi mi? Bununla ilgili bir açıklama yaparsanız mutlu olacağız.

Yine, Sayıştay raporunda bir açıklama var; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının aktifindeki duran varlıklardaki binalarla ilgili enflasyon düzeltilmesinin yapılmadığı yani yeniden değerlemenin yapılmadığı konusunda tenkitte bulunmuş ve biliyorsunuz, en son bir torba yasayla enflasyon düzeltilmesiyle ilgili bütün sanayicileri enflasyon düzeltilmesine tabi tuttuk ama bir taraftan bakanlıkların buna uymaması, kanunlara uymaması etik olmuyor. Şöyle bir şey var esasında, bu kanun geçerken de biraz bence noksan geçti. Biliyorsunuz, yapılmakta olan yatırımlarla ilgili yatırım bittiği zaman, işletme aktifine kaydedildiği zamana kadar bir fon hesabında bekletiliyor oluşan oradaki yeniden değerlendirme farkı; aktifte kaydedildiği zaman da hemen ilk yıl beşte 1'i, takip eden yılda da 4 taksitle işte kâra ilave edilip vergilendirilmesi söz konusu. Şimdi, zaten yeniden değerlendirme "değer artış fonu" diye bir uygulama, sermayeye ilave edildiği zaman vergilendirilmiyor. Sanayicilerin, üreticilerin sıkıntıda olduğu bir ortamda bu fonun sermayeye ilave edilmesi durumunda vergilendirilmemesi uygun olacaktır. İşletmeden çekilip başka bir amaçla kullanılıyorsa vergilendirilsin. Bu tip desteklere de yatırımlara da sanayicimiz devam ediyorsa ihtiyacı var. Bu konuyla ilgili düzenlemenin de yapılması lazım.

Sayın Erdem az önce bahsetti, 2023 yılı faaliyet sonucuyla ilgili eksi 40 milyar civarında bir zarardan bahsetti, olumsuz faaliyet sonucundan bahsetti. Bu konuyla ilgili de önlemlerin alınması gerekir.

Ben bölgemle ilgili birkaç bir şey söylemek istiyorum. Yenice ilçemiz, Türkiye'nin en büyük blok ormanlarına sahip bir alan. Karabük'ün de yüzde 71'i ormanlarla kaplı Sayın Bakanım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Akay, lütfen tamamlayalım.

CEVDET AKAY (Karabük) - Yenice ilçemizde ihtisas ağaç ürünleri, orman ürünleri organize sanayi bölgesi yatırımına ihtiyaç var; bunu bekliyoruz. Eflani'de mermer ürünleriyle ilgili ihtisas organize sanayi bölgesine ihtiyaç var.

Yine, yirmi yıl önce açılan Karabük Organize Sanayi Bölgesi'nin atık su artma tesisi hâlâ mevcut değil. Buraya ödenek istiyoruz bu artma tesisinin yapılmasıyla ilgili, özellikle talep ediyoruz.

Bir de Gerede Irmağı'yla ilgili sorunlar size de mutlaka gelmiştir. Ankara'nın içme suyunun da bir kısmı oradan sağlanıyor, karşılanıyor. Oradaki bazı organize sanayi firmalarının da sularını dereye aktırdığını biliyoruz ve çok ciddi yerden bu dere akarak Karadeniz'le buluşuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Akay, son kez lütfen...

CEVDET AKAY (Karabük) - Oradaki gerekli arıtma tesislerinin de fabrikalara yapılması... Sadece onların üstünde değil, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının da bu konuyla ilgili destek vermesi, ödenek aktarması ve bu olayın da çözülmesi çevre açısından önemli diyorum.

Bütçenizin hepimiz için, ülkemiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım, sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Akay, çok teşekkür ederim.

Sayın Ocaklı, buyurun.

Süreniz on dakika.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli bürokratlar, saygıdeğer milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Yine bir rutindeyiz, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın bütçesi var; aslında, şimdiye kadar gelmiş olan diğer bakanlıkların bütçelerinden daha farklı değil her şey. Her şey şu: Bakanlıklarımızdan veya bürokratlarından değil de sarayın Strateji ve Bütçe Başkanlığından gelen, tasnif edilmiş, yazılmış çizilmiş, rakamları konulmuş bütçeleri bizden bir iki gün evvel herhâlde siz öğreniyorsunuz, sonra da biz öğreniyoruz Sayın Bakan.

Şimdi, Sayın Bakanım, orta ve yüksek teknoloji ürünlerin ihracatında hakikaten rekor seviyede artış olduğundan bahisle bir söz ettiniz; bu doğru aslında ama yüksek teknoloji ürünlerin Türkiye bütçesi içindeki payı toplamda yüzde 3,5'e tekabül edebiliyor ve tüzülerek söylüyorum yani bu ihracat rakamlarının bizim aslında çalışan emeklimize, çiftçimize, esnafımıza veya işsizlere herhangi bir katkısı yok. Bunların belki o üretimi ve ihracatı yapan şirketlere, firmalara katkısı var ama bizim beklentimiz bu değil. Bizim beklentimiz... Ben Doğu Karadeniz'den geldim, oradaki tarımda çalışan ya da sanayide çalışan kesime ne yapabildik teknolojiyle ilgili? Geçen yıl, mesela, ben yine aynı sandalyeden Bakanlığınıza şunu demiştim: Ben o bölgeden geliyorum; bana çayın, fındığın toplanması, üretiminin çoğaltılabilmesi için teknoloji olarak bir şeyler geliştirmediniz. Bu yıl da bir şey değişmedi, buna dair hiçbir şey gelmedi. Dolayısıyla, burada bu gelirden yararlanan belli bir kesim var. Şöyle bir cümle daha kullandınız aslında: Ya, hakikaten bir altın çağ yaşama meselesi var özellikle. Bizim Rize Milletvekilimiz de çay tarımı için Meclis kürsüsünden "Altın çağ yaşıyoruz." demişti, siz de "Tarım ve teknolojik ürünlerde altın çağ yaşıyoruz." dediniz. Ya, bunların hiçbirisi doğru değil, altın çağ falan yaşamıyoruz aslında yani teknoloji ürünlerindeki artışın olması Türkiye'nin altın çağ yaşadığı anlamına gelmiyor, bu doğru değil. Bizim baktığımız alan bu değil en azından. Mesela şöyle düşünün: Hepimizin göz bebeği olan TUSAŞ'ta yaşanan bir saldırı oldu, bu saldırıda yaşamını yitiren şehitlerimiz oldu; endişelendik, korktuk. Vefat edenlere başsağlığı diliyorum. Mesela niye orada güvenlik konusunda, teknolojik üstünlüklerimizle bir güvenlik sağlanması hususunda bir şey olmadı ya da neden bu saldırı oldu? Yüksek teknolojilerin üretimi meselesinde neden bu güvenlik zaaflarıyla karşı karşıya kaldık? İnsan düşünüyor bunu tabii yani. Bundan sonra kurumlarımızın yine tehdit eden değişimlerine karşı ürettiğiniz teknolojik gelişmelerin ne tür fayda sağlayacağını bize anlatın, biz de öğrenmiş olalım.

Herkes "Sayın Bakana bir sor." dedi, aslında bazı arkadaşlarım da söz etti. Sayın Cumhurbaşkanını tarlada hakikaten de ayağına galoş giyerek "Ben 2021 yılında traktörü, elektrikli traktörü Türk çiftçisinin kullanımına sunacağım." dedi. Mesela, siz neden bu bunun gerçekleşmesi için üzerinize düşen görevi yapmadınız? Örneğin, acaba saraydan size "Bu traktörün üretilmesiyle ilgili teknolojisinin çalışmasını yapın." diye bir talimat geldi mi? Siz bunları geldi de mi yapamadınız yoksa satılan bir hayal miydi? Bunları öğrenmek isterim. Tabii, "Hayal miydi?" sorusunu Sayın Cumhurbaşkanı cevaplayabilir elbette ama Bakanlığınıza böyle bir talebin gelip gelmediğini de işin doğrusu öğrenmek istiyorum.

Siyasi olacak biliyorum ama gerçekten de burada kararları biz veremiyoruz, siz de veremiyorsunuz, iktidarın ve ortağı olan milletvekillerinin hiçbir katkısı yok. Biz burada herhangi bir bütçenin eksik olan kısmının biraz tamamlanması için, biraz yükseltilmesi için -personel alınması olabilir, bir hizmetin yapılması olabilir- küçük ve Türkiye bütçesinin içinde büyük yerler tutmayacak herhangi bir öneri yaptığımızda dâhi blok olarak bütün önerilerimiz şu ana kadar reddedildi. Geçen yıl 730, bu yıl da başladığından beri muhalefet ekibinin verdiği bütün öneriler reddedildi. Bu hâliyle biz bu Plan ve Bütçe Komisyonunun verimli bir çalışma yaptığını nasıl söyleyebiliriz? Dolayısıyla, hani sizin söylediklerinizin saraydan gelmediğini ve söylediklerimize karşılık olmadığımız biz nasıl söyleyebiliriz?

Şimdi, bu DOKAP meselesinde -DOKAP Başkanım arkada oturuyor, benim yabancıım da değil, hemşehrimdir- bir türlü anlayamıyoruz. Biz, bu DOKAP'ın yani Yeşil Yol Projesi'nin daha doğrusu -düzeltilim orayı- DOKAP'ın üstlendiği Yeşil Yol Projesi'nin Karadeniz'i yaralayan bir proje olduğunu düşünüyoruz. Neden yaralıyor? Çünkü DOKAP'ın amacının, DOKAP'taki Yeşil Yol'un amacının ne olduğunu biz hâlâ anlayamadık. Bugün yeniden tekrarlayabilirsiniz ama kamuoyunda şu bilgiler var: Yeşil Yol Projesi; birincisi, üzerinde turizm destinasyonları belirlenmiş, sahipleri belli olan kişiler için; ikincisi de maden şirketlerinin Batı'ya çıkardıkları ürünleri transfer etmek için hazırlanmış bir projedir. Burada kamu yararı yoktur, o Yeşil Yol'dan bizler halk olarak kendimiz yararlanamayacağız.

Sayın Bakan, Rize'de -özellikle oradan geldiğim için söylemek zorundayım- yirmi iki yıldır devam eden bir sorun var, küçük sanayi sitesi. Ya, bu insanlar bir yere sıkıştılar; ne yer gösteriliyor ne çözüm sunuluyor; ortakları her gün sürekli olarak bir şikâyet hâlinde. Teknoloji üretecekseniz, eğer faydamız olacaksa işte Rize'deki bu insanların sorunlarını çözmek için el atın; biz de mutlu olalım, memnun olalım.

Yine, beklentimiz, Türk çiftçisinin hakikaten desteğe çok ihtiyacı var. Teknolojik anlamda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının kaynak ayırmayla ilgili çiftçiye mutlaka bir çalışma yapması lazım; bunun yeterli olduğunu düşünmüyoruz. Normalde, evet, elbette bir büyüme var yani kendi içindeki büyümesini kabul ediyorum ama bunun vatandaşa yansımaları açısından bir fayda görmüyorum. Örneğin yapay zekâda Türkiye'de çok geride kaldık, yapay zekâyla ilgili dünya çok büyük adım atmışken biz henüz hiçbir şey yapmadık. Geçen yıl uzaya

gönderdiğimiz bir astronotumuz vardı, şimdi onun da bir komutan olarak atanması olarak bir durum duydum -doğru mudur bilmiyorum- havacılıkla ilgili bir yere atandığını duydum. Yani o uzay çalışmasının bilimsel karşılığının basına yansıyan bir hâlini henüz daha ben görmedim açıkçası ama bir Uzay Komutanlığımızın olduğunu duydum. Bu, sizi ilgilendiren bir durum değil ama teknolojik açıdan nasıl bir bağ vardır, belki bir cümle söyleyebilirsiniz.

Sayıştay raporlarında yer alan bazı hususlar var. Bazı binaların kendi değerinin beyanlarının yapılmadığı, bunların enflasyon düzeltilmesinin yapılmadığı şeklinde bilgiler var. Bunlar çok önemli değil, herhâlde bunları düzeltirsiniz, teknik şeyler olduğunu düşünüyorum ama özetle söyleyebileceğim şey şu: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçesinde halka değebilecek olan, toplumun bütün katmanlarına değebilecek olan hususlar ya yok ya anlaşılmadı; var ise siz açıklarsınız, biz de yok olduğunu iddia ediyoruz.

Yine de bu bütçenin halkımız için hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Verdiğiniz sunum için de teşekkür ediyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Ocaklı, teşekkür ederim.

Sayın Ayyüce Türkeş Taş Hanım, buyurun.

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, kıymetli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar; ben de hepinize hoş geldiniz diyorum.

2025 yılı Sanayi Bakanlığının bütçesinin de hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Öncelikle belirtmek istiyorum ki takip edilen yerli ve millî Sanayi ve Teknoloji Stratejisi gerçekten çok doğru ve kıymetlidir, güçlü ve bağımsız Türkiye'nin de olmazsa olmazıdır. Zaten Türkiye Cumhuriyeti devleti de bu temel üzerine kurulmuştur.

Bundan birkaç gün sonra vefatının 86'ncı yılını idrak edeceğimiz Mustafa Kemal Atatürk'ü burada tekrar rahmetle anıyorum ve cumhuriyeti ilan etmeden önce topladığı 1923 İzmir İktisat Kongresi, bize cumhuriyetin de "Ekonomik bağımsızlık, siyasi bağımsızlığın temelini oluşturur." bilinciyle kurulduğunu göstermektedir. Türkiye'nin bağımsızlık için atması gereken ilk adımın kendi sanayi tesislerini kurarak dışa bağımlılıktan kurtulması olduğu vizyonuyla yola çıkan cumhuriyet, hepimizin bugünleri görmesine ve anlatılan bu işlerin yapılmasına sebep olmuştur. Yapılan her güzel şey için çok teşekkür ediyoruz.

Özellikle savunma sanayisi gelişmeleriyle gurur duyuyoruz ama şu da bir gerçektir ki dünyaya baktığımızda hâlâ çok gerilerdeyiz. Burada biraz Güney Kore'den bahsetmek istiyorum. Bilindiği üzere, İkinci Dünya Savaşı sonrası Güney Kore'nin ekonomisi çok zayıflamış, sanayi yok denecek kadar az, kişi başına düşen gelir çok düşüktü. 1960lar'dan itibaren "Kore mucizesi" olarak bilinen hızlı bir ekonomik kalkınma süreciyle 2024'te geldiği durum ortadadır. Şu anda hepimizin evinde, elinde olan, kullandığı dünya markaları arasına girmiş LG, Samsung ve Hyundai gibi firmaları yaratmış, vatandaşlarına yüksek hayat standartları sunan bir ülke durumundadır. Türkiye'den birçok genç de bu ülkeye okumaya ve çalışmaya gitmektedir. Ayrıca diğer vekil arkadaşlarımla belirttiği gibi, Güney Korelilerin de sadece kendi markalarını kullanma ve kendi markalarını herkese pazarlama gibi özel bir hassasiyetleri mevcuttur; bu da benim tarafından her zaman takdir edilmiş bir özellikleridir. Türkiye de bu seviyelere çıkmalıdır yani herkesin elinde, evinde kullandığı Türk markaları olmadığı sürece biz kendimizi tam kalkınmış ülke sınıfına girmiş sayamayız.

Görüyoruz ve farkındayız, siz de bu doğrultuda stratejiler çiziyorsunuz ama hedefe gidecek yollar hem çok net değil benim açımdan hem de çok güçlü olarak görmüyorum. Başta eğitim sistemimiz maalesef çok yetersiz. Özellikle üniversitelerin sanayile iç içe olması gerektiğini düşünüyorum. Öyle ki oradan çıkan inovasyonlar hemen sanayi tarafından değerlendirilip hem üniversitelerin hem akademisyenlerin hem de yenilikçi fikirlerin sahiplerinin ortak kazanacağı bir ekosistem oluşturulmalıdır. Hâlihazırda tabii ki üniversitelerde teknokentler var, AR-GE merkezleri var; bunların farkındayız, biliyoruz; bire bir bunlarla da çalışıp bu sektörün içinde de yer almış bir insan olarak söylüyorum ama dünyada başta bu klasmanda başı çeken Amerika'ya baktığımızda tek başarısı gerçekten üniversiteler ile sanayinin bire bir entegre olması; çok farklı bir sistemleri vardır. O sistem doğrultusunda adım atmanın çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Gerçekten de ekonomik açıdan hem de kalkınma açısından kısa zamanda ciddi fark yaratmak için üzerinde durulması gereken diğer önemli konunun da girişim sermayesi yaratmak ve çekmek olduğunu düşünmekteyim. Bilindiği üzere, girişim sermayeleri, yatırımcıların genellikle hisse karşılığında yüksek büyüme potansiyeline sahip yeni girişimlere veya küçük şirketlere sermaye sağlayan bir finansman türüdür. Bu yatırımlar, yüksek risk içermesine rağmen başarılı olunduğu takdirde büyük getiriler sağlarlar. Girişim sermayesi; özellikle teknoloji, sağlık, FinTech ve yeşil enerji gibi alanlardaki yenilikçi fikirleri destekleyerek ekonomiyi dönüştürebilecek büyük bir potansiyele sahip. Türkiye'de de 2024 itibarıyla girişim sermayesi ekosisteminde olumlu gelişmeler olsa da küresel ölçekte hâlâ geride olduğumuzu görüyoruz. KPMG'nin raporlarına göre 2024'te Türkiye'de girişim sermayesi yatırımları 558 milyon dolarlık işlem hacmine ulaşarak bir büyüme kaydetmiştir. Özellikle finansal teknoloji sektörü yabancı yatırımcıların ilgisini çekerek büyük ölçekli yatırımlar almıştır. Bu da Türkiye'deki genç nüfusun dijital alışkanlıklarına ve FinTech çözümlerine olan talebe işaret etmektedir. Ayrıca, sağlık teknolojileri ve oyun sektörleri de yatırım çeken diğer alanlar arasında bulunmaktadır. Sağlık teknolojilerindeki yatırımlar pandemi sonrası dönemde hızla artarken oyun sektörü ise küresel çapta önemli bir yer edinmeye devam etmekte.

Türkiye'de girişim sermayesi gelişme gösterse de bu alandaki destekler hâlâ sınırlı. En büyük sorunlardan biri sermaye eksikliği ve yatırımların daha çok erken aşama girişimlerle sınırlı kalmasıdır. Yüksek potansiyele sahip olan girişimler büyüme aşamasında yeterli destek bulamıyor ve bu da gelişmelerinin ya yavaşlamasına ya da yurt dışına taşınmalarına neden oluyor. Türkiye'deki girişim sermayesi yatırım fonlarının büyüme aşamasındaki girişimlere yönelik daha fazla destek sunması gerekmektedir. Yatırım fonlarının büyüklüğünün artması ve uzun vadeli yatırımlar için altyapının güçlendirilmesi, girişim sermayesinin sürdürülebilir hâle gelmesi açısından da kritik öneme sahiptir.

Girişim sermayesini güçlendirmek için birkaç çözüm önerisi de sunmak istiyorum: Risk sermayesinin artırılması önemli. İnovatif projelere yönelik risk sermayelerinin artırılması girişimcilerin finansmana daha kolay erişebilmesini sağlar. Girişim sermayesi fonlarının büyüklüğünü arttırmak ve daha fazla yatırımcıyı ekosisteme dâhil etmek için yeni düzenlemeler yapılmalıdır. Sermaye Piyasası Kurulunun

2024 yılında yürürlüğe koyduğu düzenlemelerle girişim sermayesi yatırım fonlarına yönelik esneklik sağlanmış, bu da özellikle yabancı yatırımcıların ilgisini arttırmıştır ancak bu teşviklerin daha fazla girişimciliği destekleyecek şekilde geliştirilmesi gerekmektedir. Devlet desteklerinin artırılması ve kuluçka merkezlerinin güçlendirilmesi de önemlidir. Özellikle kuluçka merkezleri ve teknoloji transfer ofisleri gibi yapılar yenilikçi projelerinin gelişmesi için büyük önem taşımaktadır. Türkiye’de de bu tür merkezlerin sayısı tabii ki artmaktadır. Finansal desteklerinin artırılması ve işlevselliğinin genişletilmesi gerektiğini düşünüyorum. Girişimcilere sunulan devlet teşviklerinin daha kapsamlı hâle getirilmesi ve genç girişimcilerin daha kolay erişim sağlayabileceği bir destek mekanizmasının kurulması, uzun vadeli büyütme hedeflerimiz açısından da oldukça değerlidir diye düşünüyorum.

Sürdürülebilir ve yeşil yatırımların desteklenmesi için de çevresel sürdürülebilirlik konusunda küresel eğilimleri dikkate alarak yeşil enerji ve çevre dostu teknolojilere yönelik girişim sermayesinin teşvik edilmesi gerekmektedir. Türkiye’nin sürdürülebilir enerji hedefleri doğrultusunda yeşil enerji odaklı olan girişimlerin desteklenmesi hem çevreyi koruyacak hem de ekonomimize katkı sağlayacaktır. Bu alanda yapılacak teşvikler, Türkiye’nin karbon ayak izini azaltmaya yönelik çabalarını da destekleyecektir.

Bölgesel kalkınma ve teknoloji alanlarının desteklenmesinin de -girişim sermayesinde de dengeli dağılım önemlidir- bölgesel kalkınma açısından büyük önem taşıdığını düşünüyorum. Türkiye’de girişimlerin yoğun olarak İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük şehirlerde toplandığını görüyoruz. TEKNOFEST’i Adana’da yaptınız, teşekkür ediyoruz ama biz, sanayinin Adana’ya da aktığı... Özellikle bu 80’den önce, 80’li yıllarda çok yoğun olan sanayi Adana’dan uzaklaştı, Adanalı bundan şikâyetçi. Geri gelmesi için, hem bu deprem riskini dağıtmak için hem Adana’yı kalkındırmak için orada sanayi yatırımlarının teşvik edilmesini ve önünün açılmasını da ben bir Adana Vekili olarak talep ediyorum. Kuluçka merkezleri, teknoloji merkezleri de hem Adana’da hem de Anadolu’nun dört bir yanında geliştirilmelidir diyorum.

Aynı zamanda, başta Amerika olmak üzere yurt dışında yaşayan ve girişim sermayesiyle büyüyen çok başarılı Türklerin olduğunu biliyorum; eminim, siz de biliyorsunuzdur. Bunların ürettiği teknolojiden, ürünlerden ve hatta yarattığı gelirden Türk devletinin yararlanmasına yarayacak bir sistemin kurulmasını da ben önemli buluyorum çünkü mesela Amerika, kendi vatandaşlarını kendi ülkesinde üretmeye, çalışmaya bile bir şekilde en azından vergi ödemeye dâhil ediyor. Bunun da önemli olduğunu, o vatandaşın ülkeye bağımlılığının devam etmesi için de önemli ve kıymetli olduğunu düşünüyorum.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

Tekrar, bütçenin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. T

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim Sayın Türkes Taş.

Sayın Arı, buyurun.

Süreniz on dakika.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan, Bakan Yardımcılarımız, değerli bürokratlar; ben de hepimizi öncelikle saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımı görüşüyoruz. Bu Bakanlık yönünden, tabii ki sanayimiz çok önemli, teknolojimiz çok önemli ancak her iki alanda da yetişkin bireylerin olması hepsinden daha da önem taşımakta çünkü gerçekten donanımlı, yetişkin gençlerimizle birlikte hem sanayide hem de teknolojide ilerlememiz mümkün ancak bugün, ülkemiz yönünden baktığımızda, gerçekten beka sorunu olarak ifade edebilecek olduğumuz en önemli konu gençlerimizle ilgili, gençlerimizin geleceğiyle ilgili ve özellikle yetişkin gençlerimizin kendilerinin yurt dışına gidebilme arayışları içerisinde olduğunu ifade etmek isterim. Bugün eğitim gören gençlerimizin yurt dışına gittiği söylenilmekte iktidar tarafından. Evet, eğitim için yurt dışına giden gençlerimiz var, bu da güzel. Cumhuriyetimizin ilk ilan edildiği yıllarda da planlı bir şekilde gençler eğitim için yurt dışına gönderildi. Eğitim alan gençler ülkemize geri dönerek Türkiye Cumhuriyeti devletinin gelişimine çok önemli katkıda bulundular ancak bugünün sorunu yurt içinde yetişen gençlerin yurt dışına gitme sorunudur.

Sayın Bakan, gerek sizin Bakanlığınız gerek Gençlik ve Spor Bakanlığı gerekse Millî Eğitim Bakanlığı birlikte, aslında iktidarın bütün bakanlıkları yönüyle bu konunun mutlaka çözüme kavuşturulması, gençlerimizin, geleceğini ülkemiz sınırları içerisinde aramasının sağlanması gerekmektedir.

Sunum kitapçığınızda “Yeşil dönüşüm... Sanayimiz çevre dostu yatırımlarla büyüyecek.” şeklinde güzel bir ifadeniz var. Ben böyle güzel, çevre dostu yatırımları veya çevreci sloganları severim Sayın Bakan. Enerji verimliliğini artırmak ve yenilenebilir enerjinin de yine özellikle sanayide kullanılmasını arttırmaya çalışacağımızı, destekleyeceğimizi ifade ediyorsunuz ancak bugün ülkemizin acı gerçeği nedir? İşte, bir yatırımcının eğer bir yatırım yapacaksa ülkede ne kadar yeşil doku varsa, neredeyse onları yok etmeye çalıştığı günleri yaşıyoruz. Hâlihazırda, şu dakikada, burada bütçe görüşmesi yaparken dahi ülkemizin birçok yerinde, Kaz Dağları başta olmak üzere yeşil dokularımızın yok edildiği günleri yaşıyoruz yani bu, her yerde, her zaman önemli bir konu.

Sayın Bakan, bazı konular vardır ki bu konu siyasi değil millî bir konudur. Yine siz sunum kitapçığınızda Millî Teknoloji Hamlesi’nden bahsetmektedirsiniz. Evet, bunu biz de önemseriz; yatırımlarımızın, teknolojimizin, ülkedeki gelişen konuların hepsinin millî olması ve millî bir şekilde sunulması bizim için de önemli. Şimdi, Akıncı, ANKA, KAN, HÜRKUŞ, ATAK; bunlar devletin imkânlarıyla yapılan, devletin destekleriyle yapılan; bir kısmı devlete ait yerlerde, bir kısmı özel işletmelerin desteklenmesiyle yapılan eserlerimiz. Bu eserlerden siz ne kadar gurur duyarsanız biz de o kadar gurur duyuyoruz ancak, bakın, bu tip gelişmeleri millîlikten çıkarıp da siyasallaştırırsanız, bunu sanki bir siyasi anlayışın, bir siyasi iktidarın eseri hâline getirirseniz gerçekten ülke adına yazık edersiniz.

Örneğin, geçtiğimiz dönemlerde, işte, bu salon başta olmak üzere, iktidarın mensupları birçok yerde Togg’dan yani ülkemizde üretilen bir araçtan sanki kendi siyasi partilerine ait bir araç yapılmış gibi bahsettiler. O zaman da söyledik; bakın, bu ülke topraklarında daha önce de mevcuttaki da fazlasıyla değişik araçlar üretildi. Şimdi, tüm telif hakları ülkemize ait olan bir araç üretiliyor, bu araçtan biz de memnunuz ama öyle bir duruma sokuldu ki sanki bir iktidarın yarattığı araç. Ne oldu? Bir araç çıktı, ilçe ilçe, il il, meydan

meydan, cuma namazları sonrası caminin önü dâhil seçim malzemesi yapıldı, bugünleri yaşadık yani seçim malzemesi yapılan bir araçtan bahsediyoruz. Buna rağmen, bakın, bu aracın... Şimdi, bu araçla rekabet edecek Çin malı bir aracı ülkemizde destekleyen bir tutum içine girdi iktidar ve öyle bir an geldi ki şimdi bu Togg'u savunmak yine bize düşecek; bu Togg'un devamlılığını sağlamak, yapılan yatırımların geleceğe dair güvencesini sağlamak yine bize düştü diye söylemek isterim çünkü eğer bu kadar bir yatırım yapılmışsa artık bu yatırımın devamlılığının gelmesi lazım. Yani, Togg'un başka araçlara, özellikle Çin araçlarına kurban edilmemesi gerekiyor.

Sayın Bakan, yapılan her iş siyasallaştırıldığı gibi, bir konudan daha bahsedeceğim; yani, bu bir anlayış meselesi. Burada, tek tek "İşte, şunu yaptık, bunu yaptık, TEKNOFEST yaptık..." Bunlar zaten gelişen teknoloji içerisinde bir bakanlığın süreç içerisindeki gelişmelere göre yaptığı etkinlikler ancak bu etkinlikleri -tekrar söylüyorum- siyasi kimlik değil, millî kimlik içerisinde yapmanızı öneriyorum.

Sayın Bakan, pilot ve elektronik mühendisi bir kişiyi -ismini de herkes biliyor- uzaya gönderdik. Sunum kitapçığınızda diyorsunuz ki: "13 bilimsel deney gerçekleştirerek tarihi bir başarıya imza attı." Bu arkadaşın uzaya gidişiyi ilgili maliyet... Birden farklı rakamlar var ama bir tanesi 55 milyon dolar olarak ifade ediliyor, 1 milyar 650 milyon. Sayın Bakan, 2023 yılı bütçenizin yaklaşık yüzde 2'sine yani ellide 1'ine mal olan bir yolculuk. Aslında bu turistik bir gezi şeklinde planlanan bir uzay yolculuğu çünkü giden diğer ekip de diğer astronotlar da yine turistik gezi niyetiyle gitmişler. 13 bilimsel deneyden bahsediliyor, ben soruyorum: Ne bunlar? Ne yapmış orada? Neyi başarmış bu arkadaş? Yani 1 milyar 650 milyon lira değerinde, bir Türk vatandaşı... Ha, bakın, şunu dersiniz "İlk defa bir Türk'ü uzaya gönderme imkânı bulduk, maliyeti de bu ama sonuçta bir Türk gitti oraya, uzaydan şöyle dünyaya bir baktı, bunu sağladık." dersiniz vallahi bir itirazım yok ama ne yapmış bu, 13 tane neyi başarmış bu arkadaş çok merak ediyorum. Kaldı ki bakın, gidiş tarihi bile çok önemli. Gidiş tarihi olarak yerel seçimlere iki ay kala bu arkadaş yolculuğa çıktı, dönüşte de yine seçime etki edecek şekilde, siyasi birtakım atraksiyonlar içerisinde, okul ziyaretleri, gençlerle bir araya gelme gibi yani seçim süreci içerisinde siyasi birtakım girişimler içerisinde bulunmaya itildi. Ben o arkadaşını eleştirmiyorum, kendisiyle ilgili de hiçbir özel meselem de yok, tanımam da ama şuraya geleceğim, tekrar özetliyorum: Yapılan işleri siyasi malzeme yapmaya çalışmayın. Bunlar devletin imkânlarıyla, devletin bütçesiyle yapılan işler. Yani bu kadar parayı vermişsiniz, bu parayı keşke TÜBİTAK'ta, KOSGEB'de, orada burada harcasanız yani bu para az bir para değil. Tekrar söylüyorum, sizin Bakanlığın 2023 yılı bütçesinin ellide 1'i.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - Dolayısıyla, burada, bunu "turistik gezi" diye değerlendirmek isterim ama 13 bilimsel deneyin de kamuoyuna net bir şekilde açıklayıp ülkeye olan katkısını da anlatırsanız biz de öğrenmiş oluruz.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Ari, teşekkür ederim.

Sayın İsmail Güneş Bey, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, çok değerli bürokratlarımız ve çok değerli basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın bütçesinin hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ederim.

Tabii ki Sayın Bakanımız buraya bugün Togg'la geldi. Togg'un hem kendi millî aracımız olması hem de Sayın Bakanımızın bu millî aracımızı makam aracı olarak kullanmış olması bizi ziyadesiyle memnun etti.

Sayın Bakanım, gerçekten de sunumunuz bizim ufkumuzu açtı, gerçekten de bilim ve sanayi anlamında Türkiye'de ne kadar şeylerin değiştiğini anlattınız ve gelecekle ilgili bir vizyon çizdiniz bize. Bundan dolayı ben sizlere ve ekibinize canı gönülden teşekkür ederim.

Tabii ki Türkiye, sanayileşmesi açısından şanssızlıklar yaşamış bir ülke. Geriye dönüp baktığımız zaman, ilk defa 1925 yılında Türk Tayyare Cemiyetini kurmuş. İlk olarak 6 Ekim 1926'da Kayseri'de Alman bir şirket olan Junkers firmasıyla ilk uçak fabrikası kurmak üzere bir ortaklık kurarak şirket kurmuş ve daha sonra bu şirket, 1928 yılında ayrılmış ve hisselerini Millî Savunma Bakanlığı almış. Dolayısıyla, 1931 yılında ilk uçağını üretmiş, 1931 yılı ile 1935 yılları arasında da 200 tane uçak üretmiş bir Türkiye var ama nedense, daha sonra, bu uçak üreten fabrika uçak bakım fabrikasına dönüştürülmüş ve uzun yıllar atıl kalmış. Geriye dönüp baktığımız zaman, 28 Haziran 1973 yılında TUSAŞ kurulmuş ve oraya devredilmiş. Yine, aynı şekilde, sadece uçak fabrikası değil, aynı zamanda, önceki dönemlerdeki Türkiye Cumhuriyeti Başbakanımız rahmetli Necmettin Erbakan'ın gayretleriyle 1956 yılında Gümüş Motor için bir şirket kurulmuş, o günün sermayedarlarından para toplanmış ve Gümüş Motor 1960'lı yıllarda, 61 yılında faaliyete geçmiş, 61 ile 64 yılları arasında 100 binden fazla motor üretmiş ve maalesef o dönemde rekabet ettiği Amerikan motor firması aşırı derecede fiyatlarını düşürmüştü. Şöyle söyleyeyim ben: Diyelim ki o günlerde pancar motorunun -örnek olarak söylüyorum- reel fiyat değeri 20 bin lirayken, Amerikan motorları 30 bin lirayken birden Amerikan motorları 10 bin liraya düşürülmüş ve bu Gümüş Motorun batmasına vesile olmuş. Maalesef o dönemlerde, o dönemlerdeki hükümetler yani bu yapılan oyunu göremediği veya gücü yetmediği için bu girişimin de sonlanmasına neden olmuş. Dolayısıyla da bu dönemde, bir de tabii ki işte 1961 yılında Cumhurbaşkanımız Cemal Gürsel'in talimatıyla Eskişehir'de bir araba yapılışıyla ilgili bir talimat veriliyor. Fakat 2 tane araba yapılıyor yani arabayı yapan zekâ arabaya benzin koymayı unutup. Böyle bir şey olabilir mi arkadaşlar? Yani biz bu kadar saf mıyız yani böyle bir şey olabilir mi? Olması mümkün değil. Türkiye'nin sanayileşmesinin her zaman için önü kesilmiş ve Türkiye sanayileşmede istenilen yere gelmemiş, gerçekten de birtakım başka patentlerle araba yapımları olmuş ama istediğimiz yere gelinebilmiş.

Şimdi, AK PARTİ iktidarlarında tabii ki Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde pek çok teşvikle bugün işte sanayi altyapımızı 40-48 bin hektardan 143 bin hektara çıkarmamız, OSB parsel sayımızı 11 binden 59 bine çıkarmamız, OSB çalışanımızı 415 binden 2 milyon 700 bine çıkarmamız tesadüfi değildir.

Şimdi, biz burada Cumhuriyet Halk Partisiyle farklı düşünüyoruz, Cumhuriyet Halk Partisinin tabii ki yatırımların devlet tarafından

yapılması yönünde düşünceleri var, saygı duyarız ama bizse daha çok özel sektörün önünü açarak rekabetçi, dünyayla rekabet edebilen firmaların ortaya çıkmasından tarafız. Tabii, buradaki bizim kurduğumuz mesela teknopark sayılarının 2'den diyelim ki 104'e çıkarılması, AR-GE merkezlerinin sayısının artırılması, tasarım merkezlerinin artırılması gibi girişimler sayesinde ama burada en önemli şey paradan ziyade siyasi istikrarın olması. Şimdi, arkadaşlar diyor ki "Ya, bunlar yapıldı da bunlar Türkiye'nin, siz bunlarla niye övünüyorsunuz?" Tabii ki siyasi iktidarların kendi döneminde yapılanları sahiplenmesi kadar doğal bir şey olamaz ve bugün Sayın Cumhurbaşkanımız bu millî teknoloji hamlesinin arkasında durmasa, diyelim ki bunu önlemek isteyenlere karşı gerekli cevabı vermese ve dolayısıyla da bunu engellemek isteyenlerin önünü kesmeseydi bugün ne bileyim ne KAAN'lar yapılabilir ne HÜRKUŞ'lar yapılabilir ne de diğer diyelim ki HÜRJET'ler, GÖKBAY'lar, Akıncılar, Bayraktarlar; bunların yapılması mümkün değil arkadaşlar. Buradan şuraya geleceğiz yani AK PARTİ iktidarlarında gerçekten de hem devlet sektörü olarak hem de özel sektör olarak savunma sanayimizde çok önemli mesafeler katettik; bunu ileriye, daha ileriye mutlaka götürmemiz lazım. Dolayısıyla da bunda emeği geçen başta Sayın Cumhurbaşkanımıza ve emeği geçen tüm çalışanlarımıza ben canı gönülden teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, tabii ki organize sanayilerin sayısı dönemimizde arttı. Bizim Uşak'ta da daha önce 2 organize sanayi vardı, 2 tane daha organize sanayi kuruldu ama şurada Türkiye'yi bekleyen en büyük tehlikelerden Uşak ilimizde sanayinin büyük bir kısmı geri dönüşüme bağlı ve aşağı yukarı Türkiye geri dönüşümünün yüzde 70'ini Uşak oluşturmaktadır. Dolayısıyla da bu sektörlerde de yani asgari ücret bugün bizim için düşük olabilir, bugün bizim için düşük olabilir ama dünyadaki asgari ücretlere baktığımız zaman diyelim ki işte Mısır gibi başka ülkelerde asgari ücreti 100 dolar olan yerlerle rekabet etmemiz günden güne zorlaşıyor. Dolayısıyla da biz, bu emek yoğun olan sektörlerde zamanla sıkıntıya gireceğiz ve aynı zamanda bu sektörlerle uğraşan şehirlerimizi bugünden yarınlara hazırlamak lazım ve dolayısıyla da buralarda da teknolojik dönüşümü yapmamız gerektiğini ben düşünüyorum. Eğer bunları yapamazsak... Asgari ücreti mutlaka yükseltmemiz lazım, işte bizim ilk iktidara başladığımızda 130 dolarlardaymış, şimdi bugün 530 dolarlarda falan, yarın millî gelirimiz artınca mecburen asgari ücretimiz de yükselecek ve dolayısıyla da o öbür dünya ülkeleriyle bu anlamda rekabet edemeyeceğiz.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Ne zaman artacak?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Şimdi, tabii ki burada bazı arkadaşlar "Sanayi üretimimiz düşmüş." dedi. Doğru, sanayi üretimimiz düşmüştür arkadaşlar ama işte, Sayın Bakanım da sanayi üretimi anlamında, büyüme anlamında diğer ülkelerden örnekler verdi. Bugün işte, bizim sanayi üretimimiz düşmüş ama Covid döneminden beri, 2020'den beri sanayideki büyümemiz 19,7 olurken Almanya eksi 10, İtalya eksi 6, Fransa eksi 3, İspanya eksi 1,4 küçülmüştür. Bugün Almanya'nın en önemli otomobil fabrikaları teknolojiye ayak uyduramadığı için, ekonomilerinde daralma olduğu için birtakım fabrikalarını da kapatmak zorunda kalıyorlar.

Dolayısıyla da bizim buradan şunu yapmamız lazım: Burada tabii ki TOGG'a sahip çıkarken diğer taraftan da yani başka ülkelerin ülkemizde araba üretmesi belki de bizim rekabet gücümüzü arttıracak. Şimdi, bu BYD olsun, Chery olsun, bunlar Türkiye'ye gelmeseydi, diyelim ki Romanya'ya gitseydi bu sefer de diyecektiniz ki "Ya, siz bunları alamadınız, niye yatırımları buraya getirmediniz?"

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Yatırım getirin, firmalar desteklensin.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bunları alınca da bize diyorsunuz ki "Ya, bunları siz peşkeş çektiniz." Ya, arkadaşlar, dünyada yatırım alabilmek için ülkeler bazen üstüne para bile verebiliyor ve dolayısıyla da bu anlamda bizim rekabetten korkmamamız lazım.

AYYÜCE TÜRKER TAŞ (Adana) - Zaten al yani, beyin gücü de al.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Eskiden 90'lı yıllarda rahmetli Özal'dan önce diyelim ki birkaç tane araba firması vardı ve koruyucu bir sistem vardı; biz, onlara muhtaçtık, onlar da kendini geliştiremiyorlardı ama ne zaman rahmetli Özal Türkiye'yi dünyaya açtı ve diğer arabaların da Türkiye'ye girmesinin önünü açtı ama bizim hâlâ eskiden kurulmuş olan o başka patentli arabalar bugün Türkiye'de daha fazla sattığı gibi, aynı zamanda Avrupa'ya da ihraç ediyor; bunlardan korkmamak lazım. Tabii ki yerli firmamız TOGG'un koruması için elimizden gelen gayreti göstermemiz lazım.

AYYÜCE TÜRKER TAŞ (Adana) - Bir araba kaç lira ya?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Bakanım, tabii ki burada söylenecek çok şey var. En önemli şey de bu TEKNOFEST'ler gerçekten de gençlerimizin ufkunu açmıştır ve kendine olan güvenini sağlamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Hemen bitiriyorum Başkanım.

Bugün bir sivil toplum örgütü tarafından düzenlenen ve 1 milyon 600 bin kişinin yarışmacı olarak katıldığı başka bir etkinlik yoktur arkadaşlar ve dolayısıyla da ben inanıyorum ki bu Türk gençliği, ülkemizdeki gençler yarın bizden çok daha iyi olacak ve ülkemizin ufkunun açık olduğunu ben düşünüyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle Bakanlığımızın bütçesinin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Güneş, teşekkür ederim.

Şimdi, sırada Aşkın Türelî Başkanımız, buyurun.

Süreniz on dakika.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Çinliler geldi mi "TOGG" diye bir şey kalmayacak, kayıtlara geçsin diye söylüyorum.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Ülkede genç kalırsa...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Gençlerin yakasından düşün.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Yurt dışından gelenlerle rekabete girerek Türkiye'de ayakta kalan büyük bir kuruluş yok, hepsi battı, hepsi! Bakın, cep telefonu vardı NETAŞ'ın, adını bilen kalmadı.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Vekilim, Sayın Türeli konuşacak.

Buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Kusura bakmayın Başkanım.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Estağfurullah.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, kamu kurum ve kuruluş kuruluşlarımızın değerli bürokratları ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bugün çok önemli bir Bakanlık görüşüyoruz. Aslında, görüştüğümüz bütün bakanlıklar önemli elbette, Türkiye açısından, ele aldıkları konular açısından önemli ve Türkiye'nin kaynaklarını kullanan bakanlıklar ama Sanayi Bakanlığı ve teknolojiyle beraber... Bakın, "tarım ve teknoloji bakanlığı" yok, "millî eğitim ve teknoloji bakanlığı" yok, "ticaret ve teknoloji bakanlığı" yok; "Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı" var yani teknoloji ve sanayinin birbirinin ayrılmaz parçası olması uzun zaman önce tescillenmiş bir şey ve buna göre bir örgütlenme olmuş. Bu, dediğim gibi, bu Bakanlığın önemini artırıyor.

Sayın Bakan, geçen yıl cumhuriyetin 100'üncü yılıydı ve ben burada cumhuriyetin sanayileşme politikalarını anlattım, çok önemlidir cumhuriyetin... O dönem, Cumhuriyet Dönemi yani ta 80'lere kadar geldiğimde şunu görüyoruz: 29 Büyük Buhranı'nı, İkinci Dünya Savaşı yılları, 1970'li yılların küresel krizi; bütün bunlara rağmen cumhuriyet, kalkınma ve kalkınmanın odağında sanayileşme perspektifini hep ön planda tutmuş; devletçilik uygulamaları, 1934 yılında ilk sanayi planının hazırlanması, 20 fabrika kurulmuş "3 beyaz" dediğimiz ürünün Türkiye'de üretilmesi üzerine. 1939'da İkinci Sanayi Planı hazırlanmış uygulamaya girmek üzere ama orada da 3 karanın üretimi önemlidir ama İkinci Dünya Savaşı yıllarıyla da ne yazık ki uygulanmamış. 1960 sonrasında da planlı dönem; makro planlamada da yine, bu işin lokomotif sektörünü, temelini sanayi oluşturmuş çünkü Sanayi Bakanlığı, gerçekten de ekonomi içinde diğer sektörlerle olan karşılıklı ilişkisi, girdi çıktı alışverişi nedeniyle çok önemli bir bakanlık.

Şunu söylemek lazım: 1980 sonrası dönem -tabii dönemleri kendi içinde ekonomi politikaları olarak konuşmak gerekiyor ama Türkiye'de "sanayisizleşme" dediğimiz bir dönemin başlangıcıdır. Ondan öncesinde Türkiye, daha çok yatırımlara dayanan, sanayiye ön planda tutan, özellikle "ithal ikameci" dediğimiz politikalarla dışarıdan ithal ettiğimiz ürünleri içeride üretmeye dayalı bir politik çerçeve varken 80'lerle birlikte dışa açık modelde Türkiye bir anlamda kendisinde bol olan üretim faktörü yani emek üzerinden, emek yoğun endüstriler üzerinden gelişmeye başlamış. Bugün, aslında, Türkiye'nin teknoloji alanındaki geriliğinin nedenlerinin birisi de bu. Tekstil tabii ki gerekli, inşaat sektörü elbette, turizm sektörü önemli ama esas itibarıyla dediğim gibi sanayileşme bir teknolojik dönüşüm, yapısal dönüşümün sağlanması üzerine olmalıydı.

Sanayi sektörüne -özellikle AKP dönemine biraz odaklanayım, çok zamanımız yok- makro çerçevede bakayım. Tabii, diğer sektörler açısından madencilik ve enerji de önemli ama...

(Uğultular)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Sayın Başkan, sükûnet...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Öür dileriz, buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Madencilik ve enerjinin ayrı bir dinamiği var ama imalat bu işin temelinde. Bakın, imalat sanayisinin millî gelir içindeki payı yüzde 19,5; istihdamdaki payı da yüzde 19,8. Yani istihdam ile katma değer in ikisinin millî gelir içindeki payının üst üste olmuş olması aslında son derece sıkıntılı bir iş. Verimliliğin, kişi başına katma değer in de ne kadar düşük olduğunu gösteriyor ve daha da ilginç yani daha çok bizim sanayimizin içinde, yüksek teknoloji ve orta yüksek teknoloji değil düşük ve orta düşük teknoloji sektörlerin egemen olduğunu gösteriyor. Nitekim, istihdama ilişkin rakamı söyleyeyim: Orta düşük ve düşük teknoloji sektörlerin payı yüzde 77,7; yüksek teknoloji sektörlerin payı sadece yüzde 2,8. Hem istihdam açısından hem millî gelir içindeki pay açısından imalat sanayisi son derece düşük bir verimlilik gösteriyor bize. İmalat sanayisi yatırımlarına bakıyorum, zaman içinde arttı mı? Çünkü bir sektörün büyümesi için yatırımlar artacak, sermaye stoku artacak, ekonomi öyle büyüyecek. İmalat sanayisi yatırımlarının toplam yatırımlar içindeki payı 2002 yılında ne ise 2023 yılında da hemen hemen aynı kalmış.

Kamuya bakıyorum: Kamu imalat sanayisinin kamu yatırımları içindeki payı 2002'de yüzde 3,2'ymiş, 2023'te binde 4, Sayın Bakan binde 4; kamu çekilmiş imalat alanından. Tamam çekilsin ama o zaman özel sektörün bu alanı doldurması gerekirdi; doldurmuş mu? Hayır. Özel imalat sanayisinin özel yatırımlar içinde payı 2002'de yüzde 27,7'ymiş, 2023'te 24,4 olmuş. Neden? Çünkü dış ticarete konu olan sektörlerde uzmanlaşması gereken imalat sanayisi sektörleri açısından özel sektör, artan bir biçimde geçmişte kamunun yaptığı fiziki ve sosyal altyapı yatırımları alanına girmiş; kamu-özel iş birliği modeli işte budur. Tabii ki Türkiye'nin kaynakları açısından Türkiye kamusuyla özeliyle bir bütündür ama geçmişte kamunun yaptığı, yapabileceği işleri özel sektöre yaptırmanın bir anlamı yok. Nitekim, yap-işlet-devret, yap- kirala, bir sürü modeller çıktı arka arkaya, bunların ilk çıkışındaki mantık ileri teknolojiyi gerektiren birtakım yatırımların bu kamu-özel iş birliği modeliyle yapılmasıydı ama ne yazık ki öyle olmadı; hastaneleri, köprüleri, otoyolları, hava alanlarını yaptırmaya başladık. Halbuki özel sektör imalat sektöründe yoğunlaşmalıydı; üretimi arttırmalıydı, ihracatı arttırmalıydı, daha yüksek teknoloji alanlara girmeliydi; böyle bir sıkıntı var yani kamunun boşalttığı imalat sanayisi alanını özel sektör ne yazık ki dolduramadı.

Teknoloji açısından, teknoloji yoğunluğu açısından da baktığımızda ciddi bir artış yok. Biliyorsunuz 4'lü bir ayırım var -OECD önce yapıyordu, TÜİK de bunu uyguluyor- yüksek, orta yüksek, orta düşük ve düşük teknoloji 4'lü bir ayırım. Şimdi, bakıyorum Türkiye daha çok orta düşük ve düşük teknoloji sektörlerin egemenliğinde. Üretimde bu 2 sektörün payı yüzde 70, ihracatta biraz daha az düşük yüzde 60 ama büyük ölçüde düşük ve orta düşük teknoloji sektörlerde. Yüksek teknoloji sektörlerin payı artmıyor, toplam içindeki payı söylüyorum.

Bakın, üretim açısından 2002’de yüksek teknolojili sektörlerin payı yüzde 5,1’miş, 2022’de yüzde 3,6’ya düşmüş. 2002’de AKP iktidara geldiğinde imalat sanayisi ihracatında yüksek teknolojili sektörlerin payı yüzde 6,2’ymiş, yüzde 3,8’e düşmüş. Baktığımız zaman hâlâ düşük teknolojinin olduğu bir yapının içindeyiz. Nominal rakamlarının artması bir şey ifade etmiyor, iki perspektif önemli: Bir, oranlar açısı, bu açı çok önemlidir; iki, karşılaştırmalı bakmak lazım.

Sonuç itibarıyla, rekabet içinde olduğumuz, rekabetin gittikçe arttığı bir dünyadayız. Siz arabanızla 100’le gidiyorsanız 100’ün üstünde hızı olan bütün arabalar sizi geçer. Türkiye bırakın gelişmiş ülkelerle rekabeti, bizim gibi gelişmekte olan grubundaki Endonezya, Malezya, Meksika’ya baktığımızda rekabette gittikçe geriye doğru düşüyor. Hani 2023 yılında dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri olacaktık? Hiçbirinin olmadığını, oradaki rakamların hiçbirine ulaşamadığımızı gördük. Geçen sene plan da görüştük, On İkinci Kalkınma Planı. On İkinci Kalkınma Planı’nda dünyanın ilk 10 ekonomisine girme hedefi 2023’ten 2053 yılına ertelendi, otuz yıl ileriye doğru gitti. Bakın, bunlar kayıp. Buralara ciddi yatırımlar yapmak ve süreci bir biçimde hızlandırma ihtiyacımız var.

Biraz önce de söyledim, fiziki ve sosyal altyapı tabii önemli, kamunun da burada kalması lazım ama özellikle teknolojik altyapı alanında bir sıçrama yapacaksa burada kamu da devreye girmeli. Nasıl girmeli? Yeni alanlara girişte kamu öncülük yapabilir, giriş stratejileri oluşturabilir, özel sektörle yeni birtakım ortaklıklar, kamu-özel iş birliği –bu modeliyle değil- ortaklık modelleri kurabilir. Türkiye’nin teknoloji ağırlıklı sektörlerle yönelik ulusal üretici ve kaynakları kollayan bir politika oluşturmasına ihtiyaç var. Bu çerçevede, gelişmiş bir yan sanayisi olan ya da hızla gelişebilen bazı sektörler ile güçlü yerel üreticilerin bulunduğu sektörlerle gerekirse girişin kısıtlanması, tedarik zincirlerinde yerli şirketlere öncelik tanınması, yerli parça oranının yüksek tutulması gibi seçici politikalara ihtiyaç var. Bir kısmı ikamedir bu. Tabii ki biraz önce Sayın Güneş de söyledi “Cumhuriyet Halk Partisi daha çok kamu, devlet yatırımı...” dedi. Hayır, kamu ve özel birbirini tamamlar, ikisinin birlikte olduğu bir yapıya ihtiyaç var.

Dünyada bugüne kadar 2 tane kaynak tahsis mekanizması keşfedilmiş; biri piyasa, biri planlama. Piyasa arz ve talebe göre çalışır, planlama ise belli birtakım teknik analizlerle belli önceliklerin belirlenmesi ve o öncelikler çerçevesinde hareket edilmesi üzerine kurulur. Planlamanın ve piyasanın birlikte çalışmasına ihtiyaç var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun Sayın Türel.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Oysa ne yazık ki bugün, benim de içinde yetiştiğim, her zaman mensubu olmaktan gurur duyduğum Devlet Planlama Teşkilatı yok. Önce bir Bakanlığa dönüştürüldü -o dönemde itiraz ettik, ben 24’üncü dönemde milletvekiliydim- sonrasında da işte bu yeni Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde bir kısım personeli Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına gitti, bazı personel dağıtıldı. Oysa Türkiye’nin uzun dönemli yol haritalarına ihtiyacı var, Türkiye bu çerçeveyi kurmalı.

Hâlâ gelişmişlik farkları devam ediyor. Bakın, iller itibarıyla ve bölgeler itibarıyla gelişmişlik farkları var. Türkiye sanayisi bölgesel olarak, yerleşim ve mekânsal olarak son derece dengesiz bir yapı içinde gelişmiş. Bu bölgesel eşitsizliğin bir biçimde ortadan kaldırılması, buna uygun bir stratejik perspektifin kurulması -sanayi anlamında, hangi sanayi türleri olacaksa- ve insan kaynaklarının, insan gücünün orada tutulması gerekiyor.

Beşerî sermaye boyutu önemli. Türkiye’nin yetiştirdiği gençleri, evlatları Türkiye’de tutamıyoruz, müthiş bir beyin göçü var. Önce yurt dışında eğitim alanlar gidiyordu, eğitim gören insanlar geri gelmiyordu; şimdi iş değişti, Türkiye’de eğitim görmüş, hatta çalışan insanlar da gidiyorlar, doktorlarımız gidiyor, yazılımcılarımız gidiyor. Hâlbuki, o cumhuriyet, o fakir cumhuriyet kurulduğu zaman, insan gücünü büyük ölçüde kaybetmiş, sermayesi olmayan cumhuriyetin en önemli yaptıklarından biri o insan gücüne yatırımdır. Alanında yetenekli gençler tespit edilmiş, onların hepsi yurt dışına gönderilmiş, değişik alanlarda eğitim görüp geri gelmişlerdir. Nazi Almanyasından kaçan bilim adamlarına Türkiye kapıyı açmıştır ve bunlar ciddi anlamda üniversite sisteminde, üniversite reformunda önemlidir. Türkiye, bu altyapıyı kurmak zorunda. Sadece uygulamalı bilimler, mühendislik alanı değil, temel bilimlerde Türkiye’ye son derece zayıf. Fizikte, kimyada, matematikte, biyolojide bu altyapıyı kurmak zorundayız. Türkiye’nin her yerinde teknoloji vadileri kurmalıyız. Birtakım var tabii ki bunların artırılmasına ihtiyaç var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Tamamlayacağım, iki husus kaldı Sayın Başkan.

Beyin göçünün hem önlenmesine hem de aynı zamanda tersine bir beyin göçüne ihtiyaç var. Türkiye bu kaynaklarını kendi içinde düzgün biçimde kullanmalı. Yani ben merak ediyorum, Aziz Sancar yurt dışında Nobel aldı, Covid aşısını bulan Almanya’da gençlerimiz var, biliyorsunuz; onlar Türkiye’de olsaydı bunları yapamazlardı, o imkânları onlara sağlamak zorundayız. Bunun temelinde sanayi politikaları var, sanayileşme politikaları var. Tabii ki tarım da olacak bunun içinde, bütün sektörlerin kendi içinde etkileşimiyle olacak.

Bu anlamda da dediğim gibi, kamunun görevi bir taraftan yeni bir alanlara, yeni gelişen ya da gelişmesi planlanan alanlara giriş stratejileri oluşturmak, gerektiği zaman işin içine aktif girmek, aynı zamanda stratejik bir koordinasyonu gerçekleştirmek ve onunla birlikte de Türkiye’nin bu alanlarda hızlı bir sıçrama yapmasını sağlamak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Bitiriyorum, son cümlelerim Sayın Başkan.

Özel sektörün de hem yatırımlarının artırılması ve “dış ticarete konu olan sektörler” dediğimiz, başında imalat sanayisi olmak üzere, sektörlerle girmesi gerekir.

Teşvik sistemi hâlâ çok verimli değil; seçici, süreli, performans dayalı bir sistem. İller itibarıyla olan bu mevcut yapı olmadı, çünkü illerin ilçeleri arasında, ilçeler düzeyinde çok büyük düzeyde gelişmişlik farkı var.

Yabancı sermaye yatırımları gelsin tabii ama bizim sanayileşme stratejimizin gerekleri doğrultusunda gelmesine ihtiyaç var. Yoksa, mutlaka gelsin, para gelsin anlamı değil bunun.

Bu anlamda Türkiye bunları başarabilir, geçmişte başardı; bunun için de bu alana daha çok önem verilmesi gerekiyor. Ben bu anlamda baktığım zaman... Bakın, bu yıl ve önümüzdeki yıl da aslında sanayide bir büyüme gözüküyor, sanayi üretimi gittikçe geriliyor. Bunlar telafi edilebilecek şeyler değil. Sonrasında ekonomi yeniden büyüdüğü zaman onu telafi etmiyorsunuz, orada bir zaman kaybı var. Bunun için bu politikaların, yanlış politikaların kaldırılması gerekiyor.

Teşekkür ediyorum. Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türelî'ye teşekkür ediyorum.

Sayın Açıkkapı, buyurun lütfen.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Çok teşekkür ediyorum Başkanım.

Kıymetli Başkanım, Sayın Bakanım, Sayın Bakan Yardımcılarım, değerli bürokratlar, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bu arada yurt dışında bulunan gençlerimizin, değerlerimizin önemli çalışmalara imza attığını kıymetli vekilimiz ifade etti. Aşu konusunda ben şunu da hatırlatmak isterim ki, tabii Turkovac aşısını da biz Kayseri'de doktorlarımızla bulduk. Yani biz sadece yurt dışındaki değerlerimizle değil, yurt içindeki çok kıymetli değerlerimizle de bunu başarabiliyoruz.

Aslında "Savunmada veya millî teknolojide en büyük kazanımımız nedir?" dersiniz, çok büyük işler yaptık, hayal edilemeyecek konuları başardık ama bana göre veya birçoğumuza göre başardığımız en büyük iş Anadolu insanının, gençlerimizin, çocuklarımızın kendine güvenini sağlamış olduk. Anadolu'da her bir evladımız artık her türlü başarıyı yakalayabilecek bir güvene kavuştu, özgüvene kavuştu. Bu, aslında en büyük başarımızdır.

Tabii, Türkiye son yıllarda sanayi ve teknoloji alanında önemli dönüşüm sürecinden geçmekte. Bu dönüşüm yalnızca Türkiye'nin üretim gücünü artırmakla kalmayıp aynı zamanda ülkemizi bölgesel bir güç konumundan küresel bir oyuncu hâline getirmeye başlamıştır. Bu yönüyle çok kıymetli ve değerlidir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde gerçekleştirilen millî teknoloji hamlesi, ülkemizin stratejik alanlarda bağımsızlığını sağlamayı, yerli ve millî teknolojiler üretmeyi ve küresel ekonomide rekabet gücünü artırmayı amaçlamaktadır. Ülkemiz, savunma sanayisinden dijital ekonomiye, yenilikçi sanayi politikalarından yüksek teknolojili üretim alanlarına kadar geniş bir yelpazede büyük ilerlemeler kaydetmiştir. Türkiye'nin 21'inci yüzyıldaki hedeflerine ulaşmasında bu adımlar kritik bir rol oynarken gençlerimiz için de bir gelecek vizyonu oluşturmaktadır. AK PARTİ Hükümeti olarak, sanayi ve teknolojiyi Türkiye'nin ekonomik kalkınmasının merkezine koyarak güçlü bir Türkiye inşa etme hedefindeyiz. Teknolojiye, bilimsel çalışmalara ve üretime yapılan her yatırım Türkiye'nin sürdürülebilir büyüme ve güçlü ekonomi hedeflerine ulaşmasında önemli bir araç olarak değerlendirilmelidir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın vizyonuyla, Türkiye'nin küresel değer zincirine entegrasyonunu hızlandırmayı, dışa bağımlılığı azaltmayı ve stratejik alanlarda ülkemizin söz sahibi olmasını sağlamayı amaçlıyoruz.

Bugün, burada bu hedeflere ulaşmak için atılan adımları, elde edilen kazanımları ve 2025 bütçesi kapsamında yürütülecek projeleri sizlerle paylaşmak istiyorum: Millî Teknoloji Hamlesi çerçevesinde sanayi ve teknolojide atılan adımlar ülkemizin bağımsızlığını pekiştirme ve dünya çapında söz sahibi olma hedefini içermektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ olarak, Türkiye'yi savunma sanayisinden otomotive, biyoteknolojiden dijital dönüşüme kadar her alanda bağımsız ve güçlü bir Türkiye hâline getirmek için Bakanlığımız kapsamlı bir strateji belirlemiştir. Bu strateji ülkemizi dışa bağımlılıktan kurtararak yerli üretimi teşvik etmek, yüksek teknolojili ürünlerde küresel rekabet gücümüzü artırmak ve AR-GE yatırımlarımızı desteklemek gibi unsurları içermektedir. Togg, yerli otomobil projemiz bu stratejinin önemli bir sembolü olarak öne çıkmaktadır. Togg, sadece yerli üretim gücümüzü değil aynı zamanda Türkiye'nin otomotiv sektöründe teknoloji ihracatına olan yatkınlığını ve potansiyelini temsil eden bir marka olarak yükselmektedir. Bununla birlikte, savunma sanayisinde İHA ve SIHA projeleri Türkiye'nin sadece askerî alanda değil, teknoloji transferinde de dünya çapında lider bir konuma ulaşmasını sağlamaktadır. Aynı zamanda, Türkiye'nin dijital ekonomiye geçiş sürecini hızlandırmak için başlatılan Dijital Türkiye Programı uluslararası iş birlikleriyle güçlendirilmiş, Avrupa Birliği'nin Dijital Avrupa Programı'na katılım sağlanarak küresel standartlarla uyumlu projelere imza atılmıştır. Türkiye'nin sanayi alanındaki yeşil dönüşüm hedeflerine de katkıda bulunmak amacıyla Avrupa Birliğiyle yürüttüğümüz ortak projeler hem çevre dostu sanayi yatırımlarını teşvik etmekte hem de ülkemizin uluslararası pazardaki rekabet gücünü artırmaktadır. Tüm bu projeler ve teşvikler yalnızca üretim kapasitesini artırmakla kalmayıp aynı zamanda stratejik sektörlerde dijitalleşme ve sürdürülebilirlik ilkelerini de hayata geçirmektedir.

Sayın Başkan, Kıymetli Komisyon üyeleri; 2025 yılı bütçesi kapsamında yüksek teknoloji sanayi yatırımlarına yönelik teşvikler artırılabilecek, stratejik sektörlerdeki yerli üretim kapasitesi daha da güçlendirilecektir. Ülkemizin dijital dönüşüm yolculuğunda sanayimizin yenilikçi, çevreci ve katma değeri yüksek bir yapıya kavuşması en öncelikli hedeflerimizden biridir. Bu doğrultuda organize sanayi bölgelerinden teknoloji geliştirme bölgelerine kadar uzanan bir yelpazede KOBİ'lerimize yönelik teşvikler sürdürülmektedir. Bugün itibarıyla Türkiye genelinde kurulan teknoloji geliştirme merkezleri ve sanayi altyapısı, sanayimizin dijital dönüşümünde lokomotif bir güç hâline gelmiştir. Organize sanayi bölgeleriyle sanayi kuruluşlarımızın teknolojik altyapılarını modernize etmeleri, verimliliklerini artırmaları ve dijitalleşme süreçlerinde desteklenmeleri bu kapsamda teşvik edilmektedir.

2025 yılında yatırım teşvik sistemimizi daha da güçlendirerek öncelikli sektörlerde teknoloji odaklı büyüme ve yüksek katma değerli üretimi destekleme sürdürülecektir. Bu teşvikler, stratejik sektörlerde dışa bağımlılığı azaltmayı, üretim süreçlerinde verimliliği artırmayı ve sanayimizin uluslararası rekabet gücünü sağlamlaştırmayı hedeflemektedir. Ayrıca, AR-GE yatırımları desteklenerek yenilikçi çözümler geliştirilmesine katkıda bulunmayı, üniversite-sanayi iş birliğiyle bilgi transferinin hızlandırılması hedeflenmektedir. Teknolojik altyapımızı güçlendirmek, sanayinin dijitalleşmesi ve verimlilik odaklı büyüme modelini hayata geçirmek, ülkemizin ekonomik kalkınması için kritik bir

öneme sahiptir.

Sayın Bakanım, bu bölümde, Elâzığ ilimizde yürütülmekte olan ve sizin de bilginiz dâhilinde olan sanayi projeleriyle ilgili sizden güncel taleplerimiz var. Bu taleplerimizi sizinle daha önce paylaşmıştık, çok teşekkür ediyoruz, çok ciddi destekleriniz olmuştur. Biliyorsunuz, Elâzığ Çamyatağı sanayi alanında 8070 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı'yla sanayi alanı olarak belirlenmiş olan bir bölge için sanayi sitesi kurulmasına karar verilmişti. Sizden istirhamımız, burada Dünya Bankası kredisi desteğiyle projelendirilmiş olan sanayi sitesinin ihale sürecinin hızlı bir şekilde başlatılması, yapılmasıdır. Bu konuda ciddi bir desteğe ihtiyacımız var.

İkinci olarak, Sayın Bakanım, biliyorsunuz -yine konuyu size ilettiğimiz- Elâzığ Teknova OSB'yle 2'nci organize sanayi bölgemizi koruyoruz. Burada şu ana kadar altyapıyla ilgili çalışmalar devam ediyor; yalnız, elektrik altyapısında yüzde 30-35'lerdeyiz. Bunun tamamlanması için bir ödenek talebimiz var.

Başkanım, bitiriyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Açıkkapı, toparlayın.

Buyurun.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Burada yüzde 30-35 seviyesindeyiz. 80-100 milyon gibi bir ödeneye ihtiyacımız var. Altyapının bir an önce bitirilip yatırımcılarımızın üretime başlamaları gerçekten ilimiz için çok önemli.

Yine, biliyorsunuz, Kovancılar sanayi alanında bir karma OSB kurulumuyla ilgili çalışmalarımız olmuştur, bu konu şu anda Bakanlığımızın sonuçlandıracağı bir durumda. Cumhurbaşkanlığımızın onayıyla, inşallah, resmî kararnamenin yayımlanmasıyla burası da Elâzığ'ımız için önemli bir yatırım merkezi olacak ve bölgede 3 ilçeye sanayi ve yatırımlarda çok önemli istihdam sağlayacağı bir çalışma olacak bu. Ben bu projelere destek vereceğinizi biliyorum.

2025 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Yegin...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Teşekkür ederim.

Ben de herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Türelî'nin bir benzetmesinden hareketle konuşmama başlamak istiyorum, dedi ki: "Eğer 100'le giderseniz bütün herkes gelir sizi geçer." Aslında, doğru; gelmişler, biz geçmiş yüzyılda böyle ağır aksak giderken, üzerimize oynanan bütün oyunların içerisinde debelenip, parçalı hükümetlerle hükümet kurma mücadelesi verip, bölgemizde oluşturulan kaosla ilgili doğru düzgün bir irade üretemeyip; darbelerle sürekli, her on yılda bir önümüz kesilerek içerden ve dışarıdan birçok şeyle bizim yolumuz o kadar kesilmiş ki o kadar düşük hızla, birilerinin taşıdığı heyecanla, birilerinin ortaya koyduğu memleket aşkıyla ortaya koyduğu adımlarla mesafeler almaya gayret etmişiz ki evet, gerçekten hızımız çok düşük kalmış ve bizi gelmiş geçmişler, hem de ne geçmişler hem de ne mesafelerce farklar atarak bizi geçmiş gitmişler. Ama özellikle 2002 Kasım seçimlerinden sonra, Türkiye'de özellikle tek başına iktidar olmanın getirdiği de imkân ve kabiliyetle ve gelen yöneticilerin iradesiyle, ruhuyla, oluşturulmaya çalışılan imkânlarla o 100'le giden aracın, taşıtın; motoru küçük olan, o 100'ün üzerine çıkma imkânı ve kabiliyeti asla olmayan o aracın motorunu değiştirerek, gittiği servisleri değiştirerek, yollarını değiştirerek, belki de rekabetin koşullarını, kurallarını değiştirerek memlekete öyle bir hız kazandırmaya çalışmışız ve kazandırmışız ki, Allah'a sonsuz şükürler olsun, kurumların teknik kabiliyetlerini geliştirerek; insanlarına, gençlerine öz güven vererek, ülkede hep beraber, bir olarak, beraber olarak bu ülkeyi ayağa kaldırma heyecanını doğudan batıya, kuzeyden güneye, yaşlıdan gence, sanayiciden çalışanına, eğitimcisinden öğrencisine herkese vererek bu ülkeyi ayağa kaldırmaya çalışmışız ve Allah'a sonsuz şükürler olsun, çok iyi bir noktaya gelmişiz. Elbette, değişim böyle birden, hızla bir karar almakla olmuyor, bir süreç gerektiriyor. Bu süreci hep beraber yönetmişiz, gelmişiz.

Sabah Sayın Bakan konuşmasında ihracattan sanayi üretimine, dünyada koştuğumuz rekor alanlarından yeni teknolojilere, yenilikçi teknolojilere kadar Türkiye'nin aldığı mesafeyle ilgili çok önemli rakamlar verdi. Ama ne deniyor, burada arkadaşlarca "Battık, ülke batıyor Sayın Bakan, teknoloji üretmiyoruz." deniliyor ve kurdukları cümleden sonra da "Neden teknoloji üretmiyoruz? Çünkü doğru düzgün üniversitelerimiz yok." deniliyor. Bakın, Türkiye, son yirmi bir yirmi iki yılda çok iyi teknoloji üretmiş bir ülkedir. Sayın Bakan konuşmasında bunları söyledi ve biz bunları hep beraber bir bütün olarak, evet, üniversitelerimizle de beraber, sizin o beğenmediğiniz üniversitelerle de beraber, onların da katkısıyla, onların da heyecanıyla, toplumun bütün unsurlarının heyecanıyla başarabildik. Ama şunu çok net söyleyebilirim: Evet, bizim üniversitelerimiz eski üniversiteler değil çünkü bizim üniversitelerimiz artık cübbelerini giyerek Tandoğan Meydanı'nda orduyu göreve davet çağrısı yapan utanmaz bir akademi değil. Artık siyasetle ilgilenmeyen, siyasetin üzerinde bir vesayet kurumu olma hevesi gütmeyen; işiyle, öğrencisiyle, akademisiyle ilgilenen üniversitelere -sonsuz şükürler olsun- eriştik. Eksiklerimiz var, o alanda da çok eksiklerimiz var ama her şey bir günde, bir sürede tekâmül etmiyor, zamanla onların da çok iyi bir yere doğru geldiğini hep beraber göreceğiz.

Şimdi "Ülke batıyor." denildi, bir istatistik verildi. Açılan firma sayısı geçen yıla kıyasla yüzde 13 azalmış, kapanan firma sayısı da geçen yıla kıyasla yüzde 23 artmış; evet, olabilir. Finansmana erişimle ilgili bazı sorunlar, müteşebbis ruhu... Ki biz hep şöyle diyoruz zaten: Faiz yüksek olursa bir ülkede, müteşebbis ruh bundan etkilenir ve yatırımlar artmaz, çoğalmaz; dolayısıyla da bu, istihdamı da arttırmaz, bizim yeni istihdam alanları açmamız lazım. Bunları hep söylemiştik ama size sadece şu veriyi vereyim: Bu batan, biten ülkede, evet, belki de şu doğru istatistiğe rağmen "Battı, bitti, yok oluyor." diye bahsedilen ülkede, 2024 yılının ilk dokuz ayında 8.084 sanayi işletmesi -hani, oransal olarak yüzde 10-12 artmış ama kurulan şirketlerin büyüklüklerine de bakmak lazım- sanayi siciline kaydolmuş ve söz konusu dönemde kaydolan işletmelerin yüzde 24'ü orta yüksek ve yüksek teknoloji grubundaki sektörlerde faaliyet gösterirken orta ve

büyük ölçekte ise 331 sanayi işletmesi ülkemiz ekonomisine 2024'ün ilk dokuz ayında katılmıştır. Dolayısıyla, verileri okurken sadece orada yazan şekliyle değil, o verilen alt kırılımlarıyla beraber de onları okumak, anlamak ve analiz etmek gerekiyor. "Üretim yok, teknoloji yok, batıyoruz." deniliyor ama işte orta ve yüksek teknolojik ürünlerin ihracatında 10 milyar dolardan bugün 97 milyar dolara gelmiş bir ülkenin battığından, bittiğinden bahsediliyor. "Teknoloji üretmiyoruz." deniliyor ama kimya ürünlerinden tutun da otomotive kadar, çeliğe kadar, savunma sanayisi ve havacılıktan tutun da bütün alanlarda, her alanda ihracat rakamlarımızın oranlarının arttığı bir dönem yaşıyoruz.

Hadi, geçelim "Bu artışlar önem değil." diyorsunuz, ülkelerle kıyas edelim. Sayın Bakanın konuşma metninde de vardı; Sanayi Üretim Endeksi'ne baktığımız zaman İspanya'da yüzde 1,5 düşmüş, Fransa'da yüzde 3 düşmüş, İtalya'da yüzde 6 düşmüş, Almanya'da da yüzde 10 düşmüşken Türkiye'de yüzde 20 oranında artmış. Ya, bu nasıl bir "batma"; bunları nasıl "batma" "yok olma" "kapanma" "Eyvah!" diye yorumlayabiliyorsunuz? İşte, bizim, sizin yaklaşımlarınıza temel itirazımız bu arkadaşlar. Türkiye'de olup biten bütün güzellikleri ıskalayıp iki üç tane veriyi yanlış yorumlayarak veya doğru, yerinde verileri eksik yorumlayarak, eksik olduğumuz alanlardaki verileri yorumlayarak ülkenin battığından bittiğinden bahsediyorsunuz. Şimdi, hem "Tekstil firmaları artık Mısır'a yatırım yapıyorlar Sayın Bakan, haberiniz var mı?" diyorlar hem de "Ucuzlatılmış emekle rekabet ederek ihracatı artırmaya çalışıyorsunuz." gibi bir çelişkili cümle kuruyorlar; bunları anlamak gerçekten mümkün değil.

Sayın Bakan teşviklerden bahsediyor; bir sürü yüksek teknoloji ürünü Türkiye'de üretilmesi için, ithal ikame ürünün Türkiye'de üretilmesi için, cari açığın kapatılması için yapılan teşviklerden bahsediyor; hemen cümleler aynı: "Yandaşa kıyak" "Yandaşları besleyen teşvik sistemi." deniliyor. "Yandaşa kıyak." deniliyor; bir bakıyorsunuz, CHP'li vekilin şirketinin çok yüksek bir teşvik belgesi aldığı bilgisi paylaşılıyor. "Yandaşa köprü ihalesi veriliyor." deniliyor, "Çanakale Köprüsü'nü yandaşlara verdiniz." deniliyor. Ya, kim bu yandaş diyoruz, bir bakıyoruz, konsorsiyumun büyük ortaklarından birinin CHP'li bir vekil olduğu ortaya çıkıyor.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Tüm vekilleri zan altında bırakıyorsunuz!

CAVİT ARI (Antalya) - Kimmiş bu ya?

ORHAN YEGİN (Ankara) - "Yurt dışında yandaş şirketlerin işini geliştirmek için gidip yandaş diplomasisi yapıyorsunuz." deniliyor; bir bakıyorsunuz, Sayın Cumhurbaşkanı Başbakan olduğu dönemde de -yanına aldığı iş adamları- yurt dışında gidip o masalarda anlaşmalar yapılırken o anlaşmalarda CHP'li vekillerin, eski vekillerin, bugün olmayan vekillerin de, o dönem olan vekillerin de şirketleri oluyor. AK PARTİ, insanları sizin gibi "yeşil sermaye-kırmızı sermaye" diye ayırmıyor. AK PARTİ, eğitime gelenleri sizin gibi "takunyacı, başı örtülü-başı açık" diye ayırmıyor.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Kim ayırıyor?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sana demiyorum, bu cümleleri kuran arkadaşlara söylüyorum.

AK PARTİ "Alevi-Sünni" diye, AK PARTİ "Terekeme-Kürt" diye kimseyi ayırmıyor; AK PARTİ "Kardeşim, bu ülkenin gelişmesini istiyor musun? Eğer bu ülkeye bir düşmanlığın yoksa, bu ülkeye düşman yapılarla bir ortaklığın, bir dayanışmanın yoksa gel ya, hep beraber bu ülkeyi büyütelim. Bu büyümeden bu memleketin bütün fertleri, bütün kentleri istifade etsin." diyor. Yirmi küsur yıldır bu yaklaşımla AK PARTİ Türkiye'de siyaset yapıyor.

Şimdi, Togg... Togg'u sadece bir otomobil olarak algılamayın, Togg'un arkasında bir gelişim felsefesi var. Şimdi, dünyada yaşanan gelişmeyi, dönüşümü kavrama meselesi var bir defa. Fosil yakıtlı bir araba üretmiyoruz biz Togg'la, dönüşümü görüyoruz diyoruz ki: Fosil yakıtlı araçların dönemi bitiyor. Biz bu dönüşümü hemen en başta yakalayamıyoruz, vizyoner bir yaklaşım var orada; önceden ıskalanmış veya itilmiş fırsat veya kabiliyetlerin vücut bulduğu bir temsilci Togg aynı zamanda ve yakalanan dönüşümde öncü olma çabasıdır ve bunun da başarısı yavaş yavaş ortaya konulmuştur.

Dünyada yaşanacak dönüşümün önceden ve en üst seviyeden yakalanması meselesine örnek de işte, bizim İHA'larımızdır, SİHA'larımızdır, savunma sanayisinde attığımız adımlardır. Bunları, sadece teknolojik gelişme olarak görmeyin; bu zihinsel de bir gelişmedir, bu dünyayı doğru okumaktır; dünyanın nereye doğru gittiğini, savaş teknolojilerinin nereye doğru gittiğini, otomobil teknolojilerinin nereye doğru gittiğini görüp bir vizyoner yaklaşımla, bir ön alıp o yeni dönüşümde öncü olabilmenin felsefesi ve o felsefenin üretim altyapısıdır, teknolojik altyapısıdır, insan kaynağının altyapısını oluşturma çabasıdır.

Şimdi, TEKNOFEST... "Gençler ülkeden gidiyor." Ya, bir düşün şu gençlerin yakasından ya! Bu ülkede yurt dışına gitmeyi her genç ister.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Yegin, mikrofonunuzu açıyorum, toparlayın.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Daha önce de konuştuk, siz de çocuklarınızı okulları bittiği zaman yurt dışına gönderiyorsunuz; deneyim kazansın, dil öğrensın, gelsin, ülkesinde biraz daha öz güvenli bir çocuk olsun diye. İmkânı olan herkes gönderiyor, imkânı olmayan da Erasmus'larla, Da Vinci'lerle gidiyor; imkânı olmayana TÜBİTAK alıyor, proje yapıyor, gönderiyor; imkânı olmayana Millî Eğitim gönderiyor vesaire. "Bu ülkenin gençlerinin heyecanını bitirdiniz, yok ettiniz; hepsi yurt dışına gidiyor." diyorsunuz ya hani, bakın, 2018'de düzenlenmiş ilk TEKNOFEST, 14 farklı kategoride 20 bin genç başvurmuş, 2019'da 19 farklı kategoride 50 bin genç, 2020'de Gaziantep'te 21 farklı kategoride 100 bin yarışmacı, 2021'de 35 farklı kategoride 200 bin yarışmacı, 2022'de Samsun'da 40 farklı kategoride 600 bin yarışmacı, 2023'te 3 ilde -İstanbul, Ankara ve İzmir'de- 41 farklı kategoride 2 milyon 550 bini İstanbul'da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Yegin, toparlayın lütfen.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Son cümlem...

2024'de Adana'da 50 kategoride ve 127 alt kategoride 1 milyon 650 bin yarışmacı katılmış. Bunların hepsi genç ya, siz neyden

bahsediyorsunuz? AK PARTİ, Cumhur İttifakı bizim gençlerimize hayallerini, heyecanlarını her alanda, sadece savunma sanayisinde değil ilaçta, tıbbi cihazda, ev aletlerinde, her alanda geliştirebilecekleri imkânları da örnekleri de kaynağı da finansmanı da sağlıyor ve gençler bunun farkında. Bu ülkenin gençleri bu ülkeyi daha nerelere götürecektir, bir gün onları daha da iyi yerlerde gördüğünüzde, umarım, bugün bu kurduğunuz cümlelerden daha büyük bir mahcubiyet yaşayacaksınız diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta...

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkan, Orhan Bey milletvekillerini zan altında bıraktı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) - Konu şu: Öncelikle, Bakan Bey'e işaret ederek "Milletvekili kredi aldı." şeklinde, "Destek aldı." şeklinde bir açıklaması oldu. Eğer ki Bakanlıktan böyle bir bilgi verildiyse öncelikle ticari sır saklama ihlal edilmiştir, Bakan Bey ya da ekibi bunu ihlal etmiştir.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Yahu, o geçen senenin konusu, basına her yere konu oldu bu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) - İkincisi de bu bilgiyi kendisine, Orhan Bey'e veren kişi sorumludur, eğer verildiyse de bu kişiyi açıklasınlar.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Niyet okuyorsunuz, niyet! Ne alakası var?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, değerli arkadaşlar, bu tartışmanın içerisine girmeyeceğim.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Bakanı töhmet altında bırakıyorsunuz.

CAVİT ARI (Antalya) - Siz zan altında bırakıyorsunuz, siz!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bu açıklamaların...

CAVİT ARI (Antalya) - Cumhuriyet Halk Partili hiçbir milletvekilinin böyle bir desteğe ihtiyacı da yoktur, destek de almamıştır ama sizlerden kimin o destekleri aldığını biz gayet iyi biliyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) - Bütün yandaşlarınıza devletin tüm imkânlarını aktardınız, hâlâ daha utanmıyorsunuz!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, Sayın Usta bekliyor.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - O sana ait, o vasıf sana ait; o utanmazlık size ait bir şey!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir dakika değerli arkadaşlar, değerli arkadaşlar, bir saniye...

CAVİT ARI (Antalya) - O milletvekili kimmiş, açıklayın, o milletvekilini açıklayacaksınız. Hiç kimseyi zan altında bırakamaz burada, haddinizi bilin!

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - O vasıf sizin vasfınızdır!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun, serbest; serbest, buyurun hadi!

CAVİT ARI (Antalya) - Ne konuşuyorsun arkadaş, ne diyorsun? Anlamadım.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - "Utanman yok." ne demek?

CAVİT ARI (Antalya) - Ne diyorsun? Anlamadım ben.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Haydi değerli arkadaşlar, meydan boş!

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Utanması gereken sizsiniz!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Böyle usul olur mu ya!

CAVİT ARI (Antalya) - Yahu, açıklasın bak. Orhan Bey Bakanı işaret ederek "Milletvekili destek aldı." diye işaret etti Bakan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) - Sanki o bilgiyi Bakan ya da ekibi vermiş gibi el işaretleriyle Bakan Bey'i gösterdi.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Niyet okuyorsunuz, niyet!

CAVİT ARI (Antalya) - Demek ki ya Bakan Bey verdi o bilgiyi ya diğer bürokratlar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı... Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) - Eğer böyle bir şey varsa öncelikle ticari bilgiyi saklama zorunluluğunu ihlal etmişler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, bir saniye...

Değerli arkadaşlar...

CAVİT ARI (Antalya) - İkincisi de bu milletvekili kimmiş, açıklasın biz de bilelim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir müsaade eder misiniz.

CAVİT ARI (Antalya) - Ama hangi yandaşlara devletin tüm kaynaklarını aktardığınızı herkes biliyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, değerli arkadaşlar...

Sayın Arı, bir müsaade eder misiniz.

CAVİT ARI (Antalya) - Ben müsaade ediyorum Başkanım, buyurun.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Ankara Milletvekili Orhan Yegin'in Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasından sonra yaşanan tartışmaya ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, birbirimizi dinleyerek anlaşabiliriz, problem yok.

Şimdi, değerli arkadaşlar, burada her iki taraf da...

CAVİT ARI (Antalya) - Hayır, açıklasın...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, bir müsaade edin.

Şimdi burada herkes kendi görüşlerini dile getiriyor.

CAVİT ARI (Antalya) - Başkanım, bu görüş değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye...

CAVİT ARI (Antalya) - Bu milletvekillerini, CHP'li milletvekilleri kimmiş açıklayacak yoksa iftiracı olarak ilan ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir müsaade eder misiniz.

Değerli arkadaşlar, burada birbirinizin sözleriyle alakalı hukuki yollar açık, birbirinizi mahkemeye verebilirsiniz, bir şey demiyorum ancak ben, müsaade ederseniz -Sayın Bakanın kendisine de söz verilecek, o da kendisinin görüşlerini orada ortaya koyar, bu konuyla alakalı açıklama getirir- Sayın Usta'ya söz vereceğim.

Burada politikaları eleştiriyoruz, birbirimizi incitmeye, kırmaya da gerek yok değerli arkadaşlar, gereksiz, hiçbir faydası yok; onu söyleyeyim size. Kullandığımız ifadeleri daha dikkatli kullanmaya gerek var.

Şimdi, her iki taraf da siz de konuşmalarınız içerisinde -müdahale etmiyorum- çeşitli iddiaları dile getiriyorsunuz. Milletvekilisiniz, yasama dokunulmazlığımız var, denetim yetkinizi kullanıyorsunuz, getirebilirsiniz ama nihayetinde, bu taraftaki arkadaşlar da milletvekili, bunların da denetim yetkisi var, her ne kadar iktidar partisinin üyesi olsalar da denetim yetkileri var, yasama yetkilerini kullanıyorlar.

CAVİT ARI (Antalya) - Varsa açıklasın, ismini soruyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, değerli arkadaşlar, bunları ortaya attınız.

CAVİT ARI (Antalya) - Açıklasın ismini.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, bir müsaade edin.

CAVİT ARI (Antalya) - Şu an güncel milletvekili olan bir isimmiş gibi konuştu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, bir müsaade ederseniz...

CAVİT ARI (Antalya) - O isim kimse açıklayacak, açıklayamıyorsa da iftiracı olarak ilan ediyoruz kendisini, bu kadar basit!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamam, konuyu artık toparlasak iyi olur.

CAVİT ARI (Antalya) - Toparlayacak bir şey yok, cevap verecek; öyle kolay değil o iş.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Yok ya, ne cevap verecek?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi, Sayın Arı, bakın, böyle bir usulümüz yok. Şimdi siz de bir sürü iddia dile getiriyorsunuz, e, döneyim buradan cevap vereyim... Ben size Genel Kuruldaki gibi bu karşılıklı sataşmalara müsaade etmeyeceğimi söyledim. Sizin arkadaşlarınıza söz gerekiyorsa siz cevap verirsiniz, bu taraf da kendi... İki taraf da söz hakkını kullandı. Nihayetinde hakem olan kim? Millet.

CAVİT ARI (Antalya) - Kişisel bir iftirada bulundu Sayın Başkanım, kişisel.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - İftira...

Arkadaşlar, bununla alakalı mahkeme... Siz hukukçusunuz, gereğini yapın.

Sayın Usta, buyurun.

(AK PARTİ ve CHP milletvekilleri arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye... Sayın Usta...

(AK PARTİ ve CHP milletvekilleri arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlar, bir saniye. Değerli arkadaşlar, müsaade edin.

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

CAVİT ARI (Antalya) - Ne oldu Başkanım, ortada mı kaldı yani olay?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, söz verdim Sayın Usta'ya.

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; değerli basın mensupları...

CAVİT ARI (Antalya) - Cevap versin Orhan Bey, iftirasını atıp bitecek mi yani olay?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, bakın söz verdim. Kusura bakmayın, ya, böyle bir usulüm yok.

CAVİT ARI (Antalya) - Cevap versin, konuşsun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Söz vermiyorum, size de vermiyorum ama siz vermememe rağmen konuşuyorsunuz. Olmaz ki böyle bir şey ya!

CAVİT ARI (Antalya) - Bizim kişilik hakkımıza bir saldırıda bulundu.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Söz hakkı verirseniz ben açıklamamı yapabilirim Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, kişilik haklarınıza saldırı varsa hukuki yollar açık. Bunları istemiyorum değerli arkadaşlar, bu karşılıklı polemiği istemiyorum ve bunu bir kere yapınca -geçen dönem oldu, geçen görüşmelerde oldu, bir önceki bakanlık bütçesinde olduğu- bu, bir usul hâline geliyor. Bunu yapmayacağımı baştan söyledim size. Kişilik haklarınıza saldırı varsa hukuki yolları açık.

CAVİT ARI (Antalya) - Ya, Sayın Başkan, yapılan konuşmalar üzerine...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Olmaz böyle bir şey ama arkadaşlar ya. Benim odamda bir çay içer misiniz ikiniz.

CAVİT ARI (Antalya) - "Milletvekilleri" diye ifade de bulundu. Şu anki 28'inci Dönemde varsa kredi çeken, destek alan, açıklasın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, Sayın Usta bekliyor.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A.- Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ve 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ile Sayıştay tezkereleleri (Devam)

a) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (Devam)

b) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (Devam)

c) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (Devam)

ç) Türk Standardları Enstitüsü (Devam)

d) Türk Patent ve Marka Kurumu (Devam)

e) Türkiye Bilimler Akademisi (Devam)

f) Türkiye Uzay Ajansı (Devam)

g) GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (Devam)

ğ) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (Devam)

h) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (Devam)

ı) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı (Devam)

i) Kalkınma Ajansları (Ankara, Bursa, Eskişehir, Bilecik, İstanbul) (Devam)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, baştan söz veriyorum.

Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Heyeti saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Sayın Bakan, tabii, sizin Bakanlığınızla ilgili olarak ekonomideki temel problemlerden bir tanesi, bana göre en önemli verimlilik problemi, daha doğrusu verimsizlik veya verimliliğinizin düşük olması problemi; bu da sizin Bakanlığınızın daha çok ilgi alanına, görev alanına giriyor. Bununla ilgili olarak bize dağıttığımız dokümanlar içerisinde Bakanlığınızın -birazdan azıcık detaylarını da iletteğim- bu, toplam faktör verimliliğiyle ilgili bir çalışması var; gayet de güzel bir çalışma, hoşuma gitti. Fakat tabii, kaynakları kıt bir ekonomiyiz, tasarruflarımız kendi ekonomimizin büyümesini finanse etmeye yetmiyor; dolayısıyla dış tasarruf, dış kaynak ihtiyacı olan bir ekonomiyiz; özellikle AK PARTİ hükümetleri döneminde de bu dış kaynak ihtiyacı aslında azalmadı, arttı; bunun rakamları çok net bir şekilde var.

Şimdi, bunun için yapılması gereken en önemli meselelerden bir tanesi yani kaynakların, ülke çapındaki kaynakların -sadece kamu kaynağı anlamında demiyorum- etkin kullanımının sağlanması lazım. Şimdi, bizim kaynaklarımız, özellikle yine sizin iktidarınız döneminde büyük ölçüde verimli olmayan, üretken olmayan alanlara gitti; inşaat yani konuttur, AVM'dir veya bazı altyapı... Altyapı yatırımlarına karşı olduğumuzdan değil, yanlış anlaşılmasın ama bugün ihtiyacımız olmayacak, yirmi yıl sonra ihtiyacımız olacak altyapı inşaatlarının da şimdiden yapılmış olması ve bunların tabii, borçla finanse ediliyor olması aslında kaynakların etkin kullanımı anlamında ciddi sıkıntı çıkardı ama benim esas üzerinde duracağım konu imar rantları meselesi. Sizin iktidarınız döneminde, Sayın Davutoğlu'nun Başbakanlığı döneminde buna ilişkin bir kısım çalışmalar biz yaptık, biz de o zaman devlette çalışıyorduk fakat bunlar bir türlü hayata geçirilemedi, bu imar rantlarının vergilendirilmesi. Dolayısıyla, bu alanı yani üretken olmayan alanları ekonomide cazip olmaktan çıkarmak lazım. Bu ihtiyaç bugün her zamankinden daha şiddetli bir şekilde ortada duruyor.

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şu uğultuyu bir bitirelim değerli arkadaşlar.

Sayın hatip, devam edin.

ERHAN USTA (Samsun) - İmalat sanayisinin -Hükümet de diyor, kalkınma planları da diyor, siz diyorsunuz- ekonominin içerisindeki payını artıracamız diyoruz ama bunu bir türlü istediğimiz seviye getiremiyoruz.

Şimdi, bakın, gelişen iyi örnek ülkelere baktığımızda imalat sanayisinin millî gelir içerisindeki payı uzun süre -öyle bir yıl falan değil- yüzde 30'un üzerinde seyretmiş. Dolayısıyla bütün üretim altyapısını tamamlamışlar, etmişler, markalar çıkarmışlar, teknoloji yatırımı yapmışlar. Burada ciddi bir sıkıntımız olduğunu öncelikle ifade etmek istiyorum. Dolayısıyla, öneri olarak söylüyorum, bu rant meselesinin, imar rantları meselesinin mutlaka Hükümetinizin gündemi olması lazım; bunu da en fazla sizin dillendirmeniz gerekir diye düşünüyorum konuyla ilgili Bakan olarak.

Şimdi, toplam faktör verimliliği teknik bir konu. Nedir? İşte, büyümenin üç tane kaynağı var. Bir tanesi sermaye stokunu artırıyorsunuz, yatırım yapıyorsunuz; ikincisi, istihdam. Bununla açıklayamadınız her şeyi de hukuk sisteminden kamu yönetimine, eğitiminden sağlığına "toplam faktör verimliliği" diye artık bir şey vardır -bu, literatürde olan bir şey- oraya yüklüyor ve "Oradan arttı." filan diyoruz.

Şimdi, bakıyorsunuz, 1998-2002 yılları arasında toplam faktör verimliliği artışı katılım öncesi ekonomik programda yüzde 0,8; düşük bir oran. Sizin çalışmalarınız da onu hemen hemen benzer; 1998-2003 arası için yüzde 0,9 olarak bulunmuş. Dokümanlar arasında, katılım öncesi ekonomik programla veya kalkınma planı ile sizin dokümanlarınız arasında ara yıllarda aşırı farklılıklar var; onu çok anlayabilmiş değilim. Tabii, rakamların da böyle bire bir tutması gerekmiyor çünkü metodolojiler farklılaşabiliyor; üzerinde durmak istediğim konu esas itibarıyla o değil. Şimdi, burada, mesela, 1998-2003 yılları arasında toplam faktör verimliliğinden büyümeye gelen katkı yüzde 0,9; düşük olmakla birlikte aslında Türkiye'nin realitesini düşündüğümüzde yüksek. Özellikle son dönemlerin bazı yıllarında çok yüksek toplam faktör verimliliğinden büyümeye katkı geliyor. O zaman diyorsunuz ki, mesela, 2023 yılı; toplam faktör verimliliğinin büyümeye katkısı yüzde 1,8 yani 2023 yılı -şöyle bir bakın Allah aşkına- her şeyin sıkıntıda olduğu, bütün uluslararası göstergelerde Türkiye'nin tepetaklak gittiğini... Yani bunların örneklerini daha önce verdiğim için çok uzatmak istemiyorum ama siz bu konuya girdiniz, ben de hem biraz daha makro yaklaşım olsun diye şey yapıyorum. Mesela, Küresel Barış Endeksi'nde, Küresel Huzur Endeksi'nde, Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde, Yolsuzluk Algı Endeksi'nde, Özgürlük Endeksi'nde, Refah Endeksi'nde, Rekabet endekslerinde, Basın Özgürlüğü Endeksi'nde, bütün uluslararası endekslerde endeksin ilk başladığı yıl ve son yıl diye baktığımızda Türkiye sıralamada 30-40 sıra düşmüş. Şimdi, 2023'te bu düşüş hızlanmış, "Nasıl olur?" diyorsunuz o zaman yani Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde, Yolsuzluk Algı Endeksi'nde, Rekabet Endeksi'nde gerileyen bir ülkenin toplam faktör verimliliğinin büyümeye katkısı nasıl 1,8 olur? Bu, çok anlaşılabilir bir şey değil. O zaman büyümeyi tartışmak lazım. Büyümenin bu enflasyondan kaynaklanan, büyümenin yanlış ölçülmesinden kaynaklanan... Burası da "residual" olarak bulunduğu için geliyor burada toplam faktör verimliliğinde yığılan bir şey var. Ama uzun dönemde baktığımızda bunun yine düşük olduğunu, artırılması gerektiğini mutlak surette ifade etmemiz gerekiyor. Niye? Çünkü tasarruflarımız yetmiyor, kaynak ihtiyacı olan bir ekonomiyiz yani kaynağımız bol olsa... Mesela, diyelim ki Çin iyi büyüyor, iyi kaynağı var, rezervi güçlü, toplam faktör verimliliğinden ziyade sermaye stoku artışıyla büyümesini çok yüksek tutabilir, nitekim tutuyor da ama bizim orada sıkıntımız var, zaten ciddi cari açığımız var. Hükümetiniz döneminde 610 milyar dolar bu ülke cari açık verdi toplamda yani nominal dolarlarla topluyorum, reel dolarla söyleyecek olursak çok daha yüksek bir rakam yapar. Dolayısıyla buradan, millî gelire oran olarak da yıllık bazda yüzde 3,76 gibi bir şey geliyor yani yüzde 5,4'lük büyüme için yüzde 3,8'lik bir cari açık verdiniz. Bu, mesela daha önceki dönemde, sizden önceki yirmi bir yılda ortalama büyüme yüzde 4 ama mesela orada millî gelire oran olarak yüzde 0,6'lık bir cari açıkla bu büyüme finanse edildi.

Dolayısıyla şunu söylemeye çalışıyorum: Dışarıdan kaynak kullanıyoruz -çünkü Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü de sizde olduğunuz için o yüzden bu meseleyle giriyorum biraz da- ancak kullandığımız kaynakları fakat üretken alanlara yatıramıyoruz. Bu, Türkiye'nin önündeki çok büyük bir sıkıntı. Umudunuz da pek yok çünkü kalkınma planına bakıyorum toplam faktör verimliliği artışına "1,1" demiş plan dönemi için, ondan sonra çıkan katılım öncesi ekonomik programda toplam faktör verimliliğinin artışını 2024-2026 dönemi için yüzde 0,8'e çekmişler. Yani aslında, bu modellemeyi yaparken, bu işi yapan arkadaşlar da Türkiye'de toplam faktör verimliliğinden çok daha fazla bir büyüme olması şeklinde bir anlayış içerisinde olmuşlar. Şimdi, tabii, bu olmayınca ne oluyor, ihracatçı ne diyor? Şimdi TİM'in açıklamasını gördüm, hâlâ kurun yatay seyrinden şikâyet ediyor "Kur böyle giderse ihracatta sıkıntıya gireriz." diyor. Dolayısıyla verimlilik meselesi önemli.

Şimdi, diğer bir mesele bu AR-GE meselesi. Tamam, bizim AR-GE mevzuatımız ilk faz için iyi yani bir patent bulma, etme falan ama ikinci fazı nedir bunun? İşin ticarileştirilmesi, paraya dönüştürülmesi, refaha dönüştürülmesi meselesinde hâlâ çok zayıfız. Bunlara da baktığımızda bunun çok zayıf olduğunu görüyoruz. Zaten sizin verdiğiniz örnekte de, mesela sizin sunumunuzda da var, AK PARTİ'den konuşan arkadaşlar da var "Şu kadar AR-GE personeli istihdamına teşvik verdik, şunu yaptık, bunu yaptık." Ya, hep girdi üzerinden konuşuyoruz halbuki artık modern yönetimlerde çıktı üzerinden konuşuluyor. Sonuç ne? Yaptık bu kadar, bu kadar teşviki verdik, bu kadar desteği verdik, trilyonları aktardık ama çıktımız ne? İşte büyümelerimiz ortada yani nihayetinde gelişmekte olan ülkelerle filan baktığımızda geçmişte biz gelişmekte olan ülkelerden daha fazla büyüyorduk, şimdi gelişmekte olan ülkelerle aynı seviyeye düşmüşüz yani emsal ülkelerle rekabet gücümüzde bir azalma var, bir daralma var. Dolayısıyla, para harcıyoruz, evet, hakikaten çok para harcıyoruz yani adres kötü değil baktığımızda "AR-GE" "teşvik" "teknoloji" filan diyoruz ancak bunların çıktısının olmadığını görüyoruz. Mesela, 2002 yılında yüksek teknoloji ürünlerin imalat sanayi ihracatı içindeki payı yüzde 6,2; 2002 yılında yüzde 6,2; 2006'da yüzde 5,6; şu anda yüzde 3, yüzde 3,5; yüzde 3,9 civarında gidiyor, yüzde 4'un altında yani yüksek teknoloji ürünlerin ihracat içerisindeki payı düşüyor. Evet yani ihracat arttığı için miktar olarak elbette fazla ama payı? Daha teknolojik ürün mü üretiyoruz diye baktığımızda yüksek teknoloji açısından onun bir altı olan orta yüksekte, evet geçmişe göre bir yükselme var ama yüksek teknoloji ürünlerin payının artmadığını görüyoruz. Dolayısıyla biraz daha bu çıktı meselesinin üzerinde durmamız lazım.

Şimdi, Mehmet Şimşek de söylüyor, diğer siyasi partiler de söylüyor, bizim parti de söylüyor, diyoruz ki "Ya bu vergi istisna ve muafiyetleri var, bunlar çok yüksek, bunların azaltılması lazım." Mesela Maliye Bakanlığının 2025 yılı için tahmini 3 trilyon lira vergi harcaması yani bunu geriye doğru yapamıyor işin kötüsü. Mesela siz yapabiliyor musunuz diye size sormak istiyorum? Ya bu verdiğimiz

teşviklerin maliyeti bize nedir? Buna ilişkin bir çalışmanız yok. Yani sizin şimdi bütçeniz 125 milyar TL filan civarında gözüktüyor -değil mi öyleydi herhâlde yanlış hatırlamıyorsam Bakanlık bütçesi- ama ben eminim, bu 3 trilyon liranın en az 1 trilyon lirası, belki daha fazlası sizin vergi harcamanız sizin düzenlediğiniz vergilerden dolayı, sizin sorumluluk alanınızdaki işlerden dolayı. Bakın, yanlıştır filan diye demiyorum ama bir şey yapıyoruz değil mi, bunun karşısında elde ettiğimiz sonuç hakikaten beklediğimiz bir sonuç mu? Şimdi, 3 trilyon lira -değerli arkadaşlar- vergiden ben vazgeçiyorum devlet olarak, bu bana ne kadar istihdam sağlıyor, ne oluyor? Yani veya bu tahmin olarak yapılıyor ama bunun geriye doğru uygulaması nedir, ne kadar biz verdiğimiz teşviklerin -yatırımı demiyorum- size gelen, siz ne yapıyorsunuz? Teşvik belgesindeki yatırım tutarlarını toplayıp şu kadar yatırım teşvik edildi veya işte yatırım tahsisli, yatırım taahhütlü avans kredisi şurada burada filan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, toparlayın sözlerinizi.

Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Spesifik bazı şeylerde yaptığımızı biliyorum yani bazı projelerde, çok yeni programlarda bir çıktıyı ölçmeye yönelik ama o çok cüzi kalıyor. Ama esas büyük montanlı işlerde, bu teşvik uygulamalarının yaptığı işlerde bunu bir ölçmemiz lazım. Ben bunun önemli olduğunu düşünüyorum Türkiye açısından; sizi de yönlendirecek, kamuoyunu yönlendirecek, politika yapımcıları yönlendirme açısından önemli olduğunu düşünüyorum fakat maalesef böyle bir çalışma ne sizde ne de Maliye Bakanlığında var, yani yok.

Şimdi, proje bazlı teşvikler veriyorsunuz, büyük projeler veya işte avans... Ya, şimdi bundan ben emin olun kuşkulamıyorum yani yirmi yedi yıl devlette çalışmış birisi olarak. Kurumların bu kadar yıpratıldığı ve yapılan işlerin şeffaf olmadığı, açık olmadığı bir yerde hakikaten insan düşünüyor; ya acaba yani bunun seçmeleri nasıl yapılıyor, objektif kriterlere bağlanmış mı, bağlanmamış mı yani subjektif değerlendirme mi yapılıyor? İşte yandaşların desteklendiği veya bilmem kimlerin desteklendiği...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Başkanım, birkaç dakika müsaade ederseniz.

Kamuoyunda bunlar çok konuşulan şeyler. Burada şeffaf olmak lazım, objektif kriterlerinizi açıklamanız lazım yani ben firma mahremiyeti anlamında demiyorum ama burada ciddi bir kamu kaynağı kullanılıyor. Yani avans kredilerinde en düşüğü 1 milyar olacak, 300 milyarı üç yılda 300 milyar kullanacaksınız dedik değil mi? Biz eğer bu kadar ciddi bir teşvik veriyorsak yani dolayısıyla yapmamız gereken şey bunu objektif kurallara bağlamak. Kurumsallığın bu kadar zayıfladığı bir ortamda bununla ilgili ben ciddi bir sıkıntı olduğunu görüyorum.

Bugün bir arkadaş beni uyardı, bu yatırım teşvik belgeleri eskiden Resmî Gazete’de yayınlanıyordu, görüyorduk; hakikaten ben takip etmemişim, bir süredir, yaklaşık herhâlde bir yıldır filan yayınlanmıyormuş. Bu hakikaten böyle mi? Eğer böyleyse nedenini de bize bir söylerseniz memnun olurum. Bunu küçük bir soru olarak sormuş olayım.

Şimdi, Bakanlığın idari yapısı. Bu Bakanlık bilmiyorum yönetilebilir mi? Şimdi, bakıyorsunuz, işte bu teşvik, yabancı sermaye meseleleri var, bir yanda kalkınma ajansları, işte bölge kalkınma idareleri yani kalkınmayla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Başkanım, birer birer açıyorsunuz; gözünü seveyim, şunu bir aç üç beş dakika. Daha Samsun’u söyleyeceğim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Daha Samsun’a gideceksiniz.

ERHAN USTA (Samsun) - Daha Samsun’a gideceğiz yani...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ya siz grup adına konuşun Sayın Usta, grup adına bile yetmiyor size.

ERHAN USTA (Samsun) - Gelecek yıl öyle yapacağım.

Şimdi, bölge kalkınma... Bilim ve teknoloji kurumları var, hem kendi bünyenizde var hem de size bağlı ilgili kuruluşlar var. E, bakıyorsunuz işte TSE var, Patent var, KOSGEB var, efendim Ürün Standardizasyon; bunlara ilişkin denetim, denetleme, bilmem ne birimleri var; Piyasa Gözetimi Denetimi var, kalkınma ajansları derken yani ben korkarım ki... Bu yapı çok büyük bir yapı. Yani buradan mesela “Selim Bey’in Kalkınma Bakanlığı olmalı.” şeklinde. Geçmişte bir Kalkınma Bakanlığı vardı ama yanlış kurdular, Planlamayı Kalkınma Bakanlığına dönüştürdüler, o çok yanlıştı, o yanlıştan şimdi geri dönmüş oldu. Ama belki de hakikaten bir kısım birimlerin Bakanlık bünyesinden ayrılmasının, ayrı bir şeye dönüştürülmesinin ben daha doğru olabileceğini, daha yönetilebilir ve sizin de mesela sanayi ve teknolojiye daha fazla odaklanmanız açısından da önemli olduğunu düşünüyorum. Yoksa o ilişkiyi bir kurmaya başlarsanız herkesin birbiriyle ilişkisi var, o zaman bütün bakanlıkları size bağlamak lazım. Yoksa enerji de sizin için yok mu? Enerji verimliliği en önemli konu yani verimlilik açısından. Öyle bakınca işi oraya götürür, orada bir yerde kesmek gerekir diye bunu düşünüyorum.

Şimdi, bu TOGG meselesi. Türkiye’nin yerli bir firmasının olması meselesi, hepimiz bundan iftihar ederiz. Şimdi, bir defa bunun çok ayıp kısmı, bu, seçim malzemesi yapıldı. Bizim Samsun’da da ilçe ilçe -sanki uzay aracı gezdiriyoruz arkadaşlar, yani otomobil sanki yeni bulundu memlekette, tamam mı- böyle bu Togg’ları falan gezdirdik. Şimdi, bakıyorsun, yalnız, sağımızdaki Sayın Bakan Yardımcısının -ismini şimdi hatırlayamadım ama- bu BYD’yle ilgili, o teşvik, vergi mevzuatı filan geldiğinde kendisinin şöyle bir ifadesi oldu yani önümüzdeki yedi on yıllık bir periyotta trend olarak hibrit araçların trendde olacağını, ondan sonraki dönemde full elektrikli...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bu sefer daha fazla süre verdim Sayın Usta, süre yetmiyor.

ERHAN USTA (Samsun) - Tamam, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Başka bir şey var mı söyleyeceğiniz?

ERHAN USTA (Samsun) - Var, var.

Hemen bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, BYD'ye bir şey veriyoruz, ciddi bir vergi teşviki falan da getiriyoruz. Mesela, TOBB temsilcisi orada "Bu bizim TOGG'u olumsuz etkiler." falan dedi. Bir yandan sizin beyanatlarınızı görüyoruz, işte, "TOGG'a ortak bulunabilir veya iş birliği yapabiliriz." şeklinde.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Öyle bir şey demedi.

ERHAN USTA (Samsun) - Vallaha öyle, şeyde, birazdan göstereyim.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Ben "TOGG'a ortak bulunabilir." diye bir cümleyi hiçbir yerde kullanmadım.

ERHAN USTA (Samsun) - Ortak değil. Nasıl diyorsunuz? "TOGG'u güçlendirecek her türlü iş birliğine olumlu bakarız." diyorsunuz.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - İş birliği zaten var.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır hayır, orada anlaşılan şey...

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - İş birliği zaten var.

ERHAN USTA (Samsun) - Öyle mi, tamam, peki. Hayır, olmadığını düzeltin, ben bundan memnun olurum.

Ama şu: Yani bu TOGG nasıl rekabet edecek, önümüzdeki dönemde nasıl olacak, bunu bize bir anlatın. Biz bundan mutlu oluruz çünkü buraya ciddi yatırım yapıldı ve beklenti oluştu. Ama benim korkum yani TOGG'un rekabet etmesinde ciddi sıkıntı varmış gibi geliyor. Özellikle, bu BYD'ye yüzde 10'luk vergi teşviki önemli bir teşviktir, ithalat imkânları da vereceğiz. Dolayısıyla, meseleye bu çerçevede baktığımız zaman...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) - Son olarak da bu Samsun'la ilgili...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, bayağı bir süre uzattık, arkadaşlar da bekliyor.

ERHAN USTA (Samsun) - Hemen bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Artık, Samsun'u başka bir döneme bıraksanız olur mu?

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Başkanım, hemen bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bu Samsun şeyi, ondan sonra antipati oluşturduk diğer şeylerden.

ERHAN USTA (Samsun) - Bir dakika içerisinde bitireceğim.

Çok teşekkür ediyorum.

Hemen bitiriyorum.

Şimdi, benim daha önceden bir kanun teklifim olmuştu, hatta görüşüldü başka bir kanunda. Mesela, Samsun'da medikal sektörle ilgili -Türkiye'de hiç yok, aslında bölgede de yok- ileri teknoloji tematik bir endüstri bölgesi kurulması, ileri teknoloji medikal sektör endüstri bölgesi. O, o zaman yapılamadı, edilemedi ama bizde hakikaten medikal sektörle ilgili ciddi bir kümelenme var, burayı biraz kamçılıyoruz lazım yani buraları biraz daha özel teşviklerle donatmamız lazım, medikal sektör açısından, makine sanayisi açısından. Bunu sizin bir çalışmanızın, Bakanlığınızın bir çalışmasının... Samsun'un -sadece Samsun olarak düşünmeyin- etrafındaki illerle birlikte bir cazibe merkezi oluşturması burada yani bölgenin kalkınması açısından... İstanbul'un yükünü taşıyacak bir Samsun, bizim hayalimiz o, İstanbul'un yükünü taşıyacak, bütün bölgeye, coğrafyaya hitap eden bir Samsun'u oluşturabiliriz. Bu teşvikler konusunun ben önemli olduğunu... Belli sektörlerde, her sektör için değil ama oradaki kuvvetli olan sektörlerle teşvik verilmesinin önemli olduğunu düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Bütçenin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Erdem...

ORHAN ERDEM (Konya) - Sayın Başkanım, çok Değerli Komisyon üyeleri, çok Değerli Bakanım, Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlar, çok değerli bu Komisyona katılan tüm heyet; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında, birkaç gündür başladığımız bakanlık bütçelerinde 2001'de kurulan bir partinin 2002'de iktidar ve 2024 yılında kaçınıcı bütçesinin -artık unuttum- görüşülüyor olmasının bu kitapçıklardaki hizmetlerle üst üste çok güzel örtüştüğünü, milletin teveccühüne mazhar olmasının sebebinin bu hizmetler olduğunu gösteriyor.

Teknoloji Bakanımız da kendi Bakanlığına dönük projelerin, yapılanların, yapılacakların bence bir kısmını açıklayabildi, önemli olanlarını çünkü çok daha fazla hizmetin olduğunu biliyoruz.

Bu millet "İcat çıkarma." denilerek içine kapanmış, iç sorunlarıyla uğraşan bir ülkeden hayal bile edemediğimiz İHA'ların, helikopterlerin, uçakların, yerli otomobillerin üretildiği bir ülke oldu. Ama hâlâ bazı arkadaşların bu öğretilmiş çaresizlikten çıkamadığını görüyoruz. Gurur, hepimizin. TOGG'la ilgili üretim haberleri çıktığında -ilk temel atma, ilk üretimde- şöyle bir haberleri hatırlayalım: "Otomobil üreteceklerini söyleyerek milleti kandırıyorlar. TOGG İtalya'da üretilip Gemlik'te bir limana getiriliyor ve Cumhurbaşkanlığı korumalarının denetimi altında gizlice indiriliyor." gibi daha birçok ifadeyle karşılaştık. Bugün "TOGG'u AK PARTİ veya Cumhuriyet'in bir argümanı gibi sunmayın." diyorsunuz ama hepimize açıklı; keşke o ilçelerde, hep beraber, o otomobilin karşısında, arkasında, içinde resim çektirebilseydik. Otomobil bizim gururumuz, sizin gururunuz, bugün çok güzel ifadeler ettiniz ama artık bu öğretilmiş çaresizlikten kurtulmak gerektiğini düşünüyorum. Açılıştaki da vardım ben -hani bu öğretilmiş çaresizlik dedim ya- Sayın Cumhurbaşkanının araca binip alana çıkacağı anı şimdi bile hatırladığımda tüylerim ürperiyor, Devrim otomobilinden kalan o baskıyla "Acaba bir arıza mı olacak, acaba çıkmaz mı?" diye ne kadar telaşlandığımı o gün hatırlıyorum ve o günden bugüne 40 bin üretim yapmış, aynı üretimi yapan fabrikaların altı yılda ulaştığı hedefe bir buçuk yılda gelmiş. Ben de bir Togg sahibiyim. Sayın Cumhurbaşkanımıza böyle bir projeye verdiği destekten dolayı, bugüne kadarki tüm bakanlarımıza, oradaki emekçilere, projede bulunan herkese minnetimi ifade etmek istiyorum. Gerçekten artık daha ileriye gideceğimiz bir döneme geldik. Bugün Çin'le, BYD ve Chery'le ilgili hazırlıkların, teşviklerin verilmesini de ben çok anlamlı görüyorum çünkü Çin, otomotiv sanayisinde önemli bir çıkış sağladı ve gittiğimiz ülkelerde vergi baskısı yoksa artık o ülkelerin otomobillerinin satışının çok zorlandığını görüyoruz. Dünyanın en önemli otomobil üreticileri, Avrupa Birliği'nin en büyüğü Volkswagen bugün birçok fabrikasını kapatma kararı aldı. Böyle bir noktada birlikte teknolojik çalışmalar yapmak, birlikte hareket etmek adına da bu teknolojiyi bir noktaya getirmiş ülkelerle birlikte ortak projeler yürütmek kadar akıllıca bir şey olmadığını düşünüyorum.

Elektrikli traktör çok konu oldu, Cumhurbaşkanımız TİGEM'de, hasat bayramında böyle bir traktörle deneme yaptı ve o günlerde hepimizi yine heyecanlandıran bir teknolojik gelişme idi. Bugün ne aşamadır, Sayın Bakanımız bilgi verir; özel bir firmanın çalışmasıydı. Biz bunun tabii ki bir an önce yapılmasını isteriz, eksikliğini eleştirebiliriz ama o günden bugüne GÖKBAY helikopteri, ATAK helikopteri, Bayraktar, Akıncı, AKSUNGUR, ANKA-3, KIZILELMA, KAN, HÜRKUŞ, HÜRJET, sayabildiğimiz sayamadığımız, o elektrikli traktörü 50'ye 100'e katlayacak birçok teknolojik başarı elde ettik. Bunları da konuşalım, bunlara da hep beraber milletimizin üretimi, gururu olarak sahip çıkalım. Tabii, onun da bir an önce hayata geçirilmesini söyleyelim. Her gün gazetede görüyoruz, elektrikli otobüs üretiminden kendi hızlı trenimizin lokomotifine ve tramvaylara kadar birçok yeni gelişmenin de sırada olduğunu görüyoruz. Ben bu noktalarda artık insansız hava aracı üretiminde dünya 3'üncüsü, ABD ve Çin'den sonra sıralamaya girmiş bir ülkenin vatandaşı olmaktan gurur duyduğumu, hepimizin bu gururu paylaştığını biliyorum. İnşallah, çok daha iyi noktalara gideceğiz. Kötü bir coğrafyadayız, her gün savaşlar var. Millî savunma üretimimizin yüzde 20'den yüzde 80 yerliliğe gelmiş olmasının anlamını hepimiz biliyoruz.

Sayın Bakanım, bu noktada söylenecek çok şey var ama Konya'ya dönük de birkaç şey söyleyerek bitirmek istiyorum. Konya'nın sanayi olarak çok ileri teknolojilerin ve otomotivde de iyi bir noktada olduğunu biliyoruz. Mustafa Kalaycı da söyledi, biz Marmara Bölgesi'nin, İstanbul'un risklerinden etkilenen sanayisinin İç Anadolu'ya, Konya'ya gelmesini arzu ediyoruz.

Teşvik sisteminde bir değişiklik yaptınız, teşekkür ediyorum ama bunun bir daha ele alınması lazım. Konya 2'nci teşvik bölgesinde, Akşehir aynı 2'nci teşvik bölgesinde, Ereğli 2'nci teşvik bölgesinde. Konya 600-700 bin nüfustan bugün 1 milyon 400 bin nüfusa geldi. Artık yeterli, büyümemesi lazım ama ilçelerimiz küçülüyor. Akşehir'in yanında Afyon 12-13 kilometre, 4'üncü teşvik bölgesi. Şimdi, bu ilçe 100 bin nüfuslu, bir tarafında 4'üncü teşvik bölgesi varken nasıl gelişebilir? Bu noktada, bu konunun ele alınmasını ben defalarca söyledim, tekrar rica ediyorum. Sınır ilçelerin, merkeze uzak ilçelerin bu noktada yeniden değerlendirilmesini rica ediyorum.

Konya Ticaret Odamız GES konusundaki taleplerini iletiler, size onu aktaracağım. Yine, model fabrika konusunda çok önemli bir işlev yürütülüyor, Konya da bu noktada performans sıralamasında 2'nci sırada. Bu konuda yeni bütçede desteklerin artırılmasını da özellikle rica ediyorum.

Sözlerimi bitirirken bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum, tüm ekibinizle kolaylıklar diliyorum. Önünüzdeki maketler bize heyecan veriyor, ben onları istiyorum, eğer mümkünse tüm Komisyon üyelerine de göndermenizi rica ediyorum.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Herkes istiyor mu peki?

ORHAN ERDEM (Konya) - Herkes istiyordur.

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) - Misafirler de istiyor.

ORHAN ERDEM (Konya) - Bu teklifi de ben Komisyon üyeleri adına iletmış olayım.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Komisyon üyesi milletvekillerimizin söz talepleri karşılanmıştır.

Şimdi, Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimizin söz taleplerini karşılayacağız.

Değerli milletvekilleri, konuşmalar beş dakikadır, ilave süre vermiyorum. Lütfen, bu süre içerisinde konuşmalarınızı bitirmeye gayret edin.

Sayın Nermin Yıldırım Kara'ya söz vereyim, sonra sıralamayı okuyacağım ki milletvekillerimiz takip edebilsinler.

Buyurun.

Süreniz beş dakika

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, hayırlara vesile olmasını diliyorum öncelikle.

Yirmi aydır biz yurttaşlarımızın sesini ve zararımızı, zararımızı belgeleriyle, bilgileriyle ortaya koymaya çalışıyoruz gerek Parlamentoda gerek komisyonlarda. Şimdi, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının verilerine isnat ederek bazı rakamları vereyim. “11 milyon lirası makine ve teçhizat, 13 milyon lirası stok, 10 milyon lirası bina hasarı, 9 milyon da altyapı olmak üzere 11 ilde bu kadar zarar ve zararımız var.” demişler. Dolayısıyla depremin toplam maliyetininin 104 milyar dolar da olduğunu bildiğimize göre biz Hatay olarak bunun yüzde 50’sine katlandık hem can kaybı hem de makine, teçhizat ve mal kaybı, lojistik, insan gücü adına. Hatay çok önemli bir imalat, ihracat, haddehane, filtre imalatı, yaş meyve ve sebze ihracatı ve lojistik nakliyeyle inanılmaz derecede bütçe içerisinde de gelir, safi hasıla içerisinde, ihracat kalemleri içerisinde de çok fazla yer eden bir ilimiz. Ama öncelikle Dörtyol, Erzin ve Arsuz’da inanılmaz bir tarım endüstrisi var fakat bunu... İşte, bugün burada, mesela katma değer yaratılmış ürünler, özellikle narenciye dalında kaldı, asfalta döküldü. Mesela, bu bölgelerimiz için, özellikle bu ilçelerimiz için üreticiye ciddi anlamda destek istiyoruz. Narenciye bizim için çok kıymetli.

Şimdi, siz bir dönem dediniz ki: “Dünya Bankasından alınan 450 milyon dolarlık finansman; Japonya’dan 4,2 milyar 11 ilde 51.927 işletmeye aktardık.” Gelir İdaresi Başkanlığı 2024 Ekimde diyor ki: “45 bin mükellef var. Hatay’da.” Gelir İdaresi Başkanlığından aldığımız veriler; bu kurumlar vergisi ve gelir vergisi mükellefleri 45 bin, küçük esnaf da içinde, bunlar faal olanlar. Şimdi “53 bin KOBİ’ye 17 milyar, Dünya Bankasından alınan 600 milyon doları da 600 iş yeri için inşa edeceğiz.” demişsiniz şu bütçe sunumunda. Yani yirmi bir ay geçti, 600 milyon dolar 600 iş yeri... Hatay’da bizim işletmelerimizin, esnafımızın -2024 Ekim ayı itibarıyla 45 bine yakın işletmemizin- gerçekten çok ciddi şekilde teşvike ihtiyacı var. Bunlardan en önemlisi de -süremi iyi kullanmak istiyorum- en fazla sizin kulağınız çınlıyor olması lazım efendim, şöyle: Hatay’daki KOSGEB desteklerine avantajlı buluyoruz, olumlu buluyorum. Benim mesleğim mali müşavirlik. İki yıl sonra yirmi dört ayla ödenecek olması yani eşit taksitlerle ödenecek olması bu desteğin, KOSGEB kredilerinin olumlu karşılandığı sahada esnafın ve işletmeler açısından. Fakat birçok esnaf veya işletme buna erişemedi. “Niye?” diye sordüğümüzde “Efendim, biz kaynak arıyoruz, sonuçta biz bunu yurt dışından buluyoruz.” Bunu kabul etmemiz Hatay halkı için mümkün değil. Yani biz bir gün, bir dönem -bunu da söylemiş olayım- bütün devlet erkânıyla otururken Cumhurbaşkanı Yardımcısına diyoruz ki: “80 ile asfalt yapmayın, Hatay’a yapın.” Doğal olarak, bizim Hatay halkı olarak KOSGEB desteklerinden ciddi anlamda beklentimiz var.

Bir de şunu söylemeyi çok istiyorum: Biz, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına, aynı zamanda Hazine ve Maliye Bakanlığına tutanaklar tuttuk, imzaladık, kaşeledik, devletin kurumlarına teslim ettik, dedik ki: “Şu işletmeden bu kadar makine gitti, teçhizat gitti, demirbaş gitti, ticari mamul gitti, ham madde gitti. Biz bunları emsal fiyatlarla bir tutanakla sizlere teslim ettik, sizlerin gezici ekiplerinize verdik bunları.” Dolayısıyla bunlardan ses seda çıkmadı. Vermeyecek olabilirsiniz, aynı eşya yardımı gibi, vermeyecek olabilirsiniz ama lütfen, çıkın, kamuoyunda “Biz, sizin bize verdiğiniz, mükellefler tarafından imza kaşe yoluyla aldığımız bu tutanaklarla ilgili hiçbir işlem yapmayacağız.” deyin, siz de kurtulun, biz de kurtulalım.

Bir diğer husus, daha evvel de size ifade etmiştim Sayın Bakanım; mali müşavirler de yıkıldı Hatay’da, çok ciddi şekilde bu işletmelerin işini gücünü yapan mali müşavirler. Mali müşavirlerin de bu KOSGEB desteklerine gerçekten ihtiyacı var. Lütfen onlara da bu meslek mensuplarına da bu paketten eğer aktarım yaparsanız çok memnun oluruz.

Hayırlara vesile olsun.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Yıldırım Kara, teşekkür ediyorum, sağ olun.

Değerli milletvekilleri, şimdi, Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimizin sırasını okuyorum, lütfen, milletvekillerimiz takip etsinler çünkü sıra geçtikten sonra bir daha geri dönmüyoruz.

Sayın Tamer Osmanağaoğlu’yla başlıyoruz, Sayın Abdurrahman Başkan, Sayın Ednan Arslan, Sayın Şeref Arpacı, Sayın Mustafa Gürban, Sayın Mevlüt Karakaya, Sayın Talat Dinçer, Sayın Türker Ateş, Sayın Mahmut Tanal, Sayın Kadim Durmaz, Sayın Lütfü Türkkan, Sayın Ersin Beyaz, Sayın Levent Ünsal, Sayın Hikmet Yalım Halıcı, Sayın Mehmet Tahtasız, Sayın Ömer Fethi Gürer, Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu, Sayın Ali Karaoba, Sayın Hasan Öztürk, Sayın Aşkın Genç, Sayın Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu, Sayın Serkan Sarı, Sayın Adnan Bekar, Sayın Ümit Özlale ve Sayın Ayşe Sibel Ersoy.

Bu konuşmaları tamamladıktan sonra soru kısmına geçeceğiz ve sonra Sayın Bakana söz verip oylama kısmına geçeceğiz.

Sayın Osmanağaoğlu’yla başlıyoruz.

Sayın Osmanağaoğlu, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının kıymetli bürokratları, basınımızın kıymetli temsilcileri; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Şüphesiz, teknoloji ve sanayi alanındaki gelişmeler sosyal hayatı etkilemekte, bunun yanı sıra devletler arası ve milletlerarası yarışın da belirleyicisi olmaktadır. Elbette çağımız teknolojisinde yetkinleşebilmek için de bilimsel bilgiye sahip olmak gerekmektedir ve elbette tüm bunların gerekliliğine olan inancın ortaya çıkabilmesi için insani fikirlere ve milli ülkülere sahip olmak gerekmektedir. Yıllarca ulusal bir inovasyon sisteminden eksik kalınması, bilim ve teknoloji üretmekte yetkinleşmemiş dinamiklerimize sahip çıkılmayışı ve maalesef, bilim ve teknolojiyi ekonomik ve toplumsal faydaya dönüştürecek stratejilerin hayata geçirilmeyişi hep bir yanımızın eksik kalmasına sebep olmuştur. Ne mutlu ki Türkiye fikir ve mefkûre kısırlığını geride bırakmış, Türk milleti kendisine ait olduğu isnat edilen kara talihi buruşturup atmış, mukadder akıbetine doğru süratle ilerleyen sözde medeni dünyanın bilim ve teknoloji alanındaki tek elci olma iştahını kursağında bırakmıştır. Yeteneklerimizin zekâ ve enerjisini ateşleyen, kabiliyetlerini ulvi gayeleri uğruna harekete geçirmeye teşvik eden, elindeki imkânların elverdiği nispetinde ötesinde destekleriyle bilimi, teknolojiye, teknolojiyi de toplumsal faydaya dönüştüren stratejilerin kararlılıkla hayata geçirildiğini görmek ise ayrıca sevindiricidir. Bugün savunma sanayisinde kendisinden bahsettiren bir Türkiye Cumhuriyeti’nden

bahsedebiliyorsak, enerji alanında teknolojiyle harmanlanmış yeniliklere imza atan bir ülkeden bahsedebiliyorsak, bölgedeki siyasi, ekonomik ve beşerî münasebetlerin sahip olduğu teknolojiyi etkileyebilen bir kabiliyetten bahsedebiliyorsak, bugüne kadar önümüze set olduğunu sandığımız aşılmaz dağların sadece sislerden ibaret olduğunu geç de olsa fark edebiliyorsak bunda en büyük pay bu kararlılıkta gizlidir.

Sayın Bakanım, insani hasletlerle harmanlanmış, millî ülkülerle hedefine kilitlenmiş bir neslin teşekkülünde ilim ve teknolojinin rehberliğine olan ihtiyacın farkında olunması elbette mutluluk vericidir. Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli Bey'in dikkat çektikleri gibi, yerkürenin en önemli sorunlarından biri teknolojik sıçramadaki göz kamaştırıcı ivmenin aynı oranda insani ve ekolojik gelişmeye yansımamasıdır. Bu temel ve iç karartıcı sorun beşeriyetin ortak açmazıdır. İşte, bu sorunun aşılması için bilim ve teknolojiye paylaşım ve doğru etkileşiminin tesis edilmesi, insanlığın ortak mirası olan bilime katkıda bulunan ülkeler arasında saygın bir yere sahip olacağımız, arzulanan ve Türk milletine yakışan noktaya gelişme gayreti her zamankinden daha da ehemmiyet kazanmıştır. Aksi takdirde, teknolojik gelişmelerin beklenenin aksine beşeriyeti ahlaki, psikolojik ve sosyal, ruhsal iflasın eşliğine nasıl getirdiğine hep birlikte şahitlik edeceğimiz nice örneklerin yaşanılması kaçınılmazdır.

Bu manada teknoloji politikalarımızı siyasi kararlılık ve bütünsellik içerisinde sürekliliğini kaybetmeden uygulayabilmenin sağlanması büyük önem arz etmektedir. İnanıyoruz ki bundan sonra da bu ihtiyacın gereği sanayimizi ve teknolojimizi bir sonraki merhaleye taşıyacak olan adımlara, atılımlara dönüştürülecek devletimizin bu yöndeki teşviklerinden ve desteklerinden daha fazla insanımız faydalanacaktır diyorum.

Sanayi Bakanımızdan talebimiz şudur: İzmir Türkiye'nin 3'üncü büyük şehridir. Liman şehri olması hasebiyle sanayi yatırımlarımızdan İzmir'in sanayi hamlesinde desteklerini talep ediyoruz.

Komisyon saygılarımı sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan...

ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) - Sayın Komisyon Başkanım, Kıymetli Bakanım, değerli Komisyon üyeleri ve milletvekili arkadaşlarım, Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlar, kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, detaylı sunumunuz için de size teşekkür ediyorum.

Millî sanayimizin gelişimi ve teknoloji odaklı yatırımların artırılması, bağımsızlık idealizminin temel yapı taşlarından biridir. Mustafa Kemal Atatürk'ün "Türkiye'nin refahı ve gücü ekonomik kalkınmanın başarıyla hayata geçirilmesine bağlıdır." sözü, bu alandaki vizyonumuzu çizmektedir. Bu kapsamda, Bakanlığınızın sanayi ve teknoloji alanındaki çalışmalarını bir Komisyon üyesi olarak yakından takip ettiğimi de ifade etmek istiyorum.

Sanayi ve teknolojinin bölgesel kalkınmada oynadığı hayati rolün bilinciyle Antalya'nın bu alandaki gelişimini vurgulamak istiyorum. Antalya, turizmin başkenti olarak tanınsa da son yıllarda sanayi ve teknoloji alanlarında da büyük atılımlar gerçekleştirmiştir. Şehrimizde gerçekleştirilen otomotiv sanayisi alanındaki ihracat oranı 2023'e göre yaklaşık yüzde 28, iklimlendirme sanayisi yaklaşık yüzde 45, makine ve aksamı ihracat rakamı ise yüzde 10 artış göstererek bu ilerleme, şehrimizin ekonomik yapısının çeşitlendirmekte, istihdamı artırmakta ve yüksek katma değerli ürünlerin üretimine katkı sunmaktadır.

Sayın Bakanım, bu gelişmelerin en önemli destekleyicilerinden biri Bakanlığınızın 26 Temmuzda açıklanan HIT-30 Yüksek Teknoloji Yatırım Programı'dır. HIT-30, Türkiye'nin teknoloji odaklı büyüme hedeflerini gerçekleştirme konusunda önemli bir misyonu da temsil etmektedir. Stratejik sektörlerde yerli ve millî üretimi destekleyen bu program, verilen teşviklerle sağlanan kolaylıklarla ülkemizi yüksek ve yenilenebilir teknoloji üretiminde global bir oyuncu hâline getirme potansiyeline sahiptir. Dünyanın ilk 10 ekonomisi ve 500 milyar dolar ihracat hedefine ancak bu tür teşvik ve planlamalarla ulaşılacağı de muhakkaktır.

Antalya, HIT-30 stratejik hedeflerine katkı sağlayabilecek bir şehir olarak öne çıkmaktadır. Antalya Teknokent, bu kapsamda yenilikçi çözümler sunarak yüksek teknoloji üretiminin merkezi olma yolunda ilerlemektedir. Savunma sanayisi, biyoteknoloji, yapay zekâ ve yenilenebilir enerji gibi alanlarda faaliyet gösteren girişimlerimiz, HIT-30 Programı'ndan alacakları destekle ulusal ve uluslararası başarılar elde edecektir. Teknokentin daha geniş bir kapasiteyle faaliyet göstermesi için HIT-30 çerçevesinde yapılacak yatırımlar kritik önem taşımaktadır.

Antalya Organize Sanayi Bölgesi, 330 sanayi parseliyle yüksek katma değerli ürünler üreten bir merkez konumundadır. Ancak yüzde 100'lük doluluk oranına ulaşan OSB'nin genişletilmesi artık bir zorunluluk hâline gelmiştir. Yatırımların hem mevcut sanayi bölgesinin genişletilmesi hem de Aksu ilçemizin Kurşunlu bölgesine yeni bir organize sanayi bölgesi kurulmasını kapsamı, şehrimizin büyüme potansiyelini daha da artıracaktır. Ayrıca, 1 milyar dolar ihracat gerçekleştiren Antalya sanayisinin acilen çözülmesi gereken finans ve kredi sorunlarını da hatırlatmak istiyorum.

Sayın Bakanım, Antalya, ayrıca bilim ve teknoloji temalı etkinliklerde de öne çıkmaktadır. Geçtiğimiz yaz TÜBİTAK tarafından Saklıkent'te düzenlenen bilim etkinliği 1.500 genç katılımcıyı bir araya getirerek bilime olan ilgiyi artırma açısından önemli bir adım olmuştur. Bu tür organizasyonların Antalya'da yaygınlaşması, gençlerimizin teknolojiye olan ilgisini artıracak ve HIT-30 hedeflerine doğrudan katkı sağlayacaktır. Bu çerçevede, Antalya'da düzenlenen TEKNOFEST yarışmasının verimli bir şekilde geçtiğini ve TEKNOFEST'e Antalya'mızın ev sahipliği yapması konusunda da talebimizi buradan yinelemek istiyorum.

Bununla birlikte, Antalya'nın 2026 yılında Uluslararası Uzay Konferansı'na ev sahipliği yapacak olması, şehrimizin bilim ve teknoloji alanındaki uluslararası tanınırlığını artıracaktır. Bu tür uluslararası etkinlikler, Antalya'nın teknoloji ve inovasyon alanında bir merkez hâline

gelmesini de destekleyecektir.

Sayın Bakanım, Antalya'nın tarım, turizm ve ticaretteki başarısı, sanayi ve teknolojiadaki atılımlarıyla güçlenmektedir. Ancak, bu başarının sürdürülebilir olması Bakanlığınızın destekleriyle mümkün olacaktır. Antalya Teknokent Organize Sanayi Bölgesi ve yeni organize sanayi projelerinin bu kapsamda değerlendirilmesi bölgesel kalkınmayı hızlandırırken ülkemizin teknoloji, ihracat hedeflerine de büyük katkı sunacaktır.

2025 yılı bütçemizin ülkemize hayırlı olmasını diler, bu vesileyle Bakanlığınızın çalışmalarında başarılar dilerim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ednan Arslan, buyurun lütfen.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar, değerli milletvekilleri; hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Sayın Bakanım, güzel, mütevazı bir kitapçık hazırlamışsınız, böyle bir seferde okuma fırsatı bulduk. Mesela, çok fazla "yapacağız" "edeceğiz" cümlelerine denk geldik ama şuna denk gelmedik: "Geçen yıl Sayıştay şu bulguları buldu, biz bu bulguları düzelttik." Sonuçta Sayıştay, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim yapıyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sunumda var, Sayıştay sunumunda var.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Ağabey, burada bir sürü çıkmış bulgu var.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sunumda var.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Neyse ağabey, konuşma zaten beş dakika, süre yok, daraltmayın bizi burada.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Yardımcı oluyoruz.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Tamam, peki.

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye.

Arkadaşlar, Sayın Bakana bir müsaade eder misiniz.

Sayın Arslan, bir daha açıyorum mikrofonunuzu.

Buyurun.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, bu Sayıştay raporları her geçen gün daha da cılız hâle geliyor. Yani büyük ihtimalle, benim şahsi kanaatim odur ki iyi denetim yapan denetçiler herhâlde Sayıştay tarafından başka yerlere gidiyor. Yani gözümü kaparım, vazifemi yaparım anlayışındaki Sayıştaycılar da denetim yapıyorlar. Bu sadece sizin raporunuzla alakalı değil, her geçen gün Sayıştay, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim yapan Sayıştay bulgularının neden o şeyden çıktığına dair bu raporlarda bilgi vermiyor. İşte, geçmiş dönemde bir bulgu var ama bu dönem o bulgunun düzeltilip düzeltilmediği ya da neden bu raporlarda yer almadığıyla ilgili herhangi bir bilgi, belge sunmuyor. Bu aslında bizim denetim faaliyetimizi de zayıflatan bir şey. Çünkü Millet Meclisi adına denetim yapan da Sayıştay.

Sanayi Bakanlığı önemli bakanlık. Sayın Bakanım, siz klasik yöntemlerle sanayicilik yapan insanları daha çok temsil eden bakanlıksınız, onlarla daha çok iş birliği yapıyorsunuz. Mesela, geçen haftalarda bir e-ticaret yasası geçti. Mesela diyor ki oradaki e-ticaret yapan ve Türk olmayan şirketlere: "Siz ihracat yaparsanız ben sizin yaptığınız ihracatın 4 katını sizin net işlem hacminden düşerim." Biz kendi klasik yöntemleriyle bu ülkenin kuruluşundan beri var olan sanayicilerimize hiç böyle bir şey tanıyor muyuz? Yani yaptığı ihracatın 4 katını vergisinden, net işlem hacminden ya da ona parasal avantaj sağlayan bir şey yapıyor muyuz merak ediyorum. Ondandır, aldığı teşvikin 4 katını düşmek gibi bir şeyimiz var mı? Çünkü geçen hafta bu Mecliste geçen bir e-ticaret yasasıyla biz gördük ki artık Türk e-ticaret firması da kalmadı, en sonuncusu da satıldı bir Kazak şirkete. Sonuç itibarıyla, biz kendi sanayicimize vermediğimiz imtiyazları, vermediğimiz desteği çok uluslu şirketlere veriyoruz. Burada itiraz etmesi gereken bakanlık tam da burası. O açıdan, sadece bilgilendirmek adına söyledim.

Mesela, Türkiye'nin yüksek katma değerli ürün imalatı ve yapısal cari açık sorunu kadar önemli sorunlarından biri de sınırda karbon düzenlemesi. Bu karbon düzenlemesinin hazırlığını tam olarak yapmadığımız bir gerçek. Yani bence çok iyi gitmiyoruz bu konuda. E, bu ne getirecek bize? Bu bizim sanayicimizi yarın Avrupa Birliği gümrüklerinde ciddi sıkıntılara sokacak, mallarının geri dönmesini sağlayacak. Ben ilgili bakanlığın dairesinin, diğer ortak bakanlıkların bu konuda çalıştığını ama ilke ve hedefler ötesinde somut adımları da çok ileriye götüremediğini düşünüyorum. O yüzden, bizim bir an önce, bir an önce bu sınırda karbon düzenlemesiyle ilgili somut adımları atıyor olmamız lazım. Bunlar yapılırken tabii, Enerji Bakanlığıyla da iş birliği yapmak lazım. Yani bir yandan siz kömür ithalatını artırırken nasıl sanayicimize temiz enerji vereceğiz? Burada söylemişsiniz "Rüzgâr, güneş enerjisi, yenilenebilir enerjiyle ilgili birtakım hedefler koyduk, bunları gerçekleştireceğiz." ama bu, bizim sanayicimizin derdini çözmez. Çünkü bizim ülkemizde üretilen enerjinin çok önemli bir bölümü bu fabrikalar tarafından kullanılıyor. Önümüzdeki süreçte artan enerji ihtiyacını daha çok gene bu karbon, fosil yakıtlardan elde edeceğimiz gibi gözüküyor. Bu da o zaman bizi hedeflerimizden uzaklaştırır, sanayiciyi yarın sıkıntıya sokar. O yüzden, hem sanayici hem bakanlıklar arasında, kurumlar arasında sıkı bir iş birliğine ve bu konuda somut adımlara ihtiyaç olduğunu düşünüyorum ben.

Şimdi, bir başka şey de burada bir astronomumuz var tabii. Astronomumuz çıktı, uzaya gitti, geldi. 11 deney yaptı. Bu 11 deney nedir mesela? 13 deney mi? Biz eksik okumuşuz, aklımızda öyle kalmış, 13 olması da güzel. Ne yaptı mesela? Yani bunlar hangi bilimsel makalelerde, nerelerde yayımlandı? Merak ettiğim için soruyorum yani bu astronom arkadaşımızın -rakamı da yanlış bilmiyorsam- herhâlde 50 milyon dolara bir maliyeti oldu bize, ülkeye. Gitti, geldi, yani ben Türkiye'nin uzayla ilgili yapacağı çalışmaları canı gönülden

destekliyorum. Ben elektrik elektronik mühendisiyim, teknolojiyle ilgili yapılacak tüm çalışmaları destekliyorum ama dediğim gibi ne yaptığımızı... Çünkü şov yaptık, biz bu astronot arkadaşı da Togg gibi gezdirdik, sürekli gezdi arkadaşımız. Gezdi tabii, resimleri de var, gezdirdik, bir sürü yere götürdük, getirdik, böyle astronot kıyafeti giydi, Tosun Paşa gibi giydirdik, gezdirdik yani. Şimdi, ne yaptı yani? Deneyleri bir anlatsın bize, bilimsel makaleleri bir anlatsın bize, bilelim biz de bunları.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Arslan.

Değerli arkadaşlar, ara vereceğim.

Değerli arkadaşlar, şimdi saat 17.30'a kadar görüşmelere ara veriyorum, akabinde Şeref Arpacı'yla müzakerelere devam edeceğiz.

Kapanma Saati: 17.26

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.36

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Değerli Komisyon üyeleri, 8'inci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Komisyon dışından gelen vekillerimizin konuşmalarına yer vermiştik.

Şimdi Sayın Şeref Arpacı, buyurun.

Süreniz beş dakika.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, sayın milletvekilleri ve Bakanlığımızın bürokratları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, 53 sayfalık kitapçık hâline getirdiğiniz sunumunuzda sanayinin kadim şehri Denizli'nin adı sadece 1 kere geçiyor, 45'inci sayfada; Denizli Bilim Merkezi yapmışsınız. Bunu, bu Bilim Merkezini bugüne kadar Büyükşehir Belediyesi "Biz yaptık." diyordu, şimdi siz "Yaptık." diyorsunuz yani bir koyundan iki post çıkarmışsınız Sayın Bakanım, onu söylemek zorundayım.

AR-GE'ye de "Yaklaşık 16 milyar dolar harcadık." diyorsunuz. 2023'te bir Çinli firmanın AR-GE'ye harcadığı para yaklaşık 20 milyar dolar yani AR-GE'ye böyle çok yatırım yapmış gibi yapıyorsunuz, aslında bu paraların bu ölçekte gerçekten az olduğunu vurgulamak istiyorum ki aynı şey BYD'nin yatırımı için de geçerli, yaklaşık 1 milyar dolarlık yatırımı var ama bugün Türkiye'de zaten faaliyet gösteren, üretimi olan bir araba firması sadece fabrikanın içindeki hattına yaklaşık 2,5 milyar dolarlık yatırım yapıyor.

Şimdi, yönümüzü dönmüşüz ileri teknoloji savunma sanayisine; çok güzel, tebrik ediyoruz ama geri kalan sanayiciler ne yapacak? Geri kalan tüm sanayicilere de sırtınızı döndüğünüz bir pozisyondasınız. Dünyanın her şeye ihtiyacı var; havluya, bornoza, nevresime ve mobilyaya, kabloya, makineye ve daha birçok ürüne ihtiyacı var. İçinde birçok yanlış barındıran teşvik sisteminiz sebebiyle yüksek teknoloji üretimi için çok uzun zamanda aslında çok kısa bir yol katettik fakat tüm enerjinizi buraya vererek bugüne kadarki bilgi, birikim, iş gücü, "know-how" sahibi olduğumuz sektörlerden desteğinizi çekmek de çok büyük yanlış, onu söyleme gereği duyuyorum.

Yanlış teşvik sistemi dedim; bölgesel teşvik sistemiyle yarattığınız haksız rekabet sebebiyle özellikle bölgem Denizli'de tekstil sanayisi zor durumdadır. Olması gereken, sektörel teşviklerdir. Bunları bölgelere entegre edebilir ya da bölgelerin özelliklerine göre özel teşvikler çıkarabilirsiniz. "Bir bölgeyi kalkındıracağız." diye sektöre yıllarını vermiş, bilgi birikim sağlamış kocaman şehirleri de feda ettiniz Sayın Bakanım.

Evet, sanayici feda edildi. Bunu bir ay önce buraya gelen Merkez Bankası Başkanı da sunumunda ne yazık ki itiraf etti. Bu tablo bunun göstergesidir ve bu ne yazık ki ilk defa olmadı; binlerce sanayici uygulanan yanlış politikalar sebebiyle feda edilirken sanayicinin yanında olması gereken, koruması, kollaması gereken kurumunuz çok da bir şey yapmadı. Bu ülkede bir fabrikanın kullandığı doğal gaz fiyatı tam 12 kat arttı, elektrik fiyatı tam 8 kat arttı. Tüketici enflasyonu 85 iken üretici enflasyonu yüzde 150 oldu, ülkede üretilen her şeye zam geldi. Bugün geline nokta, enflasyonun, resesyona dolayısıyla staglasyonun sebeplerinden bir tanesi de kurumumuz oldu. Göstergeler sanayi üretiminin bize hâlini gösteriyor, buyurun: PMI endeksleri yerlerde, çok uzun zamandır 50 seviyesinin altında seyrediyor, bunu siz de biliyorsunuz.

"Üretim, yatırım, istihdam, ihracat" dedik fakat bunların hepsinde duvara tosladık Sayın Bakanım. Şimdi de uçak ve helikopterlerle burada şovunuzu yapıyorsunuz fakat diğer sektörler şu anda gerçekten zor durumdadır.

Bakın, bunları takdir ediyoruz ama şehrim Denizli'de henüz doğal gazı olmayan, fiber internet hattı olmayan sanayi bölgeleri var. Biz ihracatı nasıl geliştireceğiz, karbon ayak izimizi nasıl azaltacağız? Ürünlerimiz Avrupa Birliği gümrüklerinden dönecek ya da ekstra karbon vergisi ödeyeceğiz. Biz zaten şu anda rakiplerimizden yüzde 40, yüzde 50 pahalıyken -dolar bazında yüzde 40 yüzde 50 pahalıyken- nasıl ihracatımızı yapacağız? Bunu da size sormak isterim. 2025-2026 öncesinde sıfır karbon hedefi için ne yapıyorsunuz Sayın Bakanım?

Bu arada, ihracat önemli ülkemiz için fakat ihracat Ticaret Bakanlığına bağlı. Türkiye'de ihracatı sanayici yapıyor, aslında sizin de Sanayi Bakanlığının da içinde ihracatı geliştirmeye alakalı bir genel müdürlüğün bence kurulması gerekiyor.

Şimdi, Togg konusuna girmeden edemeyeceğim, birçok sorum da var ama vaktim çok az kaldı. Şimdi, Trendyol 100 liraya satılan bir hediye koduyla Togg'u alan kişilere bir yıllığına 30 bin liralık bedava elektrik şarjı sunuyor. Bu şarjın maliyetini TOGG firması mı yoksa Trendyol mu karşılayacak yoksa Bakanlığınızın bu konuda bir teşviki var mı diyerek sözlerimi tamamlıyorum.

Herhâlde bir dakika uzatmayacaksınız, soru-cevap kısmında başka sorularım da var.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Ayşe Sibel Ersoy, buyurun.

Süreniz beş dakika.

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) - Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, değerli Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlar ve basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'nin en büyük havacılık, uzay ve teknoloji festivali TEKNOFEST, TEKNOFEST Akdeniz kapsamında 2-6 Ekim tarihlerinde Adana Şakirpaşa Havalimanı'nda düzenlenmiştir. Akdeniz'in kalbinde, Adana'da gerçekleştirilen bu festivalle teknoloji severler bir araya geldi. Havacılık, uzay ve teknolojiye dair Türkiye'nin en büyük etkinliğine ev sahipliği yapan Adana, yenilikçi projelere de ilham kaynağı oldu. Ziyaretçiler, insansız hava araçları, robotik teknolojiler ve uzay keşifleri gibi pek çok farklı alanda düzenlenen etkinliklere katılma imkânı buldu. Özellikle gençler, projelerini sergileme ve alanında uzman isimlerle buluşma fırsatını yakaladı. Beş gün boyunca çok sayıda bilim, kültür ve sanat etkinliğine ev sahipliği yaptı. İnsansız hava araçlarından yapay zekâya, otonom sistemlerden uzay teknolojilerine kadar çok sayıda alanda projelerin sergilendiği festival, beş günde 1 milyon 100 bin kişi tarafından gezildi. Özel kurumların ve kamu kurumlarının açtığı standlarda geliştirilen teknolojiler Adanalılara ve çevre illerden gelen katılımcılara tanıtıldı. Etkinlikler kapsamında, ziyaretçiler Adana semalarını renklendiren Türk Yıldızları, Solotürk, Jandarma Çelik Kanatlar, F-16 uçakları, ATAK helikopteri ve paramotorların gökyüzündeki gösterilerini izleme şansı buldu. Festivalde, paraşütle atlayış ve helikopterle havadan tahliye gibi heyecanlı gösteriler de gerçekleştirildi. Akrobasi gösterilerinden ileri teknoloji simülasyonlar, bilimsel atölyeler ve sergilere kadar her yaşta vatandaş için etkinlik programının yapıldığı festivale çok fazla sayıda ziyaretçi katıldı. Çocuklara yönelik bilim gösterileri, müzikaller ve bilgi yarışmalarının düzenlendiği etkinlikte TEKNOFEST kapsamında organize edilen yarışmalarda dereceye girenlere ödülleri verildi. Burada büyük bir gururla belirtmek istiyorum ki TEKNOFEST kapsamında düzenlenen Uluslararası Efficiency Challenge Elektrikli Araç Yarışları'nda hidromobil kategorisinde kazandığı 1'incilik ödülünü Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'dan alan 1,5 Adana Elektromobil Takımı'nı bu büyük başarısından dolayı kutluyorum, başarılarının devamını diliyorum.

Geleceğimizi emanet edeceğimiz gençlerimize araştırma ve kendini geliştirme ruhunun aşılandığı ve bilimin hayatın temelinde yükselmesi gerektiğinin anlaşılması açısından yapılan bu etkinlik büyük millî bir değer taşımaktadır. Ülkemizin içinde bulunduğu jeopolitik dinamikler ve hemen yanı başımızda yaşanan savaşlar millî savunmada atılan adımların ne kadar değerli olduğunu gözler önüne sermektedir. Devletin bu yatırımlara millî temelli bakış açısıyla verdiği desteğin değeri çok büyüktür. Sınırlarımızın 378 kilometre ötesinde güvenliğinin sağlanması ve tabiri caizse sınırlarımıza vurulan kilit büyük özveriyle yapılan bu çalışmaların neticesinde sonuçlanmıştır. Bu başarıya emeğini ve yüreğini katan herkese teşekkür ediyor, 2025 yılı bütçesinin vatanımıza ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

Sayın Bakanım, TEKNOFEST'e gösterdiğiniz ilgiyi sanayi sektöründe de göstermenizi rica ediyor, saygılar sunuyorum.

İyi günler.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Ersoy, teşekkür ederim.

Sayın Dinçer, buyurun.

Süreniz beş dakikadır.

TALAT DİNÇER (Mersin) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Bakan, çok değerli milletvekili arkadaşlarım; ben de sizleri saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, tabii, o kadar güzel bir sunum yapıldı ki sunuma baktığımızda dünyada bir numarayız, durum onu gösteriyor, işimiz Almanya'dan iyi ama madem ekonomimiz bu kadar çok iyiyse o zaman emekli sokakta niye bağıyor "12.500 lirayla geçinemiyorum." diye, dar gelirliler niye böyle sesini yükseltiyor "Zor durumdayım." diye, esnaf niye bağıyor "Siftah yapmadan gün kapatıyorum." diye, çiftçi niye bağıyor o zaman "Maliyetlerin altından kalkamıyorum." diye? Demek ki bir sorun var, ekonomi bu kadar iyiyse demek ki bu kesime yardım etmeyen de Hükümet o zaman; öyle düşünüyorum.

Değerli Bakanım, sanayi can çekişiyor. Yani, şimdi, tabii verdiğiniz rakamlar belli meslek dallarında veya belli bir branşta, belli bir kesimin verilerini ihtiva ediyor ama unutmayın ki bu ülkede işletmelerin yüzde 98'i küçük işletme. Küçük işletmeler sıkıntı içerisinde. Bakın, şu an küçük sanayiden çekiç sesi bile gelmiyor. Zamanında 10 kişi, 20 kişi çalıştıran o küçük işletmeler, o üretim yapan işletmeler bugün bir tek kişiyle, kendisiyle o dükkânı açık tutmanın gayreti içerisinde. Demek ki burada bir sorun var, burada bir sıkıntı var. Yani, hem istihdamda bir gelir kaybımız var hem de vergide bir gelir kaybımız var.

Şimdi, ben memleketim Mersin'den bahsedeyim. Küçük işletmelerin içinden gelmiş bir milletvekiliyim. Şu an küçük sanayi sitelerinde inanılmaz bir sıkıntı var: Yer yok. Esnafı büyütme istiyoruz. Şimdi, küçük olmadan büyük olmaz. Dolayısıyla, önceliğimizin küçük olması lazım, küçük işletmeleri desteklemek lazım. Şu an Mersin'de sanayi sitesi kurmak isteyen çok esnaf var, biraz işlerimi geliştireyim diye uğraşıyorlar ancak bu çevre planlarında sanayi sitesi alanı maalesef yok ve dolayısıyla insanlar sanayileşemiyor, böyle bir sıkıntı içerisinde.

Değerli Bakanım, Mersin'de tekstilde de aynı sıkıntı var. Türkiye'nin ilk serbest bölgesi Mersin'dedir ama Mersin'de serbest bölgede faaliyet gösteren firmaların büyük bir bölümü yurt dışına gidiyor. Niye? Maliyet yüksekliğinden, maliyetin altından kalkamıyorlar. Bir de ilave vergi getirildi. Dolayısıyla, tekstilcilerimiz de hep yurt dışında arayış içerisine girdiler, oralarda faaliyet gösteriyorlar.

Değerli Bakanım, bir kuruluş kurduk: KOSGEB, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı diye ancak bugün baktığımızda KOSGEB, küçükten ziyade büyüklere destek veren bir kurum hâline geldi biraz. Çünkü uzun bir süredir zaten kaynak yok, girişimcilerimiz müracaat ediyor ancak ülkenin bu ekonomik yapısından kaynaklanan sıkıntılardan dolayı kaynak yetersizliğinden paralarını, teşviklerini bile zamanında alamıyorlar. Şimdi, KOSGEB'in daha önceki yapısında, bizim daha önceki bakanlarla yaptığımız görüşmelerde KOSGEB'in kapsamına tüm işletmeleri almıştık. Şimdi, ekonominin bu kadar daraldığı bir dönemde insanların bir can suyuna ihtiyacı var ancak KOSGEB şu an sadece imalat sanayisinde olan firmalara destek veriyor. Yani, ülkemizde 3,5 milyon küçük ve orta ölçekli işletme var, bunların hepsi büyük sıkıntı içerisinde. Şimdi tam bunlara yardım yapılacak, bunlara bir destek verilecek zaman çünkü küçük işletmeler maalesef krediye ulaşamıyorlar, ekonomik sıkıntılardan dolayı kredi kullanamıyorlar ve bunun da sonucu olarak iş

yeri kapatmaları arttı. Bununla beraber, işte, icraya düşen esnaf sayısı çoğaldı, orta ölçekli işletme sayısı çoğaldı; bunların acilen bir desteğe ihtiyacı var. Bu KOSGEB'i biraz da gözden geçirip tüm esnafı destekleyecek şekilde yeniden bir yapılandırmaya ihtiyacımız var.

Sayın Bakanım, bir diğer önemli konu da sanayide çalışacak kalifiye eleman yok. Yani, 3308 sayılı... Çıraklık eğitimini bitirdik; yani, şu an 4+4+4 geldi; önce sekiz yıllık, sonra on iki yıllık temel eğitim geldi, çıraklık eğitimi bitti. Şu an çıraklık eğitimine 30 yaşında, 40 yaşında adamlar geliyor belge almak için, bu insanı hiçbir yerde biz çalıştıramayız. O yüzden, bu çıraklık sistemini yeniden bir gözden geçirip eski işlerlik hâline döndürmemiz lazım ve meslek liselerinin sayılarını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TALAT DİNÇER (Mersin) - Devam edeyim Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Dinçer, karar gereği öyle bir usul yok, lütfen selamlayın, bitirelim.

TALAT DİNÇER (Mersin) - Peki, teşekkür ediyorum, bütçemiz hayırlı olsun diyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Türker Ateş, buyurun.

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Teşekkürler Başkan.

Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, sayın bürokratlar, değerli katılımcılar; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bugün en önemli bakanlıklardan birini konu ediyoruz. Sanayi Bakanlığı ve hazırladığı program ülkemizin geleceği açısından, tam bağımsızlığı için çok önemseydiğimiz bir konu. Ben de iş dünyasından gelen, uzun süre Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı yapmış, yönetimde yer alan bir arkadaşınızım. Her gittiğimiz yerde geleceğin üretimden geçtiğini ifade ediyoruz, girişimcilikten bahsediyoruz, ihracattan bahsediyoruz, kadından bahsediyoruz, gençlerden bahsediyoruz, istihdamdan bahsediyoruz; bunlar ne kadar gerçekleşti, ne kadar gerçekleşmedi? Bu konuya birazdan değineceğim. Bu enflasyonla, bu faizle, bu döviz kuruyla gerçekleşmesi mümkün mü, değil mi; onu da ifade etmek isterim ama bu konuya gelmeden önce şu anda kaynaklara ulaşabilmenin noksanlığını, öz sermayesi düşük olan firmalarımız var, bunların sıkıntılarını dile getireceğimiz konular var.

Birincisi, 5084 no.lu Teşvik Yasası'nın dışında, arkasından bölgesel teşvikler geldi. Bölgesel teşvikler gerçekten istenen sonuca ulaşabildi mi? Ulaşamadı. İller arasında rekabet oluştu, firmalar arasında rekabetler oluştu çünkü haksız rekabetler var. Bu teşvikler ilçeler bazına döndü, evet, biz bunu da destekliyoruz, o dönemde il bazından ilçelere dönmesi için çalışmalar yaptık ve bir kısmı gerçekleşti ama özellikle bölgesel teşvikler kümelenmiş yapıları bozuyor. Sayın Bakanım, SEGE kriterleri çok önemli, SEGE kriterlerinin tekrar gözden geçirilmesi gerektiğine inanıyorum. Sahada mutlaka analiz yapılınsın, ilçeler gezilsin. Mesela, Bolu bir ilçesinden, Kıbrısık ilçesinden bahsedebiliriz; Doğu'daki çok küçük ilçelerimizden daha küçük ama baktığınız zaman bölgesel teşviklerde ön plana çıkmış bir noktada. Yalnız sahadan analizleri alırsak sonuçlara daha rahat ve daha gerçekçi olarak ulaşabileceğimizi ifade etmek isterim.

Sonradan söylemek istediğimi başta söyleyeyim: Sayın Bakan Mehmet Şimşek yüksek faiz politikasıyla, yüksek enflasyonla ve döviz politikasıyla sanayi sektörünün nefesini kesmiştir. Maalesef, siz de seyrediyorsunuz. Sanayi üretimi, politika faizlerinin yüzde 50'ye yükseldiğinden, mart ayından beri ciddi anlamda geri geliyor. En sonunda, ağustos ayında veriler elimizde. Yıllık sanayi üretimi yüzde 5,3 daraldı, aynı politikalar sanayi üretimini ciddi anlamda sıkıntıya sokacak. Covid döneminde inanılmaz bir performans gösterdik, sanayi kuruluşlarının kapanmaması için çalıştık, o gayret içerisinde hep beraber sahadaydık ama Covid dönemini arar bir noktaya geldik. Şu anda bu faizlerle, bu döviz kuruyla, bu enflasyonla mücadele etmezsek çok önemli bir noktaya, bütün sanayicilerimizi kaybetme noktasına gelebiliriz, bölgemizi de terk edebilirler.

Mart ayından beri dünyanın en yüksek ikinci faiz oranına sahibiz yani yüksek faizde dünya 2'ncisiyiz ya, düşünebiliyor muyuz? Yani, Türkiye bunları hak etmiyor aslında. Enflasyon düşmüyor, enflasyon düşmedikçe faiz indirimi de gecikecek; faiz indirimi geciktikçe de üreten üretmez, çalışan çalışamaz durumda. Son günlerde iş dünyasının temsilcileri de bu durumdan bahsetmeye başladılar. Bizim söylediklerimize inanmıyorsanız TİM Başkanı Mustafa Gültepe'nin, İSO Başkanı Erdal Başçıvan'ın -o da beraber çalıştığımız bir arkadaşımız- söylediklerine, o arkadaşlarımızın sözlerine lütfen kulak verin çünkü hepsi sahada.

KOSGEB'in 2023 yılı faaliyet raporlarından bazı örnekler vermek istiyorum: Evet, KOBİ'lerimizin, Türkiye ekonomisinin bel kemiği KOSGEB. İktidarın haklı olarak ağzından düşürmediği iki terim var: Birincisi yüksek teknoloji, diğeri de yerli üretim; bizler de bu konuda destek veriyoruz. KOSGEB, 2023 yılında 140 teknolojik ürüne destek vermeyi kendine hedef koymuş, destek verdiği teknolojik ürünün sayısı 30.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TÜRKER ATEŞ (Bolu) - Yetişmedi, ben de bilgi notunu Bakanıma ulaştırırım.

Ben teşekkür ediyorum, bütçemizin şimdiden hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Ateş, teşekkür ederiz.

Sayın Mahmut Tanal, buyurun.

Süreniz beş dakikadır.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Değerli milletvekilleri, değerli Bakanım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlarım.

Sayın Türker Bey'in kaldığı yerden devam etmek isterim. Gelişmişlik endeksine göre -SEGE kriterlerini söyledi- SEGE kriterlerine göre... Değerli Bakanımız bugün sunumunuzda Şanlıurfa'dan çok bahsettiniz, keşke dediğiniz gibi olsa ben sizden gerçekten de özür dilemek isterim. Yani, gelişmişlik endekslerine göre Şanlıurfa 81 il arasında 79'uncu sırada, Harran ilçemiz Türkiye'deki tüm ilçeler arasında 972'nci

sırada.

Şimdi, ben ilimizle ilgili, sanayiyle ilgili sorulara gelmek isterim. Evet, açıklamanızda genç nüfuslu bir ülkeyiz; doğru. Şanlıurfa genç nüfuslu, genç ve dinamik bir nüfusa sahip. Mevsimlik tarım işçiliği açısından ırgatlık yapıyor Şanlıurfalılar, kendi kaderlerine terk edilmiş durumdadılar. Değerli Bakanım, bu mevsimlik tarım işçiliğinin önüne geçmek için bölgede sanayi ağırlıklı iş imkânlarının olması elzemdir.

Değerli Bakanım, organize sanayi bölgesi bizde 2 tane var, yetersizdir ve bu yetersizliğin yanında bunların en büyük sorunlarından bir tanesi; öyle büyük, muhteşem fabrikalarımız yok ve aynı zamanda altyapı yatırımı eksik ve yetersiz. Biz, barajın 8 kilometre yakınıdayız, baraja 8 kilometre yakın olan bir yerde su sorunu yaşıyor, enerji sorunu yaşıyor ve bu sebepten dolayı maalesef yatırımcılar yatırım yapmaktan çekiniyor. Yani, burada ilimiz üretim ve istihdam potansiyeli açısından bu altyapı yetersizliğinden dolayı gerek elektrik gerek su ve diğer hususlar nedeniyle istenilen düzeye gelememiş durumda.

Şimdi, burada elektrik hakikaten büyük sorun, bu yüzden üretim tesislerini olumsuz etkiliyor. Aynı zamanda bizde bulunan organize sanayiden hemen Birecik'i size somut olarak örnek vereyim. Şimdi, sizin şuradaki açıklamanızda, sayfa 33'te çok güzel demişsiniz: "Organize sanayi bölgelerinde süresi içerisinde yapılmayan iş varsa iptal edilir, gereken iş de yapılır." Adres veriyorum, nokta vuruş, Birecik Organize Sanayi'ye deyin ki: "Sizin şu anda altı, yedi yıl verdiğiniz kimler var?" Değerli Bakanım, daha temeli atılmamış -nokta vuruş, diğer ilçeler de aynı şekilde, il merkezi de o şekilde- eş dost kayırmacılığı yapılıyor ve onun üzerinden rant yapılıyor. Yani, onların başkanı da, güya, valiler yapıyor. Bunlarda maalesef kaymakamı, valisi, vesairesi gerçekten oraya gelecek olan yatırımcıyı da... Oradaki siyasiler ne yapıyor biliyor musunuz? "Tamam, gel, yatırımını yap ama benim eşime, dostuma fabrikadan bir yüzdelik ortaklık verersen o zaman olur." Yazıktır, günahdır; sizden istirham ediyorum. Yani, benim yaşadığım ildeki, oradaki bu 2,5 milyon nüfusa, insana yazık günah. Yani, onun için, ne olur, bu siyasilerin organize sanayilerin üzerindeki ellerini çektirmenizi istirham ediyorum ben.

En büyük sorunlardan bir tanesi -evet, bahsettiniz, güzel- mesela KDV iadesini Gaziantep bir ayda alırken Şanlıurfa'daki yatırımcıların hepsi altı ayda alıyor. Ne yapıyor Şanlıurfa'daki yatırımcı? Oradaki merkezi Gaziantep'e alıyor, Gaziantep üzerinden ancak vergi iadesini kısa süre içerisinde alabiliyor. Bunu yapmayın. Yani, burada neden Şanlıurfa'daki sanayici KDV iadesini erken alamıyor da Gaziantep olabiliyor? Gaziantep'e vermiş olduğunuz hukuk neyse biz aynı eşitliği istiyoruz sizden.

Aynı şekilde, yine, KDV iadesiyle ilgili o konuda uzman olan vergi daireleri var. Vergi dairesi Şanlıurfa'da yok, olmadığı için maalesef burada süre uzuyor yani bu sebeplerden dolayı yatırımcı kaçıyor. Benim sizden istirhamım: Bu, Şanlıurfa'daki ihtisas vergi dairesi müdürlüğü bir an önce kurulmalı. Bu KDV iade süreciyle ilgili eğitim almış personel çalıştırın. KDV iadesiyle ilgili eğitim almış personel Şanlıurfa'da yok. Sizden istirham ediyorum, şehrimiz adına bu sıkıntıların bir an önce giderilmesini talep ediyorum.

Selam ve saygılarımı iletiyorum.

En büyük sıkıntılarımız: Organize sanayi bölgesindeki altyapı ve oradaki kayırmacılık. Gayet rahat, açıkça söyledim, Birecik ve diğerleri de öyle. Oradaki bu siyasiler alıyorlar, rant kazanıyorlar, gerçek yatırımcı gelemiyor veya oradaki siyasiler... "Eğer ben ortak olursan sen yaparsın, yoksa yapamazsın." deniliyor. Onun için yatırımcının önünü Şanlıurfa'da açmanızı istirham ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Tanal, teşekkür ederim.

Kadim Durmaz Bey, buyurun.

Süreniz beş dakika.

KADİM DURMAZ (Tokat) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Plan ve Bütçe Komisyonunun çok değerli üyeleri, kıymetli milletvekillerimiz, Sayın Bakanımız, Kıymetli Bakan Yardımcısı ve kurum amirlerimiz, kıymetli basın mensupları, takip eden meslek odalarının değerli temsilcileri; 2025 yılı Bakanlık bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını dileyerek söze başlıyorum.

Sayın Bakanım, tabii, bugünlerde sanayici de küçük esnaf da sanatkâr da bir Erzurumlunun söylediği sözü söylüyor "Hesaba bakıyorum, hac farz olmuş; cüzdana bakıyorum, zekâta muhtacı." diyor; ülke şartları da bu.

Tokat'ta 1970'li yıllarda başlamış bir küçük sanayi sitemiz vardı, şehrin merkezinde kaldı, şehir geliştii, buna cevap vermedi. Tokatlı esnafın sesini, Tokat'ın bu kıymetli ihtiyacını duyan Bakanlığımız bunun altyapısını yaptı. 2024 yılında 5 milyar da üstyapısı için ödeneği ayrıldığı hâlde ne yazık ki ihale edilemedi. Bugün bu ihale müjdesini Bakanlık bütçemiz görüşülürken Sayın Bakanımızdan duymak, bunu da hemşehrilerimize iletmek isterim.

Ama bir diğer sorun da şu: Şehrin ortasından geçen, Kazova'yı sulayan, devamında Amasya'yı, devamında Çarşamba ve Terme'yi sulayan Yeşilirmak'a bağlı hiçbir organize sanayi bölgemiz ve küçük sanayi sitelerinde arıtma sistemi yok; Sayın Bakanım, bu konuya da dikkatinizi çekerim.

Tokat Organize Sanayi Bölgesi'nin iki kısmı da 425 hektarlık alanda hâlihazırda hizmet veriyor. Burada toplamda 185 parselde 8.500 kişi çalışıyor. Kâğıt üzerinde baktığımız zaman yüzde 100 doluluğa ulaşmış gibi görünüyor. Artık üçüncü kısmının istiyoruz. Üçüncü kısmını isterken de şöyle bir baktığımızda bu parsellerin bir bölümünün amaç dışı kullanıldığını görüyoruz ama kişilere mülkiyet geçmiş; birisi kiraya vermiş, bir başkası depo yapmış, üçüncü, dördüncü şahısların kullanımında. Ciddi bir yatırımcıya, İstanbul'dan, Kocaeli'den, Bursa'dan, Çerkezköy'den, Çorlu'dan Anadolu'ya açılıp, gerçekten de insanları doğduğu topraklarda doyurmak isteyen iyi niyetli yatırımcılara da maalesef yer bulamıyoruz. Belediyelerin ve yerel yönetimlerin öngörüsüzlüğü yani gıda toptancıları, işte, adını sayamayacağım markaların birçok gıda firmaları OSB'yi kapatmış, o meşhur market zincirleri depo yapmış. İnsan istihdam etse itirazım olmayacak ama 2 tane fork-lift, bilgisayarın başında 50 dönüm yeri kapatmış. Bu konuda bizim üçüncü bölgemizin bir an önce açılmasını, beraberinde de yeni yapılan, ihale edeceğimiz sanayi çarşısıyla, OSB'nin arıtmasının da 2025 yılı yatırım programına birlikte alınmasını istiyoruz Sayın Bakanım.

Yine, Tokat kıymetli bir yer. Bunun dışında, Turhal Organize Sanayi Bölgesi var. Oranın özelliği de şu: Cumhuriyetin 4'üncü şeker fabrikasının kurulduğu kent. Fabrikamız özelleştirildi, 100 binlerde olan nüfus 50 binlere düştü. Organize sanayi bölgesi var ama ihtiyaca cevap vermiyor, bir miktar genişletilmesi lazım. Bununla ilgili pozitif ayrımcılık istiyoruz. Şöyle düşünün arkadaşlar, 4'üncü şeker fabrikası dedim. Türkiye'nin canlı hayvan borsasının belirlendiği bir ilçeydi burası, öyle güzel bir yer seçimi var. Bu anlamda, konuşmamın bitiminde size dosyayı vereceğim Sayın Bakanım, bu konuda da desteğinizi bekliyoruz.

Yine, Artova, Sulusaray, Pazar, Almus, Başçiftlik ilçelerimizde sanayi sitelerimiz yok. Yani oradaki esnafın aracı bozulsa ya da siz bir gezi hâlinde, seyahatte olduğunuzda orada başınıza bir şey gelse sanayi çarşısı yok. Herkes şehrin içerisinde apartman altlarına, rastgele yerlere dağılmış durumda; bunların da dikkate alınmasını bekliyor Tokatlılar.

Yine, Tokat'ın, Artova, Reşadiye, Yeşilyurt, Almus ve Pazar ilçelerinin 6'ncı bölge kapsamına alınması gerekiyor. Zaten insanlar zorda. "2 kedi soran 1'ini sokağa bırakıyor." diye Tokatlı tabiri vardır. Bu ilçelerin Bakanlıkta birazcık pozitif bir ayrımcılığa tabi tutulması lazım diyorum.

3 büyük ovasıyla, gerçekten de endemik bitki yapısıyla Tokat kıymetli bir yer. Avrupa Birliğinin korunmasını istediği Kelkit Vadisi önemli bir yer. Biz bilim merkezi kurulmasını istiyoruz Sayın Bakanım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KADİM DURMAZ (Tokat) - Yani başımızda Amasya, bir diğerinde Sivas; buradaki bir bilim merkezinin mutlaka anlamlı bir şekilde bölgesel hizmet vereceğine inanıyorum.

2025 yılı bütçesinden bu ülkeyle ilgili neyi murat ettiysek hayata geçirilmesini Cenab-ı Hak'tan diliyorum. Emek veren bütün kıymetli bileşenlerinize de teşekkür ediyorum. Hayırlı olsun.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim Sayın Durmaz.

Şimdi sırada Sayın Hikmet Yalım Halıcı var, sonra Mevlüt Karakaya, sonra Mehmet Tahtasız olarak devam edeceğiz.

Sayın Hikmet Yalım Halıcı, buyurun.

Süreniz beş dakika.

HİKMET YALIM HALICI (Isparta) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar ve basın mensupları; ben de Sayın Bakanın sunumunu ilgiyle takip ettim.

Kendi ilim olan Isparta'yla ilgili bir şeyler söylemek istiyorum. Şimdi, çok güzel, halıcılıktan bahsetti, benim soy ismim de Halıcı, Ispartalıyım, Isparta Milletvekiliyim, bir zamanlar halıyla anılan bir ilin Milletvekiliyim. Dediniz ki: "Halıcılığın ihracat payı yüzde 5,8 arttı." Çok güzel. Gaziantep, İstanbul ve Uşak olarak gidiyor. Şöyle bir baktım; makine halıları, tuftu halıları ve el halıcılığı ihracatta oranını arttırmış. Peki, Isparta buranın neresinde Sayın Bakanım? Bir zamanlar halıcılıkla anılan Isparta'nın günahı neydi?

Bakın, Sayın Türel konuşmasında söyledi: Cumhuriyet döneminin en önemli eserlerinden biri Sümerbank ve Sümer Halı'dır. Isparta'daki Sümer Halı Fabrikası 28 Kasım 2008 tarihinde kapatıldı ve sağlık kampüsüne çevrildi. Isparta bu konuda bu kadar uzmanlaşmışken, hatta, yüz yıldan fazla süredir getirdiği bir birikimi varken neden Isparta halıcılığında hak ettiğini alamamıştır? Ispartalı hemşehrilerimiz sizden müjdeli haberler bekliyor. Bu ihracatın daha da artarak devam etmesini temenni ediyoruz ama Isparta'nın da mutlaka bu halı ihracatında belli bir noktada olmasını istiyoruz.

Şimdi, buradan teşvik yasasına geçmek istiyorum. Teşvik yasasıyla ilgili de "Şehir-sektör eşleşmesi." dediniz. Aslında bu biraz önce bahsettiğim halıcılıkla da çok alakalı. Peki, bu şehir sektör eşleşmesi neden yirmi iki yıldır yapılamadı? İktidarınız döneminde en başta bu yaklaşımla yapılsaydı belki biz Isparta olarak mesela halıcılığı kaybetmemiş olacaktık. Yine, tıbbi aromatik bitkilerde, gül, lavanta, ada çayı, defne ve türevlerinde çok ciddi bir üstünlüğümüz var fakat sektörel teşvik olmadığı için Isparta bu değerlerini maalesef hızla kaybediyor.

Bakın, elimde bir tutanak var. Bu tutanak, 2005 yılı Cumhuriyet Halk Partisi Isparta Milletvekili Mevlüt Coşkun'er'e ait konuşma, ben de o tarihte, 2005 yılında danışmanıyım. Diyor ki: "5084 sayılı Yasa'da Isparta 10 dolarla teşvik kapsamına girememiştir." Bu konuda bir önerge veriyor, arkasından bir kanun teklifi veriyor Sayın Vekil. Önergeye verilen cevapta deniliyor ki: "Yatırım teşvik sistemimizin en önemli amaçlarından biri de bölgeler arası gelişmişlik farklarının giderilmesidir." Fakat geliyoruz 2016 yılına yine, Cumhuriyet Halk Partisi Isparta Milletvekili İrfan Bakır'ın verdiği bir önerge var, hiçbir şey değişmemiş. 5350 sayılı ek bir yasa çıkıyor, 13 tane il daha teşvik kapsamına alınıyor fakat bu 13 il bu sefer SEGE kriterlerine göre belirleniyor. Yani 10 dolarla teşvik yasasında arzu ettiği yere giremeyen Isparta bu sefer SEGE kriterleri yüzünden elenmiş oluyor. E, peki, Isparta'nın günahı neydi? Neden bu kriterler değiştirildi? Bakın, o günden bugüne bizle beraber 2'nci teşvik paketinde kim var biliyor musunuz? Antalya, Kayseri, Konya, Mersin, Adana ve Denizli yani ekonomik büyüklük olarak Isparta'yla kıyaslanamayacak yerler arasında maalesef Isparta'nın yirmi iki yılı heba oldu gitti.

Sayın Orhan Erdem konuşmasında Akşehir ve Afyon farkından bahsetti. Aynıısı komşumuz Afyonkarahisar, Dinar ve bizim için de geçerli. Aramızda 60 kilometre mesafe var ama Isparta'ya yatırım yapmak yerine yatırımcılar yıllar içinde Afyon'u tercih ettiler çünkü 4'üncü bölgede, Burdur 3'üncü bölgede. Ben bahsettiğiniz sektörel teşvikle ilgili, Isparta'da bir kozmetik vadisi kurulmasıyla ilgili bir kanun teklifi vermiştim. Bu kanun teklifimi 19 Ocak 2024'te verdim. Tekrar söylüyorum, hem teknokenti olan bir il olarak hem de tıbbi aromatik bitkilerin başkenti olarak Isparta'nın buna ihtiyacı var ve bu konuda Ispartalılar bu konuda sizden müjdeli bir haber bekliyorlar Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Mevlüt Karakaya, buyurun lütfen.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) - Sayın Başkan, Komisyonun çok değerli üyeleri, Sayın Bakan, Bakanlığımızın çok değerli bürokratları, diğer kurumlarımızın çok değerli bürokratları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye'nin ekonomik kalkınmasında ve teknolojik dönüşümünde kritik bir role sahip. Milliyetçi Hareket Partisi olarak Bakanlığımızın çalışmalarını yakından takip ediyor ve destekliyoruz. Özellikle millî savunma sanayisi alanında verdığınız katkı ve destekler takdire şayandır.

Sayın Bakanım, Ankara, millî mücadelenin karargâhı, cumhuriyetimizin başkenti, millî iradenin tecelligâhı Türkiye Büyük Millet Meclisinin bulunduğu şehir; aynı zamanda, merkezî yönetime ev sahipliği yapar, 600 milletvekili yaşar, milletvekillerinin çoğunluğu milletvekilliği bittikten sonra da Ankara'da yaşar. Her şehrin kimsenin farkında olmadığı ya da aldırış etmediği bir de taşrası ve çevresi vardır. Emin olun, Anadolu'daki birçok şehrimizin taşrası ve çevresinden çok daha geride, hizmet alma noktasında da eksik durumda. Metropol ilçelerin dışında kalan ilçelerimizin kahir ekseriyeti yurt genelinde yapılan ilçe sıralamalarında en gerilerde yer almaktadır. Seçim bölgem de olan Balâ, Haymana, Şereflikoçhisar, Evren, Elmadağ, Gölbaşı, Polatlı, Mamak ilçesinin dış çevresini, Çankaya ilçesinin dış çevresini keşke görebilme imkânınız olsa bu dediklerimin ne anlama geldiğini daha iyi anlayacaksınız; Ankara'nın diğer ilçeleri de bunlardan farklı değil.

Zamanımız az olduğu için çok fazla bu alanda bir değerlendirmeye girmeyeceğim ancak Ankara'daki OSB'lerin çoğunluğuna da baktığımızda Ankara'nın batı ve kuzey bölgelerinde, o akslarda bulunan Eskişehir ve İstanbul yolu üzerinde yoğunlaştığını görmekteyiz. Ankara'nın güneyinde yer alan Gölbaşı, Balâ tarafında ise birçok yatırımcı tarafından yatırım talebinde bulunulduğunu görüyoruz. Söz konusu taleplere cevap vermek üzere inovatif, çevreci, sıfır atık, geri dönüşüm ve sıfır karbon salınımını önceliğine alan, ülkemize de örnek olacak şekilde 10.989 metrekare yüz ölçümlü bir alan Balâ organize sanayi bölgesi olarak projelendirilmiş, bilgilendirme raporuyla başvuru dosyası Ankara Valiliğine, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğüne iletilmiş durumdadır. Balâ organize sanayi bölgesinde hâlihazırda Ankara'nın önde gelen 189 yatırımcısı tarafından 8 milyon 297 bin metrekare net sanayi parseli talep edilmekte olup yapılacak yatırımlar neticesinde 30 milyar sabit sermaye harcamasının gerçekleşmesi ve doğrudan 22.385, dolaylı olarak ise 80.000 istihdamın oluşması öngörülmektedir.

Sayın Bakanım, sizi 23 Ağustos 2024 tarihinde Balâ organize sanayi bölgesi projesi hakkında bilgilendirmek üzere ziyaret etmiş, proje kapsamında destek sözünüzü almıştık. Geldiğimiz aşamada Ankara'nın ülkemizin üretim, istihdam ve ihracatına önemli katkılar sunacak bu projenin kurum görüşlerine açılması hususunda destek ve tensiplerinizi yeniden talep ediyoruz. Yine, kuruluş yeri konusunda bir an önce karar verilmesi için Balâ'yı ziyaret edeceğinizin sözünü de almıştık. Ben buradan tekrar bu sözün yerine getirilmesi konusunda Balâlîlar, Ankaralılar olarak talebimizi iletiyorum, çalışmalarınızda başarılar dileyip 2025 yılı bütçesinin ülkemize ve Bakanlığımıza hayırlar getirmesini niyaz ediyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Karakaya.

Şimdi de Sayın Mehmet Tahtasız...

Sayın Tahtasız, buyurun.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri ve kıymetli basın mensupları; sizleri yedi bin beş yüz yıllık tarihi olan, Hattilerin ülkesi, dünyada ilk yazılı barış anlaşmasının imzalandığı, tarım ve sanayi şehri, Karadeniz'in ihracat birincisi, Anadolu kaplanı, Hititlerin başkenti Çorum adına saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, imkânsızlıklara rağmen Çorum ekim ayında ihracat sıralamasında 349 milyon dolarlık ihracatla geçen yılın aynı ayına göre ihracatını yüzde 63,64 oranında artırarak genel ihracat sırasında 16'ncı sırada yer aldı.

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, Çorum milletvekilimiz konuşuyor, uğultuyu bitirelim lütfen.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Ayrıca, geçen yılın Ekim ayına göre ihracatını 136 milyon dolarlık artışla en fazla artıran 3'üncü il Çorum oldu. Bu başarı Çorum'un Ekim ayında TR83 Bölgesinde en fazla ihracat yapan il olarak 1'inci sırada yer almasını sağladı. Çorum'un Türk Patent Enstitüsü tarafından tescillenmiş 22 ürünü var. Tüm olumsuz şartlara rağmen zoru başaran Çorumlu sanayicilerimizi yürekten kutluyorum.

Makine, un, gıda, yem, değirmen sanayi, taş ve toprağa dayalı sanayi, tekstil, ayakkabı, otomobil, yedek parça, kimya gibi çok sayıda iş kolunda önde gelen illerden biri Çorum'dur. Çorum merkezde Sungurlu ve Osmancık olmak üzere 3 tane sanayi bölgemiz var. 228 sanayici ve 10 bin çalışanın olduğu Çorum Merkez OSB'de arıtma tesisimiz yok, atıklar belediyenin arıtma tesisine gidiyor ancak o tesis de yetersiz, atıklar Derinçay'a akıyor ve Çorum'un birçok tarım arazisi bu suyla sulanıyor. Bu konuda Bakanlığımızın da desteğiyle organize sanayi arıtma tesisi acilen kurulmalıdır.

Anadolu kaplanı Çorum üretiyor, büyüyor, gelişiyor. Çorumlu sanayicimiz organize sanayi bölgesi sayısının artırılmasını istiyor. Organize sanayi genişleme sahası yetersizliği nedeniyle barut fabrikası ilçemiz Sungurlu'ya kuruldu. İlçede konaklama ve nitelikli personel sorunu yaşıyoruz. Çorum teşvik sisteminde 4'üncü bölgede, organize sanayi bölgesi ise 5'inci bölgede yer alıyor. Çorumlu sanayicilerinin talebi Çorum'un OSB'sinin 6'ncı bölge teşviklerinden yararlanması yönünde, bu teşviklerden yararlanmak sanayicimiz açısından çok önemli.

Sayın Bakan, artan bu maliyetler karşısında tekstilciler çareyi ya Mısır ya da Bangladeş gibi ülkelere gitmekte buluyor. Bu maliyeti yüksek olan Türkiye'deki tekstil fabrikaları kapanıyor, son altı ayda Çorum'da 2 tekstil fabrikası maalesef kapandı ve bine yakın kişi işsiz kaldı. Fabrikalar kapanmasın, tekstil üretimi yurt dışına kaçmasın diye sizler hangi önlemleri alıyorsunuz, bunu merak ediyoruz. 5'inci yatırım ve teşvik bölgesinde yer alan Çorum'un en azından bu ekonomik krizde 6'ncı yatırım bölgesine acilen alınmalı, yeni fabrikalar kapanmamalı.

Şu anda Eximbank dâhil kredi süreci büyük sıkıntıda. Eximbank limiti olan ihracatçılar teminat mektubu konusunda sıkıntı yaşıyor. Bu konularda ihracatçının önünü açmalısınız. Çorumlu iş insanı KDV'sini alamıyor, ayrıca esnafımız hiçbir şekilde krediye ulaşamıyor. Karşılıksız çek oranında bir patlama var.

Sayın Bakan, Çorum ihracatta bölgenin 1'incisi, Türkiye genelinde ilk 20 içerisinde yer alıyor dedik ama ne havaalanımız var ne de söz verildiği hâlde hızlı trenimiz maalesef yapılmadı. Cumhurbaşkanı on yıl önce söz verdi, "2023 yılında Çorum hızlı trene kavuşacak." dedi, daha sonra Ulaştırma Bakanı onuncu ayda "Delice-Çorum arası hızlı tren projesinin ihalesini yapacağız." dedi ama sözünü hâlâ tutmadı. Çorumlu 10 bin dolara ürettiği ürüne 10 bin dolar nakliye ödemek zorunda kalıyor.

Anadolu'nun kalkınma projesi olarak gördüğümüz Mersin, Samsun ve Trabzon limanını birbirine bağlayacak demir yolu ülkemiz ve sanayicimiz için hayati öneme sahiptir. Yine, temeli atılan ve yüzde 22'si tamamlanan Çorum Havalimanı çürümeye terk edildi. Havaalanı, demir yolu, ilçe bağlantı yolları ve çevre yolları olmayan bir kent AKP iktidarına rağmen üretiyor. Zoru başaran Çorumlu sanayicilerimizi tekrar kutluyorum. Bakanlığınızın Çorum'a hak ettiği destekleri vermesini talep ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Tahtasız.

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; muhabbetiniz bol olsun, Allah daim etsin ancak komisyon toplantısından sonra. Bürokrat arkadaşlar, sizleri sükûnete davet ediyorum. Konuşmaları bitirelim, sonra soru kısmına geçeceğiz. Milletvekillerinin görüşlerini duymakta zorlanıyoruz. Hassasiyetiniz için çok teşekkür ediyorum.

Sayın Türkkkan, buyurun lütfen.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Evet, Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; 2025 yılı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesi görüşmelerinde özellikle 2026 yılından itibaren Türk sanayicisinin düşeceği cendere ve esas burada konuşmamız gereken sorunlar hakkında İYİ Parti Grubu adına söz aldım.

Öncelikle Bakanlığa gelişinizle beraber çok ümitvar olduğumu beyan etmek istiyorum zira "teknoloji" deyince telefonu açıp kapatmaktan başka teknolojiyle hiç alakası olmayan, "sanayi" deyince Mevlanakapı oto sanayi sitesinden ibaret -bütün sanayi dünyası- olan bakanlardan sonra; eğitimle, temayüz ettiği makamındaki tecrübesiyle mutlu olduğumuzu ifade etmek istiyorum.

Bakanlığın 2025 yılı bütçe sunumunda "sanayide yapısal dönüşüm", "AR-GE", "yenilik", "dijital dönüşüm" gibi kavramların öne çıktığını gördük ancak sanayideki hedefleri ülkenin ekonomisinden, hukukundan, eğitim sisteminden ayrı düşünmek mümkün değil. Özellikle son altı yıldır Türkiye'nin yükü çok fazla, bu yükü taşımak için çok güçlü bir sanayiye ihtiyacımız var çünkü kalkınmanın ve refaha ulaşmanın önemli bir yolu sanayiden geçiyor. Türkiye büyürken bizi hedeflerimize taşıyacak olan sanayi gücümüz büyümüş mü? Hayır. Sanayinin ekonomideki payı bugün yüzde 28. Geldiğimiz nokta 1999 yılıyla aynı yani aradan yirmi beş sene geçmiş, geldiğimiz nokta aynı. O beğenmediğiniz eski Türkiye var ya oradan örnekler vermek istiyorum size; Türkiye'nin sanayiye ivme kazandıran, özellikle makineleşmenin, üretimin ve ihracatın önünü açan cennetmekân Turgut Özal vardı, onun döneminde sanayinin ekonomideki payı kaçtı, biliyor musunuz? Yüzde 33. Bugün dünyanın tedarik merkezi olan Çin'de sanayinin ekonomideki payı yüzde 38. Türkiye'yi merkeze aldığımızda çevremizde 5 trilyon dolarlık bir ekonomik potansiyelin ortasında neyi kaybettiğimizi herhâlde anlamışsınızdır. Özal Türk sanayicisini dünyayla buluşturmak isterken uçağında sadece sanayiciler vardı o dönem; iş adamları demiyorum, bakın, sanayicilerden bahsediyorum, gerçek sanayicilerden bahsediyorum. Bugünkü gibi alameti sarayda saklı, iş adamlarıyla dolu iş gezileriyle 28 Şubat dönemindeki rakamları bile yakalayamazsınız çünkü 28 Şubatın o istikrarsız döneminde bile bu oran yüzde 31'di. Şimdi, siz Sanayi Bakanı olarak gittiğinizde muhalefetten sanayici olan kaç milletvekilini davet ettiniz şimdiye kadar? Benim hatırladığım yok, varsa özür diliyorum. Sayın Cumhurbaşkanının uçağında devletten ihale almaktan başka hiçbir özelliği olmayan, kendine iş insanı diyen adamlar var, Türkiye sanayisine ciddi hizmet eden bir iş insanı yok orada. Devlet ihaleleriyle zenginleşmiş, devletten nemalanmış insanları iş insanı olarak koyuyorsunuz "Gittiğimiz ülkede bunlara nasıl bir kapı açarız?"a gayret ediyoruz; bundan bir an önce vazgeçmeniz lazım çünkü esas refah ve döviz götüren, yükte hafif pahada ağır olan o yüksek teknoloji ürünlerde Türkiye Yüzyılı savunma sanayisi dışında hiçbir şey vadetmiyor. İmalat sanayisinde yüksek teknoloji ürünlerinin OECD'deki oranı yüzde 18. Dünyün Demir Perde ülkesi Romanya'da bu yüzde 12, Romanya daha düne kadar sizin iş yerlerinizde, birçoğunuzun babalarının iş yerlerinde çalıştırdığı işçilerin bulunduğu yani bundan otuz sene evvel demokrasiye geçmiş Romanya'da bu oran, yüksek teknoloji ürün imalatı yüzde 12. Burnumuzun dibindeki "Küçük ülke." dediğimiz Yunanistan'da yüzde 14. "Neyse bir tesellimiz var, Güney Afrika'da yüzde 5." diye biz onlarla yarışıyoruz, Türkiye'nin bu konudaki oranı yüzde 3 sadece; rakibimiz Güney Afrika yüzde 5.

Sırada Avrupa Birliğinin Türkiye'ye dayattığı çok önemli bir mesele var Sayın Bakan: Karbon emisyon yasası. 2026 yılından itibaren sınırda karbon düzenlemesiyle Avrupa Birliği çok ağır vergiler uygulayacak Türkiye'ye. İhracatımızın yüzde 40'ından fazlasını biz Avrupa'ya yapıyoruz, Avrupa Birliği ülkelerine yapıyoruz. Türk sanayicisi bu yükü nasıl kaldıracak, böyle bir planınız var mı? Türkiye karbon yoğun üretiminde karbonsuzlaştırmayı geciktirirse Avrupa Birliğindeki pazar payını kaybedecek, kapılar kapanacak; buna da çok zamanımız yok, sadece bir senemiz var. Avrupa'ya üreten değil, Avrupa'nın pazarı hâline gelmek üzereyiz. Bunu ben söylemiyorum, Avrupa Birliği karbon borsası yasasında açık açık yazıyor zaten; görünen köy kılavuz istemiyor Sayın Bakan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Dünya Bankası bile bu tehdidi görüp geciktirdiği yatırımları acilen yerine getirsin diye Türkiye'ye 35 milyar dolar bir para ayırmış.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Bitiyor efendim.

Burada, Komisyonunda ve Genel Kurulda esas üzerinde durmamız gereken konunun da bu olduğunu düşünüyorum.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Mikrofonu açalım, Grup Başkan Vekilliği yapmış, açalım yani.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Hiç önemli değil, biz zulme alıştık Sayın Başkan, mesele yok. Ezile ezile geliyoruz, devam edelim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Peki, teşekkür ediyorum.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Yoksa 2026 yılından sonra yani bir yıl sonra Türk sanayicisi gerçekten kıpırdıyamaz hâle gelecek ve belki o zaman sizin Bakanlığınız bile çok anlamlı hâle gelmeyecek.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Türkkan.

Sayın Ersin Beyaz, buyurun lütfen.

ERSİN BEYAZ (İstanbul) - Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Değerli Komisyon üyeleri, milletvekillerimiz ve kıymetli bürokratlarımız; İYİ Parti Grubumuz adına söz aldım, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Makroekonomik verilere göre, gayrisafi yurt içi hasıla bir yıl içinde yapılan toplam harcamaları, yatırımları, devlet alımlarını toplayıp üzerine ithalat ve ihracat farkını eklediğimizde bulduğumuz veridir. AK PARTİ iktidarı bu fonksiyonun içeriğini doldürürken Türkiye Cumhuriyeti devletini kendi şirketi gibi yönetme gafletinden bir türlü vazgeçmiyor. Harcamaları soruyoruz, "İtibardan tasarruf olmaz." diyorlar. Yatırımlara bakıyoruz "Bizim partiden olmazsanız belediyenize, şehrinize hizmet gelmez." diyorlar. Devlet alımlarını soruyoruz "Ticari sır." diyorlar. İhracata gelince hevesle anlatıyorlar ancak ithalat büyüklüğünü sorunca suspus oluyorlar. İthalatın ihracat karşısında devasa büyüklüğe ulaştığı, dışa bağımlı bir ülke olmanın risklerini ve tehlikelerini hepimiz biliyoruz. Bugün faizlerin yüzde 50 olduğu bir ekonomiden bahsediyoruz. Bugün ekonomik buhranın sonuçlarını da bugün Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı nezdinde tartışacağız. Sanayi ve teknoloji sektörü, her ülkenin lokomotif gücü hâlinindedir. Ülkemizde sanayinin gayrisafi yurt içi hasıla içindeki payı yüzde 33 olarak hesaplanmıştır. TÜİK verilerine göre, 2018'den günümüze kadar herhangi bir yıl boyunca ülkemiz yüksek teknoloji ürünlerin imalat, sanayi ihracatı içindeki payı yüzde 4'ün üstüne çıkamamıştır. Yine, yüksek teknoloji ürünlerin imalat sanayi içindeki ithalat kısmına baktığımızda, bu rakam ortalama yüzde 12 seviyesinde gerçekleşmiştir.

TÜİK verilerine baktığımızda, imalat sanayi içinde ihracatın ithalattan fazla olduğu tek alan ne yazık ki düşük teknoloji ürünler kısmıdır. Yüksek teknoloji üretimi konusunda sınıfta kalan iktidar, düşük teknoloji konusunda yaptığı ihracattan övünmekte geri durmamaktadır. Daha anlaşılır bir dille söyleyecek olursak, yüksek teknoloji ürünlerde imalat sanayisindeki ihracatımız geçen yıl yaklaşık 75 milyar dolarken yüksek teknoloji ürünlerde bu rakam 9 milyar dolara düşmektedir. İthalat kısmına bakacak olursak, düşük teknoloji ürünlerin yine imalat sanayisindeki payı 2023 yılında 32,6 milyar dolarken yüksek teknoloji ürünlerde bu rakam 31,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Sadece bu parametrelerden bile sanayimizin verimli bir sonuç elde etmediği, özellikle ve çok önemli olan yüksek teknoloji ürünler konusunda eksik kaldığı görülmektedir. Bu verilerin haricinde sanayi üretim endeksimizin de özellikle son üç ayda düşmesinin nedenini Sayın Bakan buradayken hem bizlere hem de milletimize açıklamalıdır.

2024 yılı Ağustos ayında madencilik sektörü endeksi yıllık yüzde 5,4 azalmıştır. İmalat sanayi sektörü endeksi ise aynı oranda yüzde 5,4 azalmıştır. Yine, sırasıyla haziran, temmuz ve ağustos aylarında takvim etkilerinden arındırılmış sanayi üretim endeksi yüzde 5, yüzde 4 ve yüzde 5,3 oranlarında her ay istisnasız daralmıştır. İşte, bu üç aylık azalışı, lütfen, Sayın Bakan burada bizlere açıklasın.

Yıllık Ekonomik Rapor'da "Büyüme" başlığında ekonomik aktiviteye ilişkin temel göstergelerin arz yönlü göstergelerine baktığımızda, 2023 yılında küresel düzeydeki enflasyonun dış talep koşullarında bozulmaya sebep olduğu dile getirilmiştir, imalat sanayi faaliyet koşullarını ve sanayi üretiminin büyümesini olumsuz etkilediği de vurgulanmıştır. Ne olursa olsun, imalat sanayisinin faaliyet koşullarını iyileştirecek olan iktidardır. Sanayi üretiminin büyümesi konusunda sanayicimiz canla başla çalışırken iktidar da sanayicimizin önünü açmalıdır.

Son olarak, bölgeler olarak gelişmişlik farkını da buradan dile getirmek istiyorum. Toplumumuzun refahı ve ülkenin neresinde olursa olsun eşit ve adil yaşaması için bu farklılık endeksinin düşmesi gerekmektedir. Bunun için, başta belirttiğim lokomotif sektör olan sanayinin gücü Anadolu'nun her köşesinde hissedilmelidir. Bugün kişi başı geliri en yüksek olan bölgede yaşayan kişinin gelirinin, en düşük olan bölgede yaşayan kişinin gelirine oranı tam 4,25 kattır. Bu dengesizlik vatandaşlık hukukunu da zedelemektedir. Bu nedenle, sanayi ve teknoloji yatırımları, bu dengesizliği düzenlemek açısından da önemli bir etken olarak uygulamaya konulmalıdır. Bugün asgari ücretin genel ücret olduğu ülkemizde, sanayinin yoğunlaştığı şehirlerde insanlar büyük bir geçim sıkıntısı çekerken sanayinin olmadığı şehirlerde işsizlikle mücadele ediyor. Bu vahim tablo iktidarın en büyük ayıplarından biridir.

Herkesi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Selçuk Türkoğlu, buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem üyeler...

Sayın Bakan, çalışmalarınız ve faaliyet raporlarınız arasında dikkatimi çeken bir konu var. Bakanlığınız bünyesinde bir etik kurulunuz var, bu etik kurulunuzun belirlediği, her biri ayrı bir anlam ifade eden de ilkeleriniz var. Örneğin, dürüstlük, tarafsızlık, saygınlık ve güven arıyorsunuz ve benzer pek çok madde var; bu konuda çalışmalar ve eğitimler de vermişsiniz. Buraya kadar çok güzel. Çok güzel de eksik olan bir şey var. Etik olmayan yasaları baypas ederek, bu ucube tek adam sisteminin dayatmalarına boyun eğmek zorunda kalarak, evrensel çevre kurallarını takmadan ya da işi kılıfına uydurarak kamu yararına aykırı icraatlarınızla ilgili somut örnekler mesela yok. Bütün dünyanın öncelik verdiği güneş paneli üretimiyle ilgili GES yatırımlarının yerli hücreye sahip olması konusunda yerli üreticilere vurduğunuz darbe yok, hatta tam tersine, sadece bir gün arayla yayınladığımız çelişkili iki kararla sektörde çok sayıda yatırım şirketini zora soktuğunuz ve üretim planlamalarını sekteye uğratmış olduğunuz gerçeği var. Örneğin, Türkiye'de güneş paneli hücreleri üretebilen tek firma olan Kolin

adlı şirkete sağladığımız ayrıcalıklı menfaatten, hatta bu şirketi tekel konumuna getirmenizden tek kelime yok. Sadece yurt içinde üretilmiş hücrelerle yapılan güneş panellerinin kullanılacağı GES yatırımlarının devlet teşvik belgesi kapsamına alınmasının sektörde adil olmayan bir rekabete neden olduğu yok. Ülkemizde hücre üretimi yapabilen tek firma bulunduğu için, hâlihazırda 70 panel üreticisinin 69'undan aldıkları panellerle GES yatırımı yapmak isteyen şirketlerin bu alandaki teşvikten yararlanamamalarına neden olmanızla ilgili de bir tek satır yok. Yatırımcı firmalar yurt dışından ithal ettikleri panel hücresine birim başına 17 bin dolar öderken yerli firma Kolin'in aynı ürün için şirketlere 28 bin dolar fiyat çekerek voleyi vurmasına göz yumulması yok.

Devam edelim, başka neler yok? Bursa'nın Kestel ilçesinde kurmak istediğiniz ileri teknoloji sanayi bölgesinin, hem orman vasıflı hem de birinci sınıf tarım arazisi üzerine inşa edilmesine cevaz vermeniz yok. İleri sanayi bölgesinin neden olacağı olumsuz çevresel faktörlerin bölgenin havasını, suyunu, yeşilini, doğasını, dolayısıyla tüm yaşamsal değerlerini ortadan kaldıracığından bahsedilen yok.

Yine, misal, Bursa'nın Orhangazi ilçesinde birinci sınıf tarım arazisine, meslek odalarının, STK'lerin, bütün kuruluşların itirazlarına rağmen kurulmasına göz yumulan Cargill adlı bir sanayi kuruluşunun faaliyetlerine devam ediyor olmasıyla ilgili herhangi bir açıklama yok. Bursa 2. İdare Mahkemesinin Cargill'in ruhsatına dayanarak oluşturulan imar planlarını iptal etmesiyle kaçak ve ruhsatsız işletme durumuna düşen bu kuruluşun hâlen neden mühürlenmediğiyle ilgili bir başka bilgi yok.

Gelelim TOGG meselesine.

Tamamlayabilir miyim efendim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Devam edin, daha otuz saniye var.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Öyle mi?

TOGG herhâlde, iktidar tarafından belli ki gözden çıkarılmış. Hâlbuki sizden önceki Sayın Bakan, Bursa'da seçim programlarında TOGG'u bütün seçim meydanlarında dolaştırmıştı. Oysa, şu an 2 vardiya 1'e, 60 bin üretim hedefi 20 binin altına indi ve 500'den fazla da işçi çıkarıldı. Seçime yetiştirmek amacıyla henüz tamamlanmadan piyasaya sürülen ve pek çok arızasıyla birlikte neredeyse...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Türkoğlu.

Sayın Ali Karaoba, buyurun lütfen.

ALİ KARAoba (Uşak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan ve değerli bürokratlar; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, herkes genel sorunlardan bahsetti, ben de biraz Uşak'ı anlatmak istiyorum. Uşak nüfus sayısına oranla gelişmiş bir sanayisi, geçmişten gelen kültürüyle, yeni girişimcileriyle gelişmekte olan bir sanayi kenti. Kentin ekonomik lokomotifleri tekstil sektörü, tekstil sektörü sonrasında deri, seramik ve gıda sektörü gelmekte. 5084 sayılı teşvikle ekonomik büyüme eğrisi yukarılara çıkarken ilimiz bu sistemin değişmesiyle birlikte artık 3'üncü sıraya gelmiş ve plato çizip aşağıya doğru inmeye başlamıştır.

Bakın, 16'ncı, 17'nci yüzyılda dokunan, dünyanın en ünlü saraylarında ve müzelerinde olan Uşak halısının son dönem hâli içler acısı. Artık yün ipine ihtiyaç artmış ve bu ip tedarik edilememekte, bununla ilgili mutlaka bir önlem alınması gerekiyor. Yıllar geçtikçe Uşak'ta sanayi yelpazesine yeni renkler eklenmeye başladı. Uşak'ta battaniye üretimi yüzde 71 olarak -ki deprem zamanı bunu çok net hissettik- öne geçmektedir. Seramik sektörü, lokomotif sektörlerin başındadır. Özellikle geri dönüşüm sektöründe ülkemizde önemli bir merkez hâline gelen Uşak'ta, bugün onlarca şifanoz tesisinde toplamda 1.200 tonluk geri dönüşüm gerçekleştirilmektedir. Uşak bu sektörde 20 bin çalışanıyla, Türkiye'de tekstil geri dönüşümü sektörünün tam yüzde 72'sine sahiptir. Uşak open-end ve iplik sektöründe yüzde 70, straygharn iplik sektöründe ise yüzde 65'lik bir paya sahiptir. 20 binlik istihdam sağlıyor, 52 ülkeye ihracat yapılıyor ve neredeyse tekstilin çöpünün tamamını temizliyor. 972 bin ton ham madde geri dönüştürülerek, binlerce yıl çevre kirliliğine sebep olacak malzemeleri geri dönüştürüyor. Yani biz bunu topraksız pamuk olarak anlatıyoruz. Topraksız pamuk Türkiye'de su tüketiminin neredeyse yüzde 9'unu tasarruf olarak sağlıyor.

Tekstilde diğer öne çıkan dalımız, medikal tekstil. Bugün yıllık olarak 2 milyon 900 kilo Türkiye üretiminin yüzde 24'ünü sağlamaktadır; bununla ilgili teşvikler bekliyoruz.

Uşak'ın üçüncü ana sektörü, deri sektörüdür. Bakın, 90'lı yıllarda altın yılını yaşayan deri sektörü can çekişmektedir. Türkiye'deki küçükbaş deri üretiminin yüzde 45'ini karşılayan Uşak ciddi sıkıntılar yaşamaktadır.

Yine, seramikte, Türkiye'nin yüzde 17'si Uşak'ta üretilmektedir. Ege Bölgesi'nde, İzmir'den sonra günlük 550 tonla sütü en fazla işleyen illerin başında gelmektedir.

Bakın, bu Teşvik Yasası'nın değişmesiyle birlikte plato çizen ve aşağı doğru inen Uşak'la ilgili taleplerimiz var. Uşak Ticaret ve Sanayi Odası tarafından hazırlanan IPA Projesi'ne destek istiyoruz. Her yıl 600 bin tona yakın atık, yeterli toplama ağı ve geri kazanım olmadığı için çöplüklere gitmektedir. Eğer biz bunu toparlarsak ciddi bir ekonomik girdi sağlayacağız. Bu sektörün büyümesi adına atık ağı oluşturulması önemli bir konudur. Dünyanın neredeyse bütün ülkeleri bunu yapmaktadır. Bu proje kapsamında yapacağımız faaliyetlerle, Türkiye tekstil geri dönüşümünün yüzde 72'sini gerçekleştiren ilimizin dünya liderliğini pekiştirerek Yeşil Mutabakat Eylem Planı'na destek olmak istiyoruz. Bu projeyle, Avrupa Birliğinde 2020 senesinde açılması için çalışmalara başlanılan rehub merkezlerinin benzeri bir yapının yapılmasını istiyoruz ancak ülkemizdeki kanunlar şu an kullanılmış tekstil atıklarının geri dönüşümüne imkân vermemektedir; bunun değerlendirilmesini talep ediyoruz.

Bölgesel kalkınma odaklı misyon farklılaşması ve ihtisaslaşma programı kapsamında tekstil, deri ve seramik sektöründe uzman üniversite olan Uşak Üniversitesiyle AR-GE ve ÜR-GE çalışmalarını bekliyoruz.

Uşak OSB arıtma tesisinde modernizasyon, genişletme ve suyun geri kullanımı için destek sağlanmasını, karma OSB arıtılmış atık

suyun geri kazanımı için ileri arıtma tesisi kurulu projelerin desteklenmesini istiyoruz. Orta ve yüksek teknoloji yatırımların ilimize gelmesi konusunda desteklerinizi bekliyoruz. Geri dönüşüm sektöründe yeşil dönüşümü gerçekleştirmek için destek verilmesinde mutlaka taleplerimiz var; bunları dikkate almanızı istiyoruz.

Bakın, bu teşvik kapsamında çevre dostu iklim değişikliğine uyum sağlayan firmalara hibe ve teşvik sağlanması, Yeşil Mutabakat'a uyum sürecinde firmaların kalkınma ajansları aracılığıyla projelere destek verilmesi, döngüsel modelin ve döngüsel ekonominin ülke çapında yaygınlaştırılmasına özendirici faaliyetler istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Hasan Öztürk, buyurun.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyeleri, kıymetli milletvekilleri; öncelikle hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Rapora genel olarak baktığımızda, Cumhurbaşkanımızın bundan önceki bakanlarının raporlarında olduğu gibi genel anlamda her şeyin çok iyi gittiği, ülkenin sanayisinin, teknolojik yatırımlarının, dijital dönüşümlerinin iyi olduğu ve sürekli arttığını gösteren rakamlarla ifade edilmiş bir rapor var önümüzde ancak raporlar ile gerçekler arasında önemli bir fark var.

Sayın Bakanımızın hem eğitimi hem sahip olduğu meslek gereği, kendisinden aslında, hem sanayinin hem sanayinin alt sektörlerinin zayıf yönlerini de şu anda yaşadığımız riskleri de yani SWOT analizlerini de içeren ve buna göre de Bakanlığımızın 2025 yılında alacağı önlemleri de içeren yani kötü giden yönleri de bizimle paylaşan bir rapor hazırlamasını öncelikle beklerdik, beklerdim. Dolayısıyla, tabii ki güzel şeyler anlatmak, tabii ki milletimiz ve ülkemiz için güzel şeyleri hayal etmek ve gerçekleştirmek öncelikli hedefimiz ama gerçekler de nasıl ileriye gideceğimizin temelini oluşturmalı ve gerçekler üzerine konuşmak lazım.

Kıyaslamalara baktığımızda, yine, birçok raporlarda olduğu gibi 2002 yılından bugüne kıyaslarla karşı karşıyayız. Tabii, Sayın Bakanım, 2002 yılına göre kıyaslama yapmak gerekirse 2002 yılında 1 dolar bugünün 2 dolarına denkti. Yine, kıyaslamak gerekirse, 2002 yılında o beğenmediğimiz 36 milyar dolarlık ihracatımız Türkiye'yi ülkeler arasında 25'inci yapıyordu. Bugünkü beğenerek ve övünerek koyduğumuz 255 milyar dolarlık ihracatımız bizi ülkeler arasında 29'uncu yapıyor. Dolayısıyla, bu tabloya göre biz başarılı mıyız sizce diye sormak istiyorum.

Yine, ihracatımıza baktığımızda, ihracatımızın kilogramı -ihracatçı birliklerinden aldığımızda- 1,48 dolar. Dolayısıyla, bizim orta ve ortaya sığdırdığımız ama yüksek teknolojiyle ihraç yaptığımız rakamların çok düşük olduğunu bu ortalamadan çıkarmamız lazım. Bizim ne zaman bunu 10 dolara ve nasıl 10 dolara çıkaracağımızı, ne zaman katma değerler üreteceğimizi, ne zaman markalaşma ve nihai ürünleri dünyaya sunacağımızı, ne zaman madenlerimizi çıkardığımız gibi değil işleyerek son kullanılan ürünler hâlinde sunacağımızı anlatmamız gerekiyor.

Sayın Bakanım, son on ayda konkordato ilan eden şirket sayısı son üç yılın üzerinde. Dolayısıyla, sanayicinin ciddi bir sorunu var ama ben genel anlamda bütçeye baktığımda Sayın Bakana da biraz hak veriyorum; bütçenin binde 8'iyle Türkiye'yi sanayi devrimini ve teknolojik atılımını yapan bir ülke yapmamız tabii ki çok kolay değil, özellikle de üniversitemizi, eğitim kadrolarımızı ve mühendislerimizi... Sonuçta, sanayi ve teknolojiyi "Yüksek teknoloji ol." deyince veya bir bölgeyi yüksek teknoloji bölgesi ilan edince o bölgede yüksek teknoloji gelişmiyor; onu geliştirebilmek için önce mühendislerimizi, üniversitemizi yukarıya taşımamız lazım. Sizin de mezun olduğunuz Boğaziçi Üniversitemizin, 2002 yılındaki konumuyla bugünkü konumunu da bir kıyaslamak lazım; kamu mühendislerimizin de mühendislerimizin de kamuda çalışma isteğinin ne durumda olduğuna bakmak lazım. 2016'da doktor, hâkimle üç aşağı beş yukarı denk olan kamu mühendislerinin gelirleri, bugün bakıldığında doktorun üçte 1'i, hâkim ve savcının yarısına inmiş durumda.

Yüksek teknolojiyle ilgili de birkaç şey söylemek istiyorum bir bilgisayar mühendisi olarak, klasik ekonomiden, ülkemizin dünya ekonomisinden aldığı payın dijital ekonominin yedide 1'ini alır durumdayız biz. Dolayısıyla, klasik ekonomiye geri çok daha geride ve dünya ekonomisinin binde 1'ini dijital ekonomide alan bir ülkeyiz. Dolayısıyla, ne kadar yüksek teknoloji ürettiğimizi buradan anlayabiliriz. Dolayısıyla, Millî Eğitim Bakanlığı ile Sanayi Bakanlığının ülkenin geleceğine göre planlama yapmadığı, bu ülkenin geleceği gençlerin mesleklerini sanayi, teknoloji ve diğer konularla doğru planlamadıktan sonra, milyonlarca işsiz mühendis, milyonlarca asgari ücretle işçi gibi çalışmak zorunda kalan mühendisler olduğu sürece, biz sanayimizi de teknolojimizi de ileriye taşıyamayız. Bunlarla ilgili nasıl bir çalışma var? Bu konuda da ben raporlarda bir şey göremediğimi ifade ediyorum. Bakanlığımız da bu konuda düşüncelerini bize açıklarsa sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Aşkın Genç...

Sayın Genç, buyurun.

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; 2025 yılı bütçesini görüşürken Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve bağlı kuruluşların mali yapılarını, harcama kalemlerini ve faaliyetlerini gözden geçirme fırsatını buluyoruz. Bugün, burada, bu bütçenin halkın sırtındaki yükü nasıl artırdığına dair bazı konuları sizlerle paylaşmak isterim. Bu rapor, Hükümetin kamu kaynaklarını nasıl yönettiğinin ve mali disiplinin tamamen kaybolduğunun net bir belgesidir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 194 milyon TL'lik idari para cezasının sadece 65 milyon TL'sini tahsil edebilmiş, geri kalan 129 milyon TL ortada yok. Millettin cebinden çıkan paraların âdeta buharlaştığı bir tabloyla karşı karşıyayız. Bu paralar yandaşlara kaynak yaratmak için mi toplanıyor? Halktan toplanan vergiler alacak hanesinde bile gösterilemiyor. Burada büyük bir ihmal olduğunu düşünüyorum. Millettin alın

teriyle kazandığı paralar neden hesaplarda görünmüyor?

Organize sanayi bölgeleri için yapılan yatırımlarda yurt içi üretici fiyat endeksi oranlarının çok üstünde fiyat farkları ödenmiş, kendi projelerinizde bile maliyetleri yönetemiyorsanız iş dünyasını nasıl destekleyeceksiniz? Devlet kasasının dibini delik açar gibi boşaltan zihniyetle nasıl sürdürülebilir bir ekonomi yaratılabilir? Millet borç içinde kıvrınırken kim bu savurganlığın hesabını verebilir? Bakanlığın 2023 yılı giderleri 41,1 milyar TL ancak elde edilen gelir sadece 549 milyon TL. Aradaki uçurum korkunç. Bu açık milletin alın teriyle finanse ediliyor.

Bakın, küçük ve orta boy işletmelerin bankalara olan borçları eylül ayında 4 trilyon TL sınırını aştı, 4 trilyon 68 milyar TL'ye yükseldi, öyle değil mi Sayın Bakanım? KOBİ'lerin 72,2 milyar TL'lik borcu ödenemediği için icra takibine düştü, 261 bin KOBİ bankaların icra takibinde. Her gün seçim bölgem Kayseri'den onlarca telefon alıyorum bu konuda.

Ekim ayında imalat sanayi kapasite kullanım oranı yüzde 75,2'ye düştü. Üretim düştüğü, sanayinin kaybettiği bir dönemde Bakanlığın kaynaklarını doğru yönetmeyerek bu tabloyu daha da kötü hâle getirdiğinizi düşünüyoruz. Son üç ayda sanayi üretimindeki gerileme yüzde 5,3 seviyesinde ve ne yazık ki sanayi daralmaya devam ediyor.

Sayıştayın açıkça belirttiği gibi, Bakanlık taşınmaz varlıklarını enflasyon düzeltmesi yapmadan kayıt altına almış. Bu mali tabloların doğruluğunu zedeleyen bir hata değil, apaçık bir sorumsuzluktur. Halkın malları kayıt altına alınırken dahi şeffaflık sağlanamıyorsa burada büyük bir yönetim zafiyeti olduğunu düşünüyoruz. Türk Patent ve Marka Kurumunun mülklerinin ve gelirlerinin muhasebeleştirilmediği bir tablo söz konusu. Bu kurumlar Türkiye'nin sanayi gücünü, yeniliğe dayalı ekonomisini destekleyecek yerde, âdeta bir varlık kaybı yaşıyor. Kurumların bu kadar kötü yönetilmesi milletin nezdinde güveni zedeleyiyor. Kamu kaynakları Sayıştay raporlarıyla sürekli gözler önüne serilen bu yönetim zafiyetiyle daha ne kadar zarar görecektir?

Diyanet İşleri Başkanlığının 2024 yılı ödeneği 91,8 milyar TL. Diyanet, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığından daha fazla bütçeye sahip. Oysa, Türkiye'nin kalkınma hedefleri sanayi, teknoloji ve üretim alanlarında büyümeyle mümkündür. Diyanete sanayiden daha fazla kaynak ayırmak hangi akla hizmettir, inanım sorguluyoruz.

KOSGEB, küçük işletmeleri desteklemek için kurulmuş bir kurum ancak işletmelerin ihtiyaç duyduğu eğitim ve danışmanlık hizmetlerinde yetersizlik yaşanıyor, desteklerin etkinliği ne yazık ki sağlanamıyor. Milletin her yıl daha fazla bütçe ayırdığı bu kurum amacına ulaşmaktan uzaksa bu bütçe neye hizmet ediyor?

Bu bulgular, bize Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının ve bağlı kuruluşların kamu kaynaklarını ne kadar savruk bir şekilde yönettiğini gösteriyor. Her yıl daha yüksek bütçeler talep eden bu kurumlar, halkın vergilerini israf etmeden, şeffaf ve adil bir şekilde yönetilmek zorundadır. Bütçedeki savurganlık ve disiplinsizlik milletin sırtındaki yükü her geçen gün daha da artırmaktadır. Bu düzen böyle devam edemez. Türkiye'nin kaynaklarını bu şekilde har vurup harman savuran bir yönetim anlayışı ne ekonomik kalkınma sağlayabilir ne de bu millete hizmet edebilir.

Bakın, küçük ve orta boy işletmelerin bankalara olan borçları eylül ayında 4 trilyon TL sınırını aştı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Genç.

Sayın Serkan Sarı...

Sayın Sarı, buyurun.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım ve değerli bürokratlarımız; Balıkesir Milletvekili olarak size seslenmek istiyorum. Balıkesir'de sanayinin, küçük sanayinin, organize sanayinin birçok eksiği var ve desteğe ihtiyacı var. Bugün aradan altı yıl geçmiş olmasına rağmen Balıkesir Kuvayı Milliye Madeni Eşya Küçük Sanayisiyle ilgili başvuru var, yer hazır, onay bekliyor; bine yakın işletmenin bu anlamda başvuruları dosyada yer almakta, şehir merkezinde birçok noktaya dağılmış olan küçük sanayi esnafını toparlayacak, organize sanayiyle de entegre bir şekilde çalışılabilecek uygun bir alan da var ama altı yıl geçmiş olmasına rağmen bu onay gerçekleşmedi. Eksiklik neredeyse bir an evvel çözülerek hem Balıkesir esnafımızın hem de organize sanayimizin bu anlamda güç kazanması, ivme kazanması için bu yatırım çok önemli. Sayın Bakanım, bu anlamda sizden bu konunun takipçisi olmanızı ve Balıkesir'in onay bekleyen bu arazi tahsisi sorununu bir şekilde kısa zamanda çözmenizi talep ediyorum; bine yakın esnafımız bu müjdeli haberi sizden ve bizlerden bekliyor.

Bugün Balıkesir -bugün demeyeyim- geçtiğimiz süreç içerisinde Balıkesir niyeyse ikinci sınıf vatandaş muamelesi görüyor sizlerin iktidarı döneminde. Dört yıl önce üçüncü bölge teşvik destek bölgesinden ikinci bölgeye düşürülerek, Balıkesir bir cazibe merkezi olma niteliğini sanayici için yitirmiş durumda. Neden bu kötülük yapıldı bu kente, bunu anlamış değiliz. Bugün yatırımdaki katkı oranı yüzde 25'ten 20'ye, vergi indirim oranı da 60'tan 55'e düşürülmüş oldu bu yüzden ve bu sebeple de Organize Sanayi Bölgemize olan ilgi her geçen gün azalmıştır. Bu değişimin, dört yıl önce yapılmış olan bu hatanın bir an evvel düzeltilerek yeniden eski seviyesine getirilmesi ve Balıkesir sanayicisinin desteklenmesi gerekiyor. İhracatta başarılı işlere imza atan sanayicilerimiz var, sizlerden bunları bekliyor.

Tabii, Balıkesir'e bakış açımızdan mı kaynaklı, Balıkesir'in neden bu şekilde görünmez olduğunu anlayamıyorum çünkü Balıkesir rekabet endeksinde de 2014 yılında 10'uncu sıradaydı; yapmış olduğunuz yatırımlar ve yapmamış olduğunuz yatırımlar diyeyim daha doğrusu, almadığınız tedbirler sebebiyle 2023 yılında 15'inci sraya düştü rekabet endeksinde; sürekli geriliyoruz ve ne yazık ki ikinci sınıf vatandaş muamelesi gördüğümüze inanıyoruz.

Bugün Balıkesir'e baktığımızda, insan sermayesi endeksinde de işler hiç iyi gitmiyor. 2014 yılında 14'üncü sırada olan kentim 2023 yılında 27'nci sraya gelmiş durumda. Bilmiyorum neden bu kötülük yapılıyor kentime, ne için sahip çıkılmıyor, neden destek alınmıyor? Bunu sizlere sormak istiyorum.

Bu rakamları, vermiş olduğunuz rakamları incelediğimizde, Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğünün Balıkesir, Güney Marmara Kalkınma Ajansına yatırımlar için hiçbir bütçe ayırmadığını görüyorum. Ne denilmiş? “Bilgi bulunamamakta, 2024 bütçesi; destek üst limiti, bilgi bulunamamakta.” Bu bilgi neden bulunamıyor? Balıkesir’e destek yapmayı düşünmüyor musunuz? Bu konuda bir açıklama yapacağınızı umut ediyorum. Balıkesir esnafının, sanayicisinin desteğe, hele ki böylesine ekonomik kriz ortamında sizlerin desteğine ihtiyacı var.

Peki, 2023 yılına baktığımızda ne olmuş Güney Marmara Kalkınma Ajansında? Güney Marmara Kalkınma Ajansının personel gideri 36,7 milyon lira. Genel giderlerle toplam bütçesi, harcanan gideri 50,5 milyon lira. “Proje ve faaliyetlere destek için harcanan rakam ne kadar?” diye sorarsanız, 41,7 milyon lira. Siz işletmeyi ayakta tutmak için 50 milyon lira harcamışsınız, yaptınız yardım, destek 41 milyon lira. Bu nasıl bir mantık, bu ne perhiz bu ne lahana turşusu, anlamak mümkün değil.

2024 yılının ilk dokuz ayına baktığımızda, genel gider ve personele 66 milyon harcanmış, dağıtılan proje ve faaliyet yardımı 65 milyon lira. Kurumun kendi masrafı yaptığı yardımdan fazla. Bu mantıkla eğer hareket ediyorsak, biz sadece kurumun varlığını devam ettirmek için var ediyorsak Balıkesir’i düşünmüyoruz demektir. Balıkesir’e destek gerekiyor, Balıkesir sanayisine, ekonomisine destek gerekiyor ama ne yazık ki bunu sağlayamıyoruz. Balıkesir’de 40 binin üstünde işsizimiz var. Ben Balıkesir’de sokağa çıktığımda çocukların iş taleplerinden dolayı yürüyeyorum. Sanayisinin, ekonomisinin kalkınmadığı bir kentten işsizlik sorununu çözemeyiz. Sizler bu konuda destek olmalısınız ve Balıkesir’i hak ettiği yere ve desteklere kavuşturmanız gerekiyor.

Bu süreç içerisinde vereceğiniz katkıya, desteğe şimdiden teşekkür ediyorum, vermeyeceğiniz ve yapmayacağınız destekler için de katipliği olacağımı vurgulamak isterim Sayın Bakanım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Sarı.

Sayın Gürban, buyurun lütfen.

MEHMET MUSTAFA GÜRBAN (Gaziantep) - Değerli hazırım, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayıştay raporlarına göre Bakanlığın mali ve idari yapısında ihlaller var. Bakanlık, en temel hesap işlemlerinden olan enflasyon düzeltmesini bile gerçekleştirememiştir. Konu enflasyon düzeltmesiyle vatandaşın para alınma olsaydı anında yapılırdı.

Sayın yetkililere sormak istiyorum: Bu mali tablo size yakışıyor mu? Bu durum sadece mali düzenlemelere aykırılık değil, keyfiyeti ve sorumsuzluğu da göstermektedir. Taşınmazların kayıt ve kontrolündeki açıklar kurumsal hafızanın olmadığına kanıttır. Taşra teşkilatlarının sahip olduğu taşınmazları kayıt etmemişsiniz; belli ki sizler yönetici değil, idarecisiniz; sizler kurumu yönetmiyorsunuz, idareten duruyorsunuz. Kişisel mal varlığımızdan haberiniz var mı? Ama çalıştığımız kurumdaki mal varlığından haberiniz yok. Sizler emanetçisiniz, emanete hıyanet edemezsiniz, emanete sahip çıkacaksınız. İdari para cezalarının tahakkuk kayıtları eksik. Siz tüyü bitmemiş yetimin hakkını gözetmek zorundasınız; hangi makamda olduğunuzun farkına varın, işinizi iyi yapın.

Gelelim organize sanayi bölgeleri yapım işlerine. Yapılan işlerde fiyat farkları ÜFE’nin de üzerinde, işi yapanlara haksız avantaj sağlanmış. Mehmet Şimşek’in vatandaşı nefessiz vergilendireceğine, sizleri nefessiz kontrol etmesi lazım. Bu aradaki fiyat farkları kimlerin cebine girdi? Vatandaşın belini büktünüz, gırtlığına çöktünüz. Sayıştay raporlarına göre haksız avantaj sağlayan kişileri, firmaları açıklayacak mısınız? Bu konuda Bakanlığınızca araştırma yapıldı mı, yapıldıysa sorumlulara adli, idari işlem yapıldı mı?

Değerli hazırım, insanlığı ve dünyayı dönüştürecek yeni bir endüstri devrimi dönemindeyiz. Endüstri 4.0 dönüşümü inovasyon, esneklik ve verimlilik sütunları üzerinde yükseliyor, bu dönüşümü kaçırın ülkeler ve işletmeler dünya ticaretinden, teknoloji transferinden ve küresel finansmandan dışlanacaktır. Bu süreçte yeni iş alanlarını üretim ekosistemlerine dâhil etmek, gençlerimizi bu alanlara göre eğitmek, mevcut çalışanların beceri uyumsuzluğunu gidermek gerekmektedir. Bu dönüşümün bilmekle yetinmeyen, ileri düzeyde düşünme becerisine sahip bireylere ihtiyacı vardır, bunu başarabilecek ülkeler yeni sürecin öncüsü olabilecektir, geri kalanlar ise vagon olmaya devam edecek, hatta piyasadan silinme riskiyle karşı karşıya kalacaktır.

Ülkemizde sanayi ve teknoloji sektörünün en temel problemlerinin başında istihdam edilecek nitelikli iş gücü eksikliği gelmektedir. Beşerî sermaye bir ülkenin kalkınmasında en önemli faktörlerden biridir. Ülkemiz, yüksek genç nüfusuyla beşerî sermaye ihtiyacı duymayacak nadir ülkeler arasındadır. Peki, biz beşerî sermayemizi kalkınma için mi kullanıyoruz, yoksa gençliğimizi heba mı ediyoruz? Gençler ellerinde diplomalarıyla kapı kapı iş ararken şirketler de ihtiyacına göre personel aramaktadır, beceri uyumsuzluğu olarak karşımıza çıkan bu durum iş dünyasının personel, gençlerin de iş bulamamasına sebep olmaktadır. Bu durum, eğitim ile istihdam arasındaki ilişkinin kopukluğunu açıkça ortaya koyuyor.

Eğitim demişken, koskoca Türkiye Cumhuriyeti devletinde sadece 1 tane TÜBİTAK Fen Lisesi vardır. 1 tane olan TÜBİTAK Fen Lisesi 2021 yılında eğitim öğretim hayatına başlamış. Orta vadeli planlar, projeler, fikirler sözde çok güzel; icraata gelince TÜBİTAK Fen Lisesi 1 tane. Bu okulumuza giren öğrencilerimizin her birisi ayrı bir değer. Sizler atanmış, çocuklarımız ise kazanmış; her birisi demek ki bizden daha değerli; yurt dışına zorla kaçırtmazsanız da hepsi ileride ülkemize en üst düzeyde, inşallah, fayda sağlayacaklar ama pansiyonları bile yok, kalacak yerleri yok. Anlatmaya gelince uçuyorsunuz, mangalda kül bırakmıyorsunuz, ülkenin göz bebeği sadece 1 tane olan okula pansiyon yapmıyorsunuz.

Çok merak ettiğim için TÜBİTAK Başkanına soruyorum ve hemen şimdi cevap istiyorum: TÜBİTAK Fen Lisesinde kaç öğrenci vardır, kadrolu öğretmen sayısı kaçtır? Buyurun. Cevap yok; 1 tane okul var ve cevap yok.

Sayın Bakanım, Sayın TÜBİTAK Başkanım; öğretmen atayamıyorsunuz, valilikten görevlendirme yapılarak öğretmenlerimiz görevlendiriliyor. Hâl böyleyken Endüstri 5.0’ı, Tarım 5.0’ı nasıl konuşacağız? Ülkemizin geleceği olan evlatlarımıza, destek olmayı geçtim, sahip çıkamıyorsunuz.

Konuşmama Mustafa Kemal Atatürk'ün sözleriyle son veriyorum: "Türkiye Cumhuriyeti'nin özellikle bugünkü gençliğine ve yetişmekte olan çocuklarına hitap ediyorum: Batı senden, Türk'ten çok geriye. Manada, fikirde, tarihte bu böyleydi..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ederim Sayın Gürban. Herkese aynı uygulamayı yapıyorum Sayın Gürban, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri...

CAVİT ARI (Antalya) - Atatürk'ün sözü kayıtlara geçseydi Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Her şey kayıtlara giriyor.

CAVİT ARI (Antalya) - Hayır, bitirmedi Sayın Vekil, Sayın Vekil bitiremedi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Gürer bekliyor.

Sayın Gürer, buyurun.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Ben cevap vereyim hemen.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, size konuşmanızda vereceğim, orada cevap verirsiniz, olur mu?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Hemen dediği için söyledim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Gürban, Sayın Bakanın konuşmasını dinleyeceksiniz; hemen söylerler, merak etmeyin.

Buyurun Sayın Gürer.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Bakan, geniş bir ilgi alanınız var.

2024 yılının ilk on ayında ölçü aletlerine ilişkin 1 milyon 334 bin periyodik muayene ve 247 bin ani denetim gerçekleştirdiğiniz noktada kaç kişiye ceza verildi? Bunların hepsi işlerini doğru mu yaptılar? Bu konuda ne kadar ödeme sağlandı, bu da tahsil edilebildi mi? Daha önceki bir soru önergeme, verilen cezaların dörtte 1'inin tahsil edilemediği yönünde bir yanıt gelmişti, bu ne durumda?

Bir de 4.607 hazır ambalajlı ürünün üreticisini denetlemiştiniz. Ülkemizde, son yıllarda ekonomik krizle birlikte çoğu firma ambalajını 500 gramdan 400 grama indirdi, vatandaş hâlâ 500 gram aldığını sanıyor. Bunlar sizden izin alıyorlar mı, yoksa o ambalaj değiştirilerek vatandaş oradan da mı darbe yiyor? Bunu öğrenmek istiyorum çünkü etiket okuma alışkanlığı olmadığından, varsayım olarak aynı gramda ürün aldığını sanan vatandaşımız orada da kazıklanıyor. Ambalajların değiştirilmesinde, gramajların değiştirilmesinde Bakanlığın etkisi var mı?

Bir de çok sayıda ölçü aleti hakkında şikâyet geliyor. Ben kendim bizzat yaşadım, bir ürünü 1 kilo diye aldım, götürdüm ve tarttım, 800 gram çıktı. Teknik servisler var, bu teknik servislerde, özellikle yetkili servislerde olabildiğince fahiş fiyat uygulanıyor; vatandaşlar bu konuda da şikâyetlerini bizlere iletiyor, biz de gidiyoruz, aynı uygulamayla karşı karşıya kalıyoruz. Bu konularda bir kontrol var mı?

Muhtelif kanunlar kapsamında verilen para cezalarının tahsilatını söylemiştim, onunla ilgili rakamsal verileri de bir verirsiniz memnun olacağım.

Şimdi, ben KOP'la, GAP'la ilgili yaptığımız çalışmaların risklerine baktım; Tarım ve Orman Bakanlığıyla neredeyse yüzde 100 çelişen ifadeler var. Tarım ve hayvancılık destekleme politikalarının değişmesi, ürün pazarlama kanallarının değişmesi, proje yürütücülerinin taahhütlerini zamanında yerine getirmemesiyle oluşan durumlar, belirlenen hedefe ulaşmak amacıyla projelendirilen çalışmaların onay ve mali kaynak üretme süreçlerinin sektöre uğraması gibi sorunlar nedeniyle GAP'ın, KOP'un problemlî hâle geldiği görülüyor.

GAP 2012'de bitecekti, niye bitmiyor bu GAP bir türlü? Bir de KOP bölgesinde sulama suyuyla ilgili sorunlar çok fazla, yer altı suları çekildiği için sürekli obruklar da oluşuyor; bir gün köylerin ortadan kalkacağı noktaya gelmeden bu işle ilgili de çalışmaların hızlandırılması gerektiğini düşünüyorum.

Keza, Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan 2021 yılında yaptığı açıklamada "Cumhuriyetin 100'üncü yılında aya ilk temas gerçekleşecek. İnşallah, aya gidiyoruz." demişti. İlk aşamada, 2023 sonuna yakın, dünya yörüngesine ateşleyeceğimiz kendi millî ve özgün hibrit roketimizle aya ulaşarak sert iniş yapacağımızı açıklamıştı, 2028 yılında da yerli, millî roketimizle aya yumuşak iniş yapacaktık. Aya sert iniş projesi şu anda hangi aşamada? 2023 yılı geçti, 2024 de bitiyor, hâlâ bu konuda bir açıklama yok.

Bu arada, burada proje yönetmeliğinin çıkarılmamış olması nedeniyle projelere başlanamadığı ve koordinasyonun eksikliğiyle ortaya çıkan uzaya, kaliteye, yerli ürünlere yönelik mevzuatın bulunmamasıyla oluşan sorunlar da yine bizlere ulaşan kitapçıklarda yer alan konular. Yani daha mevzuatı çıkmadan, bu konuda koordinasyonlar, eksiklikler giderilmeden Sayın Cumhurbaşkanına "2023 yılında aya gidiyoruz." diye bilgi mi verildi? Bu konuya da bir açıklık getirirseniz iyi olacak.

Başlangıç maliyetlerinin yüksek olması ve yatırım getirisinin uzun vadeli olması nedeniyle girişimci veya yatırımcıların yatırımlardan kaçınması, insan kaynağı sayısının az olması nedeniyle projelerin etkin bir şekilde yönetilmemesi, sektörün altyapı eksikliği gibi tanımlamalar da yine sizin kendinize ait kurumun riskleri içinde yer alıyor. Bu kadar risklerin olduğu yerde kamuoyuna verilen bilgilerde de sanki hiçbir sorun yokmuş, yarın aya gidiliyormuş gibi bir intiba yaratılıyor; bu bir algı, bu algıyı düzeltmek lazım. Keşke aya gitsek, keşke TOGG gibi arabaları yapsak ama Çinliler geliyor, Çinliler geldiğinde rekabet şartı ortadan kalkacağı için TOGG'u da yok edeceksiniz. Daha önce biz ilk cep telefonu yapan ülkelerden biriydik, Netaş yapıyordu. Şimdi Netaşın yaptığı o cep telefonunu benden başka hatırlayan kalmadı diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Gürer, teşekkür ediyorum.

Sayın Levent Uysal? Yok. Şimdi, Sayın Ümit Özlale...

Ümit Bey'in bir PowerPoint'i vardı, açalım, ondan sonra mikrofonunu açacağım.

Hocam, buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - İlk önce, anlayışınız için çok teşekkür ederim.

Herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, her zamanki gibi en iyi sunumlardan bir tanesini yaptı, kitapçığa baktığımızda da bunu gördük; ben eksik bıraktığımı düşündüğüm birkaç yeri burada tamamlamak istiyorum.

İlk önce, Türkiye'nin global pazar rekabetindeki durumu. Buraya baktığımız zaman, bizler maalesef o kadar fazla AR-GE yatırımına rağmen -ki bu dönem AR-GE yatırımına daha fazla ağırlık verildi- küresel rekabetçilikte geriye gitmişiz; 2014'ten 2024'e kadar, on yılda 44'üncü sıradan 50'nci sıraya gerilemişiz. Demek ki bir şeyleri yanlış yapıyoruz. Neyi yanlış yapıyoruz da küresel rekabetçilikte geriye gidiyoruz? İşte, sonuç burada.

Kamu yönetimi verimliliği. Bakın, bu önemli. Neden? Dün, mesela, Trump ABD Başkanı seçildiği zaman dünyanın en zengin kişisi ve bir teknoloji girişimcisi Elon Musk hangi rolü istediğini söyledi ve dedi ki: "Ben kamu yönetimi verimliliğinden sorumlu bakan olmak istiyorum." Bunun bir sebebi var. Yani, Türkiye'nin son on sene içerisinde küresel rekabetçilikte geriye gitmesinin en önemli sebeplerinden bir tanesi kamu yönetimi verimliliğinde bir geriye gidiş ve bununla beraber iş dünyası-kamu ilişkilerinde istediğiniz ilişkileri geliştiremediğiniz için iş dünyası verimliliğinde bir geriye gidiş. Dolayısıyla, ben bunu oldukça önemli görüyorum. İdari yapıda bir problem var çünkü burada, mesela sizler sanayinin ve teknolojinin geliştirilmesinden sorumlusunuz ama ihracat Ticaret Bakanlığında. Şimdi, dünyada sanayileşmeyle beraber ihracatını artırabilen bütün ülkelere baktığımız zaman bakanlıklar beraber çalışır; onlar beraber, ayıdır orada. Mesela Japonya'daki Ministry of International Trade and Industry böyledir çünkü sanayiye ihracattan, ihracatı sanayiden bağımsız düşünemezsiniz. O bakımdan, bence idari yapıda mutlaka bir iyileşmeye gidilmesi gerekiyor.

Bir başka önemli konu da şu: Yıkılan şirketlerin yerine gelen şirketlerin daha yaratıcı olmasını beklersiniz, daha verimli olmasını beklersiniz. Koç Üniversitesinin bir raporu var, çok önemli bir rapor bu. Bu rapora göre, Türkiye'de artık faaliyetine son veren şirketlerin yerine gelen şirketler daha verimli değiller. Şimdi, bu önemli bence. Neden? Çünkü biz şunu beklerdik Schumpeter'in Yaratıcı Yıkım teorisine göre: Eğer bir şirket yıkılıyorsa onun yerine geçen şirket daha verimli olmalı, daha fazla istihdam yaratmalı, daha fazla yatırım yaratmalı ki Türkiye bir verimlilik kazancı yaratsın ama 2023 yılında mesela Koç Üniversitesi raporunda tam tersi bir durum var. O yüzden, ben şirketlerin faaliyetlerinin sona ermesine çok karşı değilim çünkü bir şirket faaliyeti sona erdiği zaman yeni bir iş modeliyle yeni bir şirket faaliyetine başlayacaktır. Dolayısıyla, bu bir deri değiştirme gibi görünür. Mesele Asya krizinde, şirketler iflas ettikten sonra yerine gelen şirketler çok daha verimli, çok daha ihracat odaklı, çok daha teknoloji odaklı oldu. Biz şirketlerin iflas etmesinden daha ziyade şunu düşünmeliyiz: Yerine yeni şirket geliyor mu? Yerine gelen yeni şirket yatırım, istihdam, teknoloji alanında bir ilerleme kaydediyor mu? Bu konuda bence önemli bir problem var.

Sebeplerinden bir tanesi de bu: Şirketlere biz hangi teknolojiyi kullanması gerektiğini söyleyemiyoruz. Burada ben değerli milletvekillerinin konuşmalarını dinlediğim zaman hep şunu gördüm: Teknolojiyi üretmek, siz de kitapçıkta bahsetmişsiniz. Bence teknolojiyi üretmek kadar belki daha önemli olan şey şu: Üretilen teknolojiyi kullanmak çünkü dünyada Japonya bile kendi kullandığı teknolojinin üçte 2'sini Amerika'dan ithal ediyor. Yani, mesela "Chip War" diye bir kitap vardı, oraya bakarsanız Çin'de de aynı şey geçerli. Bunlar çok büyük teknoloji üretmiyor ama bunlar dışarıda üretilen bir teknolojiyi hem iş gücünde hem de üretimde alıp "Ben bunu nasıl kullanırım?" diye buna kafa yoran bir zihniyete sahipler.

O yüzden, bence, Sayın Bakanım, mutlaka Bakanlık bünyesinde bizim şunu önermemiz lazım: Özellikle küçük-orta ölçekli işletmelere bir teknoloji danışmanlığı verelim. Hangi teknolojiyi neden kullanıyorlar, nasıl kullanıyorlar? Çünkü birçok şirket teknoloji yatırımı yaparken o yatırımı neden yaptığını bilmiyor ve boşuna bir maddi kaynak harcıyor.

O yüzden, benim size naçizane tavsiyem, mutlaka -KOSGEB bünyesinde ya da başka bir Bakanlık bünyesinde- şirketlere hangi teknolojiyi neden kullanması gerektiğini anlatacak bir danışmanlık mekanizmasını geliştirmeniz lazım.

Bakın, bir örnek vereyim size: 3 tane grafik göstereceğim; iş gücü verimliliği, toplam faktör verimliliği -Sayın Usta gayet detaylı bahsetti- Küresel Rekabet Endeksi'nde yıllar içerisindeki yerimiz ve bunun sebepleri. Bunu ben ChatGPT'de üç dakikada oluşturduğum buraya gelmeden önce. Bu, eskiden, iki sene önce 3 asistanın üç gününü alıyordu. Burada demek istediğim şey şu: Bizler dışarıda geliştirilen teknolojileri hem iş gücünde hem de şirketlerde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hocam, teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Cümlesini tamamlasın.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Bitiriyorum, son cümlem.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Bizim yapmamız gereken şey şu: Dünyada baş döndürücü teknolojik gelişmeleri ben kendi üretim sürecimde, kendi eğitim kurumlarımda nasıl kullanırım? Teknolojiyi üretmektense onun kadar önemli olan şey, teknolojiye adapte olup teknolojiyi bütün üretim süreçlerinde kullanmaktır diyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Hocam, teşekkür ediyoruz.

Sayın Sevdâ Karaca Demir, buyurun lütfen.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum.

Ben buraya bir öneriyle geldim Sayın Bakanımıza, Bakanlığın adının değiştirilmesi önerisiyle geldim. Bu Bakanlığın adının açık bir biçimde "sanayiye teşvik bakanlığı" olması gerektiğini düşünüyoruz, öneriyoruz. Gerekçelerimizi de sunacağım size.

Şimdi, bakın, 2024'ün ocak ve eylül döneminde patronlara verdiğiniz teşvik katlanmış, katlanmış ama bu süreçte asgari ücrete verilen zam yüzde sıfır. Ama patronlara Bakanlık bütçesinden verilen teşvik tutarındaki artış yüzde 252 olmuş yani 3,5 kat artmış. Sadece verilen parasal teşvik 13 milyar liranın üzerinde, bu hızla giderse yıl sonuna kadar da 18 milyar lirayı görecektir. Patronlara bu kadarı da yetmiyor tabii ki. Bakanlığımızın 2024'te 13.850 olan teşvik belgesi sayısı 2025'te 15.250'ye çıkacakmış. Bu, sanayi patronlarının yatırımlarının büyük kısmının devlet kasasından karşılanması anlamına geliyor. Bu "teşvik belgesi" dediğimiz şey de âdeta bir matruşka gerçektir. Tek bir belgede tek bir teşvik yok; var da var, teşvikler yağdırılıyor sürekli, say say da bitmiyor. Bakın, faiz desteği sıfır, gümrük vergisi, KDV istisnası, KDV iadesi, vergi indirimi, sigorta primi, işveren hissesi desteği, nitelikli personel desteği... Yani peki, sonuçta ne oluyor? Devlet kasasından beslenen, servet transferiyle de fabrika kuran, fabrika büyüten, vergisi sıfırlanmış, binlerce patron; canına okunmuş binlerce, milyonlarca işçi. Gerçek olarak bize sürekli olarak istihdam, kaynak, büyüme" falan diyorsunuz ama maalesef, ne zaman böyle laflar edilseniz bu ülkede, işçi ve emekçilerin emeğinin daha çok ucuzlayacağına ilişkin korkusu artıyor, ücretlerin baskılanacağına ilişkin kaygısı büyüyor, herkes daha da yoksullaşacağını gayet iyi biliyor.

Şimdi, bu teşvik belgelerini denetleyen, soruşturmanın da olmadığı gayet açık. Bakın, kim teşvik almış, kim teşvik aldıktan sonra kaç kişiyi işe almış, kaç işçiyi işten atmış; bunun bir kaydı yok. Üstüne üstlük "İstihdam yaratmayacağım." diyen projelere dahi teşvik verildiğini görüyoruz. Üretimde bağımlılık mı azalıyor peki? Hayır, teşvikler artıyor mu ama? Artıyor.

Bakın "2025 yılında 7 milyon asgari ücretliden işçi başı 37 bin lira gelir vergisi almayacağız." diye övündü bu iktidar. Peki, bir avuç patrona "teşvik ve istisna" adıyla ne kadar kaynak aktarılıyor? En az 2,5 trilyon lira. Nasıl oluyor bu peki? "Ücret artmasın, maliyetler artıyor." diyen patronun imdadına Bakanlığınızın sigorta prim desteği koşuyor. Ne kadar ayrılıyor? Yaklaşık 1 trilyon lira. Bunun için en az 6.700 teşvik belgesi düzenlenecek. İyimsen bir rakamla 670 bin işçi için patronların sigorta ödemesi yapmayacağını görüyoruz. Bu yıl asgari ücret alan bir işçi SGK'ye yılda 33.604 lira prim ödedi yani on iki ay çalışan bir işçi iki ayını SGK'ye çalışmış oldu böylelikle. Sizin "teşvik" diye para almadığımız patronun SGK yükünü de böylelikle işçi ödemiş oldu. Kim bu patronlar? Bu milyonluk kağıtlar nasıl peynir, ekmeğe gibi dağıtılıyor, kimin sırtı sıvazlanıyor? Bir bakalım. Cengiz Holdingin patronu Mehmet Cengiz deprem yardımı yaptığı günün ertesinde fazlasını Sanayi Bakanlığınızdan alırken "Bu, prosedür; isteyen alabilir." diyordu. Doğru. Kimler alıyor peki? Bakanlık açıklamıyor. Bakın, artık açıklamıyorsunuz. Peynir, ekmeğe gibi dağıtılan teşvikler artık sansürlü ama Bakanlığınızın bütçesinden anlaşılıyor ki 2025'te verilen teşvikin en az üçte 1'i ulusal ve uluslararası büyük sermaye gruplarına gidecek. Koç'a, Sabancı'ya, ŞİŞECAM'a, Cengiz'e, Kolin'e gidecek. Ve Koç fabrikasında daha fazla otobüs üretsin diye 9 milyon liralık yatırımın yarısını halk kaynaklarından karşılıyorsunuz. İşçilerin çalışırken fitik olduğu TOFAŞ'ın 70 milyon liralık yatırımının 31 milyon lirasını devlet karşılıyor, üstüne şirketten vergi bile alınmıyor üstelik. "İsteyen sanayici teşvik alabilir." diyen Cengiz'e tek bir belgeyle 100 vergi indirimi, gümrük vergisi muafiyeti, KDV istisnası ve daha bir sürü şey verildi. Maşallah, ne istedilerse vermişsiniz gerçekten de. Bu sömürü teşvikçiliği sayesinde şirketlerin ödediği verginin toplam vergi gelirleri içindeki payı yüzde 12'lere kadar düşmüş. Devletin kasasını işçiler dolduruyor, sermaye boşaltıyor. Gecikmeden bu Bakanlığın "sanayiye teşvik, işçiyeye kazık bakanlığı" adını alması gerekiyor. Bu, açık olarak gerekçelerle ortaya, rakamlarla da bütçe rakamlarıyla da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, böylece sayın milletvekillerinin söz taleplerini karşılamış bulunmaktayız.

Şimdi, soru-cevap kısmına geçiyoruz.

Öncelikli olarak Komisyon üyesi milletvekillerimize, akabinde Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimize söz vereceğiz.

Süre bir dakikayla kısıtlı değerli milletvekilleri, otomatik olarak mikrofonunuz kapanacak. Lütfen, süreyi etkili bir şekilde kullanalım. Sonra Sayın Bakana bugün gündeme getirilen konular ve sorulan sorularla ilgili cevap hakkını kullanması için otuz dakika süre vereceğiz. Akabinde oylama kısmına geçeceğiz.

Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Altınsoy...

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, ilimizde Aksaray Merkez OSB'ye ilave olarak Sultanhanı OSB, Ortaköy Yunusemre OSB, Sarıyahşi OSB, Eski Tuz Gölü OSB, Gülağaç Gülpınar OSB olmak üzere toplamda 5 yeni OSB kuruldu. Bu organize sanayi bölgelerinin kurulmasında desteğiniz için size ve Bakanlığımıza teşekkür ediyoruz.

Yeni kurulan OSB'lerimizin altyapı yatırım ödeneğine ihtiyacı vardır. Bu konuda desteklerinizi talep ediyor, çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı öncülüğünde Türkiye diri fay hatlarının paleosismolojik yapısının araştırılmasıyla ilgili bir platform kurulmuştu, geçen yıl bahsetmiştiniz Sayın Bakanım. Karabük'te de 35 kilometrelik bir diri fay hattı tespit edildi yakın zamanda. Geçen bütçe döneminde, ilk işiniz bu olsun diye ricada bulunmuştuk. Bu fay hattıyla ilgili bir inceleme yapıldı mı, bu platformun kaynak durumu da

nasıl?

İkinci bir soru: Yatırım taahhütlü avans kredisizle ilgili, Merkez Bankası kaynaklarından ayrılan bu 300 milyarlık tutarla ilgili olarak hangi firmalara, ne kadar avans verildi, kredi kullanıldı? Bu yatırım taahhütlerinin projelerinin ne kadarlık kısmı tamamlandı? Buradan geri ödemelerde sorun var mı? Onunla ilgili bir cevap rica edeceğiz.

Bu yıl bütçenizde taşıt alımı görünmüyor. Geçen yıl tasarruf tedbirlerine uyup 2023 ve 2024 yılında hiç taşıt satımı oldu mu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Durmaz...

KADİM DURMAZ (Tokat) - Sel, deprem, yangın, ekonomik kriz, darboğaz nedeniyle üretime ara veren, yarım kalan ve atıl vaziyete düşen yatırımların -ilimiz Tokat'ta da çok- ekonomiye yeniden kazandırılmasıyla ilgili bir tespit çalışmanız var mı, yeni teşviklerle ve muafiyetlerle desteklemeyi düşünüyor musunuz?

Kalkınma ajanslarının kaynaklarını kırsal kalkınma amaçlı, membran sulama göletleri, kapalı sistem sulama projeleri, seracılık ve çiftçinin canını yakan don, kırağı ve benzerlerini önleyen cihazları da bu kapsama almayı düşünüyor musunuz?

Yine, OSB'lerde amaç dışı kullanımları Bakanlık olarak tarayıp gerçek yatırımcıların önünü açacak bir düzenleme ve çalışmanız var mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, öncelikli olarak Komisyon üyelerinin söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Kocacık...

ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Sayın Bakanım, Sakarya ilimizdeki firmalarımızı değişim ve dönüşüme hazırlamak için ilimizde yetkinlik ve dijital dönüşüm merkezi olarak bilinen bir model fabrika kurma konusunda Mart 2024'te Sakarya ziyaretinizde "15'inci model fabrika Sakarya'ya hayırlı olsun." demiştiniz. Bu model fabrikanın durumu hakkında bilgi verir misiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Arpacı...

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Sayın Bakanım, Trendyolda 100 liraya satılan hediye koduyla, Togg alan kişilere bir yıllığına 30 bin liralık bedava elektrik şarjı sunulmaktadır. Şarjın maliyetini TOGG firması mı yoksa Trendyol mu karşılamaktadır, Bakanlığımızın bu konuda teşviki var mı? TOGG ya da Bakanlığımız bu kampanyayı neden sadece tek firmayla yapmaktadır?

Yeni e-ticaret yasasıyla firmaların yaptığı ihracat ve başvurduğu teşvik rakamı 4'le çarpılacak ve cirodan düşürülecek. Bu kapsamda Bakanlığımıza teşvik başvurusu var mıdır ve bunun tutarı ne kadardır? Bakanlığımız bu konuda etki analizi yapmış mıdır? Bu kapsamda ne kadarlık bir kamu gelirinden vazgeçilmiştir ve ne kadarlık bir yatırım ve istihdam öngörülmüştür?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Şevkin...

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bir zamanlar tarım, sanayi ve ticaretin lider şehri Adana bugün âdeta yoksulluğun ve yoksunluğun başkenti. Pamuktan vazgeçilip ÇUKOBİRLİK'in kapatılması tarıma dayalı sanayinin neredeyse yok olmasına sebep olmuştur. 1995'te gayrisafı milli hasıladaki payı yüzde 30 iken bugün bu oran yüzde 16'lara düşmüştür. Devlet desteklerinden pay alamayan Adana cazibe merkezi olma özelliğini yitirmektedir. Yoksulluk, işsizlik ve göçün başkenti Adana son on yıl içerisinde en çok desteklenen iller içerisinde yer almamaktadır. Bu konuda destekleriniz olacak mı Sayın Bakan?

Bir de tabii, Çinli yatırımcılarla ilgili bir soru sormak istiyorum. Tanınan imtiyazlar nedeniyle yerli ve milli olduğu kaydedilen Togg üretimi sekteye uğrayacağı doğru mudur, bu konuda bir önlem alındı mı? Bir de Togg için Çinli yatırımcı ortak arayışı var mı? Bu tarz söylentiler var.

Bakanlığın sanayi sitelerinden, OSB'lerden kredi alacakları ne kadardır? OSB ve sanayi siteleri için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Karagöz, buyurun.

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Sayın Bakan, KOBİ'ler ülkemizin ekonomik dinamosu olarak kabul edilirken son yıllarda artan maliyetler ve ekonomik sıkıntılar sebebiyle binlerce küçük işletme kapanma noktasına gelmiştir. KOBİ'lerin borcu 4 trilyon lirayı aşarak rekor tazelemiştir. BDDK verilerine göre, 261 bin KOBİ bankaların icra takibine girmiştir. KOBİ'lerin ayakta kalması ve büyüyebilmesi için Bakanlık hangi somut adımları atmayı planlamaktadır? KOBİ'lerimiz neden yalnız bırakılmaktadır?

Sanayi Bakanlığının yerli üretimi teşvik etme sorumluluğuna rağmen Türkiye'nin sanayi ithalatı son yıllarda katlanarak artıyor. Ülkemizi ithalata bu kadar bağımlı hâle getirerek sanayiciyi zor duruma sokan bu politikalarda neden ısrar ediliyor? Yerli üreticiyi desteklemek için hangi somut adımları atacaksınız?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Özlale...

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Otomotiv yan sanayimizle ilgili bir soru sormak istiyorum. Bu BYD yatırımı, Çin'in BYD yatırımı oldukça güçlü bir yatırım ama bizim edindiğimiz izlenim bu yatırımın kendi yan sanayisiyle beraber geldiği ve buradaki otomotiv yan sanayisiyle çok fazla iş birliği geliştirme niyeti ya da olasılığı olmadığı yönünde. Ben bunu oldukça önemli bir eksiklik olarak görüyorum. Bizim otomotiv yan sanayimizin de bu yatırımdan pay kapması, kendini geliştirmesi için herhangi bir iş birliği, herhangi bir ortaklık, herhangi bir düzenleme düşünüyor musunuz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Dinçer...

TALAT DİNÇER (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, KOSGEB'de yeni bir düzenleme yaparak tüm esnaf ve sanatkârı içine kapsayacak şekilde küçük ve orta ölçekli işletmelere bir can suyu kredisi düşünüyor musunuz? Bunların üzerindeki maliyet yüklerini indirmekle ilgili herhangi bir çalışmanız var mı?

Diğer bir sorum: Küçük sanayi sitelerinin oluşumunda büyük sıkıntı çekiyor küçük işletmeler. Bunlara arsa, altyapı ve üstyapıyla ilgili bir kredi desteği sağlamayı düşünüyor musunuz?

Son sorum: Mersin çok yoğun göç alan bir il ve sürekli göç alma durumunda. Aşağı yukarı 400 ile 500 bin arasında Suriyelimiz var, şimdi Lübnanlılar gelmeye başladı. Mersin'in ayakta kalmasıyla ilgili oraya özel bir teşvik düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Gürban...

MEHMET MUSTAFA GÜRBAN (Gaziantep) - Sayın Bakan, Şanlıurfa Birecik OSB'de bazı nüfuzlu kişilere arazi verilmiştir ancak bu kişiler ne burada yatırım yapmaktadır ne araziyi OSB'ye geri devretmektedir. Bu sebeple de gerek aidat toplamada gerek yapılması gereken binalarda, işlerde gecikmeler olmaktadır, OSB büyüyememektedir. OSB yönetimi de bildiğiniz üzere, o tür yerlerde aileler arası bir sıkıntı çıkmaması için çok müdahil olamamaktadır. Sizin bu konuda bir incelemeniz Birecik OSB için olacak mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Açıkkanı...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Sayın Bakanım, DAP idaremiz bölgede çok önemli destekler sağlamaktadır. Hem bölgemizle hem de ilim Elâzığ'la ilgili bu yıl bütçe anlamında biraz daha artırım olacak mı? Ben onu sormak istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, böylece, sayın milletvekillerinin soru taleplerini karşıladık ve Sayın Bakana bugün dile getirilen görüş, öneri ve sorular için söz hakkını kullanmak üzere otuz dakika süre veriyorum.

Sayın Bakan, buyurun.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; öncelikle, sabah saatlerinden bu yana Bakanlığımızın 2025 yılı bütçesine ilişkin tüm milletvekillerimizin sunduğu kıymetli katkılar için şükranlarımı sunuyorum. Büyük ölçüde milletimizin beklentisiyle uyumlu, yüce Meclisimizin mehabetiyle uyumlu bir müzakere ve istişare ortamının hasıl olmasından dolayı da hem tüm Komisyon üyelerimize hem de katkı sağlayan tüm milletvekillerimize Kabinenin en genç Bakanı olarak şükranlarımı sunuyorum.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; cevaplarımı birkaç bölüm hâlinde arz etmeye çalışacağım. Öncelikle, sanayi üretimiyle ilgili gidişata dair pek çok milletvekilimizin görüşlerini dinledik. Ben aslında konuşmamda özellikle küresel ve bölgesel konjonktürün zorlayıcı bazı etkilerine vurgu yapmıştım, müsaade ederseniz bu vurguları yinelemek istiyorum. Bu yılın ilk yarısında dünya ithalatı yüzde 0,7, Avrupa ithalatı ise yüzde 5,8 azaldı. Avrupa bizim en önemli ticaret partnerimiz, en önemli ihracat pazarımız. Dolayısıyla, ihracat pazarımızın ithalatında yılın ilk yarısında yüzde 5,8'lik bir düşüş kaydedilmiş olması elbette bizi de konjonktürel olarak etkilemekte. Bunun yanında şu da bir gerçek ki Türkiye'de özellikle fiyat istikrarı ve enflasyonla mücadele odaklı sürdürdüğümüz ekonomi politikasının talebi sınırlandırıcı bir etkisi de var ama bütün bunlara rağmen, sanayi üretiminin trendini, gidişatını değerlendirirken konjonktürel çok kısa vadeli etkiler yerine uzun dönemli trendi dikkate almamız gerektiğini vurgulamak istiyorum. Şöyle ki: Yine konuşmamda ifade etmiştim, bakınız, pandemi dünyada pek çok şeyi değiştirdi, tedarik zincirlerinde, değer zincirlerinde kırılmalar yaşandı ve pandemide büyük ölçüde kaybeden ülkeler ve pandemi döneminde yaşanan zorlukları fırsata dönüştürebilen ülkeler oldu. Türkiye gerçekten de pandemi döneminde, yirmi iki yıl boyunca attığımız güçlü sanayi altyapısı adımları sayesinde bu zor dönemin kazanan ülkeleri arasında olabilmıştır. Biz, pandemi öncesiyile kıyasladığımızda yani 2020 yılının Ocak ayıyla kıyasladığımızda sanayi üretiminde yüzde 19,7 yukarıdayız, aynı dönemde Almanya sanayi üretiminde 10 puanın üzerinde bir düşüş kaydetti. İtalya 6 puan, Fransa 3 puan, İspanya 1,5 puan düşüş kaydetti.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ama orada şöyle bir şey var Sayın Bakan...

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Müsaade buyurur musunuz, ben hiçbirinizin sözünü kesmedim sayın milletvekilleri.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Onlar kapandı, bizim sanayimiz non-stop çalıştı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, Sayın Bakırlioğlu...

Değerli milletvekilleri, bakın, biz dile getirdik görüşlerimizi, şimdi Sayın Bakan söz hakkını kullanıyor, takdir milletimizin.

Bir müsaade edin değerli arkadaşlar.

Sayın Bakan, buyurun.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - "Et tekrarı ahsen, velev kane yüz seksen." Biz sabah söyledik ama bir kez daha söylemem gerektiği düşüncesiyle yinelemek istediğimi de ifade ettim.

Bakınız, bu yılın ilk on ayında ihracatımız 7 milyar dolar artış gösterdi, 216 milyar dolara erişti. Türkiye'nin ihracatı yükseliyorsa Türkiye'nin sanayisi yükseliyor demektir. Türkiye'nin ihracatının yüzde 95'i sanayi ürünlerinden oluşmaktadır. Peki, bu imalat sanayisindeki gelişmeler dünyayla mukayese ettiğimizde nelerdir? Bu da çokça zikredildi yani "İstatistiklere bakarken sadece Türkiye'nin istatistiklerine değil, dünya içerisinde toplam elde ettiğimiz paya da bakmalıyız." denildi ki haklı bir yaklaşımdır. Bakınız, bizim imalat sanayimizin katma değerinin dünyadaki imalat sanayisi katma değeri içindeki payı yüzde 0,7'den 1,33'e yükseldi AK PARTİ iktidarları döneminde. Yani imalat sanayisinin katma değerinin dünyadaki payını 2 misline çıkarmışız, bir Türkiye'nin üzerine âdeta bir Türkiye ilave etmişiz.

Şimdi, istihdam tarafına baktığımızda, 2020 yılından bu yana, yine, pandemi döneminde toplam istihdam 26 milyon 695 binden yaklaşık 32 milyona yükselirken sanayi istihdamı 5 milyon 480 binden 6 milyon 730 bine yükseldi. Yani sanayimizde 1,3 milyon ilave istihdam oluşturduk. Pandemi öncesinde işsizlik oranlarımız 2019 yılı itibarıyla yüzde 13,7'ye bugün yüzde 8 buçuk işsizlikten söz ediyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Stajyer öğrenciler de dâhil o rakama.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Yine, sanayi sektöründeki istihdamın toplam istihdamdaki payına baktığımızda, şu ifade de çokça kullanıldı: "Türkiye sanayisizleşiyor." Hayır, asla böyle bir şey yok. Bakın, 2002'de sanayimizde 3 milyon 731 bin kişiyle istihdamın yüzde 19,2'sini gerçekleştiriyorduk, şimdi, 2024'te bu 3 milyon 731 bin kişiyi 6 milyon 734 bin kişiye çıkarmışız; ilave 3 milyon istihdam oluşturmuşuz ve sanayimizin istihdamdaki payı da 20,5'e yükselmiş.

Kurulan, kapanan şirket sayıları, imalat sektöründe kurulan, kapanan şirket istatistikleri de çokça konuşuldu. Birkaç istatistik paylaşmak isterim: Sanayi sicil verilerine baktığımızda, 2024 yılında 2.000, 2023 yılında da 3.300 sanayi sicil sahibi işletme sayısında artış olduğunu görüyoruz. 2024 yılında imalat sektöründe kurulan şirket sayısı 12.600 iken kapanan şirket sayısı 4.000 olarak gerçekleşmiş yani kapanandan 8.600 daha fazla imalat sektöründe şirket kuruluşu gerçekleşmiş.

Yine, KOBİ'lerimizin Türkiye'de finansman imkânlarından aldıkları pay ve KOBİ kredilerinde takibe düşen kredi oranlarıyla ilgili bazı düşünceler zikredildi. Müsaadenizle birkaç istatistik paylaşayım: KOBİ'lerin toplam kredilerden aldığı pay, bakın, 2021 yılında yüzde 21,9 iken 2023 yılında yüzde 27,5'e yükselmiş. Yine, ticari kredilerden aldığı pay 24,7'den 2023'te 35,7'ye çıkmış. Takipteki kredi oranı ise yüzde 1,81 düzeyinde bu yıl yani 100 liralık kredinin 1,81 lirası takibe düşmüş. 2023 sonu itibarıyla da bu oran 1,78'di. Dolayısıyla, geçen yıl ile bu yıl arasında takipteki krediler açısından önemli bir kötüye gidiş olmadığını açıklıkla ifade edebiliriz.

"KOSGEB sadece imalat sanayisini mi destekliyor? Geçmişte diğer sektörleri de desteklemesi konusunda kararlar almıştık." denildi. Bakın, 2024 yılının Ocak-Ekim arası dönemde sanayi sektöründe 17.165, hizmet sektöründe 9.213, ticaret sektöründe 12.312, inşaat sektöründe 2.079 işletme KOSGEB desteklerinden yararlanmış.

"Savunma sanayisinde elde ettiğimiz kazanımların diğer alanlara transferiyle ilgili neler yapıyoruz?" denildi. Bu, bizce çok önemli bir mesele çünkü gerçekten savunma sanayisi Türkiye'de yüksek teknolojiye geçişin lokomotif sektörü oldu. Dolayısıyla, buradaki elde edilen kazanımların tüm sektörlerle hızla yaygınlaşması Türkiye için sanayi politikasında temel yaklaşımların başında geliyor. Biz de bir yandan sanayi iş birliği projelerinde, tramvay araçlarından rüzgâr türbinlerine kadar pek çok kamu yatırımında yerli sanayinin gelişmesi yaklaşımını uygulamaya alırken bir yandan da özel sektörün savunma sanayisindeki birikimini sivil sahalara transfer etmesine dönük yatırımlarını teşvik ediyoruz. Sadece bir örnek vereceğim: Bugün TOGG Ankara'da bir araştırma merkezi kurmuş durumdadır. Bu merkez akıllı araç teknolojileri alanında çalışan bir merkez "Trutek" adıyla ve TOGG'un aslında bir "spin-off"u yani TOGG'dan doğan ikinci bir şirketten söz ediyoruz ve burada şu anda 200'den fazla araştırmacımız çalışıyor, bunların yarısı ASELSAN'da, TUSAŞ'ta yetişmiş mühendisler. Ekibin başında da daha önce TUSAŞ'ta Millî Helikopter Projesi'nin başında çalışmakta olan, iftihar kaynağımız Aziz Sancar Hocamızın da yeğeni olan Metin Sancar var. Dolayısıyla, aslında bu tür örneklerin sayısı Türkiye genelinde çokça yaygınlaşmakta ve biz de bunların yaygınlaşması için desteklerimizi sürdürmekteyiz.

Peki "Özellikle PMI endeksinde 50 puanın altında bir seyir var..." Bu, bütün dünyada son dönemde benzer şekilde cereyan ediyor, bunu da ifade etmiştim. Ama özellikle eylül, ekim aylarında Mevsimsellikten Arındırılmış Reel Kesim Güven Endeksi 3 puan yükselerek 100 puanın üzerine, 102,2 puana çıktı. Sanayi üretimindeki konjonktürel düşüşte özellikle gerilemekte olan enflasyon ve enflasyon beklentilerinin, firmaların stok düzeyini azaltmaya yönelik yaklaşımlarının etkisi olduğunu da ifade etmeliyiz. Bakın, bu endekste de gelecek üç aydaki üretim hacmi, son üç aydaki toplam sipariş miktarı, genel gidişat, sabit sermaye yatırım harcaması, gelecek üç aydaki ihracat sipariş miktarı, mevcut toplam sipariş miktarı endeksleri artış yönünde etkilenmişken, sadece mevcut mamul mal stokuna ilişkin değerlendirilmeler endeksi azalış yönünde etkilenmiş. Dolayısıyla, bu etkinin de konjonktürel olduğunu ifade etmeliyiz.

Bütün bunlara rağmen sıkı para politikası fiyat istikrarı odaklı yaklaşımın sanayimizde finansman koşullarını güçleştirdiğinin elbette farkındayız. Bu güçlükleri sanayicilerimizin daha kolay aşabilmeleri için özellikle ihracat odaklı teşviklerin sanayimize güç kazandırdığını ifade etmek isterim. Bakın, geçen yıl, 2023 yılı Temmuz ayında günlük limit reeskont kredilerinde 300 milyon lirayken şu anda günlük limit 13 mislinin üzerine çıktı, 4 milyar lira düzeyinde gerçekleşiyor ve Haziran 2023-Kasım 2024 döneminde 7 bin ihracatçı şirket 659 milyar lira reeskont kredisi kullandı. Hâlihazırda buradaki faiz oranları da ihracatçılar için piyasa faizlerinin 20 puan altında uygulanmakta.

Toplam faktör verimliliği ve çalışan kişi başına üretim endeksinden söz edildi. Burada özellikle 2020-2023 döneminde yani bu pandemi sonrasında, sanayimizin yükseliş dönemi olarak gerçekleşen dönemde yaklaşık yüzde 7'lik bir artışın hayata geçtiğini de ifade etmek isterim.

ERHAN USTA (Samsun) - Yüzde kaç?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Yüzde 7 yaklaşık, kümülatif söylüyorum, 7 puanlık bir artıştan bahsediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) - Neyde?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Endeks değeri, toplam faktör verimliliği ve çalışan kişi başına verimlilik endeksi.

ERHAN USTA (Samsun) - Hangi yıllar?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - 2020-2023, üç yılda.

Bu teşviklerde siyasi kayırma ithamı elbette tümüyle reddettiğimiz bir şeydir. Asla, bizim hiçbir destek programımızda, hiçbir teşvikimizde herhangi bir şirketin kayırılması söz konusu olamaz. Ayrıca, biz, desteklediğimiz, teşvik ettiğimiz hiçbir şirketin; ziyaret ettiğimiz, gittiğimiz, çalışanlarına, girişimcilerine moral verdiğimiz hiçbir şirketin siyasi görüşüyle ilgilenmeyiz, siyasi görüşünü bilmeyiz. Bunların arasında Parlamentoda grubu bulunan partilere üye insanlar olabilir, bunların arasında siyasetle hiç işi olmayan insanlar olabilir. Onların bu ülkeye kattıkları değer bizim için baş tacıdır. Gerçekleştirdikleri yatırım, üretim, sağladıkları istihdam, ihracat bizim için baş tacıdır ve bu yaklaşımımızdan da taviz vermeyeceğiz. Biz hiç kimseyi herhangi bir partinin mensubu olduğu için desteklemiyoruz, hiç kimseyi herhangi bir partinin mensubu olduğu için desteklemekten de imtina etmeyiz.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Neden teşviklerin ilan edilmediğine ilişkin soruya cevap vermediniz.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Otomobil meselesi çokça konuşuldu. Aslında bundan mutluluk duyduğumu ifade etmek isterim. Malumunuz, Türkiye Devrim Otomobili'nden bu yana kendi yerli ve milli otomobile sahip olmanın hayaliyle bugünlere geldi. 1960'larda keşke Devrim Otomobili yolda bırakılmasaydı ve Türkiye o dönemden bugüne yükselen otomobil markalarına sahip bir ülke olsaydı. Bu konuda güçlü irade Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından ortaya konuldu ancak yaklaşık elli yıl sonra ve 2011 yılında, Türkiye'de yıllık 500 bine yakın aracın satıldığı 2011 yılında, Sayın Cumhurbaşkanımız o zaman Başbakan iken "Artık bu ülkenin bir yerli otomobil markasına sahip olmasının vakti gelmiştir." dedi ve "Biz bu işi yapacak kimse ona her türlü desteği vermeye hazır olacağız." dedi. Şu beklenir ki bu mesajı almış sanayiciler hızla harekete geçsinler fakat bu işi belki de en güçlü, en kuvvetli şekilde yapabilecek pek çok sanayicimiz -bunun adına "öğrenilmiş çaresizlik" "öğretilmiş çaresizlik" her ne diyeceksek- maalesef harekete geçmekten imtina etti. Kimileri televizyon kanallarında bu işin hayal olduğunu, gerçekçi olmadığını söylediler maalesef. Kimileri -bazı siyasetçiler de var bunların arasında- "Ya, Türkiye'nin bir milli marka otomobile ne ihtiyacı var? Zaten Türkiye'de birtakım otomobil markaları üretim yapmakta." dediler. Halbuki, fikri, sınai hakları bize ait olan bir otomobilin varlığının kıymetini bu ülkenin kalkınması için ter döken herkesin çok iyi bilmesi icap eder. Nihayetinde, iş âdeti babayığit arayışına döndü ve 2018 yılında Türkiye'nin otomobili TOGG devletimizin güçlü destekleriyle bir özel teşebbüs olarak yola çıktı. Biz, 2019 yılının Aralık ayında Togg araçlarını Sayın Cumhurbaşkanımızın teşrifıyla kamuoyuna tanıttık. Çok iyi hatırlıyorum ki o tanıtımın sonrasında şu sözler söylendi: "Sahnedeki birkaç otomobil var, ortada bir otomobil fabrikası yok ve olmayacak." 2020 yılının yaz aylarında, pandeminin hemen 3'üncü, 4'üncü ayında biz Sayın Cumhurbaşkanımızın teşrifıyla Gemlik'te TOGG fabrikasının temellerini attık. Çok iyi hatırlıyorum, o temelleri attığımız günün akşamında "Bu temeller atılır ama bu fabrika yapılmaz, bu temeller toprağın altında çürüyüp gider." denildi. 2022 yılının 29 Ekiminde, Cumhuriyet Bayramı'mızda Togg araçlarının banttan iniş törenini gerçekleştirdik, yine Sayın Cumhurbaşkanımızın teşrifıyla. Bu kez de denildi ki: "Bu araçlar göstermelik olarak banttan iniyor. Ortada gerçek bir fabrika yok, bir üretim yapılmıyor ve yapılmayacak." 2023 yılının Nisan ayından itibaren Togg araçları yollarda görülmeye başlandı. Bu defa denildi ki: "Bu yollarda gördüğünüz araçlar Türkiye'de, Bursa'da Gemlik'te değil, İtalya'da üretiliyor. Geceleri karanlıkta gizli gizli, örtüler altında Türkiye'ye getirilip yollara çıkarılıyor." Ama biz bütün bu isnatlara, ithamlara, iftiralara rağmen Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde bu iddiadan geri durmadık ve nihayetinde bir buçuk yıl içerisinde işte, Togg araçları 40 binden fazla adet üretildi ve yollara çıktı. Bu sayı küçümsenecek bir sayı değildir. Dünyanın en değerli otomobil markası olan Tesla'nın 6'ncı yılında eriştiği üretim adedine, satış adedine Togg bir buçuk yılda erişmiştir. Elbette daha yapacak çok işimiz var. Bu, nihayetinde bir teknoloji yarışıdır. Biliyoruz ki otomotiv sektörü büyük dönüşümler yaşamakta, özellikle elektrikli araç dönüşümü, sürücüsüz otomobil dönüşümü sektörü baştan sona hızla değiştiriyor, dönüştürüyor ve küresel pek çok marka bu dönüşümü zorluklarla göğüslüyor. Bütün bu dönüşüm sürecinde, biz bugüne kadar kim ne derse desin aldırmağsızın nasıl TOGG'un yanında olmuşsak bundan böyle de TOGG'u güçlü şekilde desteklemeye, yüksek teknoloji kabiliyetleriyle TOGG'un rekabet gücü kazanmasını sağlayacak adımlar atmaya devam edeceğiz. Elbette, bütün bunları yaparken, ihracatımızın lideri olan, yılda 35 milyar dolar ihracat yapmakta olduğumuz, yüz binlerce emekçi kardeşimizin çalıştığı otomotiv sektörünü güçlü kılacak adımları sürdüreceğiz, mevcut yatırımcıları -Türkiye'de 13 marka üretim yapıyor, 8'i küresel markadır- desteklemeye, özellikle yeni teknoloji yatırımlarını Türkiye'de gerçekleştirmeye, teşvik etmeye devam edeceğiz. Bakınız, biz, Ford'un 3,6 milyar dolarlık, TOFAŞ'ın 2,1 milyar dolarlık, Toyota'nın 1,9 milyar dolarlık, Renault'un 1,5 milyar dolarlık, Mercedes-Benz'in 837 milyon dolarlık, Hyundai'nin 757 milyon dolarlık, bu markaların toplam 15 milyar dolarlık 78 projesi için yatırım teşviki vermişiz. Niçin vermişiz? Türkiye'de yatırım olsun, istihdam olsun, üretim olsun, ihracat olsun diye. Bu sayede sektörümüz bugünlere gelmiş. 2002 yılında Türkiye'de yaklaşık 300 bin araç üretiliyordu, geçen sene Türkiye'de 1 milyon 400 binden fazla araç üretildi. Şimdi, bir yandan bu markaların elektrikli araç yatırımlarına, sürücüsüz araç yatırımlarına, hidrojenli araç teknolojilerine ilişkin yatırımlarına teşvik vermeye devam edeceğiz, bir yandan da alanında dünyada lider olmuş, teknolojinin öncüsü olmuş yeni markaları elbette Türkiye'ye kazanmak için gayret edeceğiz. Biz, bu markaları Türkiye'ye kazanmazsak, bu markaların yatırımlarını Türkiye'ye çekmezsek bunlar giderler, etrafımızda başka ülkelerde yatırım yaparlar. Biz Gümrük Birliği üyesiyiz, 23 ülkeyle serbest ticaret anlaşması olan bir ülkeyiz. Bu markalar -isimlerini de verebiliriz, BYD gibi, Cheery gibi, diğer Çin markaları gibi- özellikle küresel pazara güçlü şekilde giriş yapmakta olan elektrikli araç teknolojisinde lider hâle gelebilmiş ki dünyada 40 milyon elektrikli araç var, 25 milyonu hâlihazırda Çin'dedir ve sadece BYD, bu yıl 4 milyona yakın elektrikli araç üretiyor dünyada. Biz, bu markaların yatırımlarını Türkiye'ye

çekmezsek bunlar, gümrük birliğinde bulunan, Avrupa'da bulunan diğer ülkelerde bu yatırımları gerçekleştirebilirler ve o vakit, zaten gümrüksüz şekilde Türkiye'ye araç satarlar. Nihayetinde, biz TOGG'a rekabet gücü kazandıracamız, kazandırmak zorundayız elbette. Bu, bu markaların Türkiye'ye yatırımıyla ilişkili bir mesele değil; bu markaların Türkiye'ye yatırımları Türkiye'nin otomotiv sektörünü mobilite teknolojileri istikametinde dönüştürmeyi hızlandıracak, elektrikli araç teknolojisi gibi alanlarda tedarikçi bazımızı güçlendirecek. Evet, kıymetli hocam, sordular: "Tedarik anlaşmalarını önemsiyor musunuz?" Daha önce yerlilikle ilgili de kamuoyunda konuşulanlar olmuştur. Bir kere, bu markalar yüksek yerlilik düzeyiyle elbette Türkiye'de yatırım yapacaklar, yüksek katma değerle Türkiye'de yatırım yapacaklar, ihracat odaklı Türkiye'de yatırım yapacaklar. Elbette, Türkiye'nin tedarik sanayisiyle birlikte çalışacaklar ama kendileri de bazı parçaları üretebilir, tedarik sanayimizle de çalışabilirler. Biz, daha önce isimlerini saydığımız diğer uluslararası markalara da bu imkânı tanıdık. Nihayetinde, aslolan, Türkiye'de katma değer oluşmasıdır ve özellikle elektrikli ve sürücüsüz araç teknolojilerinin Türkiye'de daha fazla gelişmesidir. Bu, aslında TOGG'a da yarayacaktır.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Bunların halka ne yararı var Sayın Bakan?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - TOGG elektrikli araç teknolojileri konusunda Türkiye'den tedarikçilerle çalışıyor.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Bakın, bahsettiğiniz şeyler...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Lütfen, lütfen...

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Bu tedarikçilerin ölçek büyümesi TOGG'un da rekabet gücünü artıracaktır.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Halk yararına, halka bu teşvikleri açıklamanız lazım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Lütfen...

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Dolayısıyla, biz, bütün bunları, Türkiye'de bir bir gerçekleştirmeyi sürdüreceğiz. Milletimizin refahı için, Türkiye'nin istikbali için gayretlerimizi artırarak devam ettireceğiz.

Bir e-ticaret şirketi olan Trendyol ile TOGG arasındaki bir anlaşmadan ya da bir iş birliğinden sabahtan bu yana birkaç kez söz edildi. Ben de arkadaşlarıma bu iş birliğinin ne olduğunu sordum çünkü az önce bahsettiğim yatırımlar ile bunun hiçbir ilgisi yok. Yani diğer markaların Türkiye'ye yatırım yapması ile bu iş birliğinin herhangi bir ilgisi yok. Bu, tamamen 2 marka arasında bir pazarlama iş birliğidir. Togg, bildiğiniz gibi akıllı araç. Tabii, kullananlar daha iyi bilir. Ümit ederim ki milletvekillerimizin hepsi Togg kullansınlar. Togg'un biliyorsunuz, çok iyi bir platformu var, orada çok sayıda uygulama var, sadece bir markanın uygulaması yok. O uygulamaların sahibi olan diğer teknoloji şirketleriyle de Togg arasında elbette iş birlikleri oluyor, olmaya devam edecektir.

Şimdi, bu fasılda müsaade buyurursanız, bilim ve teknoloji konusunda bir miktar bilgilendirme yapmak isterim. Üniversitelerimizin dünya sıralamasındaki yerine ilişkin bazı ifadeler kullanıldı. QS, Küresel Üniversiteler Endeksi'nde 2023 yılında 2, 2024 yılında 5 Türk üniversitesi ilk 500 üniversite arasında yer aldı; İstanbul Teknik Üniversitemiz mühendislik ve teknoloji alanında ilk 100 üniversite arasında yer aldı, Orta Doğu Teknik Üniversitemiz de bu sıralamada, mühendislik ve teknoloji alanında 117'nci sırada yerini aldı. Yirmi iki yılda biz Türkiye'de bilimsel yayın sayısını 5 misline çıkardık. Bakınız, böylelikle 22'nci sıradan 14'üncü sıraya yükseldik. Aynı zamanda, bu yayınların kalitesiyle ilgili de bazı ifadelerde bulunuldu. Türkiye kaynaklı yayınların yıllık bazda almış olduğu atıf sayısı sadece son beş yılda 270 binden 626 bine yükseldi. Yani Türk bilim insanları, bunu gururla sahiplenelim. Hani "Niçin bunları siyasetleştiriyorsunuz?" diyenler oldu. Hayır, bunları biz siyasetleştirmiyoruz. Gelin, Türk bilim insanlarının başarılarıyla hep birlikte iftihar edelim. Türk bilim insanlarının yaptıkları bilimsel yayınlarla, daha fazla atfa sahip oluyor olmalarıyla hep birlikte gurur duyalım. Yine, bizim araştırmacılarımızın yer aldığı uluslararası iş birlik yayınlarının etki değeri de 2023'te 1,71 değerine ulaştı; dünya ortalamasının 2 katı, G20 ortalaması olan 1,34 değerinin üzerinde gerçekleşti. Son beş yılda Türkiye'den araştırmacılar uluslararası ortak yayınlar içinde yüzde 62, son yirmi iki yılda ise yüzde 880 yani 10 misli oranında daha fazla yer aldılar.

AR-GE harcamalarımızın trendinden konuşmamda söz etmişim. Bakınız, dünyada teknoloji yarışı 2002'de başlamadı, 1990'lı yıllar dünyada bilimin, teknolojinin, bilgisayar teknolojilerinin, internet teknolojilerinin hızla geliştiği yıllar oldu. Fakat Türkiye 2002 yılına girdiğimizde yılda 1,2 milyar dolar AR-GE harcaması yapan bir ülkedydi. Geçtiğimiz yıl, 2023 yılında Türkiye'nin AR-GE harcamaları 14 misline çıktı, 16 milyar dolar olarak gerçekleşti. AR-GE'nin milli gelirimiz içindeki payı da yüzde 1,4'ün üzerine çıktı, 1,44 olan İspanya'yı yakaladık, 1,32 olan İtalya'yı geride bırakmış olduk. Yine, 47 OECD üyesi ve gözlemci ülkesi arasında Türkiye 2002-2022 döneminde satın alma gücü paritesi -dolar cinsinden- AR-GE harcamasını en çok artıran 2'nci ülke olmuş oldu. "AR-GE'de ticarileşme seviyesi ne durumda?" denildi. Teknoparklarımızda yer alan firmalar tarafından bugüne dek 2 trilyon 157 milyar lira yurt içi satış, 11,8 milyar dolar ihracat gerçekleşti ve yine, AR-GE ve tasarım merkezlerinde yürütülen faaliyetler sonucu ortaya çıkan ürünlerden elde edilen satış tutarı da 16 trilyon liranın üzerinde gerçekleşti.

Orta yüksek ve yüksek teknoloji sektörleri olan otomotiv sektöründe ihracatımızı 3,7 milyar dolardan yaklaşık 35 milyar dolara, makine sektörünü 1,1 milyar dolardan 25 milyar dolara, elektrikli teçhizat sektörünü 1,8 milyar dolardan 15 milyar doların üzerine, yine, kimya sektörünü yaklaşık 1,5 milyar dolardan 30 milyar dolar düzeyine çıkarmamız aslında Türkiye'nin yüksek teknolojiyi geliştirebilen ama aynı zamanda, piyasaya rekabetçi şekilde sunabilen bir ülke olduğunun ispatı niteliğindedir. Bakın, sadece savunma havacılık sektöründe 250 milyon doları Türkiye'nin ihracatı, geçtiğimiz yıl 5,5 milyar dolar oldu, bu yıl 6 milyar doları aşılıyor, inşallah, hızla 10 milyar dolar düzeyine çıkaracağız.

Yine "Türkiye'de nitelikli insan kaynağını tutmaya dönük yaptığımız çalışmalar nelerdir?" diye soruldu ya da "Dünyadan insan çekmeye dönük çalışmalar nelerdir?" diye soruldu. Ben konuşmamda da ifade etmişim, Uluslararası Lider Araştırmacılar Programı'nı kıymetli buluyoruz. Bu programda dünyanın en ileri araştırma merkezlerinde araştırma deneyimine sahip kişileri Türkiye'ye getiriyoruz ve

onların yürüttükleri projelerin Türkiye'nin insan kaynağını dönüştürmesini amaçlıyoruz. 253 bilim insanımızın yürüttüğü projelerde 435'i doktora öğrencisi olmak üzere 1.315 öğrenci ve araştırmacı AR-GE ekosistemimize dâhil olmuş oldu. Yine, Araştırmacı Hareketliliği kapsamında 2024 yılıyla birlikte 14.833 doktora ve doktora sonrası araştırmacımızın araştırmalarını güçlendirmek için yurt dışındaki saygın araştırma kurumlarına bir yıllığına araştırma yapmak üzere gidip ülkemizdeki çalışmaların uluslararası boyut kazanmasına katkı sunmalarını sağladık.

Yine, yapay zekâ çokça konuşuldu. Bu uzun bir fasıl, ümit ederim ki milletvekillerimizi bir gün Bakanlığımızda ağırlayalım, sadece yapay zekâ konuşalım. Son beş yılda TÜBİTAK olarak üniversitelerimizin ve firmalarımızın yapay zekâ alanında 3.042 projesine 5,8 milyar lira destek verdik. Süper bilgisayar kapasitemizi 5 mislinin üzerine çıkardık. 35 bin dizüstü bilgisayar gücündeki, Cahit Arf'ın -Allah rahmet eylesin, Türkiye'nin iftihar kaynağı bilim insanlarından- isminden ilham alarak verdiğimiz Arf bilgisayarını kullanıma sunduk. Dünyanın en güçlü 8'inci bilgisayarının -Avrupa Birliği projesi kapsamında- ortağı olduk.

Şimdi, bu uzay faslı çok uzun bir fasıl, sadece birkaç şey söyleyeceğim. Türkiye, kendi vatandaşlarını uzaya bilimsel araştırma yapmak üzere göndererek aslında bilim tarihinde kendi yolculuğunda yeni bir sayfa açmıştır. Bu, elbette ki milyonlarca gencimiz için ilham kaynağı olmuştur ama aynı zamanda, bizim bilim insanlarımızın küresel düzeyde araştırma yapma imkânlarının kuvvetlenmesine vesile olmuştur. Herhâlde bir yanlış anlaşılma var yani öyle anlamak istiyorum yapılan eleştiriyi "Alper Gezeravcı, bir pilot, nasıl oldu uzaya gitti, bilimsel çalışmalar yaptı?" diye düşünülüyor. Tabii, yüzlerce astronot, 600'den fazla astronot bugüne kadar uluslararası uzay istasyonunda bu çalışmaları yürüttü. Onların içlerinde pilot olanlar var, başka mesleklerden olanlar var ama bilimsel araştırmalar nihayetinde bilim insanları tarafından hazırlandı. 13 farklı bilimsel araştırma projesi -biyoteknolojiyle ilgili, malzeme bilimiyle ilgili, çok farklı bilimsel alanlarla ilgili- bu proje kapsamında gerçekleştirilmiş oldu. Şimdi, ben bunların uzun uzun ne olduklarını anlatmak isterdim ama vaktim yeterli değil. Sadece kimler tarafından bu bilimsel araştırmaların hazırlandığını ifade edeyim. TÜBİTAK MAM araştırmacılarımız tarafından hazırlanmış yeni nesil yüksek entropili alaşımları bu proje kapsamında test edildi. Uzun yıllar yurt dışında görev yapmış ve daha sonra ülkemize dönmüş Profesör Doktor İskender Gökâlğ tarafından hazırlanan itki sistemlerinin daha verimli hâle gelmesi için katı parçacıklar ve homojen ortam arasındaki parçacık etkileşimleri mikro kütle çekimi etkisi altında bu proje kapsamında incelenmiş oldu. Yine, Boğaziçi Üniversitesinden bir araştırmacımızın, özellikle mikro alglerin mikro yer çekimi altında oksijen üretme ve karbondioksit yakalama kabiliyetine ilişkin araştırması bu projede gerçekleşti. Ege Üniversitesinden bir araştırmacımızın, Ankara Üniversitesinden, Üsküdar Üniversitesinden, Hacettepe Üniversitesinden, Yıldız Teknik Üniversitesinde araştırmacılarımızın, TÜBİTAK Uzay Araştırma Merkezimizden araştırmacılarımızın araştırma projeleri astronotumuz tarafından icra edildi. Yani bize haksızlık yapabilirsiniz. Biz nihayetinde siyaset yapıyoruz, bunları bir yere kadar da katlanabiliriz ama siz bu bilim insanlarının aylarca, yıllarca emek vererek hazırladıkları bilimsel araştırma projelerini küçümserseniz, gerçekleştirilen bu bilimsel misyonu bir turistik seyahate benzeterek alaya alırsanız en büyük haksızlığı hem bu bilim insanlarımıza yapmış olursunuz hem de bütün bu bilimsel çalışmalardan ilham alan Türk gençlerine yapmış olursunuz.

Ayrıca, biz astronotumuzla elbette pek çok program yaptık ama bu programların seçimlerle doğrudan elbette bir ilişkisi yoktu. Gerçekleştirdiğimiz...

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Bakan, seçim geçince astronot ortada gözükmedi! Sayın Bakan, seçim bitti, Gezeravcı ortada yok!

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Hemen ifade edeyim. "Seçim bitti, astronot ortada yok." dediniz, sığağı sığağına cevap vereyim.

CAVİT ARI (Antalya) - Nerede?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Bizim astronot misyonumuzun da astronotumuzun da gerçekleştirdiğimiz yüzlerce programın da seçimle bir ilgisi yok. Tekrar söylüyorum: 31 Mart seçimleri öncesi 21 şehrimizde 32 program yapmışız, 31 Mart sonrası 75 şehrimizde 162 program yapmışız.

CAVİT ARI (Antalya) - Demek ki astronot kıyafetini çıkardığı için fark edemez olmuşuz Sayın Bakan!

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Dünyanın her yerinde astronotlar bilimsel misyonları icra ettikten sonra, bu deneyimlerini gençlerle, çocuklarla paylaşırlar, onlara ilham kaynağı olurlar. Bakın, bizim on yıllardır yayımladığımız bilim dergileri var, bunların dahi abone sayısı bu yıl 5 misline çıkmış, bunu konuşmamda ifade ettim. TÜBİTAK bilim dergilerinin aylık 750 bin erişimi var bugün. Nasıl oldu bu? Çünkü biz ocak ayında astronotumuzu gönderdik ve bütün Türkiye'nin gündemi bilimle, teknolojiyle doldu. Bundan hepimizin mutlu olması icap etmez mi? Lütfen, bu konuları siyasi malzeme hâline getirmeyelim. "TÜBİTAK, TÜBİTAK Uzay; bunlar ODTÜ'de ne yapıyor?" denildi. Ben bunları uzun uzun sayayım ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, süreniz doldu.

Size ilave beş dakika süre veriyorum, toparlamaya çalışalım; geri kalanına yazılı cevap verebilirsiniz.

Mikrofonunuzu açıyorum.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - İlk millî yerli gözlem uydumuz RASAT'ı, ilk askerî gözlem uydumuz GÖKTÜRK-2'yi, ilk millî metre altı yer gözlem uydumuz İMECE'yi, ilk millî haberleşme uydumuz TÜRKSAT 6A'yı, evet, TÜBİTAK Uzay geliştirdi ve evet, ODTÜ yerleşkesinde faaliyetlerini sürdürüyor.

Yine, çalışan sayılarımız, yurt dışına gidenler, yurt dışından gelenler; bunlar polemik konusu oldu. Bakın, bugün ASELSAN'ımızda 11.367 kardeşimiz çalışıyor. Geçtiğimiz yıl 73 kardeşimiz yurt dışına gitmiş, 73 kardeşimiz de yurt dışından gelmiş. ROKETSAN'da 5.406 kişi çalışıyor bugün, bu yıl yurt dışına ayrılış 44 olarak gerçekleşmiş. Bakın, HAVELSAN'da on yılda çalışan sayımızı 1.258'den 2.576'ya çıkarmışız.

Şimdi, üzülerek bir şey söyleyeceğim; muhalefet milletvekillerimiz bu konuları yani şu önümde duran millî savunma sanayimizin iftihar kaynağı projelerini ya da TOGG gibi millî projeleri siyaset malzemesi yapmamamız konusunda ikazda bulundular. Bizim inanın böyle bir derdimiz yok. Elbette ki her siyasi iktidar, döneminde gerçekleşmiş başarıları milletiyle paylaşacaktır, bunun gururunu taşıyacaktır milletiyle birlikte ama biz arzu ederiz ki bütün bu projeleri 85 milyon nasıl sahipleniyorsak tüm siyasetçiler olarak da hep beraber sahiplenelim. Bunu dönem dönem sözde ifade etmiş olsalar da ben yine bugün üzülerek, bakın, şu ifadelerin söylendiğini duydum: “KAAN acaba 400 metre irtifayı geçemiyor mu? İniş takımları açık mı geziyor?” Ya, Allah’ınızı severseniz, dünyada bir elin parmağı kadar ülke beşinci nesil savaş uçağı üretebiliyor. Bizim evlatlarımız, bizim kardeşlerimiz üretiyor; gece gündüz çalışıp üretiyorlar. Yani, bu çamurları atanların aracılığını yapmak bize yakışır mı? Cevap vereyim, yine de cevap vereyim, teknik olarak da cevap vereyim: Hayır, KAAN 400 metrede takılı kalmamış -sordum bugün arkadaşlara- on dört dakika süreyle 10 bin feet 3.048 metre irtifaya çıkmış. Yani, siz şimdi her fırsatta bu millî projelerin aleyhine bir şeyler söylüyorsunuz, sonra da bu projeler başarıya ulaştığında bizim iftiharımızın, mutluluğumuzun bir paydaşı, bir parçası olamıyorsunuz ve nihayetinde de bizi bu projeleri siyasallaştırmakla itham ediyorsunuz.

CAVİT ARI (Antalya) - Siyasallaştırdığınız için öyle oluyor Sayın Bakan.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Sayın Bakan, böyle konuşursanız...

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Ben takdiri milletimize bırakıyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Babanızın parasıyla bu yapılmıyor, şahsi paranızla yapılmıyor; siyasallaştırıldığı için halktan kopuyor.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Sayın Türkeş’in girişimcilik ekosistemimizle ilgili önerilerini dikkatle takip ettim, söylediklerini dikkatle takip ettim. Bakınız, son dönemde, 709 milyon dolar bu yıl Türkiye’nin teknoloji girişimleri yatırım aldı.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Seçim kampanyasında bunları kullanırsanız...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir müsaade edelim değerli arkadaşlar.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Sadece birkaç gün önce...

CAVİT ARI (Antalya) - Meydan meydan gezdirdiniz ya, meydan meydan araç gezdirdiniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı...

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Sadece birkaç gün önce bir Türk yazılım şirketi 500 milyon dolar uluslararası yatırım aldı. Dolayısıyla, girişim ekosistemimiz -konuşmamdaki ifademim arkasındayım- evet, altın çağını yaşıyor.

Güneş hücreleriyle ilgili bir milletvekilimizin söylediklerini tümüyle reddediyorum. Kendisi yazılı bir soru önergesi sormuş, ona yazılı olarak da cevap vermişim, bu konuşmamdan önce vermişim ama çok hızlı ifade edeyim: 2012’den bu yana teşvik sistemimiz kapsamında 13.777 yatırım teşvik belgesini bu sektör için düzenlemişiz, 528 milyar liralık yatırımın önünü açmışız, hâlihazırda da 4 farklı üretici şirketin 6,45 gigavat yıllık kapasiteyle güneş hücresi üretmesini teşvik etmişiz. Hedefimiz ne? Birkaç cümle söyleyeyim: Güneş paneli üretiminde Avrupa’da lideriz, güneş hücresi üretimimiz kısıtlı; bunu arttırmak istiyoruz. 6,45 gigavat yıllık kapasite için teşvik belgesi vermişiz, HİT 30 Programı’na bu alanı koymuşuz, 15 gigavata çıkmayı hedefliyoruz, Türkiye’de yıllık 5 gigavatlık yatırım yapılmasını -en az- öngörüyoruz, bu yatırımda yerli güneş hücresi kullanılsın istiyoruz, aynı zamanda da, Amerika Birleşik Devletleri Çin hücresi kullanılmış güneş panellerinin ülkeye girişine izin vermiyor. Belki Avrupa’nın da böyle tedbirler alma olasılığı var. Dolayısıyla, biz geri entegrasyonu kuvvetlendirirsek, güneş hücresi üretimini Türkiye’de artırabilir, hâlihazırda güçlü olduğumuz panel üretimini kuvvetlendirecek adımlar atabilirsek burada muazzam bir fırsat yakalayabiliriz.

Şimdi, meslek liseleriyle ilgili çokça istatistik var ama sadece birkaç şey söyleyeyim: Organize sanayi bölgelerimizde 75 bine gelmiş öğrenci sayımız özel meslek liseleri, devlet meslek liseleri ve meslek yüksekokullarında ama bu konuda daha fazla çalışacağız, özellikle şirketlere ödevler vereceğiz. Önümüzdeki dönemde büyük şirketler, Bakanlığımızdan teşvik almış büyük şirketler insan kaynağına daha fazla yatırım yapmak durumunda olacaklar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakan, toparlayın lütfen.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Şimdi, şehirlerimizle ilgili sorulan soruların hepsine büyük bir hızla, yazılı olarak yanıt vereceğim ama inanın, orada ülkenin kuzeyini güneyinden, doğusunu batısından asla ayırmayız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Orada yedi günlük bir süreniz var.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Tek derdimiz topyekûn kalkınmanın gerçekleşmesi, milletçe cumhuriyetimizin 2’nci asrını Türkiye Yüzyılı yapacak işleri hayata geçirebilmek.

İnsan kaynağı meselesi bizce de çok önemli, sanayimizin de bununla ilgili beklentileri olduğunun farkındayız. Yalnız, bu fen lisesi meselesiyle ilgili bilgilendirme amaçlı bir şey söylemek istiyorum: Bakın, 2002’de Türkiye’de 58 fen lisesi varmış, 12 bin öğrenci varmış; şimdi Türkiye’de 368 fen lisesinde 147 binden fazla öğrenci var. Ben şahsen de fen liselerine çok ehemmiyet veriyorum. “TÜBİTAK Fen Lisesi niçin sadece 1 tane?” dedi sayın milletvekilimiz. TÜBİTAK Fen Lisesi bir model inşa etmek üzere kurduğumuz bir yer. Biz TÜBİTAK olarak Türkiye’nin ulusal araştırma kurumuyuz. Fen liselerini Millî Eğitim Bakanlığımız kuruyor. Biz yeni bir model kuruyoruz. Ben bütün milletvekillerimizi bir gün TÜBİTAK Fen Lisesinde ağırlamayı teklif ediyorum. İnanın, dünya standartlarının üzerinde bir fen lisesi modelinin inşa edildiğini görecekler. 360 öğrencimizin 359’u -biri kendi isteğiyle yurtta kalmıyor, bizim model tamamen yatılı modeldir- yurtta kalmaktadır, pansiyonda kalmaktadır. Türkiye’nin en güzel yurt binasını da inşa etmekteyiz. 2025 yılında da bütün öğrencilerimiz yeni yurt binasına inşallah yerleşecekler. Orada çok farklı bir eğitim modelini Millî Eğitim Bakanlığımızla birlikte uyguluyoruz ve inşallah o modeli, o mayayı tutturabilirsek önümüzdeki dönemde diğer fen liselerimize de daha fazla TÜBİTAK desteği

vermeyi amaçlıyoruz.

Ben görüşmelere katkı sunan bütün milletvekillerimize çok çok teşekkür ediyorum. Bütçemizin bir kez daha hayırlı olmasını, milletimiz için, devletimiz için hayırlar getirmesini temenni ediyorum.

Sayın Başkanım, sizi ve tüm milletvekillerini sevgiyle, saygıyla, hürmet ve muhabbetle selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, böylece gündemimizdeki kurumların bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi oylamalara geçiyoruz.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçesini okutuyorum:

(Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2025 yılı bütçesi okundu)

CEVDET AKAY (Karabük) - Sayın Bakanım, size yanlış bilgi veriyorlar, ben size özelde anlatayım, olur mu?

Motora da cevap vermediniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Milletvekilim, ben sizi çıkışta görüşürsem olur mu?

CEVDET AKAY (Karabük) - Olur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, Başkanlığımıza 5 adet önerge ulaşmıştır, sırasıyla okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinde aşağıdaki değişikliğin gerekçesiyle birlikte kabul edilmesini arz ve teklif ederiz.

KURUM: SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

YIL: 2025

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	EKLENEN TUTAR (TL)
Sanayinin Geliştirilmesi, Üretim ve Yatırımların Desteklenmesi (17)	19.31	01	07.01	2.000.000.000

Rahmi Aşkın Türel

İzmir

Cevdet Akay

Karabük

Tahsin Ocaklı

Rize

Veli Ağbaba

Malatya

Ahmet Vehbi Bakırhoğlu

Manisa

Mustafa Erdem

Antalya

Cavit Arı

Antalya

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, ülkemizin gelişen AR-GE yenilik ve girişimcilik ekosistemi çıktıkları olan teknolojik yenilik içeren ürün ve hizmetler ile hızlı ölçeklenme potansiyeline sahip, geleceğin teknolojilerine yön verecek girişimlerin desteklenmesi şarttır. Bakanlığın AR-GE destekleri hususunda uygulamada daha etkin olmasını sağlamak için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçesinin Sanayinin Geliştirilmesi, Üretim ve Yatırımlarının Desteklenmesi Programı'nın ilgili alt tertibinde yer alan 920 milyon tutarındaki yetersiz ödeneğin 2 milyar TL artırılması amacıyla söz konusu önerge verilmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler...Kabul edilmemiştir.

CAVİT ARI (Antalya) - Yeterli bütçeyle daha iyi hizmet yapılsın diye teklif ettik ama daha iyi hizmet yapma isteği demek ki yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum, Komisyonun takdiri bu yönde. Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeye geçiyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

YIL: 2025

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
17	19.31	01	07.01	2.000.000.000 TL
17	19.39	01	07.01	1.000.000.000 TL

Ayyüce Türkeş Taş

Erhan Usta

Adana

Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, buyurun lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, burada bu AR-GE meselesine verdiğimiz önemden dolayı bütçeye 3 milyar liralık ilave yapmaya ilişkin bir önerge bu. Aslında ben önergeyi konuşacaktım ama şimdi Sayın Bakanın verdiği cevaplardan sonra... Bir defa şunu söyleyeyim Sayın Bakan: Yani, güzel, işinizle ilgili heyecanlanmanıza ben bir şey demem ama bana göre böyle çok suçlayıcı bir dille konuştunuz. Şahsen üzerime de hiçbir şey alınmıyorum çünkü ben zaten genel, daha akademik şeylerden falan bahsettim ama bu kim olursa olsun yani milletvekillerine böyle "Siz... Siz... Siz..." diye diye bu dilin ben doğru bir dil olduğunu düşünmüyorum, o kadarını söyleyeceğim, Cumhuriyet Halk Partisinden arkadaşlar kendileriyle ilgili bir savunma yapacaklarsa yaparlar.

Şimdi, bu, tabii... Ama rakamlara böyle biraz -tabiri caizse- takla attırmışsanız o zaman şimdi diyeceğim bir şey var: Şimdi, kendi dağıttığınız toplam faktör verimine ilişkin tablo burada, tamam mı? Şimdi, bazen böyle bürokratlar sizin önünüze bir şey verirler, ondan sonra Bakanı mahcup ederler. Şimdi size vere vere neyi veriyor? 2020-2023 arasında yüzde 7,5'lük artış var, doğru. 2007'den bir bakın bir daha, aynı tabloda...

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - 2002'den baktık...

ERHAN USTA (Samsun) - 2002'den baktım, ben zaten onu söyledim işte, dürüst olan o. Burası 1998-2003, hiçbir siyasi şeye girmedim bakın, oradan söyledim; 0,8, 0,9; bu, Türkiye'de düşüktür, bunu artırmak lazım dedik, benim yaptığım bir şey yok ama siz bana güya cevap veriyorsunuz "Yüzde 7,5; 2020." Ya, 2010'a 2007'den aldığımız zaman, 2007-2023 arası kaç yıl? On altı yıl. Toplam artış ne kadar? Yüzde 5,6. Yıllık ortalama artış ne kadar? Yüzde 0,36. Ben de bunu söylerim o zaman. Dolayısıyla, böyle şeylere gerek yok. Aynısını işsizlikte de yaptınız.

Şimdi, bugün işsizlik oranı rakamına iyi diyecekseniz bunun için kendi döneminizin en kötüsüne niye gidiyorsunuz? 13,5 işsizlik. Ya, sizden önce 13,5 işsizlik Türkiye hiç görmedi.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Sadece pandemi öncesi, sonrası...

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, olmaz; size hiç kimse "pandemi" falan diye bir şey sormadı.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Ben onu örnek verdim.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, hayır, öyle değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Şimdi, pandemi öncesi 13,5'tan, işte, şimdi 9,5... Öyle değil, aldığımız vakti o zaman hatırlatırlar size. Aldığınız vakitte zaten yeni seviyeye göre -10,8 geçer kitaplarda ama- 9,6'dır. 9,6 olan işsizliği yirmi iki yıl sonunda getirdiğiniz nokta zaten ortada Sayın Bakan.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeye geçiyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinde aşağıdaki değişikliğin gerekçesiyle birlikte kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

YIL: 2025

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	EKLENEN TUTAR (TL)
Sanayinin Geliştirilmesi, Üretim ve	19.39	01	07.01	300.000.000

Yatırımların Desteklenmesi (17)				
---------------------------------	--	--	--	--

Rahmi Aşkın Türelî Ahmet Vehbi Bakırhoğlu Mustafa Erdem
İzmir Manisa Antalya
Cevdet Akay Veli Ağbaba Cavit Arı
Karabük Malatya Antalya
Tahsin Ocaklı
Rize

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay, buyurun

CEVDET AKAY (Karabük) - Sayın Bakanım, öncelikle veriye dayalı olmayan hiçbir şeyi konuşmam; teyit ederim, ondan sonra konuşurum. "Sizin bilginiz var mı?" diye sordum dikkat ederseniz. Aynı soruyu ben Savunma Sanayii Başkanlığına da soracağım. Maalesef, KAAAN'ın motorlarının teslimatıyla ilgili gecikmeler ve sıkıntılar var. Biz de bir an önce savunma sanayimizdeki bu tür üretimlerin hayata geçmesini arzu ediyoruz. Hatta fonla ilgili gelirlerin artırılmasıyla da ilgili bir sürü ürünler verdik, daha sonra konuşuruz tabii detaylarını.

Bizim bu önergemiz sanayinin geliştirilmesi, üretimin ve yatırımların desteklenmesiyle ilgili bir ödenek tahsisiyle alakalı. Biliyorsunuz, burada 30 milyonluk bir tahsis var, 300 milyon ilave istiyoruz. Önergeyi tekliflerinize sunuyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeye geçiyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinde aşağıdaki değişikliğin gerekçesiyle birlikte kabul edilmesini arz ve teklif ederiz.

KURUM: SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIğI

YIL: 2025

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	EKLENEN TUTAR (TL)
Bölgesel Kalkınma (27)	19.38	01	07.01	2.000.000.000

Rahmi Aşkın Türelî Veli Ağbaba Mustafa Erdem
İzmir Malatya Antalya
Cevdet Akay Cavit Arı Ahmet Vehbi Bakırhoğlu
Karabük Antalya Manisa
Tahsin Ocaklı
Rize

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türelî, buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, Sayın Bakan -biraz önce diğer milletvekili arkadaşlarımız da söyledi- verdiğimiz... Bakın, mesela ben konuşmamda 2002 ile 2023 rakamlarını kıyasladım. Oralara baktığımız zaman imalat sanayisinde, yatırımda, teknoloji yoğunluğunda ciddi bir artış yok yani burada şü önemli: Tabii, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı -konuşmamda da söyledim- önemli bir Bakanlık elbette ama burada "Savunmaya geçin, aman biz şöyle yaptık, bunlar takdir edilmiyor." gibi bir şey yapmayın, bunlar hoş olmayan şeyler. Sonuçta hepimiz bu memleketin daha iyi yönetilmesini isteriz. O anlamda, bu eleştirilerimizi tabii ki yapacağız, daha iyisi olsun diye yapacağız. Siz de doğal olarak eleştiriyi alıp daha iyisini yapmaya çalışacaksınız; işin şeyi bu.

Diğer taraftan, bu önemli...

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Teşekkür ettim ben.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Varank'laşmayın yani.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Burada olmayan bir milletvekilinin arkasından konuşmayın.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Yani üslup problemi şey açısından önemli, onun için söyledim.

Burada da bu önergeye gelirse...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Varank'laşmayın Sayın Bakan.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Bölgesel kalkınma ve...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye Sayın Türel.

Burada olmayan bir sayın milletvekiliyle alakalı lütfen...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Biz yüzüne de söylüyoruz, merak etmeyin.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ama burada olmayan arkadaşların arkasından konuşmayın...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Peki, siz iletin o zaman.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Ben gittiğim zaman Orhan Bey bir şeyler söylemiş, cevap vermiş bana, haberin olsun; duydum, ne olduğunu bilmiyorum, soracağım sonra sana.

Bölgesel kalkınma ve yerel yönetim konusu önemli bir konu, o anlamda da birtakım büyük projeler var; GAP, DAP, DOKAP, KOP gibi. O anlamda, onlara verilen ödeneklerin yüzde 50 artırılması çünkü hepsi tamamlanmış değil, daha önceki senelerde de sorduğumuz sorular var. Onun için bu önergeyi veriyoruz yani buradaki rakamlar artırılsın diye. Önergemize destek bekliyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

YIL: 2025

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
17	19.32	01	06.05	25.000.000.000 TL

Ayyüce Türkeş Taş

Adana

Erhan Usta

Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ayyüce Taş, buyurun.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Teşekkür ederim Başkanım.

Konuşmamda da biraz bahsetmiştim, sanayi sektörü ağırlıklı olarak İstanbul ve Marmara bölgesinde yoğunlaşmış durumda ve bu bölge ülkemiz sanayisinin omurgasını oluşturan büyük bir yükü taşımakta, aynı zamanda da deprem bölgesi. O yüzden bu bölgedeki bu sanayi sektörü yükünün tüm Türkiye'ye dengeli bir biçimde dağıtılmasının, Adana'nın da bundan pay almasının önemli olduğunu düşünüyoruz. Bununla ilgili bir ek bütçe önergesi verdik, onun kabulünü rica ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Önergeler bitti değerli arkadaşlar.

Şimdi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçesini oylarınıza sunuyorum:

(Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2025 yılı bütçesi oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:

(Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 2023 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının 2025 yılı bütçesi okundu)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: KÜÇÜK ve ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETMELERİ GELİŞTİRME VE DESTEKLEME İDARESİ BAŞKANLIĞI

YIL: 2025

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
17	64.67	02	05.04	3.000.000.000 TL

Ayyüce Türkeş Taş

Erhan Usta

Adana

Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu önergemizle KOSGEB idaresinin 10 milyar liralık olan ödeneğine 3 milyar lira daha ilave yapılmasının uygun olacağını düşünüyoruz. KOBİ'ler gerçekten çok yönlendirilmeye muhtaç ve ciddi sıkıntı içerisinde. Aynı zamanda ihracatçı olabilecek veya birtakım inovatif işler yapabilecek KOBİ'lere danışmanlık hizmetinin verilmesi ihtiyacı var, temel olarak bunun için verilmiş bir önerge.

Tek bir cümle de bu BYD meselesinde Sayın Bakan yani mesela ben de kısmen söyledim, cevabınız belki bana değildi ama... Şimdi, bizim BYD'yle ilgili buradaki tartışmalarda biraz kaygımız var. Tabii, verginin çok cazip olması nedeniyle yani hem TOGG'u tehdit etmesi yönüyle yoksa elbette gümrük birliği var, bir başka yerden gelir, oradan da ithalatımıza girer ama vergisi yüzde 40 olursa, yüzde 50 olursa bizim o kaygılarımız geçerli olmaz. Yani oradaki kaygı -onu anlamak için söylüyorum- yüzde 10'a düşürülmesi çok ciddi bir cazibe oluşturabilir...

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Yok, hayır.

ERHAN USTA (Samsun) - Olur mu? BYD'de yüzde 10'a düşürmedik mi biz şeyi?

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Yok, neyin vergisini sordunuz?

ERHAN USTA (Samsun) - Özel tüketim vergisi...

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Yani elektrikli araç ÖTV'si zaten yüzde 10'du Sayın Vekilim.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, hibritte yapılan...

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Yüzde 30...

ERHAN USTA (Samsun) - Yüzde 30, benim aklım Tesla'ya gitti, tek motorda Tesla'larda filan, tamam ama onların...

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - BYD'ye özel değil.

ERHAN USTA (Samsun) - Elbette BYD'ye özel değil ama 5 tane şart var, bunları tartıştık. O 5 tane şartı gerçekleştiren tek firma BYD.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Hayır, BYD'ye özel değil. Ben size anlatayım.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, öyle. Peki, alalım. En azından şu an öyle...

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, müsaade edelim.

ERHAN USTA (Samsun) - Peki "Değil." diyorsanız o zaman açıklayın bunları, kamuoyunda bunlar sürekli konuşuluyor. Mesela, biz o gün bunu söyledik, burada Zekeriya Bey bize açıklamadı.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Bakan Yardımcım...

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, açıklamadı. Sadece "Değil." diyorsunuz, tutanaklar ortada. O gün de söyledik, 5 tane şart var, 5 şartı sağlayan tek... Mesela biri menzilden kaybediyor, biri bilmem neyden kaybediyor.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - 2 şart var.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır efendim, 5 tane şart var hatta şarta "2" dediniz. O zaman az önceki söze olan itimadımı da geri alıyorum yani ben itimaden tamam demiştim. Baktığınız zaman şart 5 tane. Menziliyle ilgili, ne bileyim ben işte... Şimdi, her birini hatırlamıyorum, o gün çalıştık, konuştuk; emisyonuydu, oydu buydu, 5 tane...

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Benzin ve emisyon var, başka bir şey yok.

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır efendim, nasıl benzin ve emisyon var, gözünüzü seveyim.

MEHMET MUŞ (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Usta.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Değerli arkadaşlar, şimdi Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı bütçesini oylarınıza sunuyorum:

(Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının 2025 yılı bütçesi oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:

(Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığının 2023 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun 2025 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:

(Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumunun 2023 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Türk Standardları Enstitüsünün bütçesini okutuyorum:

(Türk Standardları Enstitüsünün 2025 yılı bütçesi okundu)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliği aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ

YIL: 2025

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
44	60.31	02	05.03	100.000.000 TL

Ayyüce Türkeş Taş

Erhan Usta

Adana

Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türkeş Taş, buyurun.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bilindiği üzere tedarik zinciri güvenliğinin önemi yakın zamanda yaşanan bir talihsiz terör olayında da ortaya çıktı, bununla ilgili bir önerge bu. TSE ISO 28000 Tedarik Zinciri Güvenliği Yönetim Sistemi uluslararası bir standart olup Tedarik Zinciri Güvenliği Yönetim Sisteminin gereklerini tanımlamakta ve bu sistemi uygulamak isteyen kuruluşlara bir yönetim modeli sağlamaktadır. Bu sistem, tedarik zincirinde yer alan tüm süreçlerin güvenliğini arttırmayı, riskleri azaltmayı, güvenlik açıklarını yönetmeyi ve tedarik zincirinin sürekliliğini sağlamayı hedeflemektedir. Bu vasıta ile etkin bir güvenlik yönetimi sistemi uygulanması tesis edilmekte ve uluslararası rekabet avantajı sağlanmaktadır. Önergemizle, Tedarik Zinciri Güvenliği Yönetim Sisteminin geliştirilmesi amacıyla Türk Standardları Enstitüsünün bütçesinin ilgili tertibinde bütçe artırımı teklif edilmiştir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi Türk Standardları Enstitüsünün bütçesini oylarınıza sunuyorum:

(Türk Standardları Enstitüsünün 2025 yılı bütçesi oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:

(Türk Standardları Enstitüsünün 2023 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Türk Patent ve Marka Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Türk Patent ve Marka Kurumunun 2025 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:

(Türk Patent ve Marka Kurumunun 2023 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Türkiye Bilimler Akademisinin bütçesini okutuyorum:

(Türkiye Bilimler Akademisinin 2025 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:

(Türkiye Bilimler Akademisinin 2023 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Türkiye Uzay Ajansının bütçesini okutuyorum:

(Türkiye Uzay Ajansının 2025 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:

(Türkiye Uzay Ajansının 2023 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2025 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:

(GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2023 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2025 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:

(Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2023 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2025 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:

(Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2023 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2025 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabını okutuyorum:

(Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının 2023 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, böylece gündemimizde yer alan kamu kurum ve kuruluşlarının bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir. Hayırlı uğurlu olsun.

Değerli arkadaşlar, bitirmeden... Sayın Bakanım, bir ricamız var: Milletvekillerimiz bu tasarladığımız, ürettiğimiz ürünlerin maketlerini istiyorlar. Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerimize ve sizin bütçenize katkı sunan milletvekillerimize göndermenizi sizden rica ediyoruz. Bizim Komisyon Başkanlığımız Özel Kaleminizle koordine edecektir.

Değerli milletvekilleri, 8 Kasım 2024 Cuma günü saat 10.00'da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 20.31